

Z
6605
H4J89

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF

THE HEBREW MSS. OF THE MONTEFIORE LIBRARY

COMPILED BY

HARTWIG HIRSCHFELD, PH.D.

London

MACMILLAN AND CO., LIMITED

NEW YORK: THE MACMILLAN COMPANY

1904

Price Five Shillings net

131

THE LIBRARY
OF
THE UNIVERSITY
OF CALIFORNIA
LOS ANGELES

131

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF

THE HEBREW MSS. OF THE MONTEFIORE LIBRARY

COMPILED BY

HARTWIG HIRSCHFELD, PH.D.

London

MACMILLAN AND CO., LIMITED

NEW YORK: THE MACMILLAN COMPANY

1904

(Reprinted from the JEWISH QUARTERLY REVIEW.)

DEDICATED TO THE MEMORY

OF

ASHER I. MYERS

LATE CHAIRMAN OF THE LIBRARY COMMITTEE OF

[JEWS' COLLEGE, LONDON

1265364

PREFACE

THE collection of Hebrew MSS. described in this volume consists of the following four groups:—

1. The old stock containing MSS. collected, during the lifetime of Sir Moses Montefiore, by the late Dr. Louis Loewe, first Principal of the Montefiore College at Ramsgate.

2. MSS. from the Zunz Library (see Index of Owners).

3. The Halberstam Collection, comprising 412 MSS. (marked H. in this Catalogue).

4. Later purchases.

The entire collection contains 481 volumes.

The groups Nos. 2 to 4 were purchased by the Rev. Dr. M. Gaster for the Montefiore College. In the year 1899, the bulk of the Montefiore Library and the MSS., with the exception of about *sixty*, were removed to Jews' College, London. These are, however, also included in the Catalogue.

A catalogue of the group No. 3 was published in Hebrew by its late owner under the title קהלת שלמה, Vienna, 1890. This catalogue, however, only contains 411 numbers. There was no intention of completely superseding this work by the present one, as it furnishes many literary references which it was both unnecessary and impractical to repeat. Its author, however, frequently omitted to mention all the items in compound volumes, and the leaf numberings of former owners, in many cases quite unreliable, were allowed to remain. In consequence of this

there are great discrepancies between the number of *folia* in Halberstam's Catalogue, and those given in this volume.

Descriptions of single MSS. and smaller groups have appeared in Geiger's *Wissenschaftliche Zeitschrift für jüdische Theologie*, vol. v (Luzatto), and the *Magazin für die Wissenschaft des Judenthums*, vols. viii and x (Steinschneider and Berliner) as well as in the *Hebräische Bibliographie*.

I thought it a useful addition to indicate in the Index of Authors the approximate dates of their lives. Unfortunately this was not ascertainable in all cases, as many letters especially were undated.

In conclusion, I have to express my heartiest thanks to Messrs. Claude G. Montefiore and Israel Abrahams, to whose solicitude it is due that this Catalogue was committed to press, and to Dr. Michael Friedländer, Principal of Jews' College, who assisted me in reading the proofs.

H. HIRSCHFELD.

LONDON, *March*, 1903.

TABLE OF CONTENTS

CONCORDANCE of old numbers (Press-marks) and numbers of this Catalogue.

BIBLE :—

Text. Nos. 1-6, 202, 232, 259 (Apocr.).

Translations. Nos. 2, 3, 7.

Commentaries and Glosses. Nos. 2, 5, 6, 10-25, 27-59, 130, 231, 279, 297, 323, 324, 330, 431, 448, 474, 479, 481, 485, 504, 562.

Masōrah. Nos. 18, 26, 130, 413.

Midrāsh. Nos. 8, 9, 431.

Homilies. Nos. 14, 17, 30, 35-7, 60-2, 259, 279, 325, 451, 471, 483, 485, 496, 505, 506, 508-11, 520, 523, 525, 526, 559, 565, 566, 570, 573.

TALMUD AND HALAKHAH. Nos. 14, 27, 32, 53, 62-189, 213, 217, 227, 234, 237, 247, 249, 297, 413, 431, 451, 461, 462, 474, 479, 483-5, 518.

Responsa. Nos. 97-106, 115-7, 124, 130, 136, 144, 148, 152, 325, 337, 450, 480, 482, 485, 487, 492.

LITURGY. Nos. 50, 100, 104, 129, 190-263, 297, 301, 413, 431, 446, 479, 482, 484, 485, 492, 493, 558, 571.

PHILOSOPHY. Nos. 32, 124, 129, 130, 247, 249, 250, 256, 264-311, 413, 417, 431, 433, 479, 483, 484, 486, 487, 489, 493, 497, 504.

QABBALAH. Nos. 13, 124, 130, 253, 256, 260, 279, 312-61, 426, 479, 483, 486, 487.

POETRY. Nos. 17, 35, 94, 124, 130, 157, 171, 181, 182, 233, 239, 247, 249, 250, 252, 259, 279, 325, 343, 362-403, 406, 413, 431, 446, 466, 479, 481, 483, 488-90, 493-6, 504, 511, 520, 521, 522, 524, 563, 581.

GRAMMAR. Nos. 44, 130, 217, 294, 404-14, 418, 462, 479, 484, 493, 495.

LEXICOGRAPHY. Nos. 279, 415-9.

LETTERS AND DOCUMENTS. Nos. 35, 94, 100, 111, 112, 114, 119, 124, 128, 130, 173-83, 239, 249, 297, 305, 367, 371, 446, 460-71, 479, 481, 483, 486, 493, 574, 580.

- HISTORY.** Nos. 59, 60, 94, 110, 124, 130, 343, 451, 472-9, 480, 491, 492, 499, 507, 511-5, 517, 519, 520, 527, 528-57, 500, 501, 567-9, 578.
- TALES AND FABLES.** Nos. 500-2.
- MATHEMATICS AND ASTRONOMY.** Nos. 53, 94, 130, 294, 416, 419-34, 484.
Calendar. Nos. 53, 217, 218, 220.
- MAGIC AND ASTROLOGY.** Nos. 426, 431, 435-8.
- SCIENCE.** Nos. 430, 433, 434.
- MEDICINE.** Nos. 247, 273, 344, 439-45, 468, 497.
- POLEMICS.** Nos. 372, 446-59, 489, 490, 494, 498, 505.
- QARAITES.** No. 490.
- CATALOGUES.** Nos. 516, 517.
- QORAN.** No. 579.

CONCORDANCE OF NUMBERS

<i>Old No.</i>	<i>Cat. No.</i>	<i>Old No.</i>	<i>Cat. No.</i>	<i>Old No.</i>	<i>Cat. No.</i>	<i>Old No.</i>	<i>Cat. No.</i>	<i>Old No.</i>	<i>Cat. No.</i>
1 . . .	269	35 . . .	221	69 . . .	217	103 . . .	230	137 . . .	12
2 . . .	405	36 . . .	353	70 . . .	209	104 . . .	488	138 . . .	264
3 . . .	289	37 . . .	338	71 . . .	261	105 . . .	291	139 . . .	267
4 . . .	281	38 . . .	435	72 . . .	412	106 . . .	69	140 . . .	462
5 . . .	117	39 . . .	357	73 . . .	82	107 . . .	106	141 . . .	449
6 . . .	107	40 . . .	471	74 . . .	77	108 . . .	105	142 . . .	211
7 . . .	72	41 . . .	332	75 . . .	318	109 . . .	100	143 . . .	13
8 . . .	316	42 . . .	337	76 . . .	55	110 . . .	422	144 . . .	149
9 . . .	113	43 . . .	339	77 . . .	54	111 . . .	47	145 . . .	301
10 . . .	110	44 . . .	347	78 . . .	346	112 . . .	476	146 . . .	256
11 . . .	14	45 . . .	456	79 . . .	109	113 . . .	500	147 . . .	262
12 . . .	327	46 . . .	42	80 . . .	48	114 . . .	145	148 . . .	439
13 . . .	334	47 . . .	350	81 . . .	433	115 . . .	134	149 . . .	123
14 . . .	348	48 . . .	129	82 . . .	250	116 . . .	7	150 . . .	126
15 . . .	10	49 . . .	130	83 . . .	323	117 . . .	266	151 . . .	222
16 . . .	99	50 . . .	501	84 . . .	376	118 . . .	370	152 . . .	497
17 . . .	39	51 . . .	75	85 . . .	308	119 . . .	377	153 . . .	133
18 . . .	360	52 . . .	131	86 . . .	506	120 . . .	155	154 . . .	461
19 . . .	358	53 . . .	487	87 . . .	80	121 . . .	263	155 . . .	212
20 . . .	300	54 . . .	314	88 . . .	46	122 . . .	319	156 . . .	463
21 . . .	336	55 . . .	81	89 . . .	459	123 . . .	317	157 . . .	410
22 . . .	342	56 . . .	103	90 . . .	415	124 . . .	409	158 . . .	416
23 . . .	345	57 . . .	248	91 . . .	122	125 . . .	187	159 . . .	19
24 . . .	331	58 . . .	65	92 . . .	9	126 . . .	419	160 . . .	286
25 . . .	321	59 . . .	111	93 . . .	43	127 . . .	425	161 . . .	275
26 . . .	430	60 . . .	208	94 . . .	285	128 . . .	322	162 . . .	125
27 . . .	361	61 . . .	213	95 . . .	142	129 . . .	503	163 . . .	458
28 . . .	478	62 . . .	195	96 . . .	67	130 . . .	97	164 . . .	66
29 . . .	253	63 . . .	196	97 . . .	455	131 . . .	325	165 . . .	315
30 . . .	60	64 . . .	207	98 . . .	68	132 . . .	445	166 . . .	61
31 . . .	482	65 . . .	118	99 . . .	84	133 . . .	294	167 . . .	276
32 . . .	469	66 . . .	91	100 . . .	159	134 . . .	423	168 . . .	153
33 . . .	257	67 . . .	201	101 . . .	156	135 . . .	70	169 . . .	24
34 . . .	349	68 . . .	203	102 . . .	408	136 . . .	116	170 . . .	101

CONCORDANCE OF NUMBERS

<i>Old</i> No.	<i>Old</i> No.	<i>Old</i> No.	<i>Old</i> No.	<i>Old</i> No.	<i>Old</i> No.	<i>Old</i> No.	<i>Old</i> No.	<i>Old</i> No.	<i>Old</i> No.
171 . . . 420	216 . . . 45	261 . . . 104	306 . . . 382	351 . . . 49					
172 . . . 457	217 . . . 94	262 . . . 517	307 . . . 504	352 . . . 34					
173 . . . 20	218 . . . 50	263 . . . 259	308 . . . 405	353 . . . 220					
174 . . . 313	219 . . . 270	264 . . . 78	309 . . . 137	354 . . . 236					
175 . . . 130	220 . . . 303	265 . . . 76	310 . . . 519	355 . . . 234					
176 . . . 140	221 . . . 258	266 . . . 148	311 . . . 83	356 . . . 102					
177 . . . 372	222 . . . 274	267 . . . 235	312 . . . 85	357 . . . 204					
178 . . . 300	223 . . . 150	268 . . . 394	313 . . . 379	358 . . . 238					
179 . . . 08	224 . . . 214	269 . . . 185	314 . . . 448	359 . . . 202					
180 . . . 400	225 . . . 215	270 . . . 138	315 . . . 86	360 . . . 251					
181 . . . 407	226 . . . 216	271 . . . 161	316 . . . 404	361 . . . 305					
182 . . . 135	227 . . . 479	272 . . . 163	317 . . . 249	362 . . . 287					
183 . . . 432	228 . . . 480	273 . . . 162	318 . . . 362	363 . . . 240					
184 . . . 92	229 . . . 413	274 . . . 164	319 . . . 494	364 . . . 389					
185 . . . 480	230 . . . 493	275 . . . 165	320 . . . 306	365 . . . 245					
186 . . . 200	231 . . . 367	276 . . . 166	321 . . . 429	366 . . . 150					
187 . . . 283	232 . . . 104	277 . . . 167	322 . . . 368	367 . . . 491					
188 . . . 431	233 . . . 489	278 . . . 168	323 . . . 90	368 . . . 233					
189 . . . 114	234 . . . 454	279 . . . 169	324 . . . 453	369 . . . 442					
190 . . . 450	235 . . . 324	280 . . . 170	325 . . . 74	370 . . . 244					
191 . . . 284	236 . . . 127	281 . . . 171	326 . . . 63	371 . . . 466					
192 . . . 447	237 . . . 128	282 . . . 172	327 . . . 95	372 . . . 474					
193 . . . 288	238 . . . 206	283 . . . 173	328 . . . 93	373 . . . 365					
194 . . . 271	239 . . . 115	284 . . . 174	329 . . . 22	374 . . . 388					
195 . . . 49	240 . . . 89	285 . . . 175	330 . . . 23	375 . . . 381					
196 . . . 465	241 . . . 426	286 . . . 176	331 . . . 35	376 . . . 452					
197 . . . 351	242 . . . 363	287 . . . 178	332 . . . 152	377 . . . 302					
198 . . . 6	243 . . . 371	288 . . . 481	333 . . . 249	378 . . . 492					
199 . . . 386	244 . . . 424	289 . . . 179	334 . . . 505	379 . . . 192					
200 . . . 124	245 . . . 485	290 . . . 56	335 . . . 320	380 . . . 224					
201 . . . 28	246 . . . 451	291 . . . 57	336 . . . 79	381 . . . 255					
202 . . . 132	247 . . . 343	292 . . . 180	337 . . . 16	382 . . . 32					
203 . . . 387	248 . . . 151	293 . . . 181	338 . . . 446	383 . . . 5					
204 . . . 71	249 . . . 475	294 . . . 182	339 . . . 335	384 . . . 246					
205 . . . 297	250 . . . 434	295 . . . 183	340 . . . 369	385 . . . 191					
206 . . . 373	251 . . . 329	296 . . . 184	341 . . . 472	386 . . . 21					
207 . . . 293	252 . . . 73	297 . . . 160	342 . . . 158	387 . . . 498					
208 . . . 254	253 . . . 410	298 . . . 188	343 . . . 421	388 . . . 354					
209 . . . 38	254 . . . 147	299 . . . 58	344 . . . 88	389 . . . 51					
210 . . . 37	255 . . . 19	300 . . . 186	345 . . . 108	390 . . . 404					
211 . . . 53	256 . . . 62	301 . . . 477	346 . . . 64	391 . . . 143					
212 . . . 52	257)	302 . . . 27	347 . . . 460	392 . . . 241					
213 . . . 15	258)	303 . . . 41	348 . . . 340	393 . . . 228					
214 . . . 268	259 . . . 260	304 . . . 304	349 . . . 154	394 . . . 237					
215 . . . 229	260 . . . 305	305 . . . 312	350 . . . 33	395 . . . 239					

CONCORDANCE OF NUMBERS

<i>Old</i> No.	<i>Cat.</i> No.	<i>Old</i> No.	<i>Cat.</i> No.	<i>Old</i> No.	<i>Cat.</i> No.	<i>Old</i> No.	<i>Cat.</i> No.	<i>Old</i> No.	<i>Cat.</i> No.
396 . .	436	434 . .	490	472 . .	521	510 } .	I	547 . .	575
397 . .	383	435 . .	437	473 . .	524	511 } .	I	548 . .	576
398 . .	309	436 . .	17	474 . .	518	512 . .	417	549 . .	577
399 . .	473	437 . .	189	475 . .	558	513 . .	418	550 . .	528
400 . .	378	438 . .	295	476 . .	393	514 . .	218	551 . .	529
401 . .	380	439 . .	227	477 . .	509	515 . .	121	552 . .	530
402 . .	252	440 . .	352	478 . .	526	516 . .	36	553 . .	531
403 . .	511	441 . .	231	479 . .	395	517 . .	26	554 . .	532
404 . .	468	442 . .	273	480 . .	559	518 . .	140	555 . .	533
405 . .	330	443 . .	232	481 . .	391	519 . .	344	556 . .	534
406 . .	441	444 . .	197	482 . .	560	520 . .	87	557 . .	535
407 . .	444	445 . .	198	483 . .	392	521 . .	141	558 . .	536
408 . .	265	446 . .	199	484 . .	398	522 . .	502	559 . .	537
409 . .	278	447 . .	190	485 . .	390	523 . .	277	560 . .	538
410 . .	96	448 . .	484	486 . .	394	524 . .	443	561 . .	539
411 . .	282	449 . .	226	487 . .	515	525 . .	298	562 . .	540
412 . .	177	450 . .	120	488 . .	499	526 . .	567	563 . .	541
413 . .	270	451 . .	507	489 . .	403	527 . .	307	564 . .	542
414 . .	210	452 . .	341	490 . .	400	528 . .	414	565 . .	543
415 . .	29	453 . .	59	491 . .	402	529 . .	578	566 . .	544
416 . .	428	454 . .	31	492 . .	144	530 . .	385	567 . .	545
417 . .	356	455 . .	311	493 . .	399	531 . .	520	568 . .	546
418 . .	512	456 . .	467	494 . .	375	532 . .	299	569 . .	547
419 . .	484	457 . .	384	495 . .	561	533 . .	568	570 . .	548
420 . .	272	458 . .	470	496 . .	374	534 . .	562	571 . .	549
421 . .	427	459 . .	355	497 . .	569	535 . .	563	572 . .	550
422 . .	242	460 . .	411	498 . .	527	535 . .	572	573 . .	551
423 . .	243	461 . .	18	499 . .	328	536 . .	564	574 . .	552
424 . .	496	462 . .	44	500 . .	514	537 . .	565	575 . .	553
425 . .	326	463 . .	359	501 . .	219	538 . .	510	576 . .	554
426 . .	292	464 . .	310	502 } .	2	539 . .	513	577 . .	555
427 . .	136	465 . .	290	503 } .	2	540 . .	570	578 . .	556
428 . .	516	466 . .	223	504 . .	25	541 . .	571	579 . .	557
429 . .	280	467 . .	522	505 . .	8	542 . .	401	580 . .	30
430 . .	193	468 . .	396	506 . .	11	543 . .	573	581 . .	225
431 . .	296	469 . .	397	507 . .	579	544 . .	508		
432 . .	438	470 . .	523	508 . .	3	545 . .	580		
433 . .	333	471 . .	525	509 . .	4	546 . .	574		

ABBREVIATIONS

H = Halberstam.

HC. = Halberstam קהילה שלמה (see Preface).

SCat. or SBodl. = Steinschneider, *Catal. libr. Hebr. Bibl. Bodl.*

SU. = Steinschneider, *Die Hebräischen Uebersetzungen.*

HB. = Steinschneider, *Hebräische Bibliographie.*

NCat. = Neubauer, *Catalogue of the Hebrew MSS. of the Bodleian Library.*

Mag. = *Magazin für die Wissenschaft des Judenthums.*

ADDITIONS AND CORRECTIONS

No. 20, l. 2, read תורתי.

No. 38, l. 4, read 209.

No. 55, l. 5, read מלשוננו.

No. 93, l. 3, read 328.

No. 105, read David b. Abi.

No. 116 (p. 29, l. 4), read שרקי.

No. 120, l. 4, strike out H.

No. 142, 5, read פירארה.

No. 159, Author, Josef b. Aqmīn (see Steinschneider, *Arab. Lit.*, p. 230).

No. 185, l. 3, read ריאצה.

No. 218, l. 12, read Carretto.

Page 109, l. 14 from bottom, read וכשהמורה.

Page 114, l. 4 from bottom, read העשרילי.

No. 429, read Josef b. Judah.

No. 454, Author, Jonah Rapsa of Casale (according to Dr. S. Krauss).

No. 467, read No. 456 (at end).

No. 483, l. 16, read 1823.

No. 515, read הבר.

I.

BIBLE, TARGUM, MIDRASH, AND COMMENTARIES.

BIBLE.

1. Old Testament in two volumes: 1. Pentateuch (ff. 1-100). The divisions of the weekly portions and Haftārōth are marked on the margin by a later hand. 2. Prophets (ff. 101-286) in the usual order. 3. Hagiographa (fol. 287): Chronicles, Psalms, Job, Proverbs, Ruth, Canticles, Ecclesiastes, Lamentations, Esther, Daniel, Ezra, Nehemiah. Ff. 289-292 are misplaced, to which attention is called in the marginal note: כשמוניע לבאן יפתח ורקה. מצד שמאל והוא מוצא. At the end, index of Haftārōth.

Colophon (different hand): חזק ונתחזק ארבעה ועשרים פשוט עם: נביאים וכתובים וכל מי שימצא בו טעות ידון אותו לבקף זכות אבל הוא מתוקן כספר תורה התם עליו אין להוסיף וראוי לסמוך עליו כל קהלת יישראל תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו טעיה בן יוסף.

Written by Šālih b. Josef b. Sa'adyāh אלפריי (fol. 286), fourteenth or fifteenth century, and distinguished by great correctness.

Vellum, Orient. squ. char. with vowel-points, accents and Rāfēhs; 3 coll., 4to, I, ff. 192; II, ff. 193-398 [Nos. 510, 511].

2. Pentateuch in two volumes. On the margin Onqelos and Sa'adyāh's Arabic version written in alternate verses. On the fly-leaf of Vol. II some calendar rules.

Owners: Yahyā b. Aaron and שאלם b. Aaron, Samuel . . . סידי (?).

Text large Yemenian squ. char., the rest curs. char., fol., I (Gen. and Exod.), ff. 133; II (Lev. to Deut.), ff. 132 [Nos. 502, 503].

3. Genesis and Exodus (ending xxiv. 2) with Onqelos and Sa'adyāh's Arabic version written after each verse. Ff. 1, 2, 88, 89, 156-159 are written by a later hand and lack the Arabic version. Fol. 103 missing (Gen. xlv. 10 עמים to ver. 27 לראות), but replaced by a leaf written in a different hand (from נצטרק to ver. 29 incl.). On the margin corrections and short notes.

Large Yemenian squ. char. with superlinear vowel-points, the later leaves with Tiberian vowel-points, fol., ff. 159 [No. 508].

4. Genesis (beginning i. 16), Exodus, Leviticus (ending ii. 3 לאהרן). On the upper and lower margins parallel passages are quoted. The writing is in many places partially effaced.

Vellum, large squ. char., with vowel-points and accents. Rāfēhs and ה *lene* marked by a horizontal line above; 2 coll., 4to, ff. 89. Oriental binding [No. 509].

5. Psalms with Rashi.

Vellum, German char., small 4to, ff. 96 [H. No. 383].

6. Job with an anonymous Commentary. The author is supposed to have been a Provençal Rabbi (see Neubauer, *Rabbins français*, p. 553). Some of the last leaves are damaged.

Written by Israel b. Abraham, 1394 (*Berliner Mag.*, VIII, p. 114, erroneously 1434).

Vellum and paper, French Rabb. char., 4to, ff. 97 [H. No. 198].

TARGUM, MIDRASH.

7. Targum to Prophets, Psalms, Job, and Proverbs, beginning 1 Sam. v. 11. After fol. 5 lacuna (ch. xiii. 2—xiv. 16), another after fol. 10 (ch. xxvi. 25—xxviii. 16). The MS. ends Prov. xxxi. 25 (לְבִישָׁה). See the remarks on this MS. by S. D. Luzatto in *Geiger's Wissenschaftl. Zeitschr.*, V, 132 sqq.

Written for David b. Nissim Hārōfē b. Vivas (נִיבֵשׁ), and finished 1 Schebat, 5247 (Dec. 26, 1486).

Large Orient. squ. char., fol., ff. 342. The beginning damaged [H. 116].

8. [ה] מִדְרַשׁ הַגְּדוֹל on Leviticus and Numbers, beginning and end missing. Fol. 146^v a notice in Arabic (dated Monday, 16 Tammūz, 1909 (1598)) by Sulaimān b. David b. Musā Al Damāri to the effect that the MS. had been pawned. Marginal notes in Hebrew and Arabic.

Written by David b. מעֵוֶר Al Qīsī, and finished 3 Tishri, 1906 (Sept. 17, 1594).

Yemen. Rabb. char., fol., ff. 246 [No. 505].

9. Midrash on the Old Testament in the style of Yalqut. The beginning is missing. A rough survey of the contents of this work has been given by S. D. Luzatto in *כְּרֵם הַמִּזְרַח*, vol. VII, p. 215 sqq. A note on the fly-leaf, by a later hand, describes the MS. erroneously as מִדְרַשׁ תְּרִיטָא.

Owner: Josef b. Zikri.

Span. Rabb. char., fol., ff. 256 [H. No. 92].

BIBLE COMMENTARIES.

10. Abraham b. Ezra's Commentary on the Pentateuch, with marginal notes, the latter taken from the Supercommentaries of Moses [b. Judah] of the family Ne'arim (מֵן הַנְּעָרִים), Josef Kaspi, [Samuel] Mōtōt, and the author of אֵוֶת נִפְשָׁא. Beginning and end missing.

Censor: Laurentius Franguellus.

Vellum [ff. 1-20 paper, and written by a later hand], Span. Rabb. char., 4to, ff. 252 [H. No. 15].

11. Fragment of Abraham b. Ezra's Commentary on Gen. xxiv. 16 to Exod. xxiii. 16.

Orient. Rabb. char., fol., ff. 52 [No. 506].

12. Jacob b. Ashēr's Commentary on the Pentateuch, fuller than the printed edition, with Glosses by R. קלמן. Pasted over the inside of one of the covers is a vellum leaf bearing Rashi's Commentary on Menāhōth, fol. 41^v (l. 21) to 42^v (בפר' קמא דסוכה).

Written by Isaac b. Josef of Portugal, in the province of Aveiro (אביירה), commenced in Jerusalem, and finished in Safed, Sunday, 7 Tebeth, 5149 (Dec. 6, 1388).

Owners: Isaac Jeqūtiēl b. Mordecai called קפאן Kelheim, Baruch b. Josef Naftāli Kohen.

Franco-German Rabb. char., ff. 1, 23, 27, 293 (the last named to replace fol. 292, which is damaged), Ital. curs. char., fol., ff. 293 [H. No. 137].

13. 1. בחר שם טוב, Abraham of Cologne's Cabbalistic treatise on the Tetragram (printed). On fly-leaf the Ten Sefirōth.

2. Fol. 12. Nahmanides' short Commentary on the Pentateuch. The greater part of the introduction is missing. After fol. 50 lacuna (Exod. xv. 18 to xvi. 6 towards the end).

3. Fol. 123. Shēm Tōb [b. Abraham b. Joshua b. Saul b. Moses b. David b. Abraham] b. Gaon's Cabbalistical treatise בחר שם טוב (printed). End wanting.

Censors: Clemente Carretto, 1623 (ff. 11^v and 130); Clemente Renatto.

Owner: Gabriello Cesaro.

No. 1, Ital. curs. char.; Nos. 2 and 3, Span. Rabb. char., 4to, ff. 130 [H. No. 143].

14. 1. Meir Arāmā's Philosophical Commentary on the Pentateuch.

2. Fol. 33. Commentary on Isaiah and Jeremiah (printed under the title אורים ותומים) by the same, but with variations from the existing edition.

3. Fol. 137. Commentary on the fourteen פתיחות to the Agadic interpretation of Esther in Tr. Megillah, ff. 10-11 (by Sol. Al Qabīš; cf. *Mag.*, VIII, p. 115).

4. Fol. 147. A similar work by Levi b. Ḥabīb, but almost entirely illegible.

5. Fol. 151. Homily by Ashēr b. Jehiel against the detractors of the Law.

6. Fol. 161. Headed פי' המאמר להרמב"ם זלה"ה, Glosses on various passages in the Talmud and Midrash.

7. Fol. 180. Glosses on Lamentations (i. 1-9) by Judah Nathan Provençal.

Censors: Fra Luigi, 1600; Clemente Carretto, 1623 (ff. 136, 182).

Ff. 1-32 and 147-186 Orient. curs. char., ff. 33-146 Span. curs. char., 4to, ff. 182 [H. No. 11].

15. Commentary on the Pentateuch, compiled from the Commentaries of Abraham b. Ezra and Levi b. Gerson by Daniel b. Solomon Hārōfē. The compiler (מקצרו ואמרו) styles himself also הלמיר הרופאים. The work begins with what seems to be the compiler's preface, but the first few lines are pasted over. The two commentaries are divided into parts comprising single verses, or groups which follow each other alternately. Fol. 50, a long quotation from Menahem Recanati's טעמי מצות. Fol. 56, between the portions חיי ישרה and ואלה תולדות, are inserted Ibn Ezra's explanations of Exod. i. 4, 9, 11, 14 (as far as בעיניו), 16 (beginning וזילת והיה), 19 (beginning וזבא היוד); ii. 2 (beginning וידע כי הנן), parts of vv. 3, 4, 7, 8, 9; iii. 2 (בוער), 11 (as far as נחויסתך), 14 with the note on the Tetragram, all of which are omitted in their proper places. Fol. 59^v follows the other recension of the same note beginning נא הואלתי לי מה שמו הנה נא הואלתי העצם, but the end is missing. Ff. 133, 134, fragment of a commentary on Exod. xxi. 1-35. Fol. 294^v, on the margin a quotation headed הבלי משיח. The compiler not only adds many marginal notes on his own behalf, but also frequently refers to Ibn Ezra's grammatical works, Maimūni's Morēh, and the Eight Chapters, Ibn Janāh, Qamhi, and mentions Galenus, Avicenna and Immanuel. Fol. 355^v, some Glosses on the Morēh, Book II (beginning), and abstracts from the Arūkh, all by the same compiler (cf. *Mag.*, VIII, p. 113, X, p. 101). The work is in autograph, and was finished in Belmonte (בהר נאה), in the 'environs of Fano,' in Ellul, 5208 (1448).

Owners: Judah Leb b. Tobias, Peres b. Tobias, and Hisdai b. Moses (fol. 3).

Franco-German curs. char., 4to, ff. 361 [H. No. 213].

16. לקט שמואל, Commentary on the Pentateuch by Samuel Warburg b. Jacob מנצפך of Hamburg, finished in 'Munsterland,' 1783. At the end an acrostic on the name שמואל מנצפך. On fol. 180 the German name of the author.

Owner: Lazarus Emanuel in Amsterdam.

German Rabb. char., 4to, ff. 180 [H. No. 337].

17. 1. a. עין חיים, Commentary on the legislative portions of the Pentateuch by Moses . . . in Florence. The author states that this work is a supplement to another of his, styled מעין ננים (fol. 7), and which he frequently quotes. The name Moses occurs both in the preface and the concluding poem.

b. Fol. 55^v, דרשות, by the same author. The first is headed משה בענין מחלוקת הר"ם במו"ל והר"ם ב"ן בענין הקרבנות; fol. 61^v, On the plague in Florence; fol. 71^v, On an earthquake which

took place in the Florentine district; fol. 75^v, בפיורנצי דבור כאיזר, היתה אשת הר' מאיר איש סוס? ביד המושל בסכנה; fol. 92^v, On the death of his brother Abigedōr in Florence.

2. Fol. 102. Various poems; fol. 104^v, תפלת השחר לאברהם בן, עזרה.

The work No. 1, which is evidently the author's autograph, was wrongly ascribed by a later owner to Abraham b. Shēm Tōb Bibago. Another owner was a certain Shabbethai.

Owner: Zunz (No. 4).

Vellum, No. 1, Ital. Rabb. char., fifteenth century; No. 2, later curs. char., 4to, ff. 105 [No. 436].

18. Masoretic and exegetical Glosses on the Pentateuch and the Earlier Prophets; Al Shēkh quoted fol. 45^v. The beginning is missing.

Ital. curs. char., 4to, ff. 53 [No. 461].

19. Stray Glosses on passages of the Pentateuch.

Ital. curs. char., 4to, ff. 8 [H. No. 159].

20. Nissim b. Reuben's Commentary on Genesis, beginning בראשית ברא מבוואר ננלה שיסוד תורתנו אשר עליו אדניה הטבעו הוא אמונת החדוש כי מי שיאמין בקדמות העולם על דרך אשר יאמינהו גדול הפילוסופים וכבר נתבאר. Introduction ends יבטל התורה לגמרי לא ישאיר לה כלל מדבריר' יצחק שאין כוונת התורה להעמידנו על חכמות הנמצאות כמו שחשבו המתפתים בעצמם ללא דבר הנמשכים אחר היוני תמו פרשיות רביני נסים 17. The author quotes Rashi, Ibn Ezra, Maimūni and Naḥmanides; Levi b. Gershōn is once mentioned on the margin. From the notice on the margin, fol. 10, זה הספר של כתיבת יד של הר"ן זצלה"ה וקניתייהו אני סעדיא הלוי בלבנים-20, the MS. appears to be the author's autograph. The name of another owner is erased, but the notice in question seems to have been written by מישה שני[אור]. Another owner's notice on fol. 1 in the same hand gives the name Solomon שניאור (as also on the cover). Next to it appears in square characters the name Solomon of Dubno.

Splendid large Orient. Rabb. char., large 4to, ff. 87 [H. No. 173].

21. Fragment of a work containing Glosses on Exodus. The following names are quoted: Eliezer b. Nathan [הראב"ן], R. Hananēl [ר'ח], Isaac אור זרוע [ריא"ן], Jacob b. Ashēr, Judāh Hāsīd, Naḥmanides, Samsou b. Abraham, הרא"ה, שי', מורי אחי הר"ם שי', מהר"א, כורי אחי הר"ם שי'.

Vellum, German Rabb. char., 4to, ff. 8 [H. No. 386].

22. Levi b. Gershōn's Commentary on Leviticus.

Owner's notice at the head of fol. 1 destroyed by worms.

Franco-German curs. char., 4to, ff. 147 [II. No. 329].

23. Continuation of above on Numbers and Deuteronomy.

Owners: Jacob and Solomon, sons of Abraham Kōhēn; of a second notice in Italian written underneath only the name Caesar and the year 1599 are legible.

Franco-German curs. char., 4to, ff. 197 [H. No. 330].

24. Anonymous Commentary on Numbers, chiefly based on Rashi and Ibn Ezra, who are occasionally mentioned by name. In many cases, however, the borrowed passages are reproduced with slight alterations, and without reference to their authors. Beside these Onqelos is quoted, also Moses hak-Kohen [Chiqatilla?], Nahmanides, the בעל התנ"ך, and the author's father whose name is not disclosed. The author also often discusses grammatical questions.

Owner: Elhānān, of Portaleone [מישער אריה] b. Menahem (cf. *HB.*, XX, 47).

Ital. curs. char., but frequently illegible on account of water stains, small fol., ff. 93 [H. No. 169].

25. Fragment of a Commentary on the Pentateuch, beginning Gen. iv, ending xxxvii, 21 (וישמע ראובן). Each portion is introduced by a short poem headed מרשות.

Yemen. squ. char., fol., ff. 89 [No. 504].

26. Notes on the Massōras to the Pentateuch.

Modern curs. char., 4to, ff. 74 [No. 517].

27. 1. David Qamhī's Commentary on the Haftārōth (printed).

2. Fol. 56. Commentary on Tr. Sabbath ch. xiv. (שמנה שרצים), based chiefly on Rashi. Continued fol. 67.

3. Fol. 57. Hebrew Translation of the Aramaic portions of Daniel (cf. *Mag.*, *ibid.*, p. 114).

No. 2 vellum, the rest paper, Ital. Rabb. char., 4to, ff. 67 [H. No. 302].

28. Anonymous Commentary on the Haftārōth. Modern copy by Calman Lieben.

German curs. char., large 4to, ff. 32 [H. No. 201].

29. Copy of the Editio Princeps of Levi b. Gershōn's Commentary on the Pentateuch with copious marginal notes. At the end extracts from S'forno's Commentary on Genesis.

Censor: Domenico Ierosolimitano, 1610.

Owners: Mašliḥ מנולה (?); Mordecai Samuel Ghironi in Padua.

The notes in Ital. curs. char., fol., ff. 425 [No. 415].

30. ספר אמרות מהורות, Homiletic Commentary on the Pentateuch by Judah Leb b. Simon, written 1659 (author's autograph).

German curs. char., 8vo, ff. 216 [No. 580].

31. Fragment of a homiletic Commentary on Genesis (xxxv to xxxvii) in Arabic.

Orient. Rabb. char., 4to, ff. 23 [H. No. 434].

32. 1. Rashi's Commentary on the Earlier Prophets, beginning Josh. iii. 4. Some additional Glosses on Josh. xii. 12-20 are inserted after the heading of שופטים. Marginal notes indicate the portions used as Haftārōth.

2. Fol. 82. Commentary on Pirqē Abōth (ch. I-V) attributed to Rashi (printed).

3. Fol. 97. ספר מבחר הפנינים, beginning and end missing.

Owner: Isaac Shabbethai מהוקנים (fol. 97^v, cf. Berliner, *Gesch. d. Juden in Rom*, II, p. 23).

Span. Rabb. char., 4to, ff. 114 [H. No. 382].

33. 1. Abraham b. Ezra's Commentary on Isaiah.

2. Fol. Nahmanides' Commentary on Isaiah lii. 13 (הנה ישכיל) (עברי).

Vellum, Franco-German char., 4to, ff. 76 [H. No. 350].

34. Abraham b. Ezra's Commentary on the Minor Prophets with variations from the printed text. At end: ואני יוסף בר יעקב ממורויל העתקתי ממכתב יד המחבר גם הוספתי קצת פרוש על לשונו כאשר הוא פרוש לי בעת חבורו רק בעבור שהוא פרושי סמנתי הטורים הנוספים בשתי נקודות בראש הטור ובסופו ובכל מקום שימצאו חשתי נקודות בין מלה [ו] מלה. Cf. Friedländer, *Essays*, p. 209.

Censor: Domenico Irosolimitano, 1590.

Vellum, Franco-German Rabb. char., 4to, ff. 55 [H. No. 352].

35. 1. *a.* Obadyah Sforno's Commentary on the Psalms. The introduction is preceded by a letter to the author's brother Ḥananēl; *b.* fol. 74^v. Remark by the same author on the אורים ותומים; *c.* fol. 75. התחלת ס' קהלת, and letter to King Henry (II) of France; *d.* fol. 75, letter to Ḥananēl accompanying the author's Commentary on Job; *e.* fol. 75^v, on dreams; *f.* fol. 77, Gloss on מעביר ראשון ראשון; *g.* fol. 77^v, short poem printed in Halberstam's Catalogue, p. 59; *h.* fol. 78, Homilies.

2. Fol. 82. Commentaries on Jonah, Habakkuk (fol. 83^v), and Zechariah (fol. 85).

Owner: Jacob טראבוטי.

Ital. curs. char., 4to, ff. 88 [H. No. 331].

36. 1. Anonymous Commentary on the Psalms, based on Moses Al Shēkh's Commentary. The preface is written twice, once on a loose sheet.

2. Fol. 109. Commentary on Canticles, by the same author.

3. Fol. 117^v. Commentary on Pentateuch.

4. Fol. 180. Glosses and homilies.

German curs. char., eighteenth century, 4to, ff. 200 [No. 516].

57. Homiletic philosophical Commentary on the Psalms (according to Halberstam) by Joshua b. Sho'eib. The first sixteen folios are missing, the MS. begins with the end of Ps. vii and ends Ps. xxxvii, 17. The author mentions Rashi, Ibn Ezra, Maimūni and Levi b. Gershōn. Fol. 133^v (Ps. xxx) on the margin דרשׁת לנפטר.

Orient. Rabb. char., 4to, ff. 192 [II. No. 210].

38. Levi b. Gershōn's Commentary on Psalms, finished 3 Iyyār, 5098 (April 23, 1338). The text verses with vowel-points, accents and Rāfēts.

Vellum, German Rabb. char., 4to, ff. 96 [II. No. 289].

39. 1. Allegorical Commentary on Canticles, by Moses b. Isaac Ḥalayo (cf. *HB.*, X, p. 97). Fol. 1^v ספר הבהיר quoted.

2. Allegorical Commentary on Ruth, by the same, beginning נאם משה בר יצחק חלאזי כל אהביו ישלז.

Span. square char., 4to, ff. 106 [II. No. 17].

40. Abraham b. Ezra's Commentaries on Ruth, Ecclesiastes, Canticles, Lamentations, and Esther.

Vellum, Franco-German Rabb., 4to, ff. 55 [II. No. 351].

41. *a.* Commentary on Ruth; the author mentions Rashi, Ibn Ezra, and Qamḥi. *b.* Fol. 12^v, Commentary on Canticles according to Rashi, with abstracts from R. Tobiah's explanations. *c.* Fol. 25, Commentary on Lamentations according to Rashi and Qamḥi. Fol. 31, the author quotes a second version of Rashi's explanation of iv. 6 and concludes משה ז'ל מרומי כך שמעתי מר' שמואל (see *HB.*, XXI, p. 30, and VII). *d.* Fol. 33^v, abstracts from the Midrash Ēklā.

Franco-German curs. char., 4to, ff. 38 [II. No. 303].

42. ס' ששן ושמה. Commentary on Esther by R. Baḥyā finished 8 Nisan, 5471 (March 28, 1711).

German curs. char., 4to, ff. 19 [II. No. 46].

43. Commentary on Esther by R. Zechariah [b. Sarūq]. The preface begins להדברים הצרובים לכל מחבר חבור מה הם שלשה הא' חכמה הב' ספרים הג' ישוב הדעת עם השמחה.

Written by מישאל, who finished his work Sivān, 5345 (May, 1585).

Large Span. Rabb. char., 4to, ff. 16 [II. No. 93].

44. 1. אלה דברי הברית. Supercommentary to Rashi's Commentary on the Pentateuch by a pupil of R. Abraham Hayyim Rodriguez, written 1726.

2. Fol. 71. Similar work written at Leghorn in the same year, beginning נה, ends אחרי מות.

3. Fol. 80. Fragment of an encyclopedical work, chiefly of grammatical character.

Nos. 1 and 2 Span. Rabb. char., No. 3 inverted, larger Span. Rabb. char., 12mo, ff. 104 [No. 462].

45. ס' נופת צופים. Supercommentary on Rashi on the Pentateuch by Eliezer Sopino.

Written by Isaiah b. Jacob of מסראן, and finished Sunday, 20 Tammūz, 5245 (July 2, 1485). The name of the person on whose behalf the copy was made is blotted out.

Owner: Rafael David פאררוס (ff. 39, 47, 91).

German Rabb. char., 4to, ff. 112 [H. No. 216].

46. צפנת פענה. Shem Tōb b. Isaac Shafrūts' Supercommentary on Abraham b. Ezra's Commentary on the Pentateuch (cf. M. Friedländer, *Essays on the Writings of Abr. b. E.*, p. 226 sqq.). Fol. 133 inverted.

Finished Tuesday, 22 Tammūz, 5442 (July 28, 1682).

German curs. char., 4to, ff. 138 [H. No. 88].

47. Supercommentary on Ibn Ezra's Commentary by Moses b. Judah b. Moses מן הנערים (fol. 3^v), who composed his work at the age of 25 years (fol. 3^v). The preface ends with the following rhymes:—

מתקו מנפת צופים מאמריך אבן העזר
שרש אמרתם נעלם נצוין אורם לא יופור
הנה ביאורם זה שמתיו תפארת על ראשם נזר

Written by Menahem.

Owner: Benjamin Pesaro.

Ital. curs. char., 4to, ff. 82 [H. No. 111].

48. [מגלת סתרים]. Samuel Mōtōt's Supercommentary on Abraham b. Ezra's Commentary on the Pentateuch (printed) with marginal notes.

Censors: Domenico Irosolimitano; Laurentius Franguellus, 1596; Alessandro Scipione, 1596.

Owners: Rafael אטיאט, Aaron שיצאר.

Ital. curs. char., 4to, ff. 105 [H. No. 80].

49. אבן העזר. Supercommentary on Ibn Ezra's Commentary on the Pentateuch by Judah Leon b. Moses Mosconi (see Friedländer, *Essays*, p. 214).

Writer: Solomon b. Josef זלמאטי Tlemsān, 1490, written on behalf of Judah כל"ן. (See *Mag.*, III, p. 41 and Steinschneider, *ibid.*, p. 94.)

Owner: Samuel מוסטאקי.

Span. Rabb. char., fol., ff. 390 [H. No. 195].

50. 1. Supercommentary on Ibn Ezra's Commentary on the Pentateuch headed פירוש הפירוש אשר אל החכם הנקרא בן עזרה בתורה ; beginning בבראשית והנה ישכחו ויברא אלהים את התנינים הנדולים וינאמר בהם אשר ירצו המים ומשמע דמן המים נבראו. Besides older authorities such as Sa'adyah, Ibn Janāh and Rashi, the author quotes Samuel b. Tabbōn, David Qamhī, and his own teachers Levi hak-Kōhen and Meir b. David. The work seems to have been written in the fourteenth century.

2. Fol. 67. Josef b. Naḥmiās' Commentary on the Abōdah אהה כוננת. The author styles himself a pupil of R. Ashēr b. Jehiel, and quotes (fol. 71^v) R. Israel b. Josef.

Paper and vellum, Span. Rabb. char., 4to, ff. 82 [H. No. 218].

51. ספר כתנת פסים. Supercommentary on Ibn Ezra's Commentary on the Five Scrolls, by Solomon b. Gottlieb Stern in Rechnitz (Hungary), in five parts, each of which has a separate title, viz.: 1. דברי שלמה, on Canticles; 2. בית דוד, on Ruth; 3. ספר כריתות, on Lamentations; 4. רוח חכמה, on Ecclesiastes; 5. גדולת מרדכי, on Esther.

Modern German curs. char., 4to, ff. 60 [H. No. 389].

52. Supercommentary to Ibn Ezra's Commentary on Exod. iii. 15, by Isaac Noveira (נווירה), beginning לשון הרב ז"ל ויאמר אהיה ; ending ע"כ ראיתי לפריש בדברי הרב זכרונו להה"ה.

Squ. char., 4to, ff. 38 [H. No. 212].

53. 1. *a.* Calendar rules; *b.* fol. 3 עשרה תנאים התנא הוישע; *c.* fol. 3^v עשרה תקנות תקן עזרא; *d.* fol. 3^v מורידת המוקה; *e.* fol. 4^v Some Rabbinical definitions; *f.* fol. 5^v כללי הנקודות; *g.* fol. 9^v חלקי המוקצה; *h.* fol. 10 תקופה דמר שמואל; *i.* fol. 12 לאוין שאין לוקין עליהם; *j.* fol. 12^v כללים מדין שניות לעריות האסורות מדרבנן; *k.* fol. 14 אלו זה סוד; *l.* fol. 16 החלוקים שבין אנשי מזרח שהם אנשי בבל ובין בני א"י; *m.* fol. 16^v כללים בזכירת בנדי כהונה; *n.* fol. 17 סדר כלל המושגה; *o.* fol. 18 סימנים למלקיות; *p.* fol. 23 מישלים; *q.* fol. 30 כללי המטרפות; *r.* fol. 37 יחוסים החכמים; *s.* fol. 40 יחוסים החכמים.

2. Fol. 46. Isaac Noveira's diagrams, drawings and astronomical figures.

3. Fol. 74. The same author's Supercommentary on Ibn Ezra's Commentary on Exod. iii. 15.

4. Fol. 1 (left hand). The same as No. 52, but incomplete, ending **בי לא תוכל להחל אחר אם לא יהיו עשרה**.

Owner : Solomon Bassano.

No. 1, Span. Rabb. char. ; No. 2, Ital. curs. char. ; No. 3, German curs. char. ; No. 4, Ital. squ. char. ; 4to, ff. 86 and 15 [H. No. 211].

54. Fragment of an anonymous Supercommentary to Nahmanides' Commentary on the Pentateuch, headed **על הרמב"ן ז"ל על התורה**, beginning **על דרך התוספות ז"ל א"א בשלמא מחכמי קשטיליא ז"ל בראשית כתב רש"י ז"ל אין המקרא הזה אומר אלא דורשני כמו שדרשוהו רבותינו אמר הרב זה לפי שנראה שפי' הכתוב הוא בראשית קודם שיבראו דברים אחרים**. After fol. 32 lacuna (end of **ויצא** and nearly the whole of **וישלח**). The copyist has left several spaces blank, viz. fol. 31^v (marked **חסר**) and fol. 42^v. The MS. ends Exod. viii. 8. The Commentary is not identical with any of those mentioned in Neubauer's Catalogue, Nos. 241, 242¹, 1645². To judge from the paper and writing the MS. dates from the fifteenth century.

Span. Rabb. char., 4to, 2 coll., ff. 72 [H. No. 77].

55. Glosses on Rashi's and Nahmanides' Commentaries on the Pentateuch, beginning **פרשת בראשית א"ר יצחק לא היה צריך להתחיל** **ב' יש לדקדק בלשון רש"י באמרו לא היה צריך שזא היה כוונתו שלא היה צריך לכותבו כלל או שלא היה צריך להתחיל בכאן אלא כמו בעשרת הדברות ונראה שהרמב"ן ז"ל דיק מל[שון]נו שכוונתו שכלל לא היה צריך לכותבו במה שהקשה לו ונראה מלשון רש"י בהפך ממש" הרמב"ן במה שדיק בלשונו להתחיל משמע שבכאן לא היה צריך להתחילו אבל שיאמרו במקום אחר**.

After fol. 72 two leaves missing (end of **מטות** and beginning of **אלה הדברים**).

Span. Rabb. char., 4to, ff. 98 [H. No. 76].

56. **מירא דביא I**, by Mordecai Samuel Ghirondi ; *a.* Hundred notes and comments on passages of the Bible and Talmud, fol. 77, two poems ; *b.* fol. 112^v, Inscription on the tombstone of Gershōm called Rafael Hezekiah, son of Isaac Shālōm ; *c.* fol. 114. Addenda to fol. 72. The preface is dated Padua, Tebeth, 5579 (Jan. 1819).

Author's autograph.

Ital. squ. and Rabb. char., many leaves worm-eaten, 8vo, ff. 114 [H. No. 290].

57. **מירא דביא II**, begins with **הסכמות**, by Jacob David Jeqūthiel Kohen of Jerusalem ; Moses b. סמחון of Safed ; Samuel מאנאר ; דיריע מאנאר ; Shēm Tōb אמארייליו Dayyān of Salonica ; Josef, Rabbi ארקשוב (with seal) ; Samuel hak-Kohen of Tiberias ; Joshua A. Shālōm, 16

Adār, 5604 (1844): Levi Naḥmiās of Hebrōn; Abraham Solomon Salmōn of Jerusalem. Fol. 10, Copy of Preface by the author's father (the original on fol. 17); Recommendation by Nathan hak-Kōhen of the Crimea; David Ḥayyim דיינה of Rovigo; Abraham Reggio of Gorizia; Josef מוטרר of Hebrōn; Jacob Luzatto; fol. 18, author's preface. The work was finished in 1821. The last part of the volume is devoted to Addenda and Corrigenda. Inside the left-hand cover two verses of poetry.

Many blanks, 4to, ff. 94 [H. No. 291].

58. ספר הזכרות, by Mordecai Samuel Ghironi, Notes and Comments; fol. 29^v, poems; fol. 52, *Explicatio episcrison masorethicarum singulis libris biblicis subiectarum*, containing the numbers of verses and letters of the Biblical books; fol. 66, birth dates of various persons; fol. 66^v, prayer by Qalimāni, probably connected with the blessing to be pronounced at the completion of the sun cycle.

Author's autograph.

12mo, ff. 67 [H. No. 299].

59. Writings of Josef b. Jacob Montefiore of Pesaro in Ancona, son-in-law of Isaac al Qustantin.

1. גן פרהים. The work is preceded by various הסכמות in prose and poetry, by Isaiah Romini of Pesaro, Jehiel hak-Kōhen of Ancona, Jacob Israel of Pesaro. Then follows a series of prayers, the last of which is one of thanksgiving for having been delivered from a plot made against him on the 21st Kislev, 5499 (1738). The treatise itself is styled דרשי מסרות, and contains Agādīc Glosses on the fifty-three portions (ג') of the Pentateuch. Fol. 66, a prayer; fol. 70^v, prayer by Solomon Al Qabiṣ.

2. Fol. 71. דברי הימים, history of the author's family, concluding with a sonnet and more prayers.

3. Fol. 101. ספר קן צפור, a work similar to No. 1 on the Psalms. The preface is preceded by the original armorial bearings of the Montefiore family surrounded by three mottoes taken from the Bible. Fol. 331, a copy of Isaiah Romini's Haskāma.

The MS. is the author's autograph, No. 1 and 2 being written 1741, No. 3 in 1745. A description of the Codex is given in Dr. L. Loewe's *Diaries of Sir Moses and Lady Montefiore*, I, p. 629.

Squ. and curs. char., 4to, ff. 331 [No. 453].

60. 1. Joshua b. Shoeb's Homilies on the Pentateuch (printed). Fol. 182, note from the preface of ed. Cracow, 1573, by Samuel Böhm.

2. Fol. 331. Homilies for Passover and Pentecost; after fol. 345 lacuna; fol. 346, Fragment of a homily on New Year, after which another lacuna; fol. 348, Homilies on Succoth (cf. *Mag.*, X, p. 102).

Paper, Span. Rabb. char., 4to, ff. 352 [H. No. 30].

61. 1. Josef b. Shēm Tōb b. Shēm Tōb's עין הקורא (cf. Neub. 2052²) Homilies (incomplete).

2. Fol. 102. Sermon preached in Segovia on Sabbath ויקח קרח, 5212 = June 17, 1452; fol. 112: יהי בשמים עשרה שנה על חמשת אלפים ומאתים לחדוש העולם כשבא הפרינסיפי דון אינריק י"א בערי אנדרלוס בחדש ניסן שלחו אליו קהל שיגוביא שני אנשים עברים מנכבדיהם על אודות האומה אשר קמה עליהם להתעולל עלילות ברשע יום תליית משיחם לשלול שלל ולבזו בו והוא צוה אותי ללכת אל העיר ואגרת נתן לי אל שר העיר ומנהיגיה ואל הקהל שטר אמנה לנחם אותם ולדבר אל לבם ואנכי באתי אל העיר ערב שבת עיף ויגע מרוב הדרך גם כי יחם לבבי ועמדתי מרעיד ואריבה את החורים ואת גדולי העיר על אשר לא שלחו את ידם במבקשי רעתם ויהי ממתרת באשמורת הבוקר נתקבצו כל ה... בבית הכנסת הגדול ויחזרו קריאת התורה אקומה ואפתחה במשל פי וכן אמרתי and three more sermons preached on the Sabbaths, when the fourth and fifth of the Pirqē Abōth were read; and on Simḥath Tōrah of the same year; fol. 151^v, illegible note by a later hand.

Owner: Shabbethai Mordecai Hallevi, 1 Nisan, 1801.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 151 [H. No. 166].

62. 1. נושאים בפרשיות. Texts for homilies on the weekly portions of the Pentateuch.

2. Fol. 4^v. Homilies.

3. Fol. 6^v. Simon b. Sēmaḥ Duran's preface to his מנן אבות.

4. Fol. 10. Homilies.

5. Fol. 17. Glosses on some paragraphs of the Pirqē Abōth.

6. Fol. 18. Ḥayya Gaon's observation on ד' צריבין להורות, and similar expositions on passages in the Bible.

7. Fol. 41^v. מאמרים מרז"ל.

8. Fol. 49^v. Eleazar of Worms' Commentary on Psalms.

9. Fol. 60. Homiletic expositions of passages in the Psalms.

10. Fol. 67. Homily on Providence.

11. Fol. 69. Glosses on various topics from the Talmud, headed פירוש הגדה.

12. Fol. 79. Funeral sermon by הרי"ט (cf. Steinschneider, *Mag.*, X, 102, Josef Taitazak ?) on the death of Elijah Mizrāḥi, Tuesday, 23 Shebat, 5286 (Feb. 6, 1526).

13. Fol. 77^v. Homilies.

14. Fol. 92. Glosses on the Pentateuch, by Abraham b. Isaac of Constantinople (see fol. 101^v). Halberstam, *Cat.*, p. 48, reads erroneously דרשתיהו for הרשבא.

15. Fol. 117. מפתח קצת מזמורים מפי הרי' יועב ישעיה מהרי"ק. Ethical observations on Ps. i to xvi (cf. *Mag.*, l. c.).

16. Fol. 120. Glosses on Psalms, headed פ' הרי"ף.

Owner: Isaac Israel הפיראמטו? (fol. 39).

Span. Rabb. char., 4to, ff. 120 [H. No. 256].

II.

TALMUD AND HALAKHA.

TEXT AND COMMENTARIES.

63. Fragment of Talmud Babli, ישבת, fol. 42^v, l. 4 from bottom; fol. 2, *ibid.*, 35^v, last line הואיל and beginning of ch. iii, the whole of the Mishnah being placed at the head. The MS. ends *ibid.*, fol. 37^r, l. 20, גרוף וקטום.

Vellum, Franco-German squ. char., fol., ff. 2 [H. No. 326].

64. כסא כבוד. The tractates בלה, סופרים, שמוחה, דרך ארין, ישמוחה, with the Commentary of Judah Abbās. In the last-named tractate chs. iii and iv are written as one chapter. It is also incomplete, and contains only about a third of ch. vi. After fol. 1 lacuna. With regard to the author, see Steinschneider, *J. Q. R.*, 1899, p. 333.

Owner: Hayyim Josef David Azulai.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 81 [H. No. 346].

65. Tōsafōth of R. Elhānan b. Isaac of דמפיר to עבודה זרה continued, and commented upon, as stated fol. 61, by R. Judah b. Isaac of בירינא. The following names of Tōsafists are mentioned: Efraim, fol. 51^v, 66^v; Hayyim Kohen Šedeq, fol. 101; Isaac b. Meir נ"ר [thus being then still alive], fol. 91^v, 112^v; Jacob of Orleans, fol. 5; Jacob Tam, frequently, also a Responsum of his is reproduced, fol. 57^v, and his ספר הישר quoted, fol. 109^v; Josef b. Orleans, fol. 101; Moses b. Abraham [perhaps M. of Pontoise, see Zunz, *Zur Geschichte*, p. 74], fol. 22^v; Moses b. Moses, fol. 9; Samuel b. Meir [רשב"ם], fol. 106^v; Shemayā of Joinville, fol. 97; Solomon [the Saint?, cf. Zunz, *ibid.*, p. 37], fol. 4^v. The end is missing.

Owner: Abraham מונסון.

Vellum, large French Rabb. char., custodes ornamented with pen and ink sketches, fol., ff. 116 [H. No. 58].

66. תוספות יומא, by Judah hal-Lābān, beginning מתקינן בהן אחר תחתיו לא הוי ידעי מאי תקון הין עושין לו אלא ייחוד בעלמא שהוי מייחדין בהן אחר לכה"ג. The work is incomplete.

Paper [ff. 1, 10, 11 vellum], Span. Rabb. char., 4to, ff. 20 [H. No. 164].

67. Tōsafōth of R. Samson of Sens to עבודה זרה, ends fol. 41^v, l. 2 of the printed text, s.v. תרגמא שמואל, and is continued (in the MS.) fol. 12^v, col. 1, l. 9, s.v. בשעומדין על בסיסן, by R. Judah Sir Leon [1166-1224]. The end is missing. On ff. 1 and 2 several blank spaces.

Vellum, Franco-German Rabb. char., 2 cols., fol., ff. 16 [H. No. 96].

68. תוספי הר"אש. Additamenta to נדה by Ashēr b. Jehiel; fol. 1, several gaps left by the copyist.

Written by Nissim מוליכה b. Abraham מוליכה.

Owner: Abraham di קרש?

Orient. Rabb. char., 4to, ff. 82 [H. No. 98].

69. תוספות, by the pupils of R. Peres b. Elijah on קמא. On fol. 6^v R. Elijah is mentioned; fol. 70^v, זה מצא מורי שיחיה, בשיטת מוהר' שמואל ז"ל.

Owner: Isach Zaccuto.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 219 [H. No. 106].

70. Eliezer b. Jacob Nāhūm's Commentary on זרעים, ערלה before חלה. Fol. 242, Glosses on Maimūni's Mishnē Tōrā on תרומות; fol. 255, on מעשרות; fol. 324, on בכורים.

Span. curs. char., 4to, ff. 331 [H. No. 135].

71. Commentary on פסחים and מגלה by [R. David b. Levi] the author of the ס' המכתם. He quotes Abraham b. Daud, al-Fāsī, Maimūni, Solomon [b. Addereth], the ס' העטור by Isaac b. Abbā Mari, and the ס' ההשלמה of Meshullam b. Mose of Béziers (cf. Renau and Neubauer, *Écrivains juifs*, p. 129). Part I concludes with the words הזה הטעם קבלנו מפי רבינו החכם הגדול ר' שמואל בר שלמה. With marginal notes by the copyist.

Written by Moses b. Shēm Tōb b. Ḥabīb in שאטיה 5241 (1481).

Span. Rabb. char., 4to, ff. 56 [H. No. 204].

72. Isaiah de Trani's (senior) Glosses on יבמות, כתובות, גטין, נדה, קדושין.

Owners: Benjamin Pesaro, Abraham Leb b. Sarah.

Ital. curs. char., fol., ff. 172 [H. No. 7].

73. R. Gershōm Me'or Haggōlāh's Commentary on תענית, copied by Rafael Nathan Neta Rabinowicz from Cod. Monac. 216² (1870).

German curs. char., 8vo, ff. 10 [H. No. 252].

74. Fragments of Ashēr b. Jehiel's [הרא"ש] Commentary on *a.* שביעית, begins fol. 50^r, col. 1, l. 30 לאו, ends 51^r, col. 1, l. 23 ישאמר הרב; fol. 2, *ibid.*, 51^v, col. 1, l. 16 אחת, ends 52^r, col. 1, l. 23 רשאי; fol. 3^r, *ibid.*, 51^r, col. 1, l. 26 אבל; fol. 3^v, *ibid.*, col. 2, l. 10 from the bottom, fuller than the printed text; fol. 4, *ibid.*, 52^r, col. 1, l. 25 לאחרים, ends *ibid.*^v, col. 1, l. 35 צריכה.

b. Fol. 5, בבא בתרא, fol. 208^r, col. 2, l. 22 from the bottom מפקי, ends *ibid.*^v, col. 1, last line but one פרוע with variations; fol. 6, *ibid.*, 206^v, col. 1, l. 25 שמשבה, ends *ibid.*^v, col. 1, l. 4 ישירצה; fol. 7, *ibid.*, 205^v, col. 1, l. 27 זביני; fol. 8, *ibid.*, 208^r, col. 1, l. 4 from the bottom; fol. 9, *ibid.*, 209^r, col. 2 ככתובים; fol. 10^r and ^v, *ibid.*, 207.

c. Fol. 11, פנהדרין, beginning; fol. 12, *ibid.*, 114^r, col. 1, last line but one.

d. Fol. 13, בבא בתרא, 209^r, col. 1, l. 25 דליתבעינהו; fol. 14, *ibid.*, 117^v, col. 1, l. 26 מעשה; fol. 15, *ibid.*, 119^v, 1 continued on fol. 17; fol. 16, *ibid.*, 117^r, col. 1, l. 11 from the bottom.

German Rabb. char., probably fifteenth century. Nearly all the leaves are incorrectly arranged, and should be read in the following order: 1, 3, 2, 4, 7, 6, 8, 10, 5, 13, 9, 11, 12, 16, 14, 15, 17; fol. [H. No. 325].

75. Judah b. Elā'zar hak-Kōhēn b. al-Madāri's Commentary on Al Fāsi on כתובות, ניטין, and קירוטין (see *HB.*, V, p. 131 sq., rem. 6).

Franco-German Rabb. char., 4to, ff. 295 [H. No. 51].

76. Commentary on Abōth attributed to Rashi (see No. 32²).

Censor: Gio[yami] Dom[eni]co Carretto, 1618.

German Rabb. char., 4to, ff. 13 [H. No. 265].

77. Solomon b. Addereth's Commentary on the Agadic passages of ברכות, תענית, מנלה, עבודה זרה, חולין, נדרים. The end is wanting. The MS. contains ff. קע"ד to ר"ב of an originally larger volume.

Vellum, Span. Rabb. char., 4to, ff. 97 [H. No. 74].

78. 1. Solomon b. Addereth's Commentary on Agadic passages of ברכות, תענית, מנלה, בבא בתרא, חולין, נדרים, beginning missing.

2. Fol. 11^v. Responsum on כונת התפלה.

3. Fol. 12^v. Some Cabbalistic notes and comments, end missing.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 14 [H. No. 264].

79. Anonymous Commentary on Agadic passages of the Talmud, viz. כתובות; fol. 22, ניטין; fol. 34, יבמות; fol. 51^v, שוטה (*sic*); fol. 79^r, נדרים; fol. 104^v, נדה. Beginning and end are missing. The first three pages are all but illegible. A former owner, Shalōm

אפלזלו in Gibraltar (גיבלטאר), ascribes the work to [Samuel Šarša] Ibn סנה, but it is not identical with the latter's מכלל יופי (see Halberst., *Cat.*, p. 60).

Vellum and paper, Span. Rabb. char., 4to, ff. 112 (autograph?) [H. No. 336].

NOVELLAE AND GLOSSES.

80. Moses Nahmanides' Novellae on בבא מציעא, end missing.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 59 [H. No. 87].

81. Nahmanides' Novellae on גטין (printed), incomplete.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 125 [H. No. 55].

82. 1. ספר עליות דרבינו יונה, Novellae on בבא בתרא by R. Jonah Gerondi.

2. Fol. 184. Novellae on סנהדרין by David בונפיל. Modern copy by Natan Neta Rabinowicz from a MS. in the possession of Mordecai Wolf Ettinger (איטינא) of Lemberg (1862).

German curs. char., 4to, ff. 205 [H. No. 73].

83. a. Solomon b. Addereth's Novellae on בבא מציעא; b. fol. 122^v (ch. vi to the end), Novellae by Nahmanides.

Owners: Abraham Josef Solomon b. Mordecai Graziano, who bought the MS. from David מלי.

Ital. curs. char., 4to, ff. 170, much stained with water [H. No. 311].

84. Solomon b. Addereth's Novellae on נדה, fuller than the printed edition.

Written by Nissim מוליכה b. Abraham מוליכו.

Owned by the Midrash of Mordecai טאלוק.

Orient. Rabb. char., 4to, ff. 89 [H. No. 99].

85. Novellae on בבא מציעא by Ashēr b. Jehiel in nine chapters (see Neub., *Cat.*, 446¹).

Censor: Fra Gir[olamo] da Durallano, 1640.

Owners: Abraham Josef Solomon Graziano (א'י'ט'ג'ר), Judah Zerahya Azulai.

Ital. curs. char. (same hand as No. 83), 4to, ff. 137 [H. No. 312].

86. Jom Tōb b. Abraham's of Sevilla [הריטב'א] Novellae on בבא בתרא.

Written by Samuel b. Isaac, commenced Monday (*read* Tuesday), 1 Tebeth, 5379 (18 Dec. 1618), and finished Wednesday (*read* Thursday), 28 Ab, 5382 (4 Aug. 1622).

Owner: Ḥayyim Josef David Azulai.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 233 [H. No. 315]

87. *Novellae* on *בבא קמא*, *בבא מציעא*, *בבא מציצה*, *בבא קמא*, *ספר חירשי הנאונים*, *סנהדרין* by Abraham Broda [ברודא]. The work was finished Sunday, 25 Nissān, 5485 (1725).

Written by Josef אפימאנא.

Maghribin Rabb. char., 4to, ff. 45 [No. 520].

88. *Novellae* on *ספר מאמרים*, by an anonymous author, containing *Novellae* on *מגלה*; fol. 34, *מיעד קטן*; fol. 47, *סנהדרין*; fol. 136, *שבועות*; fol. 142, *מכות*; fol. 150^v, *הוריות*; fol. 159, *שבת*; fol. 220^v, *ערובין*; fol. 237^v, *יומא*; fol. 282, *קרושין*; fol. 220^v, *סוטה*; fol. 317, *שקלים*; fol. 321^v, *יבמות*; fol. 331^v, *נדרים*; fol. 341, *נזיר*; fol. 342, *נדה*. The majority of sections begins with a short rhymed introduction.

Censor: Domenico Ierosolimitano.

Owners: Elyākim b. Hosea Finzi, Efraim Finzi, Moses Nahmias.

German Rabb. char., 4to, ff. 347 [II. No. 344].

89. *Novellae* on *בתובות* by Don Crescas Vidal (see *HB.*, 1871, p. 45). Fol. 177. Small fragment on the same subject, beginning missing.

Owner: Jacob Roderik (רודריק, fol. 99).

Span. Rabb. char. (fol. 177 sqq. different hand), 4to, ff. 178 [II. No. 240].

90. 1. Glosses on *מדרכי ערובין* on *פסחים*, *ביצה*, *סוכה*, *מגלה*, as also on the *Tösiftā* and *Al Fāsi*.

2. Fol. 6. Samson of Chignon's *ספר בריהות* (printed), finished 22 Ab, 5072 (26 July, 1312). The introductory verses are missing.

3. Fol. 39^v. Chronological Tables of the Jewish Sages of the Talmudical and mediaeval epochs.

4. Fol. 47. Glosses on some passages in *סנהדרין*, *הוריות*, *נדרים*, *נזיר*, by Judah b. Nathan and R. Nissim [Gerondi]; the end on fol. 62^r.

5. Fol. 59. *הלכות שחיטה בקיצור*.

On fol. 62^v some personal notes, one of which is dated Urbino, Monday, 5 (r. 4) Aug. 5299 (1539). There are also the names Isaac b. Josef of *מונצלץ*, Isaac b. Judah.

Owner: Abraham Josef Solomon Graziano (אי"ש נ"ר).

Ital. curs. char., Nos. 2, 4, 5 German Rabb. char., 4to, ff. 67 [II. No. 323].

91. Isaiah Hurwitz's Glosses on *מדרכי ערובין*, *שבת*, *פסחים*, *ערובין*, *מגלה*, *סוכה*, *יומא*, *ראש השנה*, *ביצה*, *תענית*. The author's name is given, fol. 105.

German curs. char., 4to, ff. 123 [II. No. 66].

92. 1. הלכות, פסקי הלכות, by Isaiah b. Elias (רי"א) the younger, containing Decisions on שבת, ערובין, שבת, פסחים, יום טוב, סוכה, ראש השנה, נדרים, סוטה, קדושין, גטין, כתובות, יבמות, יומא, תענית, מועד קטן, מגלה, ציצת, נדה, עבודה זרה, שבועות, סנהדרין, ב' בתרא, ב' מציעא, בבא קמא, חולין, ברכות, מזוזה, ספר תורה, תפלין.

2. *a.* Fol. 519^v. ל' תם ר' חיבור, beginning רביעית הנמצא השלך הוצה (two paragraphs on מקואות); *b.* fol. 520, ר' שלמה הוא אומר (two paragraphs on טריפות שאם נטלה המרה כשרה חירושים מהלכות, ...; *ibid.*, בדיקה).

3. Fol. 521. Judah Hāsīd's Ethical Will, forty-nine paragraphs with variations from the printed editions.

Censor: Camillo Jagel, 1619 (fol. 520^v).

Vellum, German Rabb. char., fol., ff. 522 [H. No. 184].

93. Nissim b. Reuben's Novellae on Al Fāsi השנה, with a short appendix; fol. 33, יומא; fol. 49, סוכה (printed).

Ital. curs. char., 4to (the first leaves slightly damaged), ff. 109 [H. No. 348].

94. 1. Novellae on Al Fāsi and R. Nissim [Gerondi] on שבת; fol. 9, הלכות חנוכה.

2. Fol. 12. *a.* Laws of the Society חונן דל, Cremona, 1591; *b.* Fol. 15. Copy of two documents found in the Great Synagogue in Cremona, Monday (*read* Tuesday), 29 Tebeth, 5332 (15 Jan. 1572), one of which had been hidden in the seat of Judah מונישקייער, the other in the seat of the compiler of the MS.; 3. Fol. 22. Laws of the Study Society אל בת, dated Cremona, Friday, 1 Kislev, 5343 (26 Nov. 1582); *c.* Fol. 24. Some marriage regulations, dated Padua, Ellul, 5267 (1507). *d.* Communal laws, dated Venice, 28 Iyyar, 5315; *e.* Fol. 27^r. Letter by Meir b. Isaac Katzenelenbogen; *f.* Fol. 29. Ordinances by the Rabbis of Venice, Padua, Bologna (sixteen paragraphs), followed by copies of other regulations concerning the same places, as also Mantua and Ferrara. This portion of the MS. is very rich in names.

3. Fol. 53. Poem by Abraham Provinziale in vindication of a young girl who had been slandered, eighty lines.

4. *a.* Fol. 54^v. Various Notes and Comments; *b.* Fol. 58. Copy from the פנקם, Cremona, 5356 (1596), signed Aaron David Nurlingen (נורלינגן).

5. Fol. 60. A treatise on spheres and globes in four chapters, with mathematical figures. The last pages are all but illegible; ch. iv missing.

Censor: Domenico Ierosolimitano.

Owner: Judah Isaac Horea (fol. 11^v).

Ital. curs. char., 4to, ff. 71 [H. No. 217].

95. הגהות מייחנות, [Meir Kohen's] Glosses to Maimūni's מיטנה תורה, beginning missing. The MS. opens with הלכות תפלין, ch. iii. In הלכות כריתת several pages are left blank, and evidently intended for ch. v to the middle of ch. vii; fol. 11^v, הלכות מילה; fol. 12^v, הלכות שבת; fol. 24, הלכות שביית עיטור; fol. 26^v, הלכות יום טוב; fol. 30, הלכות חמין ופיצה; fol. 38, הלכות שופר ופובה ולולב; fol. 40, הלכות העניה; fol. 42, הלכות מאכלות אסורות (see Jellinek, קונטרס הרמב"ם, p. 6).

Ital. Rabb. char., 4to, fol. 1 much, fol. 2 slightly damaged, ff. 45 [H. No. 327].

96. Abraham b. David's [the younger] Glosses to Maimūni's מיטנה תורה, with variations from the printed editions.

Ital. Rabb. char., 4to (the last two leaves are slightly damaged), ff. 174 [H. No. 410].

RESPONSA AND COMPENDIA.

97. Responsa by Maimonides, copied from Cod. Bodl. Neub. Cat. 2218.

German curs. char., 4to, ff. 102 [H. No. 130].

98. *a.* תשובות הגאונים. The beginning is missing, but is supplemented on the fly-leaf (probably) by S. D. Luzatto, who also added marginal notes indicating where the Responsa are to be found in ישערי צדק, Salonica, 1792. A list of those omitted in the latter is given fol. 140 (see also Joel Müller, *Réponses faites par les célèbres Rabbins français et lorrains*, Vienna, 1881, and Id., *Responsen der Lehrer des Ostens u. Westens*, 1888).

b. Fol. 58^r, שאלות שישאל ר' שמשון את רבינו יעקב, introduced by a short poem; fol. 87^v, תשובות הרומיים אל הצרפתיים (printed, see S. D. Luzatto, בית האוצר, fol. 56 sqq.).

[Owner: S. D. Luzatto.]

Large German curs. char., fol., ff. 141 [H. No. 179].

99. תשובות הגאונים. Copy made by Jacob Musafia in איספלטרו (Espanol?) with his own additions and corrections. The edition, Lyck, 1864 (*Meqīṣe Nirdāmim*) is based on this MS.

Paper. Span. Rabb. char., 12mo, ff. 35 [H. No. 16].

100. Letters and Responsa. *a.* Letters by Abraham Maimūni על מוצאי דבה על ספרי אביו; *b.* Fol. 6^v. Responsa by Solomon b. Addereth, Asher b. Jehiel, Gerson b. Judah (Me'or haggōlāh, fol. 29^v), Jacob of Corbeil (fol. 41^v), Moses Nahmānides (fol. 61^v), Eliezer b. Joël hal-Levi (אבי העזרי, fol. 76); *c.* Fol. 90. Piyyut by Josef זארק.

Owners: Judah Samuel b. Menahem Sinai of Cologne in קירי; Samson, who bought the volume from the widow of Jacob Sinai

of Cologne; Leon Colonna, son of Rabbi Manuel Sinai Colonna; Isaac Luzatto in Gorizia, 1823, student of medicine.

Vellum and paper, Franco-German Rabb. char., 4to, ff. 90 [H. No. 109].

101. Responsa. *a.* Solomon b. Addereth, R. Nissim, Samuel b. Moses, Jacob Berab; *b.* Eliezer b. Nathan הראשה (fol. 28); *c.* Responsa from the תשב"ץ (by R. Meir of Rothenburg) with Glosses by R. Pēres; *d.* Jehudah b. Meir hak-Kohen and Eliezer b. Isaac; Isaac אורבילי (ה"ב המנהל); Meir hal-Levi; R. Hayy, R. Paltavai Gaon, R. Naṭrōnai Gaon, Rashi, Jacob b. Isaac hal-Levi, R. Mattathias Gaon, Josef Sefarādi, R. Hilāi Gaon; *e.* fol. 64. Responsa by Solomon b. Simon b. Šēmah. After fol. 85 lacuna, and some leaves are missing at the end.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 128 [H. No. 170].

102. 1. *a.* Responsa by Solomon b. Addereth. The beginning is missing as far as par. 312, ending par. 498 (printed).

b. Fol. 37^v. Responsa by R. Ashēr b. Jehiēl, Nos. 499 to 513.

c. Fol. 41. Responsa by Solomon b. Addereth, Nos. 514 to 910.

2. Fol. 120. Fragment of another work, of which hardly anything is legible.

No. 1, Ital. Rabb. char., from fol. 50 to end much damaged; No. 2, large Orient. Rabb. char., fol., ff. 131 [H. No. 356].

103. 1. Responsa by Solomon b. Addereth, to which are appended lists of all Responsa by S. b. A., arranged according to subjects.

2. Fol. 203. *a.* Responsa by Simon Duran (השב"ץ), Naḥmanides, Solomon b. Addereth; *b.* Abstracts from אבן הראשה by Eliezer b. Nathan (ראב"ן), identical with the ספר הדינין (printed). Some of these abstracts (fol. 217) are headed: לקוטות מספר הדינין שקבץ; *c.* fol. 221. Abstracts from קצור שאלות ותשובות ודינין by Ashēr b. Jehiēl, known under the title הזה התנופה by Moses of Brussels, copied by Vidal Bonet Lunel (*ibid.*^v); *d.* fol. 223^v. Abstracts from the סמ"ג by Moses of Coucy; *e.* fol. 228^v. From ספר שה תמים; *f.* fol. 229. From ס' ארחות חיים and משנה תורה; *g.* fol. 230. From ספר כל חי by Moses Hak-Kōhen b. Crispin; *h.* fol. 231. ספר האורה, by Rashi; *i.* fol. 232^v. ספר הרמזים, by Jacob b. Ashēr; תורת הבית of Sol. b. Addereth; *k.* fol. 246. ספר אדם, by R. Jerūhām; *l.* fol. 250^v. ספר המאור [of Maimuni]; *m.* fol. 257^v. ספר המנהיג, by Abraham b. Nathan; *n.* fol. 259^v. פירוש התורה, by Tobias b. Eliezer; *o.* fol. 263. ס' כפתור ופרח.

3. *a.* Fol. 265. More Responsa by Solomon b. Addereth; *b.* Quotation from ארחות חיים by Aaron Kohen [of Lunel]; *c.* fol. 278. From Amrām's Siddur.

4. *a.* Fol. 287. Responsa by Maimūni, of which one (fol. 288) is in Arabic (see *HB.*, XIX, p. 113); *b.* fol. 288v. Responsa by Abraham Maimūni in Arabic (cf. *HB.*, *ibid.*); *c.* fol. 298. Various Responsa.

Various Span. Rabb. hands, 4to, ff. 313 [II. No. 56].

104. 1. Opinions and Responsa on various ritual subjects by Meier of Rothenburg and Pēreš b. Elijah. Fol. 4 contains remarks on the value of some of the coins current at that period.

2. Fol. 5. Commentary on Abōth attributed to Rashi.

3. Fol. 16. Responsa by Ḥayyim Eliezer b. Isaac, addressed to Jōnah Obadya b. Naḥmān, ending יצחק הנה בקיטתי שלומך יגדל מנהר"ר [י]צ[ח]ק [ח] לכן בקוצר הם בפסקי הר"י יחזיקה שטיקל בחור אחר שהעתיק לך דברי ר' יחזיקה שטיקל.

4. Fol. 18. Minhagim of the Community of Erfurt, containing the name Isaac b. Samuel.

5. Fol. 20. Index to a treatise on Benedictions with the texts of several of the latter.

Owner: Mordecai Samuel Ghironi, who wrote [an incomplete] table of contents on the right-hand cover.

Vellum, German Rabb. char. (Nos. 2-5 originally formed part of a different volume, in which they occupied fol. 56 sqq.), 4to, ff. 20 [II. No. 232].

105. טור אבן העזר. David b. Zimrā's Responsa on העזר, fuller than the printed edition.

Owner: Samuel אלהריף.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 202 [II. No. 108].

106. Responsa by Elijah Mizrāḥi. Marginal notes by a later hand contain directions for finding the Responsa in the printed edition (Constantinople, 18^{59/61}), but in the MS. are *thirty-five* not to be found in the former. After fol. 172 lacuna. Ff. 176, 177 Index; ff. 178, 179, Fragment of a Responsum.

Ital. Rabb. char., ff. 173-179 two different Span. Rabb. char., fol., ff. 179 [II. No. 107].

107. Glosses to the Responsa of Ashēr b. Jehiel by an anonymous author (but ascribed by Halberstam to Solomon Loria). According to a note at the end, the text used was the printed edition, Venice (1552).

German Rabb. char., 4to, ff. 56 [II. No. 6].

108. Collection of Responsa, Glosses, Quotations, and Minhagim, containing 980 paragraphs. Beginning and end missing. The compilation was made after 1417, because this date is referred to in No. 971 (fol. 112v). The following lists, giving the names of persons, countries and cities, and French words, are accompanied by the number of the paragraph in which they occur.

A. Persons:—

- Aaron of Epernay, 779.
 Aaron b. Jacob, 680.
 Aaron b. Josef, 405.
 Abbā Māri, 500.
 Abigedōr, 918.
 Abigedōr Kōhēn, 439.
 Abraham [יִרְדֵי], 463.
 Abraham [אַ״ר] b. Alexander, 897.
 Abraham b. David, 127.
 Abraham b. Isaac, 307.
 Abudimi Gaon, 527.
 Amrām Gaon, 127.
 Ashēr b. Jehel, very often.
 Azaryah of אוקנטור, 782.
 Azriel, 285.
 Bārūkh b. Ashēr, 679.
 Bārūkh Ḥayyim, 239.
 Bārūkh of Mayence, 225.
 Benjamin b. Judah of Lunel, 950.
 Benjamin of Cordoba, 790.
 Berakhiel, 383.
 David hak-Kōhēn b. Moses, 884.
 Efraim, 329.
 Elāzar of Worms, 233, and often.
 Elāzar b. Jūdāh, 128, cf. 217.
 Elazār hak-Kōhēn, 200.
 Elāzar Qallir, 564.
 Eldād had-Dānī, 483.
 Eliezer, 887.
 Eliezer b. Joel hal-Levi, 136.
 Eliezer of Metz (מ״ר), 501.
 Eliezer b. Nathan, 601, &c.
 Eliezer b. Simon Qallir, 35 (see El'azar).
 Elijah haz-Zāqēn, 965.
 Elyāqīm, 718.
 Ezekiel, 362.
 Ḥanan'el (ח״ר), 239, &c.
 Ḥayy, 468, &c.
 Ḥayyim, 865.
 Ḥayyim b. Isaac, 679.
 Ḥayyim Kōhēn, 107.
 Ḥayyim b. Moses of מונדיאן, 384, 881.
 Ḥayyim b. Samuel הנבון, 480.
 Ḥayyim of Vienna, 480.
 Ḥezekiah, 668.
 Isaac b. Abraham, 87.
 Isaac b. Bārūkh, 368.
 Isaac of Chinon, 946.
 Isaac of Corbeil, 227, &c.
 Isaac of Duren, 402.
 Isaac of Evreux, 601.
 Isaac Al Fāsī, 144.
 Isaac Gayāth, 913.
 Isaac b. Jūdāh, called בופוש hak-Kōhēn, 384.
 [his wife Hannah, daughter of Hezekiah, 384].
 Isaac hal-Lābān, 499.
 Isaac hal-Lēvi, 403.
 Isaac b. Moses of Vienna, 308.
 Isaac Nāsi, 365.
 Isaac of Paris, 112.
 Isaac b. Pereš, 101.
 Isaac the Proselyte [הפועלי], 737.
 Isaac b. Samuel the Elder, 528.
 Isaiah the Great, 396.
 Issachar b. Jequthiel hal-Levi, 884.
 Jacob Gaon, 128, &c.
 Jacob b. Josef Isrā'eli, 980.
 Jacob b. Meir [Tam], 164, &c.
 Jacob b. Meshullām, 679.
 Jacob [Levi] of Moelln †, 257 [בהר״ל sic!].
 Jacob b. Nathan, 601.
 Jacob of Nordhausen, 795.
 Jacob of Orleans, 883.
 Jacob b. Samuel, 732.
 Jacob of Treysa, 571.
 Jehiel b. Ashēr, 236.
 Jehiel Bonjean [בוניאן], 379.

- Jehiel Gaon, 128.
 Jehiel b. Josef of Paris, 123, &c.
 Jequthiel b. Meir, 679.
 Johānān in Tarbut (1417), 971.
 Jōm Tōb, 358.
 Jōnāh, 750.
 Jōnāh in אבפניה, 651, &c.
 Josef of Épernay, 779.
 Josef b. Josef, 384.
 Josef לונבראט, 980.
 Josef b. Meshullam, 679.
 Josef b. Moses, 469.
 Josef of קלאצן, 360.
 Jūdāh of Cologne, 872.
 Jūdāh Haggādol ראיט הנהרג, 128.
 Jūdāh ha-Hāsīd, 128, &c.
 Jūdāh Kōlēn, 118.
 Jūdāh [b. Isaac] Sir Leon, 930,
 &c.
 Jūdāh of Mayence, 406.
 Jūdāh b. Nathan, 601.
 Jūdāh of Paris, 130.
 Jūdāh b. Qalonymos, 128, &c.
 Jūdāh b. Samson, 679.
 Mānōah hal-Lēvī, 915.
 Mēir of אישפורט, 407.
 Mēir b. Bārūkh, 162, and often.
 Mēir of Dover, 256.
 Mēir b. Efraim, 307.
 Mēir צאהא [?], 92.
 Menahem of Joigny, 222.
 Menahem, called Sir Leon of
 אומליאן, 384.
 Menahem of London, 376, and
 often.
 Menahem [pupil of R. Samson],
 239.
 Menahem b. Peres, 368.
 Meshullām, 207.
 Meshullām, called מנייש, 379.
 Meshullām b. Nathan, 307.
 Michael of טצעבוש, 782.
 מניקולא, 593.
 Mordecai of יעקלן, 129.
 Sir Morel, 112.
 Moses of Coucy, 291.
 Moses of Evreux, 239, 546, &c.
 Moses b. Josef, 307.
 Moses of London, 269, &c.
 Moses b. Maimon, 245.
 Moses b. Nahmān, 327.
 Moses of Pontoise, 583.
 Moses b. Todros, 307.
 Moses of Zürich, 683.
 Nahshōn Gāōn, 139.
 Nathan [b. Jehiel and his brothers
 Daniel and Abraham], 128.
 Nathanael, 400.
 Nathanael of Chinon, 406.
 Natronai Gaon, 787.
 Nissim, 284, &c.
 Obadyāh, 472.
 Paltavi Gaon, 780.
 Peres b. Elijah, 111, and often.
 Peter, 469.
 Qalonymos b. Shabbethai of
 Rome, 128.
 Sa'adyah Gaon, 127.
 Samson b. Abraham of Sens,
 109, and often.
 Samson of Coucy, 915.
 Samson b. Jūdāh בר ניהא, 679.
 Samuel, 458.
 Samuel of Evreux, 123.
 Samuel of Falaise, 644.
 Samuel Hāsīd, 124, &c.
 Samuel b. Isaac, 679.
 Samuel b. Jūdāh, 207.
 Samuel hal-Lēvī, 401.
 Samuel b. Mēir [רשב"ם], 256, &c.
 Samuel b. Rābā, 223.
 Samuel of טייירי, 408.
 Šēmāh, 450.
 Shālōm Gaon, 323.
 Shemaryāh b. Isaac, 619.
 Sherīrā Gaon, 171.
 Simhā על קוטא, 68.
 Simhā of Speyer, 401.

- Simon דיילקראשא, 782.
 Simon b. Josef, 493.
 Simon b. Samson, 130.
 Solomon b. Addēreth, 97, and often.
 Solomon of Troyes [Rashi], 15; cf. 866.
 Solomon of London, 708.
- Solomon of Montpellier, 504.
 Solomon b. Samson [ששון], 540, &c.
 Tam of Chinon, 215.
 Tobias [on behalf of ריב"א], 268.
 Tobias of Vienna, 352.
 Todros b. Moses, 307.

B. Countries and cities:—

אוקנטור, 782.	טרבוט, 971.	פלייז, 644.
אורלייש, 882.	טרוייש, 114, &c.	פרובניז, 364.
אויטטריך, 518.	טריישא, 571.	קוטא, 68.
אייברא, 239, &c.	יעקלין, 129.	קולוניא, 444.
אספינה, 651.	לונבראט, 980.	קוצי, 34, 291, &c.
אפרנאי, 789.	לונדרש, 374, and often.	קורביל, 599.
אשפורט, 407.	מונדיאן, 881.	קינן, 406.
ביינא, 480 [ווינא].	מונפאלייר, 504.	קלאצון, 360.
ברגנא, 568.	מיינצא, 375, and often.	קרטוב, 789.
גוני, 222.	נורטהויין, 795.	קרמונא, 678.
גלויצא, 558.	נורמנדיאה, 368.	(גרמייזא <i>read</i> גרמייזא), 897.
גרמייזא, 679.	נויטט, 865.	רוטנבורק, 14.
דוורי, 256.	נרבונא, 307, and often.	רויגטבורק, 134.
דופיירא, 602.	פאריש, 112, &c.	רייניט, 368.
דורא, 402.	פויטו, 368.	שאנין, 239.
דיילקראשא, 782.	פונטיזא, 583.	שפירא, 242, 679.
דרוויש, 477.		שצבוט, 782.
טיירא, 408.		

C. French words:—

אמשלייר, 449.	לקאש, 407.	פינסא, 528.
אמליאן, 384.	מיטאקא, 740.	פשטייר, 444.
אנטוטור, 505.	נובינש, 889.	צינפוייל, 528.
בוטש, 205.	סולדי, 889.	ציריאיאש, 348.
ברבוטא, 583.	פוירא, 509.	קונפישטא, 654.
גלויצא, 558.	פונטיזא, 593.	קורנוש, 889.
הראנק, 942.	פורפיישיר, 498.	קלוש, 644.
חויין חאין, 682.	פייזאניש, 576.	קרואסייל, 644.
טורטיש [נר שקורדין], 216.	פלונבילין, 644.	רושקרוילין, 647.

Owner: Moise Soave, who rewrote many passages on the margins, and added a short notice on the left-hand cover, dated April 8, 1880.

Franco-German Rabb. char., 4to, ff. 115 [H. No. 345].

109. פני יהויצק. Responsa by Joshua b. Josef of Cracow (Part I, printed; see also Shabbethai Kōhen's גבורת אשנים); ff. 56-65, Responsa by Simhā Luzatto of Venice; ff. 114-121, by R. Nathan; ff. 106-100, 140-146, 148, and 194, by Abraham of Brisk in Litewsk; ff. 228, 229, Query signed Abraham Mendel; fol. 261, Autograph letter, signed Joel; fol. 263, Another autograph letter, but the beginning is missing, ff. 283-292, Responsum by Moses b. Josef de Traui; ff. 339, 340, Index. The leaves have been numbered twice before. Headings written by a later hand indicate where many Responsa may be found in print.

German Rabb. and curs. char., fol. (ff. 223-229, 263, 283-292, 4to), ff. 340 [H. No. 79].

110. Letters and Responsa by Isaac b. Ashēr Pacifico in Venice. Autographs; fol. 104 in Italian; fol. 106, letter by Israel b. Abraham of Poland. The volume contains many autograph letters by Italian Rabbis.

Ital. curs. char., ff. 106-108, Span. Rabb. char., fol., ff. 136 [H. No. 10].

111. Responsa, letters and decisions, Vol. II of preceding No., chiefly by Isaac b. Ashēr Pacifico in Venice. *a.* Fol. 12. Italian letter signed Moise di Lazzano in Padua; *b.* Fol. 22. Benjamin Wolf of Schidlow; *c.* Fol. 24^v. Medical certificate for Jacob Abohab by Nathaniel hal-Levi, March 19, 1727; *d.* Fol. 49. Mose b. Eliezer Hayy of Padua (cf. fol. 157); *e.* Fol. 66. David b. Samuel Aboab; *f.* Fol. 67. Query by Isaac פוראייני of Modena, Pacifico's reply being dated 1745; *g.* Fol. 80. Jacob הוק of Padua (cf. also ff. 81, 85, 89, 147, 153); *h.* Fol. 81^v. Italian letter by Isach Viva Voghero (cf. fol. 290); *i.* Fol. 106. Jacob Forti (cf. fol. 114); *k.* Fol. 119. Jacob Hayy Luzatto (cf. ff. 137, 191); *l.* Fol. 168. Query by Moses Padubano in Correggio; *m.* Fol. 171. Solomon Salmon Meir of Lemberg (לברב), dated 13 Ellul, 5418 (Sept. 11, 1658); *n.* Fol. 176. Copy of letter from the Rabbis of Corfu to those in Ancona on אהרונים; *o.* Fol. 183. Letter addressed to Jacob Murpurgo; *p.* Fol. 185. Responsum by Moses Hayy Recanati; *q.* Fol. 188. Responsum by Abraham, dated Venice, 26 Ab, 5480 (Aug. 30, 1720); *r.* Fol. 206. Italian letter by Vitta Volterra (cf. fol. 214); *s.* Fol. 237. Responsum by David Quirinale; *t.* Fol. 241. Elijah גיאניאשו, 1719; *u.* Fol. 262. Isaac Hezekiah בראסא; *v.* Fol. 266. Jacob Abohab; Isaac of Urbino; Efraim hak-Kohen, Ancona, 21 Sivān 5486 (June 20, 1726); *w.* Fol. 271. Jacob b. Isaac Al

Fandari; *æ*. Fol. 287. David Ḥayyim b. Judah Moses קודילרו (?); *γ*. Fol. 297. Moses Al Ashqar; *z*. Fol. 304. Abraham Jona, Venice, eve of R. Ḥ. Shebāt (Jan. 1), 1813, addressed to Abraham בראר in Ferrara.

At the beginning table of contents.

Ital. curs. char. (different hands), 4to, ff. 305 [H. No. 59].

112. 1. Letters and Responsa addressed to various contemporary Rabbis by Samuel Abohāb in Verona, during the years 1646 to 1657. Author's autographs.

2. Fol. 77. Continuation of above; fol. 93, Queries on חידושי סמ"נ, dated Verona, 1600. The letters are very rich in names of Rabbinical authorities in Italy and elsewhere during the seventeenth century.

Owners: Abraham and David Abendana.

Ital. curs. and Rabb. char., 4to, ff. 166 [H. Nos. 257, 258].

113. Responsa of Jacob Israel b. Rafael Finzi of Recanate, begins with Index (ff. 1-3); fol. 94, Isaac b. Immanuel דלאטאש Provençal; *ibid.*, Moses באסולה b. Mordecai Ṣarfathi, proselyte in Ancona; *ibid.*, Jehuda Leon, 19 Ellul, 5309 (Sept. 12, 1549); fol. 94^v, Solomon . . . דלולו; fol. 285, Isaac b. Shālom (?) ציננולי. At the end one or more leaves missing. Autograph?

Paper, Ital. curs. char., fol., ff. 297 [H. No. 9].

114. Responsa and Letters by Moses b. Abraham Provenzale (מהר"ם פרווינצאלי), preceded by a dirge on his death, six strophes with a refrain: 1. על מאמר הרלב"ג מנשם בלתי שומר תמונתו שבין פירוש על (fol. 3^v) רקיע לרקיע אצלם (see *Milḥamōth*, VI, 2, 7); 2. על הדפסת ספרי קבלה (fol. 8^v); 3. על הקדמות המורה בתחלת חלק שני ממנו תשובה (fol. 9) על מי שאמר שכל הרבנים רעים וערומים; 4. מפרי פי איש . . . אין ספק בעקימת שפתיו של ר' שמעיה מקיראסקו; 5. על הברלה ממוצאי שבת וי"ט (fol. 28^v); 6. על קרויט (fol. 47); 7. החדש להעמיד העולם על מנינו על דרוש ימי עולם לחכם רבי עזריה מן זאנויל (fol. 49) Responsum to a Query by R. Eliezer Ashkenazi with the latter's Reply; 8. (ibid.^v) Responsum addressed to the same; 9. (fol. 51) Responsum addressed to R. Azaryah [de Rossi]; 10. (ibid.) Responsum by Leon Muscato to the same; 11. (fol. 65^v) Query by Moses b. Eliezer hal-Levi; 12. (fol. 77) Responsum by Aaron David b. Aaron Nurlingen in Cremona, to which is annexed a letter by the Rabbis of Mantua to those of Cremona, signed also by Elijah Rumili and Samuel Hezekiah Rumili; 13. (fol. 87) Query by Josef Treves; 14. (fol. 97^v) Ditto by Hezekiah Finzi; 15. (fol. 106) by Samuel Cazes; 16. (fol. 111) by Hillel of

Modena; 119. (fol. 114) by Abraham b. David Provenzale, grandson of the above mentioned; 198. (fol. 116) Query concerning a litigation between the community of Bologna and R. Solomon of Modena. Copious notes by Eliezer Provenzale, another grandson of the author.

Written by Nathaniel Shabbethai הרני in Turin, and finished 40th day of Omer, 5325 (April 27, 1565).

Ital. Rabb. char., fol., ff. 194 [II. No. 189].

115. *ספר ראבי"ה*, by Eliezer b. Joel hal-Levi (אבי העזרי), containing many Responsa, signed אבי העזרי; fol. 37^v, Responsum by Efraim b. Isaac (cf. Zunz, *G. u. L.*, p. 49). Index at beginning. (Pt. I, הלכות ברכות, printed.)

Written by Efraim b. Zebi Hirsch b. Lēb, and finished Thursday, 17 (*read* 16) Ellul, 5470 (1710), in פראנצא.

German curs. char., fol., ff. 348 [II. No. 239].

116. Collection of Responsa, chiefly on כתובות, *a. beg.* וכתב הרב ר' שמואל תקו הלוי ז"ל בתישובה על דבר הריב"ש והמגיד ז"ל שכן כ"י באבן 2. Jehiel בסאן (*sic*); *c.* Fol. 4. Abraham of Jerusalem; *d.* Fol. 6. Jehiel בסאן (*sic*); *e.* Fol. 14. Josef of Trani. This Responsum is written twice, but is both times incomplete. The first copy comprises ff. 14-25 and 18, but is unfinished. The second copy comprises ff. 19 and 20, a large piece is, however, missing in the middle. Both Query and Reply mention the following names: Aaron ששון, author of a תשובות; Hananyah b. Jāqār, Josef b. Lēb in Constantinople; Joshua קארוימי; Elijah גלמירי; Isaia of Roumania, Samuel Jafe, teacher of the writer Israel b. מארג; the physician Isaac Zaccuth, and Ibn פארג; *f.* Fol. 16. Responsum in a case of אנוכה; *g.* Fol. 22. Jacob Bērāb, alluding to דמישק (מנהג) תקנת, with a note on the latter; *h.* Fol. 30. Jūdah חאמו; *i.* Fol. 32. Jacob Castro; *k.* Fol. 37. שאלה בהיות שבפנינו כ"ד חתומי מטה בא החכם כהר' אליה טוקו נר"ו ואמר שכשהיה הוא הולך לחאצל שלו בכאן אלפסקי קראו נוי אחד חבאך (bookbinder) שדר בעליות הרבע של הכאן הנז' ובאותו הרבע היה דר שוער של הכאן הנז' וכשתעלם כהר' יעקב לודי ברח השוער והעתיק את דירתו משם ואמר הנז' החבאך הנז' להחכם כה' אליה הנז' היהודי שנתעלם בכאן הנז' אין לו קרובים שיעשו חקירה עליו והשיב לו החכם כהר' אליה הנז' הן יש לו ובקרוב יבאו פה לחקור ולדרוש עליו והשיב לו הנז' הנזכר הנה רוצים להחזיר השוער שברח להיות שוער בכאן ואנחנו יודעים שהרג את היהודי שנתעלם בכאן וקבר אותו ואני יודע מקום קבורתו ואם יצטרך להוציאו מקבורתו אני אסייע להוציאו גם אמר לנו החכם כהר' אליה הנז' שכה"ר מאיר גאביון יצ"ו אמר לנו בשם הנז' החבאך הנז' שהיהודי שנתעלם בכאן

הנז' הוא קבור בווכאלה הקטנה שבתוך הכאן הנז' כיום רביעי שלשה ועשרים לחדש סיון שנת השנ"ג (June 23, 1593) ליצירה פה מצרים עד כאן קבלת שאלה בפני כ"ד. Responsum by Jacob Castro; *l.* Fol. 45. העדות חתו' בא ר' בליפֶה בר יחיא שרקי נ"ע והניד בתורת עדות איך היה הוא ור' יעקב ממלוט שותפים בכפרים במכירת לולֶז' וזולתו וכהיותם באלמנצורה אמר לו ר' יעקב הנז' שרוצה לילך למצרים ולעשות פורים בביתו והניח חפציו עם ר' בליפֶה הנז' עד שיחזור אליו אחר פורים ומאותו יום לא ראה את ר' יעקב הנז' וכשהיה הולך ר' בליפֶה בכפר גבלֶה אחר הפסח למבור לולו וזולתו לנשים אמרה לו אשה א' איה הישותך שלך היהודי הארוך שהיה עמך אמר לה שיש לו זמן רב שלא ראה אותו ושהוא מבקש אותו אמרה לו הנויה שראתה אותו הרוג על שפת הנהר והבלבים אוכלים מבשרו ולקחו אותו הילדים והשליכוהו בנהר וזיה זה היום ראשון ד' ימים לחדש סיון שנת השנ"ו (May 31, 1596). Responsum by Jacob Castro; *m.* Fol. 54. Identical with fol. 37; *n.* Fol. 62. Responsum by Abraham מונכון, followed (fol. 71^v) by notes with the names Jehiel Castellan (קִשְׁטֵלָאן), Moses עמיהא (with reference to R. David b. Zimrā), and Abraham סאניש; *o.* Fol. 72. Josef Karo (three times); *p.* Fol. 80. Signed משה וורנן בן מוהר' *q.* Fol. 91. Josef de Trani; *r.* Fol. 100. Josef Karo; *s.* Fol. 106. Signed א"ב א"ם ז"ל; *t.* Fol. 110. Josef Karo; *u.* Fol. 114. Moses Meshullam hal-Levi; *v.* Fol. 115. Beginning and one or two of the next leaves missing, another lacuna after fol. 119; *w.* Fol. 121. Responsa on הלכות נשים ותשובות; *x.* Fol. 131. Elijah b. Ḥayyim; *y.* Fol. 139. Beg. כתב הרב מהר"ר אליה בן; *z.* Fol. 140. Beg. כתב מוהר"ר שמואל חיון מנהג חיים; *aa.* Fol. 142. Samuel b. Willeisיר; *bb.* Fol. 143. (Query מנהג חיים, Jacob Bērāb; *cc.* Fol. 144^v. Samuel hal-Levi b. Sa'adyāh; *dd.* Fol. 147. David b. Zimrā; *ee.* Fol. 148. Isaac b. Ṣaddīq b. Leb; *ff.* Fol. 150. Solomon Loria; *gg.* Fol. 151. Isaac of ולונא; *hh.* Fol. 156. Josef de Trani; *ii.* Fol. 164. Beg. שאלה מנהג דמשק, Responsum of Simon Ashkenazi b. אשטילין (?), Dayyān in Cairo at the time of Mordecai b. Beṣal'el (fol. 166); *kk.* Fol. 167. Moses Al Shēkh; *ll.* Fol. 168. Mordecai b. Isaac b. Qamḥi; *mm.* Fol. 173. Abbā Māri b. Moses b. Josef; *nn.* Fol. 176. Solomon אבסבאן; *oo.* Fol. 180. Elijah b. Abraham Mizīāḥi; *pp.* Fol. 191. Elijah b. Ḥayyim; *qq.* Fol. 197. Isaac Marwān b. Jacob השנירי (cf. *R. E. J.*, IV, p. 203), and Moses הדואג b. Nathan; *rr.* Fol. 200. Responsum on תשובות.

Owner: Moses b. Samuel אשיאש.

Syr. Rabb. and Orient. curs. char. (different hands), end damaged, 4to, ff. 212 [H. No. 136].

117. 1. Nathan Spiro's Glosses on טור אורח היים.
 2. Fol. 50. Solomon Loria's Glosses on טור א"ח and יורה דעה.
 3. Fol. 116. Nathan Spiro's Glosses on ג'ר.
 4. Fol. 133. Solomon Loria's Corrections to ד' טורים, Cremona (1558).
 5. Fol. 137. Annotations by an anonymous writer on טור הוי"ט.
 מי"ט.

6. Fol. 160. Copy of גט, according to Solomon Loria.

Various Rabb. hands, 4to, ff. 179 [H. No. 5].

118. 1. ד' טורים, Jōhanan of Gīrōn's Glosses on the מהרי"ג.

2. Fol. 19. Sundry Novellae.

3. Fol. 21^v. נ"ע בטה"ע. נ"ע מהרי"ג ירו מוטש של מועתק מכתיבת ירו מוטש של ח[שן] מ[שפט] שלו.

Ital. curs. char., 12mo, ff. 23 [H. No. 65].

119. 1. *a.* רמזים, Glosses on the טור אבן העזר, by I[srael] (Jacob?) Algāzi in alphabetical arrangement; *b.* Fol. 15. Glosses (רמזים) on the טור חשן מי"ט, by Isaac Kōhēn Rappoport (מהרי"ך בעל בתי), also in alphabetical arrangement; *c.* Fol. 40. טור יורה דעה; *d.* Fol. 46^v. מי מיקרי מוחזק; *e.* Fol. 48. מפתחות חשן מי"ט; *f.* Fol. 52. טור אבן העזר; *g.* Fol. 57. Alphabetical Glosses by Mordecai hal-Levi, called המליין; *h.* Fol. 66^v. Short note on the ט' באר שבע concerning two Amorāim having the same name.

2. Fol. 79^v. *a.* מליצות, by Amrām Ammār, consisting of four short paragraphs; *b.* Fol. 81. Letter of summons found in the hands of one David Kōhēn שולאל, which, according to the view of the writer, originated from Sa'adyāh Al Zubeib (אזוביב), father of R. Nehorāi Al Zubeib. The affair to which the document refers took place in Algiers in the year 1633. The letter is written in Arabic, and is signed Amrām Ammār; *c.* Fol. 82. Synonyma by Mordecai hal-Levi (cf. above 1, *g*); *d.* Dates of the death of Rabbis of the eighteenth century, copied from the notes of Samuel Kohēn Jonathan; *e.* Fol. 87. Document of שם רע על אשתו, dated Algiers, 1st Iyyār, 5503 (Apr. 25, 1743); Witnesses: Abraham יאפיל, Judah עיילט; David שורארא; Josef ברשערא; Ibid. v. Medical prescriptions.

Maghribine curs. char., 4to, ff. 87 [H. No. 255].

120. ספר ליקוטי דוד, by David b. Rafael Meldola, Pts. III and IV. Glosses on the טור אבן העזר in alphabetical arrangement.

Modern Span. Rabb. char., 4to, ff. 258 [H. No. 450].

121. Moses of Coucy's ספר מצות הגדול, agreeing with ed. Venice, 1547. The following rhymes are at the end of Part I:—

בעזרת אומר ועושה	סיימתי פי' מצות לא תעשה
ובעזרת רם ומתנשא	אכתוב ספר מצות עשה

Occasional marginal notes by a later hand. The title is missing, but mentioned in a note of sale (written on the inside of the fly-leaf) to Moses b. Nathanael b. Elijah. Witness: Solomon b. Abraham. The signature is illegible.

Writer: (name illegible) b. Palqēra; the date cannot be made out, but on the back fly-leaf the date 28 Kislev, [5]164 (Dec. 12, 1403), is written.

Owner: Menahem b. יואן (?) hal-Levi b. Samson b. Meshullam b. Isaac b. מאים (?) b. Samuel b. Solomon b. Nathan b. Abraham.

Vellum, Franco-German Rabb. char., 2 cols., fol., ff. 294 [No. 515].

122. עמורי הגולה, by R. Isaac of Corbeil, fuller than the editions.

Censors: Camillo Isaac [Jagel]? 1613; Frater Renatus à Mutina (Modena), ordin., 1621.

Ital. Rabb. char., 12mo, ff. 264 [H. No. 91].

123. ספר עמורי הגולה, with a Commentary and notes. The letter of divorce is dated Monday, 28 (read 29) Tishri, 5063 (Oct. 21, 1302).

Writer: Meir b. Isaac.

Censors: Gio[vanni] Dom[en]ico Vistorini, 1609; Laurentius Franguellus.

Owner: Isaac מארלו.

German Rabb. char., 4to, ff. 211 [H. No. 149].

124. Collectanea, compiled by a certain Samuel.

1. Glosses on סמ"נ and סמ"ק by the compiler, an acrostic on whose name stands at the head of each chapter; fol. 11, three lines of poetry, each word beginning with מ, after which follow the words אמנם אמר אבי אמי, fol. 14^v, אמר . . . רפאל אהרן ישראל רבינו חיים כהן.

2. Fol. 20. Glosses on the Pentateuch, by the same, headed by a poem with double acrostic, also ending with a short poem.

3. Fol. 37^v. Various דינים.

4. Fol. 39. List of theological subjects connected with the numbers ten to three, beginning עשרה תקנות תקן עזרא.

5. Fol. 44. Poems: a. קינה עם נחמה נעשית על כמהר"ר יחיאל ור"ם. זצ"ל מפיסא מאת הר' אליעזר עזריה מצולטירא ע"י הר' בעלאל מסורטיאנו (on the name ור"ם see *HB.*, V, p. 146 sq.); b. Fol. 45^v. Beg. מה ידירות

אלו השירים אשר נעשו על השוכות *c.* Fol. 46. Headed *על השוכות אשר נעשו על השוכות*; שאלת מה זה ועל מה זה דין ה' הל יותר על אנשי מעשה ואנשי הים באשר זאת הקינה אשר נעשתה על הרעה אשר מצאה את אחינו יושבי מלכות נאפולי בשנת רנ"ה (1405); *c.* Fol. 40. Moses of Rieti's poem *וההיכל האולם*; *f.* Fol. 51^v. *מען השאלים*, by the same (printed).

6. Fol. 54. Chiromancy, charms, medical prescriptions.

7. Fol. 61^v. *תקנות הנט*, by Isaac of Corbeil.

8. Fol. 63^v. Magic cures and prayers.

9. Fol. 64^v. Responsum by Jōḥanan b. Mattathias Šarfathi.

10. Fol. 65. Responsa by Solomon b. Addereth, the first concluding *ר' יהודה בן הרשב"א*. Some of these Responsa do not exist in print.

11. Fol. 73^v. Responsa by Josef Ḥayyim b. Aaron [שטרשבורק], one of them (fol. 78) is addressed to R. Issāchar (see Steinschneider, *Cat. Boll.*, 2344, 2959).

12. Fol. 78^v. Query by Jacob לט"ת, with reply by Josef Gershōn b. Solomon.

13. Fol. 79. Responsa by Moses Naḥmanides.

14. Fol. 82^v. *כפר ביאת משיח*, on the ten signs which are to precede the advent of the Messiah.

15. Fol. 84^v. Horoscope by Moses Bonite Provinciale, foretelling the advent of the Messiah, and beginning *הנה בעשרה ימים בחדש* (1504) להשבון הנוצרים בהצי יום בשני בשבת ייוניו שנת אלף תק"ד.

16. Fol. 86^v. Extracts from the *זוהר*, amulets and magic cures.

17. Fol. 100. Extract from Mose di Leon's cabbalistic work *ספר הכוזות*.

18. Fol. 109. *עשר נזרות על הנחש ועשר על האדם*.

19. *Ibid.*^v. Chronological Tables, beginning *ב' אלפים תמ"ח* בשנת ב' אלפים תמ"ח, and some abstracts from the *Agāda*.

20. Fol. 113. Commentary on Jedāyāh hap-Penīnī's *עולם*, preceded by a poem by the compiler.

Ital. curs. char., 4to, ff. 124 [H. No. 200].

125. *ספר הסדרים*. Ritual work by [the pupils of] Rashi, copied from *Cod. Monac.* 28^b.

German curs. char., fol., ff. 74 [H. No. 162].

126. Part II of *ספר העתים*, by Judah b. Barzillai han-Nāsi of Barcelona, ch. I headed *שבתות ערבי* הלכות; ch. II (fol. 70^v) *יצאו אבותינו ממצרים*; ch. III (fol. 86^v) *ה' ברכות ועונג של שבת*; ch. III (fol. 86^v) *הלכות קדוש ונר ושבתות עבדים*;

ch. IV (fol. 116^v) **ה' מלאכות ואיסורי שבת**. On the fly-leaf a notice in S. D. Luzatto's handwriting. Marginal notes by Moses b. Isaac חזן (see also *HCat.*, p. 19, and Steinschneider, *Bodl.*, 1298). Fol. 1 damaged, end missing.

Large Span. Rabb. char., fol., ff. 121 [H. No. 150].

127. 1. **שבלי הלקט**, Part I, by Zedekiah b. Abraham Anaw, with many variations from the printed editions, containing 372 paragraphs.

2. *a.* Fol. 258. Continuation of above (not yet printed), **הלכות שמחות**, 53 pars.; *b.* Fol. 283. **הלכות מילה**, 9 pars.; *c.* Fol. 291. **הלכות שחיטה**, 11 pars.; *d.* Fol. 295^v. **הלכות טריפה**, 23 pars. (see Steinschneider, *Bodl.*, col. 2770).

Owner: Judah Zerahyā Azulai, Leghorn, 1818 (שלז"ם ר"ב).

Vellum, German Rabb. char., fol., ff. 308 [H. No. 236].

128. Part II of preceding work; fol. 61^v, A reference to documents (**חותמות**) written in England (**אינגליטרא**); fol. 100, Letter sent by the Jews of Spain to the French and German Rabbis, with the reply; fol. 103^v, Query addressed to the Rabbis of Mayence; fol. 125^v, **הקנת גאוני צרפת שהעתקתיה מספר הישר**; *ibid.*, Responsum by R. Ḥanan'el; fol. 131^v, **ר' רבנא של ר' ספר תיקון גט של רבנא ר'**; fol. 63^v and 135^v, Short poems (5 ll.), the initials giving the name **אברהם כהן**; **צדקיה**; fol. 149, Responsum by Solomon of Trani to Judah b. Benjamin **הרופא**; fol. 164^v, Responsum by Rashi; fol. 175^v, Queries sent by the author to Meir of Rothenburg, with the latter's replies. Besides these the following authorities are quoted (Gaonim omitted): Abigedor Kōhēn Šedeq; Abraham (the author's father), Abraham b. David, Abraham b. Josef, Abraham b. Meir Kōhēn, Abraham of Pesaro, Efraim b. Isaac Eliezer **הורנא Rēsh Kallāh**; Eliezer b. Joel hal-Levi (**ראבי"ה**, a quotation from his **ספר אבי אסף**, fol. 66^v), Eliezer b. Josef, Eliezer of Metz, Eliezer of Toul, Eliezer (*sic*) of Worms, Elyāqim hal-Levi, Gershōm Meōr hag-Gōlah, R. Ḥanan'el, Ḥushi'el, Ibn Gayāth, Isaac of **וורוונא**, Isaac b. Ashēr, Isaac of **דונפיר**, Isaac Al Fāsi, Isaac b. Judah, Isaac hal-Lāban, Isaac Levi, Isaac b. Malki Šedeq, Isaac b. Moses, Isaac b. Qalonymos, Isaac b. Samuel, Isaac Šarfāthi, Isaac b. Solomon, Isaiah of Trani the elder, Jacob b. Jāqār, Jacob of **טרויש**, Jacob b. Meir Tam, Jēshūa b. Hillēl, Jōm Tōb, Josef b. Isaac, **פריש** in **טרייש**, Josef b. **פלאר**, Judah hal-Lēvi **ש"ץ**, Judah b. Meir, Judah b. Moses, Judah b. Moses of **ארדלי**, Judah b. Nathan, Judah b. Qalonymos, R. Kōhēn, Matthatia b. Moses, Meir b. Moses, author's (step-) brother, Meir of Rothenburg, Menaḥem Levi, Menaḥem b. Solomon b. Isaac, Moses b. Josef, Moses Kōhēn of Mayence, Moses Maimūni,

Nathan, the author's brother, Qalonymos, Samson b. Abraham, Samson b. Meir, Samuel b. Naṭronai, Ṣemaḥ b. Ḥayyim, Zedekiah, author's (step-)brother, Simḥa of Speyer, Simon קרייא, Solomon of טרייט, Solomon of סרני, Solomon b. Isaac (Rashi), Solomon b. Abraham b. Jehiel, Solomon b. Maṣliāḥ, Solomon b. Meir, Solomon b. Samson, Solomon Sefarādi, Solomon of Trani. That the author lived in Rome is confirmed by a remark (fol. 81^v); his brother Nathan lived 1293 in Mayence (fol. 93). In the colophon the author is called הר' עזריאל ממישפחת העוים הענוים, Steinschneider's correction (col. 2763) of Azulai's note to this effect is not justified, our codex having been in possession of Judah Zerachyah Azulai. Fol. 20, דין תשמישי ע"ז. Many erasures made by the censors.

Writer: Solomon b. Rafael.

Censors: Fra Luigi da Bologna, 1593; Camillo Jagel, 1613; Renato da Modena, 1626; Gir[olamo] da Durallano, 1640; Giovanni Montif. Inq. da Modena.

Another owner: Abraham Joseph Solomon Graziano.

Vellum, German Rabb. char., 4to, ff. 177 [H. No. 237].

129. צדה לדרך, Vol. I, Collectanea compiled by a certain Josef [b. Azaryah?]. The short introduction is concluded by the following verses:—

צדה אברך כי בלחמה ישבע	כל איש תבונות יעמוד על סודה
יוסף אשר הבין לדרבך הלוא	ברך תברכנו ותן לו תודה
שולחן חמדות בו לכל איש ברצון	אנה אלהים לאשר לו צדה
יבין בעוד היום ויסתכל בקן	לא יהיה לעד מחוסר צידה

1. Fol. 1. Poem on the Thirteen Articles of the Creed by the compiler, ending:—

דרך ונתיב לתשועת נפשות	שליש ועשר הם יסודות למו
פנת יסוד מאמין להשיג יוצא	לזאת לעדות ביהוסף שמו

2. Ibid. v. חיי עולם, by Jonah of Gerona (printed).

3. Fol. 5^v. a. בחר מלכות, by Solomon Gabirol; b. Piyyutim, headed (*sic*) נאקטילה יוסף האמונה לר' יוסף נאקטילה, Meir b. Isaac Al Dabi; 2. אלהים לך תהלל כל נשמה; 3. שמעה אדון עולם, Solomon b. Gabirol; 4. שחר אודה לאדון חבל, Abraham; c. חפלת חפלת, הייחוד לר' נחוניא בן הקנה.

4. Fol. 11^v. Complete prayer book, German rite.

5. a. Fol. 33. דינים. Annotations on the prayers and the Passover Haggādāh; b. Fol. 43^v. ריני קריאת התורה וכדר הפרשות של כל השנה; c. Fol. 47. Jōṣerōth, German rite, among which Azhāroth for

Passover; 1. את מועדי ה' ; 2. את חסדי ה' (not mentioned by Zunz); fol. 59^v, סלוק, for the afternoon service of the Day of Atonement, by Abraham b. Ezra, beg. אחד הוא לבדו (not mentioned by Zunz).

6. Fol. 59. סדר מעשה הקרבנות ויש בו ע"ב שמות, the paragraphs being alphabetically arranged, but ending in ריה ניהוח יהוסף בר עזריה, which is probably the name of the compiler.

7. Fol. 60. סדר עבודה, attributed to Abraham b. Ezra, beginning אמוני לב הבינו, not mentioned by Zunz, and not identical with the Piyyut mentioned *ibid.*, p. 568.

8. Fol. 63. *a.* סדר כל הברכות; *b.* זמירות, many of which are not known; *c.* קינה לרב ונבבר על פמירתו, the place for the name having been left empty; *d.* Jedāyāh hap-Penīnī's *Mēm* prayer, beg. מרום מראשן (printed); *e.* Prayer by Shealtiel Gracian, beg. ה' אלהים; *f.* Two Piyyutim: 1. יה שונה דתך; 2. יונה יושבה (Josef), but not mentioned by Zunz.

9. *a.* Fol. 72. מרדכי קטן. Glosses on מרדכי, by Samuel Schlettstadt (שליצטט), fol. 143), with an appendix containing Glosses on the סמ"ג and סמ"ק; *b.* Fol. 149^v. הלכות הלב and הלכות הרש from Asher b. Jehiel; *c.* Fol. 151. אור זרוע דיני צדק; *d.* Fol. 151^v. סימני בכורות from Asheri.

Copious marginal notes and corrections; many passages are struck out, probably from fear of the censor.

Vellum, German Rabb. char., 4to, ff. 152 [H. No. 48].

130. צידה לדרך, Part II begins with Index to Nos. 1-3.

1. Sixty-six Responsa by Solomon b. Addereth.

2. Fol. 11. Responsa by אבי העזרי (Eliezer b. Jōel hal-Levi).

3. Fol. 15. Inquiry by Eliezer b. Judah, Qalonymos b. Gershōm, Mordecai; the reply is signed (fol. 15^v) Judāh b. Qalonymos, Moses b. Mordecai, Baruch b. Samuel. After fol. 16 there is a lacuna of forty-four leaves.

4. Fol. 17. Fragment of the ס' אמרבל (begins in Coronel's edition חמשה קונטרסים, fol. 22, l. 18, אין צריך).

5. Fol. 24. דיני נדה, according to Isaac of Dueren (printed).

6. Fol. 26. Rules of Shehīta.

7. Fol. 26^v. Extract from Isaac Israeli's יסוד עולם, Book IV, ch. 18.

8. Fol. 29. סדר תנאים ואמוראים.

9. Fol. 30. Responsa, *a.* by Solomon b. Addereth; *b.* Fol. 33. Rashi; *c.* *Ibid.*^v. Asher b. Jehiel; *d.* Eliezer b. Jōel (ראבי"ה) hal-Levi, Eliezer b. Judah; *e.* Gershōm to the community of טרוייש; *f.* Judah of Corbeil; fol. 42, Index of Responsa.

10. Fol. 43. Abraham b. Moses b. Maimūni's letter against the detractors of his father's works (fuller than the printed edition).

11. Fol. 44^v. Notes on Nahmanides' Commentary on the Pentateuch (the compiler wrote erroneously "הרמב"ם).

12. Fol. 45. Formula of letter of divorce, dated 9 Kislev, 5040 (Nov. 15, 1279). על נהר שינא ועל נהר איינא.

13. Fol. 46^v. Regulations of חליצה, according to R. Peres.

14. Fol. 47. Models of various legal documents.

15. *a.* Fol. 48. תקנות הקהילות מאישכנז, signed by Josef b. Othniel, Jacob b. Ashēr, David b. Qalonymos, Eliezer b. Samuel, Isaac b. Meshullam hal-Levi, Judah b. Simon, Nathan b. Simon, Simhā b. Samuel, Samson b. Efraim, Joel b. Nathan Kōhēn, Hezekia b. Reuben, Nathan b. Isaac, Mattathia b. Ruben, Eliezer haq-Qātōn b. Judah, Meir b. Samuel, Isaac b. Solomon, Meir b. Joel, Eliezer b. Simon, Jacob b. Isaac hal-Levi. אבי העזרי (cf. Steinschneider, *Cat. Boll.*, col. 652); *b.* Fol. 49. שטרות.

16. Fol. 54. *a.* Jacob Tam's תקנה על הנשים שלא תעננה וכו' (cf. Kolbō, 116); *b.* תקנות, by R. Gershōm; *c.* Judah Hāsīd's Ethical Will.

17. Fol. 55^v. חרם of David b. Hōdāyāh, &c. (printed חמישה קונטרסים, fol. 107^v).

18. Fol. 57^v. חרם of Jacob Tam (cf. Kolbō, 117), beg. צין המטה.

19. Fol. 58. Poem headed במלל בעולם ביסוד העולם, beg. קט אוון (cf. שתי ירות by Menahem Lonzano).

20. Fol. 58^v. Poem on ethical principles, headed מאמר החכמה, beg. מישה נתן לב מדעו.

21. Fol. 63^v. Glosses on the thirteen exegetical rules.

22. Fol. 65^v. תשב"ן (attributed to Samson b. Šādōq), headed זה הספר נקרא תשב"ן ויסדרו תלמיד אחד לפני רבינו מאיר זצק"ל מרוטנבורק כשהיה תפוס בבית האסורים וקם רבי' פרין זצק"ל והניח אותו ובכל מקום אישר תמצא ואיהו זהו לשונו.

23. Fol. 80^v. Observations on the use of the prepositions מיט"ה וב"ב.

24. Fol. 81. Ritual differences between the Babylonians and Palestinians (cf. Joel Müller, חלוף מנהגים).

25. *Ibid.*^v. List of Biblical Prophets.

26. Fol. 82. Observations on the pronunciation of vowels, rules relating to accents, and some Masoretic matter.

27. Fol. 88. Poem on the accents (ed. Halberstam, *Jeshūrun*, V, 123).

28. Fol. 89. Compendium of Hebrew grammar.

29. Fol. 105^v. אילו תרעומת החכמה ומענותיה להציל נפשה ולהפך. בזכות.

30. Fol. 106. Logical, metaphysical, physical and theological definitions.

31. Fol. 104. Part III of Samuel b. Motôt's משובב נתיבות, ends fol. 18^v, last line.

32. Fol. 119. Cabbalistic permutations of the Tetragram, and other Cabbalistic observations.

33. Fol. 122. חמשה קונטרסים (כפר זה נקרא שמו עין היים, printed, fol. 96).

34. Fol. 126^v. Urjūza (poem) of R. Hayya Gaon (ed. Halb., *Jesh.*, VI, 150).

Vellum, German Rabb. char., 4to, ff. 130 [H. No. 49].

131. Part II of ספר ארחות היים, by Aaron hak-Kōhēn of Lunel (Pt. I printed), now being edited by M. Schlesinger, under the auspices of the Society מקיצי נרדמים. After fol. 26, lacuna, comprising the last portion of ch. VII to the beginning of ch. IX (הלכות נרה). Title-page by Mord. Sam. Ghironi.

Vellum and paper, ff. 225 and 225^a added by a later writer, large Franco-German Rabb. char., fol., ff. 306 [H. No. 52].

132. ספר המכריע, by Isaiah of Trani (the elder) in ninety-two chapters (printed), with Index at the end.

Ital. Rabb. char., 4to (much worm-eaten); ff. 116 [H. No. 202].

133. ספר השלחן, ritual treatise by Hiyya b. Solomon b. Ḥabīb, in four parts, with *four, six, ten,* and *four* chapters (see *NCat.*, No. 665¹).

Writer: N. N. Coronel, who copied the work from a MS. written by Meir b. Jonathan hak-Kohen in אספיליא for a certain Moses b. Shabbethai, and finished 17 Iyyār, 5069 (Apr. 28, 1309). The second copy was finished 21 Kislev, 5628 (1868).

German Rabb. char., 4to, ff. 67 (two parts) [H. No. 153].

134. ספר האסופות, ascribed to Elijah b. Isaac Carcassoni (but see H. Gross in *Mag.*, X, 64–87, and M. Gaster in *Report of Montefiore College*, 1893, p. 31 sqq., the latter giving an epitome of the contents of the MS.). Fol. 135^v sqq. Drafts of documents. The letter of divorce (fol. 142^v) is dated Wednesday, 15 Sivan, 5067 (May 17, 1307), and is written on behalf of Josef b. Simon of Worms. Witnesses: Simon b. Meir, Potifar b. Taḥath, Achselrad b. Peter (fictitious names). Fol. 170, שערי ניקוד, abstract of Hebrew Grammar.

Owners: Isaac Rafael Finzi, Mordecai Samuel Ghironi, S. D. Luzatto.

German Rabb. char., nearly vocalized throughout, fol., 2 cols., ff. 181 [H. No. 115].

135. *a.* by Isaac [b. Meir] of Ducren on הלכות מילה, with Glosses (printed); *b.* Fol. 23. ניהוגין; *ibid.* v. נשאל בר יצחק; *c.* Fol. 24. סימן להפטרות, but hardly legible and unfinished.

Vellum, German Rabb. char., 4to, ff. 24 [H. No. 182].

136. *a.* [ספר מצות] Compilation of ritual rules in 526 paragraphs. The beginning is missing as far as par. 16. At the top of fol. 1, written by a later hand, the words ספר איסור והיתר are found, but they are apparently copied from fol. 73. The compiler, Moses hal-Lēvi (fol. 11^v), frequently styles himself a pupil of R. Jehiel [of Paris?], to whom he alludes in the terms מורי הנאון והקרוש ר' יחיאל ז"ל. He quotes, besides, the following authorities: Amrām, Ashēr of Lunel, Bāruch [b. Isaac of Regensburg?], Ḥayyim hak-Kōhēn, Ellhānān, Eliezer b. Jōel [hal-Lēvi הע"זי], Eliezer of Metz, Eliezer b. Nāthān, Gershōm [Me'or hag-Gōlāh], Hāi Gāōn, Isaac al-Fāsi, Isaac b. Judah, Isaac b. Moses [of Vienna?], Josef Gāōn, Josef Tōb Elem, Judah b. Nāthān, Meir of Rothenburg [רה"ט], Menaḥem of Joigny, [Moses of Concy] author of [ספר מצות], הגרול, Moses Gāōn, Samson b. Abraham, Samson of Coucy, Samson of Jerusalem, Samuel, Simhā b. Solomon [זצ"ל], Solomon b. Isaac [Rashi], Tam [ר"ת] b. Josef, Tam [ר"ת] b. Nāthān and נור אריה. Fol. 27^v, col. 2, are to be found the words סיימתי של מצות לעשה. עשה והמקום שזכני לכותבן יזבני להנות בו והיא לך מצות לא תעשה. French words: פרטוש, רישולש, רמוזאש (38), שלשא (184), פריימ, אישטילא (224). Lacunae after ff. 2, 14, 32. The end is missing. *b.* Fol. 55 headed הלכות יום הכפורים ששמעתי מפי מורי הרב ויצחק שיחיה וכתבתים מבחין ואחר סיום. Above this the words הלכות יום הכפורים [ם] תמצא הלכות ראש השנה מבואר היטב are to be read. The authorities quoted in this section are: Amrām, Bāruch, Elāzar hag-Gādōl, Elāzar Qallir, Eliezer b. Jōel hal-Lēvi, Eliezer of Metz, Eliezer b. Nāthān, Elyāqim, Gershōn (*sic*), Ḥananēl, Ḥananyāh b. Jacob b. Jāqār, Isaac, the compiler's teacher [Isaac סגן לוי], Isaac b. Ashēr hal-Lēvi [ריב"א], Isaac b. Judah, Jacob b. Jāqār, Jacob Tam, Josef Tōb Elem, Judah b. Baruch, Judah hal-Lēvi of Mayence, Meir [Rothenburg], Meir, the Preeentor in Worms, Moses Maimūni, Moses b. Meshullām, Natrōnāi Gāōn, Qalonymos, Samuel b. Isaac, Shālōm Gāōn, Simon of פלירא שב"ט, Solomon, Solomon b. Isaac [Rashi]. *c.* Fol. 63^v. A series of regulations of

ritual, liturgical and communal character, headed אהל תקנת קהלות, and ending מי שיעבור מאילו תקנות יהא בנידוי כל הקהלות ואם ישב במדרו חדש וכדומה. ימים מותר למסור ממונו למלך וכל השומר תקנתינו יתברך מפי מלך הכבוד. Appended are the following signatures: David b. Qalonymos, Josef b. Othniel הלבנן ראש, Jacob b. Ashēr hal-Lēvi, Elāzar b. Judah haq-Qātōn, אב"י העו"רי, Simhā b. Samuel, Elāzar b. Samuel, Nāthān b. Samson, Bāruch b. Samuel, Jōel b. Nāthān hak-Kōhēn, Nāthān b. Isaac, Hezekiah b. Reuben, Mattathias b. Reuben, Isaac b. Solomon hak-Kōhēn, Meir b. Samuel, Meir b. Jōel hak-Kōhēn, Simeon b. Ephraim, Elāzar b. Samson, Josef b. Judah, Jacob b. Rabbēnu Isaac hal-Lēvi. *d.* Fol. 62^v. אהחיל מנהגים של כל השנה. והנה אהחיל בדבר שאינו שמחים בו רבנו אלעזר הקליר, fol. 66^v, col. 2, (see Zunz, *Literaturgesch.*, p. 51); fol. 70^v, Responsum by Isaac b. Judah. *e.* Fol. 72. תשובה מגאוני נרבונוא signed by Todros b. Moses, Abraham b. Isaac, Moses b. Josef, Meshullām b. Nāthān, Meir b. Josef, Moses b. Todros שלישי. *f.* Fol. 73. Compilation of דינים in thirty-two chapters, headed זה איסור והיתר העתקתי מפי מורי הרב ר' יצחק בן ר' מאיר, preceded by Table of Contents (fol. 72^v); fol. 74, compiler's remark והרבה היה לו להאריך למורי ר' יצחק אלא שהפצרנו בו וכתב לנו בקוצר; fol. 77^v, Responsum by Jacob Tam to his grandson Isaac, ending ער כאן השיב רבי יעקב לרבי יצחק נכדו Nathaniël of Chinon mentioned. The frequent references to 'my teacher R. Isaac' in *b-f* prove that all these sections were compiled by the same person. This was probably the above-mentioned Moses hal-Lēvi, who, after the departure of R. Jehīel to Palestine (1259), continued his studies in South Germany (מלכות שוֹבָא, fol. 77^v, col. 2) under the said Isaac. The MS. is written throughout in the same hand, and is, to all appearance, the compiler's autograph. A later owner added marginal notes.

Owners: Samuel . . . ; Zunz (No. 28).

Vellum, Franco-German Rabb. char. French and German words vocalized, occasional pen and ink drawings on the margin; 2 coll., 4to, ff. 81 [No. 427].

137. איסור והיתר, by R. Susman (cf. *NCat.*, No. 2073°). Copied from a volume belonging to R. אברל by Abraham b. Hezekiah hal-Lēvi, and finished Wednesday, ב'הר (12 Iyyār), 5195 (May 11, 1435).

Vellum, German curs. char., 4to, ff. 12 [H. No. 309].

138. 1. דיני שחיטה ובדיקה, by Joshua Segre on ספר שר הטבחים, beginning with a sonnet. Fol. 22, Admonition addressed to Shōhetim, reminding them to be careful, and recommending the practice of R. Isaac נירן (who died in Sefāth), who, when living at

Casale, only licensed Shōhetim under the most stringent conditions. Fol. 23^v, Shōhēt's certificate given to Ellhānān b. Gamaliel Foa.

2. Fol. 24. שחיטת, by Jacob Weil.

3. Fol. 34. Shōhēt's certificate given to Michael Foa by Isaac Rafael b. Elisha Michael Finzi.

Owner: Mordecai Samuel Ghironidi.

No. 1 copied by Ellhānān Foa, who studied Sheḥīta under the author (fol. 23).

Ital. curs. char., 8vo, ff. 34 [H. No. 270].

139. 1. כפר שערים, by El'āzar of Worms on בריקת הריאה, in *thirty-six* chapters.

2. Fol. 20^v. A treatise on the same subject, in which are quoted Abraham חריק, Eliezer of Bohemia, Eliezer of Metz, R. Gershōm, Ḥananēl b. Ḥūshīēl, Isaac hal-Lābān, Jacob b. Shēsheth, Samuel b. Hofni, Samuel han-Nāgid, Solomon b. Isaac (Rashi), and the Rabbis of Narbonne. The end is defective.

German curs. char., 4to, ff. 33 [H. No. 175].

140. הלכות שחיטת ובריקת.

Owner: Bendix Marcus in Hornburg.

German curs. char., 8vo, ff. 31 [H. No. 518].

141. 1. Fragment of a work containing religious aphorisms, probably by the author of No. 2.

2. Fol. 2^v. קצור דיני שחיטה ובריקת, by Rafael Birdogo. The end is missing.

Maghribine Rabb. char., 4to, ff. 8 [No. 521].

142. 1. קצור הלכות טרפות, by Efraim Joshua Luzatto. The headings of the chapters are accompanied by the Italian translation.

2. Fol. 71. טובם מסירת מודעה של בחולה כדי שלא יוכל שום אדם לקרשה אלא מודעת אביה ואמה נעשית מן כמהרר שבתאי מהוקנים נר"ץ היושב על כסא הוראה בעיר קסאלי.

3. Fol. 71^v. Drafts of שטר שדוכין and שטר חליצה.

4. Fol. 75. Abstracts from the Shullhān Arukh.

5. Fol. 76. הן אלה קצות דברי הוראה בענין טרפות שנמצא כתוב מהרב כמה"ר ר' [הורדה] בריאל ר"מ דק"ק מנטובה ונעתקו מפי כמהר' מול נר"ץ והם דברים ששמע מפי מנידי אמת הלא הם הרבנים של מודינא כמהרד"ך סדר קיצור טרפות של רבי פינחס ונכמהרד"ך אחיו האישיבנו מעיר פראוה.

Owners: Angelo Salvador Raffael Luzatti; Isach Florenzo di Benedetti; Lazzaro Lanzon Bachi.

Ital. curs. char., small 4to, ff. 78 [H. No. 95].

143. תפארת ישראל, Glosses on יורה דעה הלכות נדה, by Jonathan [Eibenschütz] (printed).

German curs. char., 4to, ff. 83 [H. No. 391].

144. קונטרס איפרושי מאיסורא והוא הקדמה לספר זבחי תרועה, severe criticism of the ספר זבחים שלמים [by Abraham b. Mordecai Ankwa, Leghorn, 1858; cf. *HB.*, I, p. 113] by Solomon Zarqā. The author quotes (fol. 1^v) Solomon b. Šūr's רצון; fol. 3, Responsum by Abraham hak-Köhēn יצחקי of Tunis.

Maghrib. curs. char., 8vo, ff. 19, last leaf slightly damaged [No. 492].

145. Part II of Solomon Oliveira's שלחן טהור, Glosses on אורח חיים and חשן משפט, containing הלכות אישות והלכות דיינות, written 1686. At the end the following verses:—

תכלית צורה נראית
סוף תשלומה אומרה
אין המצוה נקראת
אלא על שם גומרה

Span. Rabb. char., 8vo, ff. 23 [H. No. 114].

146. Collection of Minhāgim [by Seligmann Bing Oppenheimer, pupil of Jacob Lēvi of Moelln מ'הרי"ל]. The MS. is, according to Steinschneider's suggestion (see Berliner in *HB.*, IX, p. 81 sqq.), the compiler's autograph. A former owner has marked the leaves from left to right, but in the following summary the proper order is observed. *a.* פירושי השטרות on the composition of the various kinds of documents; *b.* fol. 8, some titles of books (in the compiler's possession?); *c.* fol. 9, Homily with reference to Passover (Sabbath haggādōl sermon?); *d.* fol. 10, הלכות ציצת; *e.* fol. 23, שמעתי מהר"ר, שמעון ב"ץ שאמר בשם דודו מהר"ר אנשל ס"ל שמהר"ר זלמן דונקיל [הישי"ב] ז"ל כתב אל מאורינו הנאון נאון הרר מהרר מאיר ה"ל נל; *f.* fol. 25, הדרן עלך הקומין את המנחה; *g.* fol. 40, ושמעתי מר' קלמן מורבורק נוהגים שלא לעשות מלאכה (a); *i.* fol. 49^v (a) מלאכה, במוצאי שבת (β), המפקיד אצל חבירו הבית (γ), כל העובר על החרם (δ); *j.* fol. 50, חרם of R. Gershōm (printed), ends הועתק מכתב אשר הועתק מכתב שהועתק מכתב רבינו משה מברנאה; *k.* fol. 52, הלכות ערלה; *l.* fol. 63^v, הלכות נטע רבעי; *m.* fol. 66, ובן דעתי עם יתר רבות' הלכה למעשה בקהלת ורנקפורט; *n.* fol. 67^v, מוכאן כשתלמיד מובהק מזכיר רבו בלשון רבי וכן שמעתי ממחות' מו' הגאון מהר"רי סג"ל מו' רבו כשהיה מזכיר מהר' שלמה מנימישטט אומר סדר של פסח, according to *mein Meister*); *p.* fol. 75,

R. Meir of Rothenburg in the following rhymes: על הנפן קירישׁ בזמנה . במצאי שבת יקנה׳ז כימנה , ולאחריו העין שלש טעונה . וירוי ירהן ויברך בתקנה . ארמה בטיבול ברכה הוננה . ובוצע ישייה למיטמת נהונה . וירם הקערה וירן ברנה . הא לחמא דאבלו אבהתנא . ומזוג כוב שני במה נשתנה . ברכת היין ולבסוף אינה . נוטל ובוצע על הראשונה . ובזרכה לתחתונה יהיא עליונה . בזית מרה בחרוסת ישקענה . מצות ומזורים בזית רעננה . לא יהיה להם זכרון עם שיהיו לאחרונה . This is followed by a Commentary with marginal notes; *q.* fol. 75^v, דין נטילת ידים; *r.* fol. 84^v, ועתה אחחיל לכתוב המישניות [gap] ממוסכת ידים, headed מונקי מורי ורבי מנ . . . ציין מנח' כבוד of the Seder nights in an acrostic on the name מנחם בן מנחם, but the three last lines are incomplete. Underneath the name . . . שמואל מפליזיא זצ״ל is to be seen; *ibid.*^v, another poem on the same subject, with the acrostic אהרן ברבי נתן הלוי ציון חזק ואמין בתורה, the beginnings of the last six lines being destroyed; *t.* fol. 111, ואהדרר עלה לפירושי Commentary on the preceding poem, beginning וכן יכר ר' יוסף טוב עלם, 2; *l.* 2, בסדרן דבר רבור על אפני שמעתי מאדם חסיד אחד וישמו הו' קופלמן, 146^v; *v.* fol. 146^v, הלקות ראש הרשׁ; מבונא ז״ל שקיבל מרבותיו שהשנים היושיבים מעל החון באלמיברא; *w.* fol. 150, הלקות העומר, 153^v; *x.* fol. 153^v, Responsum by Salman Kitzinger; *y.* a quite illegible document concerning גוטלין (Gutlein), the widow of a certain R. Ḥayyim.

Witnesses: Jacob b. Judah וייל . . . , Samuel b. Josef, Jehiel b. Jōes, Ab, 5197 (1437).

The work is rich in German words.

Vellum, German Rabb. char., fol. and 4to, 3, 2, and 4 cols., ff. 155, of which many are injured, particularly after fol. 80 [H. No. 176].

147. ספר גירולי תרומה, by Azariah b. Efraim Figo (printed), the author's autograph, written in Piza, commenced Monday (*r.* Tuesday), 1 Tammūz, 5370 (1610).

Span. curs. char., 4to, ff. 75 [H. No. 254].

148. Collection of ritual rules, Minhāgim, and extracts from printed works and letters; *a.* fol. 97, Responsum by Moses Sōfēr of Frankfort [on the Main], dated 5 Tēbēth, 5518 (Dec. 16, 1758), and witnessed by Uri Phoebus (פייביט) Kōhēn; *b.* fol. 99^v, Responsum by David of מלייאב in אוינגנן במחה לישלוא, dated 1 Tammūz, 5522; *c.* fol. 183, Letter by Samuel שלם of Genoa, messenger from Tiberias to Carpentras, addressed to the community of Lille (לילא), and dated 14 Ab, 5517; *d.* fol. 185, Letter by David פימיני in

Tunis to David of מולייאב (see above); *e.* fol. 199, Letter by Benjamin b. Isaiah Bassano (באסאן); *f.* fol. 202, by Asher Selig of יארופני; *g.* fol. 205, Letter to Samuel Heilmann (הילמן) in Metz, dated לישלוא, Monday, last day of Passover¹, 5518 (May, 1758); *h.* fol. 208, Document appointing Ellhānān Jesse to be Shōḥēṭ in לישלוא, dated 25 Adār II, 5518, and signed Daniel, Moses, Josef, Michael, Israel, Judah of Beaucaire (בילקאירי), Moses Kōhēn, Ellhānān Jesse, Isaac Moses, David and Jacob of מולייאב, Şemah Astruc, Abraham מונטיליין, Gad of ביראירדוש (?).

French Rabb. char., 24mo, ff. 1-17 missing, some other leaves are out of their places, ff. 270 [H. No. 266].

149. Minhāgim for the year, according to German rite, with calendar rules, in 141 paragraphs. At the end, table of contents. On the margin, coloured pen and ink drawings.

Owner: שמואל הרני (?), rest of colophon illegible.

Vellum, German curs. char., 4to, ff. 54 [H. No. 144].

150. 1. Ritual rules and regulations, beginning מר"ח ניסן עד תשב"ץ, with Glosses from אחר ר"ח אייר אין אומרים והוא רחום [Samson b. Şādōq], Maḥzōr Vitri, and Maimūni. Others are signed מנהגי אשכנז and מחכים. Fol. 13^r, Bāruch, precentor in טרוייש is mentioned.

2. Fol. 17. על הכל, Ritual rules by Moses b. Senior [of Evreux].

3. Fol. 31^v. אמר ר' ישמעאל.

4. Fol. 35. ברוך שאמר, by Samson b. Eliezer, with many variations from the printed edition, and annotations.

5. Fol. 47. Discourse beginning דע כי יש ד' מדרגות הן בכנואה בת קול אורים רוח הקדש נבואה.

German Rabb. char., 4to, ff. 47 [H. No. 366].

151. מגירת יעקב, Regulations concerning circumcision and the prayers connected therewith, compiled on behalf of Simmel [זימל] Wolf in קיורש. At the end several medical instructions in [Jewish] German.

Written in Lieben (ליבנא), and finished 24 Tēbēth (Jan. 3), 1769.

Vellum, squ. char., 8vo, ff. 41 [H. No. 248].

152. 1. *a.* Fragment of a discourse on הלניצה; *b.* fol. 2, Notes on the same subject according to Solomon b. Addereth and R. Peres.

2. Fol. 3. Isaac of Düren's שיערי דורא, with Glosses after each chapter.

¹ *Real* 'one day after Passover,' as the last day fell on a Sunday.

3. *a.* Fol. 41. דיני הלכות טרפות לפי מנהג רובא; *b.* fol. 52^v, בשאלות; *c.* fol. 53, תשובות של ר' יצחק נקור הבישר לרש"י (printed); *d.* fol. 54^v, דין שעור מקוה והכשרו; *e.* fol. 55, דיני טבילת בליים. This is followed by other ritual topics, in which the following authorities are quoted: Isaiah, Jonathan, Qalonymos, Isaac hal-Lābān, Samuel b. Hofni; Hanan'el, Samuel Šarfāthi, Moses of פריאה (fol. 44^v), al-Fāsi; Samuel b. Natronāi, Efraim, Maimūni, Isaac [of Düren?], Menahem Recanati, Hayyim Kōhēn [maternal grandfather of the compiler], Judah b. Benjamin Harōfē, Eliezer hal-Lēvi, Abigedōr, Abraham b. Solomon [author of] שבלי הלקט, Abraham Abigedōr, Josef, Meir [teacher of the compiler]. Fol. 96^v illegible, end wanting.

Written by the compiler, Jehiel Ashkenazi (ff. 2 and 87).

Owner's notice not legible.

Vellum, Franco-German curs. char., small 4to, ff. 96 [H. No. 332].

153. Compendium of Glosses, Novellae, Sermons, and Talmudical Discourses by the following: Abraham Broda, fol. 39^v; Abraham Fassel of Prague, fol. 35^v; Bezalēl, fol. 60; El'azar of קעלין [Colin], fol. 29; Elijah Kōhēn of העכים [Höchheim? see *SCat.*, col. 928], fol. 49^v; Ezekiel Landau of Prague, ff. 25^v, 37, 40, 56; Fishel of ביאהנדור, fol. 38; Jonathan Eibenschütz, ff. 44, 55^v; Josef Liberles, fol. 3; Kaufmann Metz, fol. 55; Lämmel Eisenstadt, fol. 45^v; Meir Aryeh הארשיץ [Horzitz], ff. 41, 67; Meir Barbari [*SCat.*, col. 1694 *Barbe*] of Presburg, ff. 32, 34, 38, 47; Moses Meir [מהר"ם] of בומסלא [Bunzlau], ff. 17^v, 25, 30, 34^v, 48^v; Moses Rapp of חוי (?), fol. 42^v; Naftali, fol. 1; Salman [זלמן], fol. 39; Sandor Nemtez, Dayyān in Fürth, fol. 24; Samson of Ostropole, fol. 31^v; Weil [טיאה] of Karlsruhe, fol. 15; Wolf Austerlitz, fol. 29^v.

The compiler lived in Horzitz towards the end of the eighteenth century.

German curs. char., 4to, ff. 70 [H. No. 168].

154. 1. כה תברכו, by Immanuel b. Isaac b. Šiōn Ricchi (ריקי) on the intonation of the Blessing of the Priests, being the reply to an inquiry on the subject by Nehemiah b. Bāruch Kōhēn in Ferrara, dated 29 Ab, 5466 (1706).

2. Fol. 12. מכת פבירות, by the same [when living in Finale de Modena], on the same subject, directed against בבורי קציר, by Phineas Hayy Anaw, pupil of Isaac Lampronti, dated 22 Tammūz, 5475 (1715).

Ital. curs. char., 4to, ff. 43 [H. No. 349].

155. דינים for the year, according to Rashi's Siddur, with many Responsa by him, or with reference to the שלמה של רבינו מדרשו של בית מדרשו.

The compiler quotes ספר הלכות גדולות and ס' יצירה, the Minhāgim of Mayence and Lorraine (fol. 41^v), besides many other authorities.

Franco-German Rabb. char., fol. The leaves are much stained by water; ff. 79 [H. No. 120].

156. 1. Drafts of legal documents compiled by Josef Gāōn b. Abraham Gāōn חיבי [explained *HC.*, p. 40, as initials of ח' הפין ב'ירו יצליח], numbering sixty-six. Table of contents at beginning. No. 3, כתובה according to the rite of Toledo; No. 64 incomplete; No. 65 missing. At the end טופס שליה להולך גט מאת הבעל according to R. Peres, dated Famagusta in Cyprus [with the year 5092 (1332) on the margin].

2. Fol. 49^v. Alphabetical Index rerum to Books XII–XIV of Maimūni's תורה משנה תורה.

3. Fol. 54^v. סדר כתיבת הגט, Rules for writing a letter of divorce, in 174 paragraphs, with a copy of one (fol. 66), dated Regensburg, Tuesday, 10 Sivan, 5195 (June 7, 1435); fol. 69^v, ראיתי הגט שכתב, מיהר"ר מוזניים; fol. 70, Letter of divorce, according to Josef Kolon, dated Mestre (מיישטריי), Wednesday, 13 Tēbēth, 5229 (Dec. 28, 1469); *ibid.*^v, הרשאה, sent by Zakariah Kōhēn to the Rhine province, dated Nürnberg, Sunday, 4 (*read* 5) Tēbēth, 5185 (Nov. 26, 1425), ends עב"ל מהרר נתן מאיגרא זלה"ה; fol. 71, Remark by Isaac of Ingelheim (אנגלהיימא) on behalf of his master Josef (Kolon) in Mestre; *ibid.*, Text of הרשאה, dated פרגא, also called מויגנד, on the rivers וילטווא and בוטיש, Sunday, 20 Sivan, 5173 (May 21, 1413), sent by Manasse b. קרשבייא to ליבצא, daughter of Dan, and signed by the Dayyānim Jōm Tōb b. Solomon, called Lipman מולהו, Menaḥem b. Jacob Shālem, Abigedōr b. Isaac Caro; fol. 72 sqq., other documents communicated by Isaac Ingelheim, who comments on the custom of writing letters of divorce in Candia; fol. 80, הלכות חליצה, by the same.

4. Fol. 87^v. פירוש הכתובה, by Simon b. Şemah, headed:—

לסופרים חק ומשפט הכתובות	אני שמעון בנו צמח אלמד
ולא ילכו בסומא בארובות	ועינים אפקחה להולך לאור

ends:—

אל מי זאת האגרת	אם ישאלך בנך מהר
שמעון בן צמח היא נזכרת	תאמר אליו על שם

5. Fol. 107. פירוש הגט.

6. Fol. 116. נוסח הכתובה כמנהג קנדיאה. Ff. 117 sqq., Index to No. 3. The MS. is rich in names and dates besides those mentioned.

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 120 [II. No. 223].

157. Samson of Chinon's *ספר כריתות* (printed). Fol. 60, a poem, beginning הללי וזכרי אל אל הללי. The last section treats on the Thirteen Articles of Creed. Colophon: נשלם זה החיבור אשר חבר הרב ר' שמשון בר מורינו הר' יצחק קינו זלה"ה והכותב אותו אשר העתיק מספר מוטעה ומשובש בנחין גדול אברהם בכ"ר יהודא זלה"ה מיאקריטי.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 61 [H. No. 101].

158. 1. *a.* Commentary on the Thirteen Rules of interpreting the Law by Moses b. Mūsā (cf. *SCat.*, col. 2018), beginning מקו כיצד ויאמר יי אל משה ואביה ירוק ירוק בפניה דרבי התלמוד.

2. Fol. 37. מאמר קצר במלאכת השיר (printed with למודים, Constantinople, 1519). At the end the following verses, which are not to be found in the edition:—

תשורה לנעים וכחור ברעים	בברים ויטעים זרועו ידועה
לבקש יסודות לדבר בחידות	ויטירי ידירות בצלגל תרועה
ומשקל תנועות בקוצר ידועות	ונחות ונעות ויתד תקועה

Orient. Rabb. char., 8vo, (ff. 2-5 inverted), ff. 48 [H. No. 342].

159. כללי המשינה והתלמוד. Introduction to the Talmud, by Josef b. Judah b. Josef b. Jacob has-Sefarādi, in *twelve* chapters [*HC.*, p. 13, erroneously הריטב"א].

Modern Span. Rabb. char., fol., ff. 21 [H. No. 100].

AUTOGRAPH WORKS BY MORDECAI SAMUEL GHIRONDI.

160. 1. כללי הנמרא והפוסקים, being the result of his study of Jacob Algāzi's *קהלת יעקב*.

2. Fol. 17 (inverted). Solomon b. Verga's *שבט יהודה* ends, p. 5, l. 11, of Wiener's edition.

8vo, ff. 28, many blank pages [H. No. 297].

161. *קבוצת כסף*. Correspondence on ritual subjects with other Rabbis. Vol. I begins with *הסכמות*, by David Ḥayyim b. Abraham Samuel, dated 13 Marḥesh., 5592 (1838); Josef Isserles Ashkenazi of Sefāth; (Ben Ṣiōn Aryeh Ghirondi) the father of the author; Abraham Reggio in Gorizia (Goerz); Nāthān מראני of Sefath; fol. 9, Josef Zamiro of Jerusalem; fol. 17^v, Menahem Azariah Meir of Castelnuovo; fol. 18^v, Letters to and from Shēm Tob Amarillo in Corfu, Abraham Reggio; David Zakkuth; Mazzāl Tōb of Modena; Abraham Jonā of Venice; Elias Aaron Lattes;

Abraham of Cologne; Mordecai אשיא of Sefāth; Isaiā באסן; Elhānān Ḥananyāh Ḥayy Kōhēn of Reggio; David Yequthiel Kōhēn of Jerusalem; fol. 130, טופס מעשה בית דין in Triest, signed Abraham Ḥayy of Cologne, Abraham Reggio, Solomon Nissim of Mantua.

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 132 [H. No. 271].

162. Vol. II of the same work, beginning with הסכמות, by Ḥayyim Samuel Kōhēn of Tiberias, Ḥayyim פלאני of Smyrna; Josef Motro of Hebrōn, Eliczer Abulāfia of Tiberias, the diploma of סמיכה by Josef Ashkenazi of Jerusalem (fol. 5^v); and הסכמות, by the author's father, Ben Šiōn Aryēh, and Abraham Salomo Salman of Jerusalem. The work itself begins, fol. 9, with the correspondence with Elias Aaron Lattes, Jacob Cazes of Mantua, Abraham Reggio, David Zakkuth, Nāthān מראני, Josef Motro. Ff. 155 sqq., an address in Italian.

4to, ff. 158 [H. No. 273].

163. Another copy of the same work, but ending § 416 (fol. 123 of preceding No.).

4to, ff. 157 [H. No. 272].

164. Vol. III of the same work begins with copies of הסכמות, by Ezekiel Eliezer Abulāfia of Tiberias, Samuel Kōhēn of Tiberias, Josef of ארקשוב in Jerusalem, Ḥayyim פלאני in Smyrna (cf. fol. 138), Abraham Reggio (fol. 16), Azariah Ḥayyim Sangrinetti of Modena (ibid.), Moses b. סמחון of Sefāth (fol. 18), Solomon Nissim of Mantua (ibid.), Hirsch חיות in Zolkiew (fol. 19). Fol. 24, Index of Responsa (see also fol. 10, but incomplete). Fol. 31, Autograph annotations on the work by Isaac חון of Jerusalem. Fol. 82, Letter of הרשאה; fol. 109, Order of service, German rite, on a fast day; fol. 110, Prayer; fol. 153, פסק דין, by Isaac חון; fol. 157, Letter by Samuel Kōhēn of Tiberias; fol. 182, Letter by Hirsch חיות; fol. 190^v, Abraham Reggio; ibid., Query by Menahem Mendel Mohr (מאהר) of Lemberg; fol. 193^v, Letter to Elias and Mendel Igel (איגל) in Lemberg; fol. 195, Responsum by Hirsch חיות; fol. 196^v, פסק sent by the same to Shabbethai Elhānān Treves in Triest; fol. 198^v, Letter sent to Ghironi by Saul Kōhēn Katzenelensohn (of Wilna) in Lemberg; fol. 199, Reply by Shabbethai Elhānān Treves; fol. 202^v, Letter by David Zakkuth b. Mazzāl Tōb; fol. 208, הסכמה, by Aryēh Ascoli in Reggio; ibid.^v, פסק דין, by Hirsch חיות; fol. 212, Responsum by Abraham Reggio; ff. 215^v sqq., Responsa in Italian.

4to, ff. 233 [H. No. 274].

165. דובר שלום, vol. I, Letters and Responsa collected by Mordecai Samuel Ghironi. Nos. 1-91.

4to, ff. 90 [H. No. 275].

166. The same, vol. II. Nos. 92-309.
4to, ff. 197 [H. No. 276].
167. The same, vol. III. Nos. 310-457.
4to, ff. 125 [H. No. 277].
168. The same, vol. IV. Nos. 458-711.
4to, ff. 197 [H. No. 278].
169. The same, vol. V. Nos. 712-942.
4to, ff. 117 [H. No. 279].
170. The same, vol. VI. Nos. 943-1339.
4to, ff. 197 [H. No. 280].
171. The same, vol. VII. Nos. 1340-1698. Fol. 50, Elegy on the death of Abraham Reggio.
4to, ff. 56 [H. No. 281].
172. The same, vol. VIII. Nos. 1699-1800.
4to, ff. 67 [H. No. 282].
173. The same, vol. IX. Letter by Ezekiel Eliezer Abulafia of Tiberias; fol. 8, Correspondence with Abraham Reggio; fol. 18, Letter by Isaac Luzatto of Padua; fol. 20, Correspondence with Abraham Reggio; fol. 21, Letter by Saul Formigini of Triest; fol. 24^v, Letter by Nāthān מראני of Sefāth (written in Triest).
4to, ff. 34 [H. No. 283].
174. The same, vol. X. Penitential prayer; fol. 2, Correspondence with Jacob בורק of Lemberg; fol. 5, Correspondence with Jacob Reifmann in Schebrzyn (Poland); fol. 8, Correspondence with Samuel Leb Goldenberg; fol. 20^v, Correspondence with Hirsch Chaies (היות) in Zolkiew; fol. 23, Letter to Rafael Segre in Triest.
4to, ff. 29 [H. No. 284].
175. The same, vol. XI. Pasted on to the right-hand cover a letter by Jacob Cazes; fol. 2, Reply by Gedalyah Cazes.
4to, ff. 45 [H. No. 285].
176. The same, vol. XII. הסכמה, by Samuel Pardo in Verona and Aryeh Ascoli in Reggio; fol. 2, Letter to Jacob Cazes in Mantua; *ibid.*^v, Letter to Hananēl Nepi in Cinto; fol. 3, Letter to Elias Aaron Lattes in Venice; *ibid.*, Reply by Abraham Reggio in Gorizia; fol. 4, Reply by Elias Aaron Lattes of Venice, dated eve of New Year, 5594 (1834); Letter by the author's uncle, Isaac Ghirondi in Triest, dated 7 Marḥesh., 5594, followed by reply; fol. 8, Letter to Josef דורפליס in Gorizia, 6 Kislev; *ibid.*, Letter to Phineas דורפליס; *ibid.*^v, Letter to Isaac Reggio in Gorizia; fol. 10, Letter by Abraham Reggio to Ghirondi's wife on the occasion of the

birth of a son; fol. 12^v, Reply by Phineas and Josef דורפליס; *ibid.*, Reply by Solomon Rappoport of Lemberg; fol. 50, Tombstone inscription for Solomon David of Lugo.

4to, ff. 50 [H. No. 286].

177. Index to the preceding work.

4to, ff. 44 [H. No. 412].

178. זכרון מרדכי, Responsa, decisions, &c.; fol. 17, Letter by Isaia Romanin in Pesaro to the brothers Mordecai and Isaac Ghirondi, dated middle days of Sukkōth, 5520 (1759); fol. 30, חקירות שונות על דרך פרדס, dated Tuesday, Perik. לך לך (March 9), 5598 (1838).

4to, ff. 69 [H. No. 287].

179. *a.* קטורת הסמים, Supplement to the same author's ליקוטי שושנים; *b.* fol. 47, Letter by Joshua b. Siōn Segre to Azriel Jōel; *c.* fol. 48, Responsa; *d.* fol. 62, Queries sent to Ghirondi by a certain Samuel, and dated Tuesday, 2 Adar II, 5584 (1824); *e.* fol. 71, Prayer for the soul of Meir, son of שרלי חנה, and pupil of Jacob הזק; *f.* fol. 73, Homily in Italian on Esther ix. 4; *g.* fol. 75, Note on Ps. xxii; *h.* fol. 76, Chips from the Agāda; *i.* fol. 81, Note on Midrāsh B'reshith Rabbā on Gen. xviii. 5 (וסעדו); *k.* fol. 93, Minhāgim, copy of a letter, prayer for Ghirondi's mother-in-law and several aphorisms by R. Abraham of ראודעל.

A leaf pasted on the left-hand cover bears the date 3 Tishri, 5580 (1819); underneath are the dates of the death of Moses Ḥayyim Luzatto, 26 Iyyār; of Shabbathai Aaron Ḥayyim מריני, 3 Adār; of Isaac Finzī (ר'א), who was twenty-seven years Rabbi of Padua, 19 Tishri.

Various Ital. squ. and curs. charr., 4to, several fasciculi in 8vo and 16mo; ff. 100 [H. No. 289].

180. ספר לקוטי שושנים, containing Responsa, poems, abstracts, notes, and comments.

4to, ff. 196 [H. No. 292].

181. לקוטי שושנים, vol. II. Fol. 24, Abstract from קונטרס ימין וה' רוממה, by Menahem Azaryah of Fano (printed); fol. 32^v, Quotation from Josef b. Joshua's Chronicles; fol. 51, Autograph letter by David of Modena (Hebrew and Italian); fol. 66^v (towards the end of the volume), Italian sonnet; fol. 67^v, Pen and ink sketch of the Temple in Jerusalem; at the end a small fascicule of דינים.

Author's pedigree at the beginning.

Ital. Rabb. char., fol., ff. 72 [H. No. 293].

182. לקוטי שושנים, Supplement to the same author's לקוטי שושנים, with abstracts from the writings of Samuel Archevolti, Abraham פונטניאלה and Leon of Modena; fol. 22^v, Poem by Samuel Archevolti

on Josef Karo; fol. 34, Poem in eight strophes by Isaac Ḥayyim פרוסולוני in praise of the Talmud (printed in קול ענב by Abraham Bāruch Piperno, Leghorn, 1846, fol. 51); fol. 41, Abstracts from Ḥayyim Kōhēn's טור פטרה (printed Leghorn, 1655); fol. 51, Samuel b. Moses Dlugotsch's preface to his אגרת שמואל (printed); fol. 53, Rhymed riddle; fol. 51^v, Hebrew translation of Sūra I of the Qoran; fol. 57^v, Preface of Don Josef Nāsī's (read David) הוראת בעל רין.

Ital. char., 4to, ff. 62 [H. No. 294].

183. סדר הנט על ידי שליה קבלה, Proceedings of divorce, as arranged by Mordecai Samuel Ghirondi, Padua, 12 Kislev, 1836; fol. 32, Letters by Abraham Reggio of Gorizia, Moses b. Samhūn of Sefāth and Samuel רידיע Majār; fol. 34, Italian letter by S. Nessim. Another letter in Italian is pasted on the left-hand cover (dated May 24, 1837).

4to, ff. 46 [H. No. 295].

184. 1. Another copy of the same.

2. Fol. 35, סדר חליצה, by the same author.

4to, ff. 53 [H. No. 296].

185. דיני שחיטה on ספר הלכות פסוקות חלק ראשון, begins with copies of הסכמות, by Menahem Azariah of Castelnuovo, dated Padua, 13 Adār, 5581 (1821), and David Ḥayyim דייאבה, 1822. Shōhēt's prayer, by Moses Ḥayyim Luzatto.

Ital. Rabb. char., 8vo, ff. 40 [H. No. 269].

186. הלכות פסוקות, another copy of the preceding No.

Ital. squ. char., 12mo, ff. 31 [H. No. 300].

187. מילים דרבנן מחלמוד ירושלמי, Sayings and sentences collected from the Talmud of Jerusalem by Mordecai Samuel Ghirondi.

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 25 [H. No. 125].

188. Rabbinical diplomas during the years 1816, 1826, 1828.

Ital. squ. char., 12mo, ff. 34 [H. No. 298].

QARAITE.

189. 1. ספר אפריון עשה, by Solomon Jedidiah Troki, in two parts. The introductory poem is printed in Kraft and Deutsch's *Catalogue of the Hebrew MSS. of the Vienna Library*.

2. Fol. 50. להם שעים, by the same author, being a controversy between a Qaraite and a Rabbanite.

The writing of this MS. was finished Friday, 25 Tammūz, 5570 (1810), by Joshua b. Josef b. David in Troki.

Cursive char., 4to, ff. 82 [No. 437].

III.

LITURGY.

190. Mahzōr, rite of Algiers.

A. New Year: *a.* First day, Shaḥarīth, 1. מרומם על ברכה גם (Safadyāh) אלי פתח לי שערי צדק 3; אל חי ורם יגדל ויתנשא 2; תהלה (Moses al-Ashqar) שעה ידיד לך שעה 5; מחול חובי 4; (מראפה) שמע קולי 9; לך אלי חשוקתי 8; אלהי נגדך 7; ארון הכל וכל 6; חשתי ולא 13; בת אהובה 12; אלהי עון תהלתי 11; יי יום לך 10; שחר קמתי 16; מרעיד פני צור 15; שחר להודות 14; התממהתי 17; פנה אלי וכבוש 18; אני קמתי הדל 19; אעירה שחר 17; אלהי ויבא 27; אל תדיני (מחרך) רעה בשבתך 28; ירצה צור 33; אתה בוננת 32; אלהי מעשיו 31; ידי רשים 30; שני ימים 37; לבית ישראל 36; מגדל עון 35; יחזו מנימו 34; יי בקול שופר 41; אדירי ישורון 40; יעלו לאלף 39; למשפט כונן 38; קול שופר הדרור 42. *b.* Second day, Shaḥarīth, 1. יי נגדך; יה שמך 5; יראיך עורכי הגיון 4; (מחרך) מי יתנני 3; שאף כמו עבד 2; אב המון גוים 9; יחיד אלהי 8; וארץ אתנפל 7; שב מן הפסילים 6; יי אלהיכם 13; איתן אוהביך 12; אזון צורי 11; יום לריב תעמוד 10; (shorter recension) עת שערי רצון 16; אהוב מבטן 15; יחיה צבאי 14; מצאתי Fol. 80. אל ארץ העזובה 19; לך יאתה 18; מלאכי צבא 17. כתוב בשם החכם השלם הרופא כהר"ר יעקב בר [אברהם] נאבישון notice on Abraham of Tilmisān (author of a Qerōbāh for the Day of Atonement), whose grandfather R. Israel haq-Qādōsh was burnt in Toledo together with R. Judah b. Ashēr [b. Jehīel]. This is followed by a notice on the four sons of Ashēr b. Jehīel, and in particular on an incident in the life of Bahyā, author of the Commentary on the Pentateuch. Ibid.^v Several small poems by Jacob נאבישון.

B. (fol. 84) Fast of Gedalyāh: 1. יוקם דם עבדיך; (רהוטה) יי חוקי 2; חטאנו וארבנו בצדיה 3; ארחומך

C. (fol. 88) Day of Atonement: *a.* Night, 1. ברכי אצולה; 2. אוילים; שטר 5; משחחים להדרת קדש 4; בליל עשור להתכפר 3; מדרך פשעם עלי; 6. אשמינו חבלע. *b.* Shaḥarīth, 1. מציאותו ואחרותו 2; סלח 2; אסירי עונות 5; אלהי כל עוד 4; אשם וזע 3; רשעתי

אמרים 10; אחלה פניך 9; אסירי תקותם 8; אעמוד במישמר 7; תמהים
אלה פקד 13; מדמי הלכבות 12; מארץ יפלאנו 11; עמכם קחו
את 17; תם אהל צדק 16; מרפא יהיה 15; חרדים לבית תפלתם 14;
שמו לעד נרומם 20; מרום וקרוש 19; החרשים שמעו 18; חטאי נכח
מבורך זה 24; אמצה ממנו 23; שופט כל הארץ 22; כל מעשה יה 21;
יוספים שנית 2; אלהים למישפטיך c. *Mūsāf*, 1. יה איום 25; היום
מקייב מענה 6; נאור מקור חיים 5; אילת אהבים 4; מישיבים עינינו 3;
ישן אל 10; אנה ארון עולם 9; ימי האדם צבא 8; תמהים מחובם 7;
(Moses b. Ezra רשות) אערוך מדברי 12; אתה אלה אלהים 11; תרדם
ישראל 14. (*Abōdāh*, not mentioned by Zunz); אלהי אבותיכם 13;
אנושי לב d. *Minhāh*, 1. אתה אמרת 16; אומר אני 15; עבדיך
מושכי 5; שוכני בתי חומר 4; אתיתי מתחנן 3; מפרי שפתיו 2; כארי
יה אשר אשפוך לפניו 8; אדיר אשר עולם 7; היום יודע 6; עול
כחגבים נחישבו 2; ארון היושב e. *Ne'īlāh*, 1. קראתי מצרה 9;
עת שערי רצון 6; אלי הצדק 5; ענך בחמלתו 4; בבכי יונת אלם 3;
אל נורא עלילה 9; בנישף קרמתי 8; אדירי ישורון 7; המבריל
יום זכרון הרועה 2; דלינו יה מחטאה f. *Arbīth*, 1. יום
אל ארץ העובבה 3; שם אל קמתי 2; מלכי עולם בורא g. *Following*
יהיה בעלות *Fiddūy* Isaac b. Israel's At the end ויהי נא אלהינו 4.
השחר.

Owner: Zunz (No. 36).

Large Maghribine Rabb. char., 4to, ff. 186 [No. 447].

191. *Maḥzōr*, rite of Algiers, New Year and Day of Atonement. It begins fol. 7, whilst the first six leaves are covered with additional *Piyyūtīm*, the prayer על חטא, and some directions for the service of the Day of Atonement.

Written by Jacob Ḥajjāj, and finished Sunday, 22 Ellul, 5501 (1741).

Large Maghribine squ. and Rabb. char., ff. 1-6 by a later hand, 4to, ff. 93 [H. No. 385].

192. *Maḥzōr*, rite of Algiers: 1. יונה בעלמון (Isaac hal-Lēvi); 2. יענה עדר 3. יוסיף לקנות (Isaac); fol. 64, *Haftārōth* for Pass-over with Aramaic Targum; fol. 64^v, Arabic *Midrāsh* on the Decalogue, pseudonymously attributed to Sa'ādyāh (printed); fol. 157, *Habdālah* in Hebrew and Arabic (see *J. Q. R.*, VII, p. 418 sqq.).

Maghribine Rabb. char., 4to, ff. 182 [H. No. 379].

193. *Maḥzōr*, rite of Algiers and Tunis, for New Year and the Day of Atonement, arranged by Judah Aryēh Peres (printed Amsterdam, 1738). The preface is preceded by הסכמות,

signed by Abraham Tayyib, Moses Najjār, Isaac b. Samuel hak-Kōhēn, Abraham נטף, Mordecai b. Nissim Najjār, Isaac b. Judah Ḥajjāj. Fol. 273, a list of the compiler's works (some of which exist in print) with the date Amsterdam, 1745. The last leaf contains the prayer for the precentor.

Owners: Uri Levi, Zunz (No. 33).

Large Span. Rabb. char., 4to, ff. 274 [No. 430].

194. Maḥzōr, rite of Avignon, for the three Festivals. *a.* Passover, 1. אמון מנעוריו (טל); 2. אאמיר אל עליון; 3. (רשות) אחד צר בל צורה; 4. (פזמון) אלוה טובו לא נכחד; 5. לך לשלום נשם (5 strophes); 6. בטללי. אורות (different from the Spanish rite). *b.* Pentecost, 1. לב חלל (see Zunz, *Lit.*, p. 500); 2. שמור לבי מענה (Gabirol); 3. שלמו בחקותם (פזמון); 4. אוחילה לאל חי (פזמון); 5. Fol. 30v. Azhārōth by Isaac b. Mordecai, called Maestre Petit of ניאומש (Nimes, see Neub., *Cat.*, No. 1142, II. ψ). They are preceded by two introductory poems, *a.* לאיש מוסר (Lēvi b. Gershōm); *β.* יושב נענה. The Azhārōth begin כל היסודות; יסוד fol. 38, Another introductory poem by Lēvi b. Gershōm, beginning לו יסיעך (see Halb., *Cat.*, p. 49). *c.* Tabernacles, 1. אמת אבאר; 2. אלהים מה טובו מחנות מגרשך; 3. אל נערץ (Jos. b. Abi Thaur, as also the following); 4. אאמיר (sic) אמיין; 5. אמיין אום; 6. את עז; 7. אהובת נוער; 8. אל אלהי יבואונו (השנירי Isaac); 9. איומה נועדה; 10. שפתי אפתח ברנני (Isaac); 11. אקום להודות לך יום (סליחה); 12. יום צעקו (סליחה); 13. נשמת שמחים (Meir Crescas of קשלאר, cf. Zunz, *Lit.*, p. 504); 14. אל נערץ; 15. אלהים אודה שמך; 16. שם שבני עלי כסא; 17. אל יוצר הושענא אל אלהים; 18. חוקרת עלומים; 19. חסדך יחלנו; 20. אנה שעה שה פזורה; 21. יה יוציא; 22. אומר לאל המיוחד; 23. חוקרת עלומים; 24. אהובת נוער; 25. אהובת נוער; 26. אומר לאל המיוחד; 27. אומר לאל המיוחד; 28. אומר לאל המיוחד; 29. אומר לאל המיוחד; 30. אומר לאל המיוחד. *d.* Shem. Aḡ. 1. אלהים . . . כמוך (Zunz, *Lit.*, p. 576); 2. אל חי; 3. אחלה בתחנון (רשות); 4. אל בשמים; 5. מראש מקדמי ארץ. *e.* Simḥath Tōrāh, 1. אשר בנלל אבות; 2. אשר בנלל אבות; 3. יפחד וירבה לבבי; 4. חזקתך חזקתך; 5. אשר בנלל אבות; 6. אשר בנלל אבות; 7. אשר בנלל אבות; 8. אשר בנלל אבות; 9. אשר בנלל אבות. preceding the blessing for the Pope (Martin). Fol. 134v, Written by a later hand, Piyyut in ten lines, all ending with משה, otherwise mostly illegible.

Censor: Antonio Franc Enrique, 1687.

Owners: Hirsch Lēb ביליג, Moses Meir Drucker.

Vellum, Franco-German Rabb. char.; ff. 134v, Span. Rabb. char., 8vo, ff. 134 [H. No. 261].

195. Maḥzōr, rite of Corfu: *a.* Sabbath and New Moon, 1. אהלל; 2. מה מחקו טעמי שבת; 3. (רשות לנשמת) שירו לאל נבוי; 4. אמת אומנתי לעמושים; 5. לאל מעשהו כל הנשמה; 6. אומר בשיר; 7. כמוך שבת והנבה (רשות) אתה ידעת; 8. אל אלהי הצבאות; 9. ערתו לאל מיחלת; 10. אל המתנשא; 11. (לנשמת) זכר פורים לא יעבור; 12. (פתיחה לנשמת) שיר אהבה חדש; 13. זכור את; 14. יום בהמן אף אל חרה; 15. כל עצמותי; 16. אשר עשה קומה; 17. אנני בפושטו; 18. ויהי בימי מלך אחשוורוש; 19. אלהים עזרתה אום אשר; 20. (רשות) אורחות החקות; 21. אל עליון למען חסדיך; 22. (מי כמוך) beg.]; 23. אברך לאל; 24. בך רבוקה אות; 25. (לנשמת) שמך אלי; 26. (מי כמוך) beg.]; 27. ישומר עמך; 28. אחלה בורא; 29. זה החדש; 30. ושקוי עמודי שש; 31. ואשבולת שדים; 32. (לנשמת) שישו נות ישר; 33. (רשות) כך נזרו רבותינו; 34. Minḥāh; 35. את מוערי יי; 36. שבויה עניה; 37. טכסו; 38. הוא זה הלילה; 39. ל"ש אותו אל חצה; 40. שומן; 41. קרב קין; 42. ערשה פלא; 43. First day, Shaḥarīth; 44. שורש; 45. (מי כמוך) beg.]; 46. וזולת to יוצר; 47. (רשות) בנו ישי; 48. בדרעתו אביע; 49. Mūsāf; 50. אל שובן מרומים; 51. Second day; 52. נאור אור לי; 53. אדבר מישרים; 54. (רשות) יעירוני ימי קדם; 55. (מי כמוך) beg.]; 56. איתת יום; 57. גן געול; 58. (סלוק) צאינה וראינה; 59. אנני; 60. בא ונעחונך; 61. (sic) או בהעביר; 62. S. Hōl Ham.; 63. חסין יה; 64. (מי כמוך) beg.]; 65. אצלתיך; 66. מה דורך מדוד; 67. (סלוק) ישנה; 68. יה שלח אורה; 69. Seventh night; 70. Shaḥarīth; 71. וזען להם מרים; 72. אתה הארת; 73. (רשות) יהודה אל צבי אבליל; 74. Eighth day; 75. שתיים בנבורה; 76. (מי כמוך) beg.]; 77. או בבא אויבי; 78. או לקהל המוניך; 79. כבודו מלא רום; 80. (סלוק) וברוב נאונך; 81. אלף; 82. (מי כמוך) beg.]; 83. Sabbath before Pentecost; 84. (רשות) מאין סוב הוצבה; 85. (מי כמוך) beg.]; 86. Minḥāh; 87. אל עיר נבורים; 88. אמונת עתים; 89. אל מסתתר; 90. חשב משבת רנלך אורחות; 91. אילת אהבים; 92. יום מעמד סיני; 93. Shaḥarīth; 94. בסיוני; 95. אורח חיים; 96. (מי כמוך) beg.]; 97. ומשה עלה אל אלהים; 98. אראלים; 99. משה קבל תורה; 100. לב ולשון; 101. (Second day); 102. (Abraham); 103. Second day; 104. יום מעמד סיני; 105. (not identical with first day); 106. אני חכמה; 107. נותן לפתאים ערמה; 108. (סלוק) ומשה קבל; 109. (מי כמוך) beg.]; 110. בעלותו ההרה; 111. (מי כמוך) beg.]; 112. אלהי קדם מעונה; 113. Another beg.

Squ. char. with vowel-points, 4to, ff. 107 [H. No. 62].

196. Maḥzōr, rite of Corfu (*continued*), New Year and Day of Atonement: *a.* New Year, Arbīth, 1. אמוני נבונים; Shaḥarīth, 2. אלהי אל תדינני; 3. (רשות) שופט כל הארץ. In נשמת, after לא ישן, the passage: המפיל ונושא המוריד ומעלה נורא תהלות עושה פלא והבוחר בעמו יחד בעולמו בשבעים שמות יתהללו בו שמו גדול ונורא הנזכר בקדושה וטהרה מיטמועתו נוצצים ומתבהלים במורא אבן מפוצץ נהר מיכש ימים מישיב סערה מדמים סרק מפריא שונא משבית נחש משלים עקרה מוליד האש מכבה מחזיק מרובה חוצב שלהבת קשורה בנחלת והמעורר ונ' מלך אזור נבורה. 6. (רשות לקדיש) ירי רשים. 5. עמדי יחידתי. 4. ברכי. 10. מלך אמין ואיום. 9. כבודו איהל. 8. (סלוק) מלך עתיק ימים. 7. קול. 13. זרע בחירי. 12. היכל יי ומקדש הדומו. 11. אצולה. 13. המלך יי רום ותחת. 15. עת שערי רצון. 14. (second day) יעקב יקרא יח שמך. 18. יי יום לך אערוך. 17. Second day, יי בקול שופר. 16. (פזמון) לך אלי. 2. שמע קולי. 1. Day of Atonement, Evening. *b.* הנשמה לך. 5. אנא יי רחמין Selīḥōth. 4. מי אל כמוך אדיר המלוכה. 3. משתחווים להדרת קדש. 7. שטר עלי. 6. Abr. b. Ezra. 8. אנא לב ונפש נשפוך כמים. 11. ירצה עם אביון. 10. כפר לעמך. 9. בקראנו אלהי אם. 15. למתודה. 14. איכבה אפצה פה. 13. אתודה. 12. (ודוי) אל. 19. יעירוני רעיוני. 18. מה לקוני. 17. קמתי לילה. 16. מעלתי יי. 22. Shaḥarīth, אישא אישון. 21. אל בית המלך. 20. אלהים דברתי קדש. 26. אז ביום כפור. 25. שנאנים. 24. (רשות) שחר קמתי. 23. נגדך (ודוי) רש"ע בראותי בחורותי. 28. אלהי קדושי. 27. אדיר בעליתו Shēm Tōb b. ארדוטיאל. 29. (קרובין) אקוד אשתחווה. 30. שושן עמק. 31. יום אישא דעי. 34. צפה בבת תמותה. 33. אנוש מה יכה. 32. מימים הוחם איטר אימתך. 37. אל תזכור לנו עונותינו. 36. אין ערוך אליך. 35. מי אמרו לאלהים. 40. מעשה אלהינו. 39. אל שת מאז מעונו. 38. ארך. 45. אל אמונה אתה. 44. אל אלהינו. 43. לך יי הגדולה. 42. כמוך; אנחנו החומר. 48. אך אומרים לפניך. 47. לאוהב צדקות. 46. אפים אמיצי. 51. בקצף אם אישמנו סקרת. 50. המכירים את המון רחמין. 49. (סליחה) את יי בהמצאו. 53. (סלוק) מי ערוך אליך. 52. שחקים. 54. אשר לו ים וחרבה. 56. אקרא לאל בצר לי. 55. באשמורת הבוקר מלך דר במעונים. 60. יחידת עקבך. 59. יוצר הרים. 58. אליכם אישים אקרא למענך אלהי. 62. Selīḥōth Sefarād. 61. מנעי יחידה רוע פעלך. (ודוי) 63. יום צעקו. 65. (Isaac b. Gayāth) יום צרו צעדי. 64. יענה כבוד אבות. 63. מרום וקדוש שעה. 67. Great of R. Nissim; 67. Mūsāf; 66. אספו. 69. Selīḥōth, אדרת תלבושת (Solomon b. Gabirol); 68. Abōdāh יערב חין ערכי. 72. אני אהובה הייתי. 71. יוספים שנית. 70. אישים אל בית המלך. 76. שוכני בתי חומר. 75. מפני כבוד עוני. 74. שחרנוך. 73. (R. Isaiāh) אברתי דרך כסוטה. 77. (Abr. b. Ezra); 78. במרומי ארץ;

79. מישראל עברדיך : 80. "אלהי צבאות : 81. אל מי מנאלי דם : *Minhāh*, אמרתי לאבנים : 83. *Isaac b. Israel* (ודוי) ויהי בעלות המנחה : 84. קראתי מצרה (*Moses*) ; 85. אלהי אישמותי (*Antoli b. Josef*) ; 86. משנית בכחו : 88. "שמעה תפלת המנחה : 87. יה אדריש (*Moses*) ; 89. אריב עם רעיוני (*Abr. b. Ezra*) ; 90. מלך אל עליונים (*Mordecai*, דוי) ; 91. אלה אוכרה (*Sfar*) ; 92. כל המיחלים : 93. יצו האל (*Judah Hall*) ; 94. אנה כעב (*Moses*) ; 95. לבו נפיל פנינו (פז') ; 96. אנה כעב (*Moses*) ; 97. חוץ מזרונהו (*Abraham*) ; 98. מקור עני (*Moses* "פז') ; 99. תוכחה) החרשים ישמעו (*Moses*) ; 100. אדוני הארונים (פז') ; 101. מרמי (פז') *Judah*) ; 102. יצרי ראשית (פז') ; 103. אדמה בן אדמה (*Abr. b. Ezra*) ; 104. אלהי קרם (*Abraham*) ; 105. אלהי תהלתי (*Moses*) ; 106. עת שערי יצון (עקרה) (*Mose b. Maimon's*) ; 107. יום שבת וכפורים (*Solomon b. Gabirol*) ; 108. On Sabbath אהובים ; 109. יום שבת ויגונך ; 110. שרי קרש היום ; 111. יה שמע אביוניך ; 112. אל נורא עלילה ; 110. שנים ;

Vowel-points, 4to, ff. 117 [H. No. 63].

197. Maḥzōr, rite of Corfu, New Year.

Owners : S. D. Luzatto, Zunz (No. 34).

Squ. char., vowel-points, 12mo, ff. 86 [No. 444].

198. The same, Vol. II, Day of Atonement.

Ff. 143 [No. 445].

- 199.** The same, Vol. III, Three Festivals. *a.* Pentecost, *Shaharīth*, פיוט לקריש משמים אל השמייענו ; *b.* Feast of Tabernacles, *Arbīth*, 1. אאתלונן ; 2. יצב גבול שמים (רשות) ; 3. אכתיר זר ; 4. אאמיר אותך ; 5. אנה הושיעה נא ; 6. אנה חמודי (*Hōshānōth*, 1. אנה אחר ; 2. אל ישעך ; 3. אנה אל אחרון ; 4. מושיע חוכים. *Second day*, 1. אנה אל אחר (*Hōsh.*, 1. אנה יוצרי ; 2. אנה אחר ; 3. חלתה פני אדוניה ; 4. את עמי *Sabbath*, 1. אנה אבשר ; 2. טוב אבשר ; 3. אתה צור מלכנו ; 4. אנה חייש נא ; 5. באנו ליחד ; 6. אנה חייש נא ; 7. אנה חייש נא ; 8. אנה חייש נא ; 9. אנה חייש נא ; 10. אנה חייש נא ; 11. אנה חייש נא ; 12. אנה חייש נא ; 13. אנה חייש נא ; 14. אנה חייש נא ; 15. אנה חייש נא ; 16. אנה חייש נא ; 17. אנה חייש נא ; 18. אנה חייש נא ; 19. אנה חייש נא ; 20. אנה חייש נא ; 21. אנה חייש נא ; 22. אנה חייש נא ; 23. אנה חייש נא ; *c.* *Shemīni Aṣeret*, 1. אנה חייש נא ; 2. אנה חייש נא ; 3. אנה חייש נא ; 4. אנה חייש נא ; 5. אנה חייש נא ; 6. אנה חייש נא ; 7. אנה חייש נא ; 8. אנה חייש נא ; 9. אנה חייש נא ; 10. אנה חייש נא ; 11. אנה חייש נא ; 12. אנה חייש נא ; 13. אנה חייש נא ; 14. אנה חייש נא ; 15. אנה חייש נא ; 16. אנה חייש נא ; 17. אנה חייש נא ; 18. אנה חייש נא ; 19. אנה חייש נא ; 20. אנה חייש נא ; 21. אנה חייש נא ; 22. אנה חייש נא ; 23. אנה חייש נא ;

Fol. 192, 193. Table of contents, by a later hand.

Owner : Zunz (No. 35).

12mo, ff. 193 [No. 446].

B was probably an independent volume. Piyyutim numbered by a later hand.

Vellum, the leaves after fol. 235 are more or less damaged. Franco-German squ. char., 4to, ff. 334 [H. No. 67].

202. Maḥzōr, Franco-German rite, begins with the evening service of the Day of Atonement; fol. 114^v, אתן תהלה; fol. 115, Abōdāh אתה כוננת עולם ברוכב הכר, belonging to a different volume and incomplete; fol. 118, Jōserōth for Sabbath of Ḥanukkāh I; fol. 214, beginning of Part II, but missing as far as the end of תפלת נשם; fol. 227, Sukkōth, the end is wanting. On the lower margin (fol. 114 sqq.) Ecclesiastes iii. 13—vii. 14, as well as additions and notes by a later writer.

Vellum, fol. 115, paper, large squ. char., vowel-points, custodes only at the end of each quire, and ornamented with pen and ink drawings; ff. 9-13 in a wrong place, 4to, ff. 242 [H. No. 359].

203. Maḥzōr, rite of Montpellier (cf. Zunz, *Ritus*, p. 46 sq.).

I. Sabbath of Ḥanukkāh, 1. לך שדי איזמתך מוכחה (J. Hall.); 2. (אופן) חסדי; 3. (יוצר) אזכרה שש חנכות; 4. (רשות) האר פני חסד עלי בנים; 5. (מאורה) ימי נסים נגדך שים; 6. (אהבה) יודעי הפיצוני ימי עניי; 7. (אהבה) יונה חכי פלאי מלכי; 8. (מאורה) יונה חכי פלאי מלכי; 9. (זולת) אזי בקום הצר לבלע עם זו הואל; 10. (מאורה) יונה חכי פלאי מלכי; 11. (מאורה) יונה חכי פלאי מלכי; 12. (מאורה) יונה חכי פלאי מלכי.

II. Fol. 7^v. זולת לפרשת שקלים (Isaac b. Gayāth): 1. ירך תחיש; 2. (פזמון) ירד צווה אז מענה; 3. (פזמון) יונה בעלמון; 4. (פזמון) יונה בעלמון; 5. (מחיה) ירך נשאת; 6. (פזמון) יוסף לקנות; 7. (פזמון) יונה בעלמון; 8. (פזמון) זכור יה; 9. (משלש) זין כבודך; 10. (פזמון) זכור יה; 11. (פזמון) זכור יה; 12. (פזמון) זכור יה.

III. Fol. 13^v. רשות לפרשת זכור (Isaac b. Zerāhyāh Hall.): 1. (מחרך) תרומה הרמנו; 2. (מחרך) תרומה הרמנו; 3. (מחרך) תרומה הרמנו; 4. (מחרך) תרומה הרמנו; 5. (מחרך) תרומה הרמנו; 6. (מחרך) תרומה הרמנו; 7. (מחרך) תרומה הרמנו; 8. (מחרך) תרומה הרמנו; 9. (מחרך) תרומה הרמנו; 10. (מחרך) תרומה הרמנו; 11. (מחרך) תרומה הרמנו; 12. (מחרך) תרומה הרמנו; 13. (מחרך) תרומה הרמנו; 14. (מחרך) תרומה הרמנו; 15. (מחרך) תרומה הרמנו; 16. (מחרך) תרומה הרמנו; 17. (מחרך) תרומה הרמנו; 18. (מחרך) תרומה הרמנו; 19. (מחרך) תרומה הרמנו; 20. (מחרך) תרומה הרמנו; 21. (מחרך) תרומה הרמנו; 22. (מחרך) תרומה הרמנו; 23. (מחרך) תרומה הרמנו; 24. (מחרך) תרומה הרמנו.

IV. Fol. 28^v. זולת לפרשת פרה (Isaac b. Gayāth): 1. יסוד טעם;

2. (אלכרוג) בניהם רחם; 4. (פזמון) בני אל עליון; 3. (מגן) בוחן לבות; 5. (אלכרוג) בן פורת שקוייו; 6. (מחיה) בנים מבית עבדים; 7. (פזמון) יוצק יום יום; 10. (פזמון) יום לך רעיוני; 9. (משלש) בסוד אלהים; 8. ברנז רחם (סלוק); אל נערץ בסוד קדושים.

V. Fol. 33. 1. מחנות עליונים; 2. (זולת) ימי; 3. (פזמון) יה אור מסות אור; 4. (מגן) ירח למועדים; 5. (אלכרוג) יודע דעת אלהיכם; 7. (מחיה) יצאת לישיע; 6. יעקב יתר צור; 8. (פזמון) יוצק יום יום; 10. (משלש) יוסיף ידו; 9. (אלכרוג) יי יואל צפות; 11. שמש מעשהו דעת; 13. עשת ירח; 12. (סלוק) כי אתה אל עולם.

VI. Fol. 39^v. a. Zerahyah Hallevi (Zunz, *Lit. syn. P.*, p. 461): 1. אמרת יי צרופה; 2. אלו עוברין בפסח; 3. (פזמון) זמרה עם. b. First evening, ליל שמורים, &c. c. First day, 1. יונה מעונה (רשות) Isaac b. Gayāth (cf. Zunz, l. c., p. 197); 2. ידעתוך בשם (Isaac); 3. יבש כעוצר (Jehudali); 4. יבילון עצמך (Isaac); 5. גלילי זבול (Abraham); 6. שער (Solomon b. Gabirol); 7. שרש בנו ישי (Solomon b. Gabirol); 8. כיום ילח (מחרך) Isaac b. G.; 9. זמיר פצחי; 10. כל הנשמה; 11. חונגי חג המצות; 12. עמך ישראל (נשמת) ישראל עמך; 13. קדיש; 14. ישופת שמש; 15. יוצאים לאורות; 16. שעה ניברל; 17. שיר יחודש; 18. ארומך בקהל עם; 19. אביעה רננות; 20. יקרו להלל; 21. יחיד מקדם; 22. יענה את מענה; 23. ישעך יוכירו; 24. יה שכינתך; 25. מאורה; 26. מי יתנני; 27. יפה נוף; 28. חשק לבבי; 29. יפה נוף; 30. יפה נוף; 31. יפה נוף; 32. יפה נוף; 33. יפה נוף; 34. יפה נוף; 35. יפה נוף; 36. יפה נוף; 37. יפה נוף; 38. יפה נוף; 39. יפה נוף; 40. יפה נוף; 41. יפה נוף; 42. יפה נוף; 43. יפה נוף; 44. יפה נוף; 45. יפה נוף; 46. יפה נוף; 47. יפה נוף; 48. יפה נוף; 49. יפה נוף; 50. יפה נוף; 51. יפה נוף; 52. יפה נוף; 53. יפה נוף; 54. יפה נוף; 55. יפה נוף; 56. יפה נוף; 57. יפה נוף; 58. יפה נוף; 59. יפה נוף; 60. יפה נוף; 61. יפה נוף; 62. יפה נוף; 63. יפה נוף; 64. יפה נוף; 65. יפה נוף; 66. יפה נוף; 67. יפה נוף; 68. יפה נוף; 69. יפה נוף; 70. יפה נוף; 71. יפה נוף; 72. יפה נוף; 73. יפה נוף; 74. יפה נוף; 75. יפה נוף; 76. יפה נוף; 77. יפה נוף; 78. יפה נוף; 79. יפה נוף; 80. יפה נוף; 81. יפה נוף; 82. יפה נוף; 83. יפה נוף; 84. יפה נוף; 85. יפה נוף; 86. יפה נוף; 87. יפה נוף; 88. יפה נוף; 89. יפה נוף; 90. יפה נוף; 91. יפה נוף; 92. יפה נוף; 93. יפה נוף; 94. יפה נוף; 95. יפה נוף; 96. יפה נוף; 97. יפה נוף; 98. יפה נוף; 99. יפה נוף; 100. יפה נוף.

VII. Fol. 68. Isaac b. Gayāth: First day, 1. יום (מחרך) דת אלהים צלך; 2. יושן ולבו ער; 3. צור לבבי; 4. (מחרך) דת אלהים צלך; 5. (קריש) יי אלהי גדלת מאד; 7. יונה השותרה; 6. (נשמת) יונה השותרה; 8. (יוצר) ישוב לאחור; 10. (ברכו) שם אל הצבאות; 9. מי יוכל; 11. ים סוף וסיני; 12. (מאורה) השכל והדת; 13. (אופן) אבות קדושים; 14. (דולת) יודעי יגוני; 16. אל יגלה לעיני; 15. (אהבה) נודע בכל המון; 17. ישרון; 18. (נשמת) יחידים זרע אתני; 19. (רשות) יעירונו; 20. מטיף; 21. (אופן) אדון בעז; 22. (קריש) אודה לאל.

23. (אהבם) אם. 25. (אאורה) צורי עון מר"י סלח. 24. יקר ארון הנפלאות;
 (נאולה) אמון יום זה. 28. זהב זהב. 27. יונה מה תהני. 26. תאהב
 שמור לבי מענה. 30. (רשות לאזהרות עשה) יטלמיית יטהרות. 29.
 (רשות ל"ת) ארחות תושיה. 32. (פזמון) יום יצאה. 31. (Sol. b. Gab.).
 Abraham b. Ezra (Zunz, l. c., p. 208); 33. בצל ישי אהסה. 34. (פזמון)
 (להוצאת הספרים) שובה אלהי. 35. יסוכן עד נאלנו
 (להוצאת הספרים) אהל רחמיך. 37. יהיר יסוכן.

VIII. Fol. 96^v. a. אזהרות ליטבת שלפני רא"ט השנה, Phineas Hallēvi :

1. (פזמון) אסיר תקוה. 2. (Zunz, l. c., p. 492) אלהים נצב בערת אל.
 b. New Year's eve before Arbith, 1. אהות קטה (סליחה) Abraham
 Hazan Girondi, Zunz, l. c., p. 410. c. First day, 1. יעלה (רשות)
 J. H.; 2. (מחרך) רעה בשבטך עם יקוה פדיום Mose b. Ezra;
 J. H.; 3. (יוצר) אסיר משחר את פני רבו. 4. (נשמת) ידירי עליין
 J. H.; 5. (זולת) אלהי מעשיו מה נפלאים. 6. (אופן) ידי רשים.
 J. H.; 7. (סליחה) ירצה צור אין כערנו. 8. (מנן) אתה כוננת מיישרים.
 J. H.; 9. (מסתנאב) מהסי לשחר פניך. 10. M. b. E.; 11. מרום מעלתו.
 M. b. E.; 12. (מחיה לזכרונות) מנדל עוז. J. H.; 13. (כרוג) יהוז פנימו.
 J. H.; 14. (סליחה) מלאך שמך בקרבו. J. H.; 15. יצרי ראשית צרי.
 J. H.; 16. (מסתנאב) אוכיר קצות הנוראות. Abraham b. Ezra, cf. Sachs, *Rel.
 Poesie Orig.*, p. 42; 17. אמיין נזור ומקים. 18. (מסתנאב) לאדיר נורא תהלות.
 (משלש לישופרות) למשפט כונן כסאו. 19. (פזמון לקרושה) אדירי ישורון.
 20. (פזמון) יעלה לאלף. 21. (פזמון) יעלה לאלף. 22. (סלוק)
 (רשות) שואף כמו עבד. 1. d. Second day, 1. הללוהו
 Sol. b. G.; 2. אלהי אל תדינני. 2. (בקשה) Isaac b. Levi b. Saul);
 3. (נשמת) ישורון יום זה. Isaac Halleli; 4. את אדר אלהותך. 4.
 Solomon b. Isaac Gerundi, cf. Zunz, l. c., p. 482; 5. (זולת) שב מן הפסילים.
 6. (מנן) אדר היקר. 7. (מנן) אדר היקר. 8. (סליחה) יום לריב תעמוד.
 Levi; 9. (מסתנאב) מראש מקדמי עולמים. 10. (מסתנאב) מראש מקדמי
 עולמים. Nahmaniides; 11. (מלכות) מלך שדי שוכן רומה.
 Sol. b. G.; 12. (כרוג) יושע וישיב. 13. (סליחה) יי אלהיכם. 13.
 headed עת שערי רצון, and attributed to Maimūni, only two lines after which a lacuna;
 (fol. 129) 14. (פזמון לקרושה) מלאכי צבא מעלה. 15. (מסתנאב) אל איום ונורא.
 16. (סלוק) לך יאתה. 17. (פזמון) יי בקול שופר. 18. New Year on
 Sabbath שיש ימים מקויימים.

IX. Fol. 134^v. a. אזהרות לטבת שלפני יום הכפורים. 1. אדברה
 (סליחה) משתחיים להדרת קדש. 3. (פזמון) ירב גדולתי. 2. ברשיון מביני
 (תוכחה) שטר עלי בעדים. 5. (סליחה) שירו ילדי אמונה. 4.
 Sol. b. G., cf. Zunz, l. c., p. 411; 6. יצר עוזב חטא ומעל. 7. יצר עוזב חטא ומעל.
 8. אנשי לבב. 9. יצר עוזב חטא ומעל. 10. ברוך אשר אשש. 9. מחשבות און
 (רשות). 11. יי נגד כל תאות.

(מסתגאב) 13; (נשמת) אסירי עונות Moses b. Ezra; 12. אקום להודות לך
 (אופן) התעוררו 15; (יוצר) אלהים אל נורא J. H.; 14. ברכי אצולה
 (אהבה) אסירי תקותם 17; (מאורה) אעמוד במשמר 16; תמהים
 (רשות למגן) 20; (צרוג) אמרים עמכם קחו 19; (זולת) אחלה פניך 18;
 (מגן) אמונת השרש 22; (פזמון) יי רצה נא 21; אקוד ואשתחזה
 (כרוג) אמיץ בן רצוי 25; יענה כבוד אבות 24; אחד נעלית 23;
 (פזמון) חרדים לבית תפלתם 27; (מחיה) אלמד ארחות אלהי 26;
 (פזמון) יום צעקו שבים 30; (משלש) אמון יוכח 29; (כרוג) אל ביתך 28;
 (תוכחה) 34; אפיל תחנתי 33; אפס גאון עד 32; שעה זכרון דתו 31;
 (פזמון) כל המיחלים 36; (פזמון) תקרב ותרצה 35; אין מלה בלשוני
 (פזמון) האל התולה 39; החרשים שמעו 38; (מסתגאב) קרבת אלהים 37;
 (עסתרוטא) 42; (פזמון) יי מה אדם 41; (מסתגאב) אנושים וענושים 40;
 (פזמון) ממרום לבן ערום 44; (פזמון) מרום וקדוש 43; את הטאי
 נורא אתה 47; אל אל הגורא 46; (פזמון לקדושה) שרפים וקדושים 45;
 מקדש מלך 50; בח לא עצרתי 49; למשפט אמרתו 48; אלהי המשפט
 (פזמון) יום עירום 53; (פזמון) אדוני הארונים 52; קדשו אקדש 51;
 (פזמון) אמונתך רבה 56; (תוכחה) ישיני לב 55; (פזמון) נורא מכל 54;
 אצלצלה 60; אזמרה למפיק 59; אליכם אקרא 58; (פזמון) יה איום 57;
 מי אל כמוך אתה אמרת 62; בטרם אמון תחלה כל תחלה 61; ברכותיך
 (פזמון) אל 64; (מגן) אלהים למשפטים Mose b. Ezra, b. Mūsāf; 63.
 (פזמון) 67; (מחיה) אילת אהבים 66; (כרוג) משמים עונימו 65; מעמדי
 (משלש) תמהים מחובם 69; (כרוג) מקשיב מענה 68; נאור מקור חיים
 אתה 73; אנא אדון עולם 72; מאור חלתי 71; (תוכחה) ימי האדם 70;
 (פזמון לקדושה) זה אל זה 75; (תוכחה) שעה קולי 74; אדון כל הנמצאות
 קדושתך אואל Jeh. Hall; 77. (סלוק) אלהים אל מי אמשילך 76; ישאלון
 רשות לסדר) 80; (פזמון) אנא אל נאור 79; אוחילה לאל 78; אבאר
 (פזמון) יוספים 81; אבואה ברשיון מחוללי Josef b. Abi Thaur עבודה
 (פזמון) כל 84; (פזמון) יעזב רשע נתיבו 83; (פזמון) יספת אלהים 82; שנית
 e. Minhāh, 86; אומר לאל המיוחד 86; אומללנו בנפש אנושה 85; תהלותיך
 (כרוג) ארנן בעל רם 89; יי נאמי יקרב אצלך 88; (מגן) אישלת תפלות 87;
 (סלוק) אחד לברו 92; (פזמון) היום יודע 91; (תוכחה) נפשי אל צור 90;
 (פזמון) 95; (מסתגאב) אנשי אמונה נקדשו 94; (פזמון) מעלות השחר 93;
 מחטאתי אדאג תמיד 97; (פזמון) מושכי עול עונים 96; יה אשר אשפוך
 after fol. 222 lacuna; d. Ne'ilāh, 98. כחנבים נחשבו 99; (כרוג) ענך בחמלתו 100; (מחיה) בבכי יונת אלם
 [Silluq] 103; אנשי חסד 103; (תוכחה) מצעק מעלות השחר 102; הצדק
 (פזמון) אל 106; (פזמון) אחרית ותקוה 105; (פזמון) בנשף קדמתי 104;
 (סליחה) אנא בקראנו 108; (פזמון) אנא יי חתמונו 107; נורא עלילה
 (פזמון) המבדיל 109.

Censor: Fra Luigi da Bologna, 1599.

Vellum and paper, large Franco-German Rabb. char., vowel-points, 4to, ff. 233 [H. No. 68].

204. Mahzōr, Franco-German rite with a Commentary: *a.* Daily Prayers: fol. 77, רישות למחרת, beg. אפילו כל ימי בפומי; fol. 77^v, מיישך שדרך ועבר; fol. 80^v, חנניה מישאל ועזריה; fol. 81, ארעא רקרא (Meir י"ן); fol. 81, אמר מישה; fol. 82^v, אריא ונבי טובי; fol. 83^v, ננו ארעא ורקיעא; fol. 84, אמר יצחק לאברהם; fol. 85, אתנבר בחילה; fol. 86, ויכף הקיף; *b.* Fol. 81^v. Abōth with Commentary (see *Mahzōr Vitry*, p. 461); *c.* Fol. 136. Piyyūtīm for Simḥath Tōrāh, 1. ירירי אל עדת; 2. מווישך חסד; 3. מווישך מקרים; *d.* Fol. 140^v. תקנות of R. Gershōm Meōr Haggōlāh; *e.* Fol. 156^v. מעריבים for the Three Festivals; *f.* Fol. 169. הלכות ר"א [ה'שנה]; *g.* Fol. 176. הלכות היום הכפורים; *h.* Fol. 181^v. הלכות טובה; *i.* Fol. 189^v. הלכות לולב. The following authorities are quoted: Abraham, brother of the compiler (196), Elāzar (175), Eliezer hag-Gādōl (b. Isaac, 188^v), Ḥananēl of Rome (191), Isaac b. Judah (175), Isaac Lēvi of Worms (174^v sq.), Jacob b. Jāqār (174 sqq.), Josef Tōb Elem b. Samuel (172 sqq. Responsa), Judah b. Bāruch (178^v), Judah of Mayence (175), Meshullām b. Moses (175), Qalonymos b. Shabbethai (195), Solomon b. Isaac (Rashi, 172, 175, 196), Solomon b. Samson (196). [Owner: S. D. Luzzatto.]

Vellum, German Rabb. char., 16mo, ff. 197 [H. No. 357].

205. Siddūr, German rite. After fol. 57 lacuna; fol. 122, Piyyūtīm for the Three Festivals; fol. 157^v, Sabbath Rōsh Ḥōdesh לך אלים אלפי אלפים (Ofān, not mentioned by Zunz); fol. 173^v, First Sabbath after Passover זולאת הורי מארץ ירדן (Zūlāth, not mentioned by Zunz). Fol. 206^v, Family memoranda by a former owner: his son Mattathias, born in Venice, 17 Tishri, [5]254 (Sept. 28, 1493); other sons Moses, Qalonymos, Naftāli, Judah, and several other children whose names are illegible. Fol. 207, Sundry private prayers.

Owners: Bāruch (fol. 194^v); Joēl חפין.

Vellum, German squ. char., with vowel-points; fol. 154, many lines blotted out, 4to, ff. 207 [H. No. 260].

206. Mahzōr, German rite, beginning missing. The volume commences Sabbath שקלים, and ends with the morning service of the second day of Pentecost. It is richly illuminated both by coloured and pen and ink sketches, but greatly damaged by damp. Many leaves are entirely or in part cut out.

Vellum, large German squ. char. in black and red ink, and vowel-points, fifteenth cent., large fol., ff. 297 [H. No. 238].

207. Maḥzōr, German rite, beginning with the Amīdāh of the Day of Atonement. After fol. 27 lacuna. Marginal notes, one of which (fol. 27^v) ends מספר הרב אביגדור, and pen and ink sketches.

Vellum, German squ. char., vowel-points, large 4to, ff. 204 [H. No. 64].

208. Maḥzōr, German rite, for distinguished Sabbaths, Passover, and Pentecost. The beginning is missing. Fol. 180, Memoranda by the copyist about the birth of his sons: Qalonymos, Sabbath, 29 Ab, 5260 (July 25, 1500) in בייערויזא; Simon, 9 Ellul, 5266 (1506) in שערויזא (sic); Jacob, 1513, likewise in כיררויזא (sic).

Colophon: לעולם יחתום אדם שמו על ספרו כרי שלא יבא שום אדם מן השוק ויערער ויאמר שלי הוא לכך חתמתי שמי עליו קלונימוס בר יעקב.

Vellum, German squ. char., with vowel-points, custodes at the ends of sheets, 4to, ff. 262 [H. No. 60].

209. Maḥzōr, German rite, beginning and end missing.

Vellum, German char., vowel-points, fol., ff. 228 [H. No. 70].

210. Selihōth, German-Polish rite, beginning with the penitential days, and divided into two parts. Part I (ff. 1-136) contains the ordinary Selihōth in 164 Nos. Part II (fol. 137 sqq.) פזמונים; fol. 146, עקידות; fol. 161, תחנונות, of which No. 42 is identical with No. 55; fol. 176, ורזים; fol. 180, סליחות, for the four ordinary fast days; fol. 206, חטאנו; fol. 209^v, אלה אוכרה. The fly-leaves are covered with lists of Selihōth to be read on certain days. Many marginal notes.

Owners: Luzatto (No. 102), Zunz.

Vellum, large German squ. char., but more slender towards the end of the vol., large fol., ff. 216 [No. 414].

211. Siddūr, Italian rite; fol. 8^v, סדר of Elijah Hazzāqēu; fol. 26^v, Selihōth, of which the following are not mentioned by Zunz: fol. 52, אנקתי אליך; fol. 67^v, מולך מוני ומעלה מעלה; fol. 72, אוי לי מיום, אתה תשמע מן השמים; fol. 76, אל קנא ונוקם; fol. 97, איך נפתה לעניך; fol. 101, אלהי ישראל; fol. 103, אוי לי המתענה; fol. 106^v, אוי לי בעוובי; fol. 115^v, אוי לי המתענה.

Indexes on fly-leaves.

Vellum, German Rabb. char., 12mo, ff. 121 [H. No. 142].

212. Siddūr, Roman rite, for the whole year.

Vellum, small German Rabb. char., vowel-points, ff. 1-3 and 240; Italian Rabb. char., by a later hand, 16mo, ff. 244 [H. No. 155].

213. 1. Siddūr, Roman rite (see the edition, Venice, 1772):

a. Fol. 10. Common prayers. b. Fol. 55^v. Sabbath night, 1. משיביח שאון ימים; 2. במוצאי יום מגיחה; 3. אלהים כוננה; 4. ליהודים

ליהודים היתה ותהיה אורה. 5. תהיה אורה. c. Fol. 60. Sabbath and New Moon, 1. אנה המאזין עתירה; 2. אורות גדולים שנים; 3. אורה אורה. d. Fol. 61^v. Hanukkāh, 1. אורך כי אנפת בי; 2. אוכור מעללי יה; 3. אורה אורה. e. Fol. 66. Fast of Tēbēth, 1. בן אדם אלות; 2. אבותינו; 3. בשלותם. תהיינה ענין פקחות; 4. או בעזובי מקרא; 5. אריה מכבבו; 6. בשלותם. f. Fol. 69. Sheqālim אל המתנשא, Zākhōr, 1. זכור את אשר עשה; 2. זכור את אשר עשה; 3. זכור את אשר עשה. g. Fol. 74^v. Fast of Esther, 1. אכשרה; 2. אלופי; 3. אלוף; 4. אל אחד ואין שני; 5. שוכן עליונים; 6. אתה האל; 7. דת; 8. דת; 9. דת; 10. דת; 11. דת; 12. דת; 13. דת; 14. דת; 15. דת; 16. דת; 17. דת; 18. דת; 19. דת; 20. דת; 21. דת; 22. דת; 23. דת; 24. דת; 25. דת; 26. דת; 27. דת; 28. דת; 29. דת; 30. דת; 31. דת; 32. דת; 33. דת; 34. דת; 35. דת; 36. דת; 37. דת; 38. דת; 39. דת; 40. דת; 41. דת; 42. דת; 43. דת; 44. דת; 45. דת; 46. דת; 47. דת; 48. דת; 49. דת; 50. דת; 51. דת; 52. דת; 53. דת; 54. דת; 55. דת; 56. דת; 57. דת; 58. דת; 59. דת; 60. דת; 61. דת; 62. דת; 63. דת; 64. דת; 65. דת; 66. דת; 67. דת; 68. דת; 69. דת; 70. דת; 71. דת; 72. דת; 73. דת; 74. דת; 75. דת; 76. דת; 77. דת; 78. דת; 79. דת; 80. דת; 81. דת; 82. דת; 83. דת; 84. דת; 85. דת; 86. דת; 87. דת; 88. דת; 89. דת; 90. דת; 91. דת; 92. דת; 93. דת; 94. דת; 95. דת; 96. דת; 97. דת; 98. דת; 99. דת; 100. דת. h. Fol. 78. Parāh אום אשר בכך, Haggādōl, 1. אני הומה; 2. ארוסת; 3. ארוסת; 4. ארוסת; 5. ארוסת; 6. ארוסת; 7. ארוסת; 8. ארוסת; 9. ארוסת; 10. ארוסת; 11. ארוסת; 12. ארוסת; 13. ארוסת; 14. ארוסת; 15. ארוסת; 16. ארוסת; 17. ארוסת; 18. ארוסת; 19. ארוסת; 20. ארוסת; 21. ארוסת; 22. ארוסת; 23. ארוסת; 24. ארוסת; 25. ארוסת; 26. ארוסת; 27. ארוסת; 28. ארוסת; 29. ארוסת; 30. ארוסת; 31. ארוסת; 32. ארוסת; 33. ארוסת; 34. ארוסת; 35. ארוסת; 36. ארוסת; 37. ארוסת; 38. ארוסת; 39. ארוסת; 40. ארוסת; 41. ארוסת; 42. ארוסת; 43. ארוסת; 44. ארוסת; 45. ארוסת; 46. ארוסת; 47. ארוסת; 48. ארוסת; 49. ארוסת; 50. ארוסת; 51. ארוסת; 52. ארוסת; 53. ארוסת; 54. ארוסת; 55. ארוסת; 56. ארוסת; 57. ארוסת; 58. ארוסת; 59. ארוסת; 60. ארוסת; 61. ארוסת; 62. ארוסת; 63. ארוסת; 64. ארוסת; 65. ארוסת; 66. ארוסת; 67. ארוסת; 68. ארוסת; 69. ארוסת; 70. ארוסת; 71. ארוסת; 72. ארוסת; 73. ארוסת; 74. ארוסת; 75. ארוסת; 76. ארוסת; 77. ארוסת; 78. ארוסת; 79. ארוסת; 80. ארוסת; 81. ארוסת; 82. ארוסת; 83. ארוסת; 84. ארוסת; 85. ארוסת; 86. ארוסת; 87. ארוסת; 88. ארוסת; 89. ארוסת; 90. ארוסת; 91. ארוסת; 92. ארוסת; 93. ארוסת; 94. ארוסת; 95. ארוסת; 96. ארוסת; 97. ארוסת; 98. ארוסת; 99. ארוסת; 100. ארוסת. i. Fol. 82. Passover night, 1. ל"ש; 2. ל"ש; 3. ל"ש; 4. ל"ש; 5. ל"ש; 6. ל"ש; 7. ל"ש; 8. ל"ש; 9. ל"ש; 10. ל"ש; 11. ל"ש; 12. ל"ש; 13. ל"ש; 14. ל"ש; 15. ל"ש; 16. ל"ש; 17. ל"ש; 18. ל"ש; 19. ל"ש; 20. ל"ש; 21. ל"ש; 22. ל"ש; 23. ל"ש; 24. ל"ש; 25. ל"ש; 26. ל"ש; 27. ל"ש; 28. ל"ש; 29. ל"ש; 30. ל"ש; 31. ל"ש; 32. ל"ש; 33. ל"ש; 34. ל"ש; 35. ל"ש; 36. ל"ש; 37. ל"ש; 38. ל"ש; 39. ל"ש; 40. ל"ש; 41. ל"ש; 42. ל"ש; 43. ל"ש; 44. ל"ש; 45. ל"ש; 46. ל"ש; 47. ל"ש; 48. ל"ש; 49. ל"ש; 50. ל"ש; 51. ל"ש; 52. ל"ש; 53. ל"ש; 54. ל"ש; 55. ל"ש; 56. ל"ש; 57. ל"ש; 58. ל"ש; 59. ל"ש; 60. ל"ש; 61. ל"ש; 62. ל"ש; 63. ל"ש; 64. ל"ש; 65. ל"ש; 66. ל"ש; 67. ל"ש; 68. ל"ש; 69. ל"ש; 70. ל"ש; 71. ל"ש; 72. ל"ש; 73. ל"ש; 74. ל"ש; 75. ל"ש; 76. ל"ש; 77. ל"ש; 78. ל"ש; 79. ל"ש; 80. ל"ש; 81. ל"ש; 82. ל"ש; 83. ל"ש; 84. ל"ש; 85. ל"ש; 86. ל"ש; 87. ל"ש; 88. ל"ש; 89. ל"ש; 90. ל"ש; 91. ל"ש; 92. ל"ש; 93. ל"ש; 94. ל"ש; 95. ל"ש; 96. ל"ש; 97. ל"ש; 98. ל"ש; 99. ל"ש; 100. ל"ש. j. Fol. 137^v. Pentecost (Sabbath before), 1. שמור לבי מענה; 2. אמונת עתים; 3. אמונת עתים; 4. אמונת עתים; 5. אמונת עתים; 6. אמונת עתים; 7. אמונת עתים; 8. אמונת עתים; 9. אמונת עתים; 10. אמונת עתים; 11. אמונת עתים; 12. אמונת עתים; 13. אמונת עתים; 14. אמונת עתים; 15. אמונת עתים; 16. אמונת עתים; 17. אמונת עתים; 18. אמונת עתים; 19. אמונת עתים; 20. אמונת עתים; 21. אמונת עתים; 22. אמונת עתים; 23. אמונת עתים; 24. אמונת עתים; 25. אמונת עתים; 26. אמונת עתים; 27. אמונת עתים; 28. אמונת עתים; 29. אמונת עתים; 30. אמונת עתים; 31. אמונת עתים; 32. אמונת עתים; 33. אמונת עתים; 34. אמונת עתים; 35. אמונת עתים; 36. אמונת עתים; 37. אמונת עתים; 38. אמונת עתים; 39. אמונת עתים; 40. אמונת עתים; 41. אמונת עתים; 42. אמונת עתים; 43. אמונת עתים; 44. אמונת עתים; 45. אמונת עתים; 46. אמונת עתים; 47. אמונת עתים; 48. אמונת עתים; 49. אמונת עתים; 50. אמונת עתים; 51. אמונת עתים; 52. אמונת עתים; 53. אמונת עתים; 54. אמונת עתים; 55. אמונת עתים; 56. אמונת עתים; 57. אמונת עתים; 58. אמונת עתים; 59. אמונת עתים; 60. אמונת עתים; 61. אמונת עתים; 62. אמונת עתים; 63. אמונת עתים; 64. אמונת עתים; 65. אמונת עתים; 66. אמונת עתים; 67. אמונת עתים; 68. אמונת עתים; 69. אמונת עתים; 70. אמונת עתים; 71. אמונת עתים; 72. אמונת עתים; 73. אמונת עתים; 74. אמונת עתים; 75. אמונת עתים; 76. אמונת עתים; 77. אמונת עתים; 78. אמונת עתים; 79. אמונת עתים; 80. אמונת עתים; 81. אמונת עתים; 82. אמונת עתים; 83. אמונת עתים; 84. אמונת עתים; 85. אמונת עתים; 86. אמונת עתים; 87. אמונת עתים; 88. אמונת עתים; 89. אמונת עתים; 90. אמונת עתים; 91. אמונת עתים; 92. אמונת עתים; 93. אמונת עתים; 94. אמונת עתים; 95. אמונת עתים; 96. אמונת עתים; 97. אמונת עתים; 98. אמונת עתים; 99. אמונת עתים; 100. אמונת עתים. k. Fol. 167^v. Fast of Tammūz, 1. ארבעים; 2. ארבעים; 3. ארבעים; 4. ארבעים; 5. ארבעים; 6. ארבעים; 7. ארבעים; 8. ארבעים; 9. ארבעים; 10. ארבעים; 11. ארבעים; 12. ארבעים; 13. ארבעים; 14. ארבעים; 15. ארבעים; 16. ארבעים; 17. ארבעים; 18. ארבעים; 19. ארבעים; 20. ארבעים; 21. ארבעים; 22. ארבעים; 23. ארבעים; 24. ארבעים; 25. ארבעים; 26. ארבעים; 27. ארבעים; 28. ארבעים; 29. ארבעים; 30. ארבעים; 31. ארבעים; 32. ארבעים; 33. ארבעים; 34. ארבעים; 35. ארבעים; 36. ארבעים; 37. ארבעים; 38. ארבעים; 39. ארבעים; 40. ארבעים; 41. ארבעים; 42. ארבעים; 43. ארבעים; 44. ארבעים; 45. ארבעים; 46. ארבעים; 47. ארבעים; 48. ארבעים; 49. ארבעים; 50. ארבעים; 51. ארבעים; 52. ארבעים; 53. ארבעים; 54. ארבעים; 55. ארבעים; 56. ארבעים; 57. ארבעים; 58. ארבעים; 59. ארבעים; 60. ארבעים; 61. ארבעים; 62. ארבעים; 63. ארבעים; 64. ארבעים; 65. ארבעים; 66. ארבעים; 67. ארבעים; 68. ארבעים; 69. ארבעים; 70. ארבעים; 71. ארבעים; 72. ארבעים; 73. ארבעים; 74. ארבעים; 75. ארבעים; 76. ארבעים; 77. ארבעים; 78. ארבעים; 79. ארבעים; 80. ארבעים; 81. ארבעים; 82. ארבעים; 83. ארבעים; 84. ארבעים; 85. ארבעים; 86. ארבעים; 87. ארבעים; 88. ארבעים; 89. ארבעים; 90. ארבעים; 91. ארבעים; 92. ארבעים; 93. ארבעים; 94. ארבעים; 95. ארבעים; 96. ארבעים; 97. ארבעים; 98. ארבעים; 99. ארבעים; 100. ארבעים. l. Fol. 209. Fast day (general), 1. אתה תקום תרחם; 2. אתה תקום תרחם; 3. אתה תקום תרחם; 4. אתה תקום תרחם; 5. אתה תקום תרחם; 6. אתה תקום תרחם; 7. אתה תקום תרחם; 8. אתה תקום תרחם; 9. אתה תקום תרחם; 10. אתה תקום תרחם; 11. אתה תקום תרחם; 12. אתה תקום תרחם; 13. אתה תקום תרחם; 14. אתה תקום תרחם; 15. אתה תקום תרחם; 16. אתה תקום תרחם; 17. אתה תקום תרחם; 18. אתה תקום תרחם; 19. אתה תקום תרחם; 20. אתה תקום תרחם; 21. אתה תקום תרחם; 22. אתה תקום תרחם; 23. אתה תקום תרחם; 24. אתה תקום תרחם; 25. אתה תקום תרחם; 26. אתה תקום תרחם; 27. אתה תקום תרחם; 28. אתה תקום תרחם; 29. אתה תקום תרחם; 30. אתה תקום תרחם; 31. אתה תקום תרחם; 32. אתה תקום תרחם; 33. אתה תקום תרחם; 34. אתה תקום תרחם; 35. אתה תקום תרחם; 36. אתה תקום תרחם; 37. אתה תקום תרחם; 38. אתה תקום תרחם; 39. אתה תקום תרחם; 40. אתה תקום תרחם; 41. אתה תקום תרחם; 42. אתה תקום תרחם; 43. אתה תקום תרחם; 44. אתה תקום תרחם; 45. אתה תקום תרחם; 46. אתה תקום תרחם; 47. אתה תקום תרחם; 48. אתה תקום תרחם; 49. אתה תקום תרחם; 50. אתה תקום תרחם; 51. אתה תקום תרחם; 52. אתה תקום תרחם; 53. אתה תקום תרחם; 54. אתה תקום תרחם; 55. אתה תקום תרחם; 56. אתה תקום תרחם; 57. אתה תקום תרחם; 58. אתה תקום תרחם; 59. אתה תקום תרחם; 60. אתה תקום תרחם; 61. אתה תקום תרחם; 62. אתה תקום תרחם; 63. אתה תקום תרחם; 64. אתה תקום תרחם; 65. אתה תקום תרחם; 66. אתה תקום תרחם; 67. אתה תקום תרחם; 68. אתה תקום תרחם; 69. אתה תקום תרחם; 70. אתה תקום תרחם; 71. אתה תקום תרחם; 72. אתה תקום תרחם; 73. אתה תקום תרחם; 74. אתה תקום תרחם; 75. אתה תקום תרחם; 76. אתה תקום תרחם; 77. אתה תקום תרחם; 78. אתה תקום תרחם; 79. אתה תקום תרחם; 80. אתה תקום תרחם; 81. אתה תקום תרחם; 82. אתה תקום תרחם; 83. אתה תקום תרחם; 84. אתה תקום תרחם; 85. אתה תקום תרחם; 86. אתה תקום תרחם; 87. אתה תקום תרחם; 88. אתה תקום תרחם; 89. אתה תקום תרחם; 90. אתה תקום תרחם; 91. אתה תקום תרחם; 92. אתה תקום תרחם; 93. אתה תקום תרחם; 94. אתה תקום תרחם; 95. אתה תקום תרחם; 96. אתה תקום תרחם; 97. אתה תקום תרחם; 98. אתה תקום תרחם; 99. אתה תקום תרחם; 100. אתה תקום תרחם.

יוסף אשר מקדם. 15. אני קראתיך אל. 14. אני קראתיך כי. 13. עינינו
 יה. 19. אלהי אל תבישני. 18. אלהי אל תדיניני. 17. אביון המשוע. 16.
 עליך. 23. שביה עניה. 22. אל נכספתי. 21. מוליך מוני. 20. למתי צפנת
 קרב אורך לעניה. 26. אמונים בני מאמינים. 25. שלומי עליון. 24. עינינו
 יה שמע בקולנו. 30. מי שענה. 29. אתה ננלית. 28. אתה זוכר. 27.
m. Fol. 222. 1. יה שמך ארומוך. 2. יה מלכי. 3. אל ישראל. 4. מלכי
 יה נמצא. 5. ער מתי.

The following Piyyūtim are given in an appendix: 1. אפתה נא
 אשרה. 5. אני חטאתי. 4. אני אשמתי. 3. אחד יחיד ומיוחד. 2. שפתי
 האוחז ביד. 8. מקום כבודו. 7. מעשה אלהינו. 6. ואזמרה.

II. Fol. 231^v. Samuel b. Tabbōn's translation of Maimūni's
 Commentary on Abōth ('Eight Chapters') as far as the middle of
 ch. v.

III. Fol. 237. פרק שירה. At the end: 1. ינדל. 2. Prayer when
 entering a cemetery; 3. שמך נורא. 4. אמה לא שלחך אל. At
 beginning various prayers and שבעים ושתים פסוקים.

Written by Isaac b. Eliezer hak-Kōhēn on behalf of R. Jōāb
 in פירמו, and finished 2 Marḥeshwān, 5192 (Oct. 9, 1431),
 fol. 227.

Owners: Moses b. Naḥmān (fol. 1), Shabbethai b. Mahlalēl
 פימונטו (fol. 9).

Vellum, German squ. and Rabb. char., vowel-points, 4to, ff. 238
 [H. No. 61].

214. Maḥzōr, Roman rite in two parts, Vol. I.

A. סדר of R. Elijāh Hazzāqen, and the daily hymns of Nathanael
 of Chinon (י"ה מן הקרן), fol. 3^v, cf. Zunz, *Syn.*, p. 363); fol. 29,
 תפלת היהוד by Moses b. Judah Benjamin has-Sefarādī (Zunz, *ibid.*,
 p. 517); fol. 31^v, תפלת אליהו הנביא, beginning מערכות
 שמיירה ששלח ה'ר משה בר' נחמוני מעבור (so) ישראל; fol. 49^v,
 Headed (so) לברזילונא והוציא אותה מתוך ספר היצירה
 אלהים בישראל גדול, fol. 69, יהודך, ascribed to Eleazar of Worms
 (but cf. Zunz, *ibid.*, p. 300); *ibid.*^v, Another prayer attributed to Naḥmani;
 fol. 73, אני קראתיך אל Abraham b. Jacob (*ibid.*, p. 268), with variations
 in the refrain.

B. Fol. 75 sqq. Common prayers; fol. 145^v, Habdālōth: 1. מישיבה
 במוצאי יום מנוחה (13 strophes, cf. Zunz, *ibid.*, p. 485);
 3. במוצאי (Isaac Gayāth, not mentioned by Zunz); 4. אלהים כוננה

1. עורר ישען ; 4. טצמי עם ; 3. מלך אדיר במרומים ; 2. אמוני נבונים ;
 5. Sabbath שובה שובה . c. Day of Atonement, Evening,
 1. ישראל בחירי ; 5. יה אשר גאה ; 4. יום יעלה ; 3. יעלה ; 2. אהבת צדק ;
 6. אז ; 10. שחי לאל ; 9. יה שמך ; 8. אכרע אקד Shaḥarīth ; 7. דלתיך ;
 14. שוישן עמק ; 13. מתני אחוז ; 12. קדוש אדיר ; 11. ביום כפור
 ; 17. צפה בבת תמותה ; 16. אנוש מה יזכה ; 15. מימים
 ; 21. אל אמונה ; 20. אל שת ; 19. אין ערוך אליך ; 18.
 ; 25. אמיצי שחקים ; 24. אמרו לאלהים ; 23. מעשה אלהינו ; 22.
 ; 30. אלי מרום ; 29. המכירים ; 28. באנף ; 27. אך אומרים ; 26.
 ; 34. יאדירוך ; 33. אל ברוב עצות ; 32. מי יערוך ; 31. אל זה
 ; 38. יערב חין ; 37. שופט כל הארין ; 36. איהלת ; 35. אחד
 ; 43. ישן ; 42. ביום הלבנת פשע ; 41. בני ציון ; 40. שחר קמתי ; 39.
 ; 47. אלהי קדם ; 46. יום שבת ; 45. שרי קדש ; 44. האל
 ; 52. יוסף ; 51. אין לי בטחון ; 50. ידידי אל ; 49. יעירוני ; 48.
 ; 57. מצירי ; 56. שוכני בתי חומר ; 55. איזנו ; 54. תכלה ממנו ; 53.
 ; 60. אדם איך ינקה ; 59. אפסו אנשי שכל ; 58. יי
 ; 64. אישען Mūsāf ; 63. אהללך ; 62. יום אטוין ; 61.
 ; 69. אות קרושיך ; 68. אליך נשאתי ; 67. הטאתי ; 66. תמה ; 65.
 ; 73. המכירים ; 72. אשר יראתך ; 71. אשר אימתו ; 70. אוון
 ; 77. אודת (Abōdāh) ; 76. המאמרים ; 75. מי ימלל ; 74.
 ; 80. אנוש אין יתכפר ; 79. אזכר סלה ; 78. נכוחות
 ; 84. את פני יי ; 83. ארון אביר ; 82. יום אדיר ; 81.
 (Second Abōdāh, by the same) ; 85. אמוני לבב (Abraham b. Ezra, not mentioned by Zunz) ;
 ; 87. אודך בקול ערב Minḥāh ; 86. אדר בתואר ;
 ; 91. איפנת ; 90. אל אדיר ; 89. אתה אל רחום ; 88.
 ; 96. אצתי ; 95. איום ונורא ; 94. אביעה כתם ; 93. במקדש אל ; 92.
 ; 100. מלאכים ; 99. שעה ; 98. מערב Ne'ila ; 97. אמונים ;
 ; 103. בטרם שמש בחדרו ; 102. בטרם שמש יבא ; 101.
 ; 106. אל חי (Rafael b. Isaac of Faenza) ; 105. עת שערי ; 104.
 תבלע .

Fol. 1. Note of sale by Rafael b. Isaac of Faenza (probably the author of *Pijjut* 105, cf. Zunz, *Syn.*, p. 385), who sold all three volumes to Emmanuel b. Uziel of Camerino, at that time living in Florence. The document is dated Florence, Monday, 7th Tammūz, 5218 (June 19, 1458). Witnesses: Abraham, Menaḥem b. Isaac of פארו . A second note mentions as owners the brothers Solomon and Elḥānān, sons of Abraham of ניאנית (?), who received the volumes when the books of Emmanuel Hai of Camerino were distributed among his heirs. A third document testifies to the sale of the same volumes by Abraham b. Jōāb of ניאנית (?) to Jacob

b. El'azar of Modena for sixteen פרחים gold (florins, cf. Zunz, *Zur Gesch.*, p. 563). A title-page written on paper by a later hand ascribes the writing erroneously to Jacob b. David Rimini. Censor's marks ff. 40, 121^v.

Ff. 217, H. No. 225^b.

216. Maḥzōr, Roman rite, Part II (Vol. III) of the preceding volume.

1. *a.* Tabernacles, 1. (Evening) אַתְּלֵנָּה; 2. (Shaharīth) בְּקָר אַעִיר; 3. אַבְתֵּר; 4. אַאֲמִיר; 5. אַנְה הוֹשִׁיעָה נָא; 6. אַמִּין קָצוֹת; 7. (Sabbath) אַת עֲמִי. *b.* Shem. Ašereth, 1. (Evening) זֶה הַיּוֹם; 2. (Shah.) אַוֹם כַּאֲשֵׁר; 3. Simḥath Tōrāh נְנֵה תַאֲדִיר; 4. אַל חֵי יַפְתָּח; 5. אַמְרַת; 6. אַתְּחָח בִּשְׁמֵחָה; 7. אַתְּחָח בִּשְׁמֵחָה; 8. בַּת בְּרוּרָה; 9. אַתְּחָח; 10. אַשְׁרֵיכֶם; 11. אַז מֵרַחֵם אֲמִי; 12. אַז כָּל בְּרִיּוֹת; 13. אַל; 14. אַם כַּח אֲנוּשׁ; 15. אַוְרֵהּ; 16. אַיִשׁ אִשְׁרֵי הוֹקֵרֵן; 17. אַשְׁמָה; 18. אַזֶּלֶת בְּבֵיתָא; 19. אַדְרִינֵם מֶלְכָא; 20. אַלֶּת יוֹכְבֵר. *c.* Sukkōth, 1. אַשְׁמָה תַפְלָה; 2. אַשְׁמָה נַפְשִׁי; 3. אַתְּ חַתָּן; 4. אַתְּ חַתָּן.

II. Fol. 75^v. *a.* רִיבִים on ritual matters, and drafts of legal documents; *b.* Fol. 119. Medical and calendar rules; *c.* Fol. 129. Rhymes on the arrangement of the Haftārōth, beginning ראִשִׁית; *d.* Rhymes on the weekly portions, beg. ראִשִׁית מְנוּחָה; *e.* Fol. 133. Calendar rules by Benjamin צַעִיר; *f.* Fol. 142. Tables of sun cycles by the same, the single paragraphs being headed by his name, and the words of Ps. xli. 3, and Deut. xxxiii. 11; *g.* Fol. 149. הלְכוֹת טְרַפּוֹת, by Judah of the family עֲנַיִם; *h.* Fol. 189. Note on צוֹמַת הַנְּדִין, by Abraham b. David; *i.* Fol. 190. Extract from Solomon b. Addereth's תּוֹרַת הַבֵּית, beg. בַּחֲמִשִּׁי בִּשְׁבַע בְּעֶשְׂרֵה יָמִים לִירַח אֵייר שְׁנַת; *j.* Fol. 190^v. חֲמִשַׁת אַלְפִים וְאַרְבַּעִים לִיצִירָה (April 11, 1280) נִתְקַבְּצוּ כָּל יוֹדְעֵי דַת וְדִין בְּקַהֲל רוֹמָא בְּכַנְסַת הַבּוֹצֵיזִיקו (Bozecco) וְנִמְנוּ וְנִמְרוּ לְנַהוּג בְּעֵינֵי אֹנָא וְכוּ'; *k.* Fol. 191. Note on a circumcision which took place in the synagogue גַּלִּיכִי ('Gallichi,' see Berliner, *Juden in Rom*, II, p. 24), Wednesday, 1st Tēbēth, 5084 (Nov. 30, 1323); *l.* Fol. 192. הלְכוֹת נִקּוּר הַבֶּשֶׂר לְרַבִּינוּ שְׁלֵמָה (Rashi); *m.* Fol. 192^v. אֲוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ; *n.* Fol. 195^v. ס' הַשְּׁעָרִים, by Isaac of Düren.

Colophon: זֶה הַמַּחְזוֹר בְּשְׁנֵי חֻלְקִים הוּא עוֹבוֹן הַנְּאֻן הַחֲסִיד מְמִישְׁפַּחַת: רַם הָאֲלוֹף הָאֲמִתִּי כְּמוֹהַרְרֵן בְּאֶסְפָּה מִבְּלֵאֲנִישׁ לְבָנֵינוּ אַחֲרָיו.

Vellum, 4to, ff. 214 [H. No. 226].

217. Maḥzōr, Roman rite (see fol. 37^v): *a.* Common prayers with a Commentary on the margin. *b.* Fol. 6. Commentary on the thirteen exegetical rules. *c.* Fol. 20^v. Commentary on the thirteen [divine] attributes by R. Jacob. *d.* Fol. 39^v. Commentary on הקטרת פיטום, by David Qamḥi. *e.* Fol. 56^v. 1. על היהודים המתעוררים על החלמוד; 2. סליחות על המלשינין ועל המסירות; 3. על האסורים; 4. אוחילה קירות לבי, beg. על ספרי הקדש שנגנבו; 5. אויה לי; 6. על האותות וסימנים הנגזרין על הציבור; 7. על רבוי החולים; 8. על לקיית מאורות; 9. על עצירת גשמים; 10. על ודוים; 11. חטאנו על המאורע; 12. על הצלת ישראל; 13. סדר ענין ארבע ערכים. *f.* Fol. 77^v. ספר המנהגות, by Ashēr of Lunel. *g.* Fol. 80. סדר ענין ארבע ערכים (printed); 2. ראשית, by Samuel b. Jacob.

Censors: Marchion, who erased many passages, writing his name against them on the margin (ff. 162, 296^v, &c.). The erasures have been re-written by a later hand; Fra Luigi da Bologna, 1599; Camillo Jagel, 1613; Frater Renatus da Modena, 1636.

Owners: Samuel F . . . , S. D. Luzatto.

Vellum, Franco-German squ. char., vowel-points, fourteenth century, occasional pen and ink sketches, small fol., ff. 339 [H. No. 69].

218. Maḥzōr, Roman rite, corresponding to the preceding, though not quite so full; yet it contains several Piyūtīm not to be found in the former.

A. a. Day of Atonement מעמסה אבן; *b.* Tabernacles יה שמך; *c.* Shem. Aṣ. נאספו אשר אמונים; *d.* Simḥ. Tōrāh למרום; *e.* Hatān יפרו וירבו.

B. a. Fol. 222. Calendar rules; *b.* Fol. 241. Selihōth.

Written by Jacob b. Gershōn hak-Kōhēn Ashkenazi of Neustadt, and finished Monday, 13 Kislev, 5171 (Nov. 10, 1410), on behalf of Solomon b. Daniel of גור דיאה (fol. 237^v).

Censors: Alessandro Scipione, 1593; Domenico Ierosolimitano, 1597; Clemente Carretto, 1617.

Vellum, German squ. char., ff. 238 sqq., later and more cursive char., vowel-points, 4to, ff. 256 [No. 514].

219. Maḥzōr, ed. Sabbionetta, 1560, with MS. notes at the beginning, in the middle, and at the end. The last two portions contain Selihōth.

German curs. char., 4to, ff. 43 [No. 501].

יֵלֵךְ אִשְׁרֵי יוֹלֵךְ בַּסּוּד. 26. שְׂמַחוּ אֵב וְיוֹלְדָתוֹ. 25. בְּסִימָן טוֹב
 27. אֲמוֹנָה עָלַי תּוֹלַע. 29. אֲמַנֵּם שֶׁבַע כְּרִיתוֹת. 28. וְיִהְיֶה הַכֹּל בְּמֵאֵמֶר.
 30. אַחֲרַי לְצוּר עוֹלָמִים Qaddīsh. 31. שִׁירוֹ לְאֵל הַנִּקְדָּשׁ.

Vellum, Greek Rabb. char. with vowel-points; fifteenth cent.; after
 ff. 121 and 186 lacunae; 4to, ff. 280 [H. No. 353].

SPANISH-ORIENTAL RITE.

221. A. Common prayers, Spanish-Oriental rite, compiled by
 Ḥayyim Kōhēn of Aleppo, beginning with the compiler's intro-
 duction, and accompanied by ritual regulations, and a cabbalistic
 Commentary.

B. Fol. 124. Morning service for the New Moon.

C. Fol. 143. Evening prayers.

Orient. Rabb. char., No. 2 different hand, 12mo, ff. 146 [H. No. 35].

222. סֵדֶר זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, Sefarādic rite of Ferrara, compiled by
 Phineas Ashkenazi for a certain Benjamin Solomon. At the end
 a short Piyyūt of six strophes, beginning עַתָּה שְׁעָרֵי רִצּוֹן לְהַפְתָּח.

Modern squ. char., 8vo, ff. 55 [H. No. 151].

223. Grace after meals, benedictions and night prayers, ac-
 cording to the Spanish rite. The title-page is also in Italian
 translation. The volume is richly illuminated with miniatures in
 water colours.

Vellum, splendid small squ. char., 32mo, ff. 22 [No. 466].

RITE OF YEMEN.

224. Siddūr, according to the rite of Yemen, beginning בְּרַכֵּי
 אֲצִוְלָה (Judah Hallēvi). Many headings and directions are written
 in Arabic. A short cabbalistic note on the fly-leaf is signed
 Ḥayyim b. David al-Abrash.

Orient. squ. (Yemenian) char., with vowel-points, 4to, ff. 83
 [H. No. 380].

225. Fragment of a Siddūr, according to the rite of Yemen.

Fol. 2^v. וְהָיָה קוֹל לְאַבְרָהָם בֶּן עֲזָרָא זַצ"ל פִּי נִטְאָם עֲבוֹדַת יוֹם כְּפוּרִים.
 וְנֹאכַד לְךָ בְּעַד אֵן יתם ש"ץ צְלוּתָהּ מוֹסֵף. The introduction beginning
 אֲזִכִּירָה סֵדֶר עֲבוֹדָה is written in alphabetical order, but is evidently
 of much later date. The Abōdāh itself begins לְכַבֵּד הַכִּינּוֹ (see
 No. 129, 7).

Orient. squ. (Yemen.) char., fol., ff. 5 [No. 581].

PASSOVER HAGGADĀH.

226. 1. Passover Haggādāh, Spanish rite, with Commentary, ends פדוים לציין ברנה.

2. *a.* Fol. 38. Jacob Weil's הלכות יחיטה; *b.* Fol. 45^v. הלכות בריקות (printed).

3. Fol. 57. עברונות, Calendar rules by Issachar b. Mordecai Ber Miklosz in Prague; colophon, Wednesday (*read* Tuesday), 17 Tēbēth, 5458 (Dec. 31, 1698).

4. Fol. 71. Prayer before the blowing of the Shōfār.

5. Fol. 72. תשובת המינים, by the author of No. 3. The end is missing.

German Rabb. char., 4to, ff. 103 [No. 449].

227. *a.* Haggādāh, according to German rite; *b.* Fol. 16. יצרות and זולתות for distinguished Sabbaths; *c.* Fol. 48. Prayers for New Year and the Day of Atonement; *d.* Fol. 60^v. Hōshanōth and Simḥath Tōrāh; *e.* Fol. 90^v. Wedding ceremonial; *f.* Fol. 92. Circumcision; *g.* Fol. 96. Pirqē Abōth, with Rashi's Commentary on the first and part of the second chapter; *h.* Fol. 138^v. Piyyūtīm, 1. Passover nights; 2. Pentecost; 3. Shemīni Ašereth.

The following notices are to be found on fol. 106^v: אני עדלין בת הר"ר משה שלי"ט אולמה פה אוגשפורג בשנת המש' אלפים וארבע מאות לבריות (sic) עולם (1640). . . היום יום ג' ח' חשון ת"א הדר בק"ק פפערשא לעת הזאת באוגשפורג הבירה מלחמה אני מצאתי חתימה של הרבנית שרה בת הר"ר אליעזר אולמא אני גם חתמתי בזה הספר משום זכרון עדלין בת הר"ר משה אולמה הנערה.

Underneath, in a different hand: ובאתי לע' פראג ע"י בעלי מהר"ר שמעון שי[חיה] ר"ח ניסן ת"ה.

Owner: Zunz (No. 32).

Vellum, German Rabb. char., catch-words at the end of quires, pen and ink drawings, 8vo, ff. 162 [No. 439].

228. Haggādāh, Spanish rite; fol. 32^v, Two Hymns: 1. פסח מצרים; 2. מבית און, edited in רברי חפין by H. Edelman, fol. 15.

Written by Mordecai פריעוליין, Nisān, 5245 (1485).

Owner: [Israel?] גוריקו (?) b. Eliezer Ḥayyim גוריקו (?), [5]429 (1669).

Censors: Domenico Ierosolimitano; Gio[vanni] Domenico Carretto, 1618.

Vellum, large squ. char., 12mo, ff. 35 [H. No. 393].

PIYYŪTĪM AND SELĪḤŌTH.

229. Collection of Piyyūtīm by the following poets: Aaron, Aaron Elijah, Abbās, Abraham, Abraham עמירה, Abṭalion, David Abbās, Elijah, Elijah Walīd, Ḥayyim, Isaac Amigo, Israel, Jacob עמרון, Judah Abbās, Mordecai, Moses Abbās, Qaifi (קייפי), Shabbethai, Shammāsh, Solomon, Toledo, Zerahyah hal-Lēvi. Beginning and end are missing. Fol. 101, Piyyūt in Turkish, but in Hebrew characters.

Owner: Ḥayyim Pardo (fol. 12).

Modern Orient. curs. char., various hands, 8vo, ff. 182 [H. No. 215].

230. Piyyūtīm, many by unknown poets, beginning and end wanting.

A. 1. תמתי יונתי ושמחי יונתי תמתי 2. פדה יפרה עם באון 3. מה חולת 5. נפשי עלי תהמה ליונה (Moses b. Ezra); 4. חולת אני יונתי מה לך 7. צירי נדוד אחזוני (Israel); 6. האבה אני נודרת (the same); 8. מה טוב יום שבת (Maimūn); 9. מבורך שבת (Moses b. Jacob); 10. שבת כאישון בת עין (Samson b. Lābi); 11. שומר שבת (Moses Sultān); 12. סדרי בראשית (Sa'adyāh שוראקי); 13. יום זה לישראל (Isaac); 14. ביום שבת ארנן (Moses); 15. יום אל הוא (Farajī); 16. ליום זה שירי (Farajī); 17. אל הוא (Judah); 18. שער הרחמים לעם בך בוטח (Eliezer); 19. אשר בחר בנו אליכם נאמני אזכרה (Abraham); 20. אליו מי הוקשה ויושלם (Ḥayyim); 21. מי כמוך ארון עולם (Mordecai); 22. לנועם אודה (Jacob); 23. ערא לאל לבב (the same); 24. יה יוצר נותי (the same); 25. למדו נדעה (עידל לאל לבב); 26. טוב להודות (Farajī); 27. אנדלך אלוה (Abraham).

B. Fol. 15. Pizmōnim for the Ḥātān: 1. ימינך אל נגלת (Qalonymos); 2. ירננו צדיקים (Josef); 3. יחונן צור (Isaac); 4. תנו שיר (Isaac); 5. ילדי אהובי (Judah); 6. יעלת אהבים (the same); 7. ירוחם בך (Judah); 8. יום פדותי (Josef); 9. יום פדותי (Abraham); 10. פי יענה (Farajī); 11. אפתחה לברך (Aaron); 12. אשתשע (Abraham); 13. ירך תחיש (Isaac Gayāth); 14. ירד ציה (the same); 15. זכור יה (Zerahyah); 16. זיו כבודך (the same); 17. יום פרישה (Isaac); 18. יוסף לקנות מקנה (Isaac Lēvi); 19. יושב תהלות (Judah Halleli).

C. Fol. 33. 1. ידועי הלאים (Judah); 2. שור אהבה (Moses);

¹ See Steinschneider, *J. Q. R.*, XI, p. 487.

232. Piyyūtīm and Selihōth, rite of Saxony, preceded by an (incomplete) index.

1. *a.* Fol. 8. Sabb. Ber. לבעל התפארת. *b.* Sabb. and New Moon, 1. מישרתיו עומדים; 2. אלהינו אלהים אמת; 3. לך אים אלפי. *c.* Selihōth ישני חמישי ושני. *d.* Second Sabb. and Hanukkāh, 1. כבודו אופנים מנישאים; 2. אום קרואה חבצלת. *e.* Fast of Tēbēth, 1. אדרבה וירוח לבי; 2. ישמע עלין; 3. אורה עלי פשעי. *f.* Sabb. בשלח; 1. אמונים; 2. מחוללת; 3. לולי י; 4. יום ליבישה. *g.* Sabb. מלא; 1. יתרו; 2. אורה יוצר חסד; 3. חלק י עמו; 4. חזק עמי. *h.* Fast of Esther, 1. אתה האל עושה פלא; 2. אביטרה בקהל; 3. אדם בקום עלינו בהודמנם; 4. מעשה ידן. *i.* Second Hafsāqāh, 1. אורות מאופל; 2. אאמיר; 3. בירור קרושה. *j.* Sabb. Haggādōl, 1. אישרי הכלה; 2. עיון אדירירון. *k.* (fol. 105) Passover, 1. Seventh day אמונה אל וירשע; 2. ידועי שם. *l.* First Sabb. after Passover, 1. במרומי רום; 2. סגולתי; 3. יחידתי שמיחי. *m.* Sabb. 25 Sivān, 1. זולתך אין אל (Eliezer); 2. אהבתך; 3. יום אחרי נמכר; 4. מצע קצר; 5. אלהים באזינו; 6. אהרי נמכר. *n.* Sabb. after Pentecost, 1. אדיר ונאה; 2. אין זולתך. *o.* Sabb. אראג מחטאתי; 1. אור ישרון (fol. 166) חקת; 2. אבותי כרבת ריבם; 3. אפפוני; 4. את קשתי. *p.* Sabb. נחמו (fol. 178) ארומומך. *q.* Sabb. אסירי התקוה; עקב. *r.* Sabb. אל לבבני נשיב; 1. אור עולם קראו; 2. ישובה. *s.* Sabb. אשכולם ז"ל מוכאן ואילך. *t.* Simhath Tōrah, headed עד כאן יסד רבנא מיטה בר שמואל בב' אשכולם ז"ל מוכאן ואילך. *u.* Sabb. איטריך; 1. תוספת היה שהוסף הרב ר' חסדאי הנשיא; 2. איטריך ישראל; 3. אום קרוש; 4. אל עיר גבורים.

II. *a.* Fol. 218. The Book of Job; *b.* Jer. ii. 29—x. 14 (הובייט כל). At the end various prayers for the Precentor on New Year and the Day of Atonement.

Owners: Josef b. Judah, Simon b. Moses Auerbach, Zunz (No. 29).

German Rabbl. char., 12mo, ff. 275 [No. 443].

233. *a.* Piyyūtīm by Solomon b. Moses אלשקר, Samuel (תורות אל), Abraham b. Ezrā, Isaac היטירי, Mattathias b. Isaac of Bologna; *b.* Fol. 8. הטכת חלום להרמב"ם (attributed); *c.* Fol. 10. Wedding hymns; *d.* Fol. 12. שיר לפורים, beginning תוך בור גלות; *e.* Fol. 14^v. Hymns introducing the reading of the Pirqē Abōth; *f.* Fol. 15^v. Hymns by Jacob ירק on the student of the Tōrah; *g.* Fol. 16. Funeral song by Bārūkh Sinai on Elishā קציגין; *h.* Ibid.^v Dirge by Josef באקי on the death of the two martyrs Daniel hal-Lēvi and

Emanuel Lattes in Piedmont; *i*. Fol. 17. Dirge on the death of Isaac Lattes, born in קני, died in Nizza in Provence in the month of Kislēv, 5409 (1648). The poem is signed טרזייס, and was written in Turin; *j*. Fol. 18. Two dirges on the death of Jacob Sinai in Turin, 1659; *k*. Fol. 18^v. סדר ברכת התורה, by Menahem Azaryah of Fano; *l*. Fol. 19^v. Poem by טרויס on Mordecai Falk; *m*. Fol. 21^v. Poem sent to Jacob Joshua of the family Bārūkh, on the day of his marriage with Malkāh, the daughter of Emanuel Montalзино, on the 14th Marḥeshwān, 5417 (1656); *n*. Fol. 22. Wedding song in honour of Mattathias Segre and Rebecca, the daughter of Gershōn Segre; *o*. Ibid.^v Wedding song in honour of Reuben Israel b. Nathan Samuel and Vittoria, daughter of Gabriel Rumilian.

Owner: Jacob Joshua Bārūkh in Nizza.

Ital. curs. char., 4to, ff. 22 [H. No. 368].

234. *a*. Collection of Piyyūtīm, most of which are unknown; fol. 7, Aramaic Piyyūt, beg. לית אלה בר מינק עור; fol. 14, Spanish Piyyūt, beg. טוקי איסטאש און לאש אלטורום; fol. 16, headed שיר לשלמה, beg. שיר החדש לאל הנקדש.

b. Fol. 82. Appendix containing more Piyyūtīm: 1. אשכול הכופר; 2. Piyyūt for Shemīnī Aṣereth and Sabbath by Isaac b. Josef Norzi, beg. ארנן נא ואודה אל; 3. Pentecost (or other festivals), beg. יחיד יסוד עולם; 4. (fol. 83^v) צור משלו in rhymed Aramaic version; 5. (fol. 85^v) Pentecost, by David, beg. רת איש; 6. אסגור תמיד; 7. New Moon of Tēbēth, by Simḥā Kalimani, and sung in the German synagogue at Venice, 1771, beg. נשיר זמרה; 8. (fol. 87^v) Italian letter, signed S. Dafano.

c. Fol. 92. Kind of syllabus for the study of Bible and Mishnāh.

Owners: Stella Dafano, Abrom Maestro in Venice.

Orient. Rabb. char., seventeenth cent., many pages elaborately ornamented with pen and ink sketches, 8vo, ff. 97 [H. No. 355].

235. Piyyūtīm for various occasions; fol. 11 sq., by Moses Zakkuth; fol. 17^v, Spanish Piyyūt.

Owner: Moise Baruk Caranaglio.

Squ. char., ff. 18-21, Span. curs. char.; many leaves seem to have originally belonged to a different volume, and are numbered; ff. 4 and 5 should be placed after 13; ff. 57-60, inverted; 12mo, ff. 63 [H. No. 267].

236. Hymns: *a*. Weddings, rite of Corfu; fol. 29, Meir b. Isaac Rothenburg (Wednesday, 4 Tēbēth, 5466 (1706)). *b*. Fol. 30.

1. ירדי בחיי נפשך (Isaac); 2. אדיר שוכן (Abraham); 3. אלהים צבאות; 4. אחלה לישועתך (Eliezer); 5. יעוף חלומי. *c*. Fol. 33. Circum-

cision, 1. נולד בן ; 2. שיר ירדים ; 3. ירושה נחלה (Joshua) ; 4. משיח וגם אליה *d.* Fol. 38. Hymns for distinguished Sabbaths and Festivals. The last two in Greek. *e.* Fol. 70. Sabbath prayers. *f.* Fol. 78^v. שיר אברהם (זפרנא). *g.* Fol. 101^v. ויהי בימי עליה (Elijah). *h.* Fol. 120. Sabb. before Pentecost ; כך גרין (Benjamin b. Samuel).

On the fly-leaf, notices of the death of Jacob Tedesco Ashkenazi, Feb. 27, 1804 ; of Annetta Ester, Feb. 25, 1837, at the age of 27 ; of Jacob Tedesco, June 25, 1834, at the age of 88 ; and of Isaac b. Elijah Ashkenazi, 28 Iyyār.

Owners : Shabbethai b. Judah Ashkenazi, Mordecai Ḥayyim b. Elijah of Mordo.

Squ. char., 4to, ff. 185 [H. No. 354].

237. 1. Hymns, many of which are not known ; fol. 35, Acrostic ; Reuben Modena.

2. Fol. 52. Glosses on various passages of Talmud and Bible, beginning with Ḥagīgāh, fol. 27^v, ת"ח אין אור של גיהנם שולטת בו. The author quotes several times the ספר לקט שושנים [by Meir Lēvi], באר עיטק (fol. 55^v), and Elijah Mizrāḥi's Supercommentary to Rashi.

Owner : Moses דוייב (fol. 10).

No. 1 large modern squ. char., and the leaves numbered ; No. 2, Maghribine curs. char., 4to, ff. 66 [H. No. 394].

238. *a.* ספר פזמונים. Three hundred and fifty hymns for various occasions, collected by David Silva b. Abraham Harōfē in Venice, 1650. Many pieces are not known ; fol. 73, Hebrew and Italian ;

Fol. 207^v. Synopsis of the tunes for various prayers and hymns, followed by an index. Compiler's autograph.

Small squ. char., ff. 138-207 blanks ; 32mo, ff. 237 [H. No. 358].

239. 1. ספר פזמונים, numbering one hundred and five pieces.

2. Fol. 20. Other liturgical compositions.

3. Fol. 22^v. Poems.

4. Fol. 27. Various accounts in Italian, signed E. de Paz.

5. Fol. 76. Index to No. 1.

Squ. and Ital. curs. char., many blanks, 8vo, ff. 78 [H. No. 395].

240. *a.* ספר הפזמונים (ספר כתת). Collection of hymns written on behalf of Dame Mazzāl סרורין, wife of Efraim Naḥmāni b. Abtalīon b. Abraham Solomon טילין in Modena 5578 (1818) ; *b.* Fol. 18-21^v. Italian poem ; *c.* Fol. 24^v. פורים פורים פורים ; Fol. 30-32, Index.

Large squ. char., 4to, ff. 32 [H. No. 363].

241. *a.* Selihōth, German rite, consisting of two hundred and twelve pieces, but Nos. 1–61 are missing; No. 62 הורית דרך הישובה. Many pieces do not exist in print; *b.* Fol. 115 תחנוות, 16 Nos. The end is wanting. An additional leaf contains lists of Selihōth to be recited on certain days.

Vellum, large German squ. char., vowel-points and Rāfeh's; many leaves damaged by cuts; catch-words at end of quires ornamented with pen and ink sketches, beginnings in red ink; fol., ff. 126 [H. No. 392].

242. Selihōth, appended to a printed edition of סליחות Venice 1600 fol., and comprising twenty-six pieces.

Owners: Heyum Hirsch in Harburg near Donauwörth, Isaias Heyum Hirsch, Zunz.

Germ. Rabb. char., fol., ff. 10 [No. 422].

243. Selihōth, appended to a printed edition of סליחות Cracow 1584, and comprising sixty-four pieces. Index at end.

Owners: Leiser דייביש b. Abraham b. Simon Oppenheim, Zunz (No. 65).

German curs. char., fol., ff. 32 [No. 423].

244. Selihōth: *a.* Before morning prayers, Spanish rite with variations (fol. 11) תכלה מומנו אפך וחמתך. *b.* Fol. 17^v. Day of Atonement, 1. שובט כל הארץ; 2. יערב חין ערבנו; 3. ביום עשור; 4. קראתיך; 5. שחר קמתי; 6. בני ציון היקרים (Benjamin); 7. יצו האל לרל שואל (Judah); 8. ישן אל תרדם (Benjamin); 9. פשעי; 10. יה צור עולמים; 11. ביום כפרת עוני; 12. שרי קדש היום; 13. יחירתי בצרתי; 14. מולך מוני; 15. יציין מחרכי; 16. ישראל עם קדוש; 17. יום שבת וכפורים (On Sabbath); 18. לא אלקי (*sic*); 19. בליל על משכבי; 20. אל נכספתי לראותך; 21. בקשתי; 22. בקר אערך לך; 23. יה למתי צפנת; 24. יעירוני רעיוני; 25. קדם מעונה; 26. או מקדם הקדמת; 27. יוסף אשר מקדם; 28. אין לי בטחון; 29. בהמצאו; 30. דרשנוך בכל לב; 31. בעשור יום נילות; 32. אנוני מה יצדק; 33. בהמצאו; 34. שוכני בתי חומר; 35. מצרי ערי יצרי; 36. אנוני; 37. את פני מבין צפוני; 38. אודך יי כי אנפת בי יצורי אלי; 39. אלקי אל תדינני כמעלי; 40. אלקי (*sic*) אל תבישני; 41. ואפחדה; 42. ביום שבתון; 43. שלומי עליון; 44. אך כך בטת לבבי בעלות יום; 45. שביה עניה. *c.* Arbīth, 1. כל נדרים; 2. אהבת צדק; 3. ישראל בחירי; 4. יום יעלה נקראה; 5. דלתוך הלילה; 6. יעלה תחנונו; 7. ירצה עם אביון; 8. יה אשר נאה; 9. אל; 10. במקדש אל והיכליו; 11. בת עמי לא תחשה; 12. יהיו נא אמרי פי; 13. אלקים דר מעוניך; 14. בטרם יבא שמש; 15. Ne'ilah, 1.

4. עב קל ממורומיך. 6. בת צון עם כל הילה. 5. בטרם יטמיט בהדרו. 7. עת יערי דצין. 8. אבינו אשר כפיו. *f.* 1. Fol. 50. R. Bahyāh's תוכחה, beginning ברכי נפשי; 2. R. Nissim's ודוי; 3. ודוי for Minhāh, beg. בניה אקדם. 4. Prayer for the eves of New Year and Day of Atonement, beg. אנה יי אלקי ישראל. On fly-leaf, Index.

Owner: Josef ראניס.

Papal Ital. curs. char., small 8vo, ff. 59 [H. No. 370].

245. וזמירות for Sabbath, 1. בי אשמרה; 2. יום זה מכובד; 3. דשנת כשמי, with Italian translation; fol. 7^v, Italian translation of שוכני בתי הומר. Illuminated and arranged for home use.

Squ. char., 4to, ff. 8 [H. No. 365].

246. Selihōth, rite of Šan'ā, 1. ואני ברוב חסרך; 2. ביטם אלהי רומה; 3. יעלו לאלף (acrost. Jehūdāh); 4. יעלו לאלף; 5. יעלו לאלף; 6. יעלו לאלף; 7. יעלו לאלף; 8. יעלו לאלף; 9. יעלו לאלף; 10. יעלו לאלף; 11. יעלו לאלף; 12. יעלו לאלף; 13. יעלו לאלף; 14. יעלו לאלף; 15. יעלו לאלף; 16. יעלו לאלף; 17. יעלו לאלף; 18. יעלו לאלף; 19. יעלו לאלף; 20. יעלו לאלף; 21. יעלו לאלף; 22. יעלו לאלף; 23. יעלו לאלף. (Samuel); 9. יום זה למוול מלך (Israel); 10. ישראל בחירי (Jehūdāh); 11. יה למתי צפנת (id.); 12. ילוד יעקב (id.); 13. ירושלים למוניך (id.); 14. ירושלים האנחי (id.); 15. יונה נשאתה (id.); 16. אלהי קדם (Abraham); 17. ימינך נושא (Jehūdāh); 18. יה מלאך (id.); 19. יוני צוחתינו (Lēvi); 20. ישראל בחירי (id.); 21. לאט האל (id.); 22. דרכי יבעה (Daniel).

Yemen. squ. char., 8vo, ff. 11 [H. No. 384].

247. 1. *a.* Prayer attributed to Abraham b. Ezra; *b.* Fol. 8. בקשה לאחר התפלה; *c.* Fol. 9^v תפלה נרולה Cabbalistic prayer, end wanting.

2. *a.* Fol. 13. Chapter IV of Jacob Tam's ספר הישר, beg. מזכיר מוצאתי ברברי חכמים ז'צל (printed); *b.* Fol. 17. מוצאתי ברברי חכמים ז'צל Moral sayings.

3. Fol. 20^v. לך יהוד לך צדק אלהי poem, beginning ייחור, 16 lines.

4. *a.* Fol. 21. בקשה by Ibn Qapril, beginning בקר אהודך; *b.* Rhymed prayer by Josef b. Naḥmiās, beg. צור יצורים מבורך אתה; *c.* Fol. 21^v. יהוד ובקשה by Moses Naḥmāni; *d.* Fol. 25. בקשה אחרת.

5. Fol. 27. דברי חכמים זצ"ל ומוסריהם אשר מסרו לבניהם, beginning הוזהר שלא תסמוך בלבך ושמוע עצה וקבל מוסר ותהיה זריו לעשות כל מה שהוטל עליך ומה שצוית, consists of a hundred and three short admonitions, each beginning with אל.

6. Fol. 33. תפלת הים.

7. Fol. 34. *a.* A Maqāma in Al Ḥarīzī's style, beginning נאם; *b.* Maq. xix of the Taḥkemōni, הימן האזרה הייתי בארץ סבאים.

abridged; *c.* Fol. 37^v. The first Ghazel of Maq. xlii הנדבה כי אמת, one of Maq. l נדיב הלכ, and the following two lines which are not to be found in the editions:—

מתת נדיבי עם כטל תול ולא ידע אנוש מתי ולא מאין
אכן דבר נבל כקול רעם וקול רעש וקול רוה וגשם אין

d. Fol. 38. The letter of Maq. viii with the rhymes attached to it, and two more Ghazels not to be found in the editions; *e.* Fol. 39^v. Maq. xxvi abridged, ending with the following rhymes:—

בין איש בטח על צורך יום צירך כי בו יעפים ימצאו מנוח
הבוטחים על ריק לריק יגעו אבל קווי יי יחליפו כח

8. *a.* Fol. 41. Cabbalistic prayers תפלה קדושה; *b.* Fol. 43^v. תפלה גדולה and other prayers; *c.* Fol. 48^v. בקשה לדרך.

9. Fol. 49^v. הנהגת הבריאות Hygienic advice relating to the diet suitable for each month, attributed to Abraham b. Ezra.

10. Fol. 51. Ashēr b. Jehīel's Ethical Will, headed הנהגת בריאות הנפש.

11. *a.* Fol. 57. תפלת הדרך; *b.* Another, attributed to Moses Nahmāni; *c.* Fol. 59. Prayer, attributed to Saadyāh; *d.* Fol. 62. Ps. cxix–cxxxiv, followed by more prayers.

Fol. 1–70, vellum, Orient. Rabb. char. with vowel-points; the rest, which originally belonged to a different volume, paper of different makes; different Or. hands, 12mo, ff. 97 [H. No. 317].

248. Various Prayers, headed ספר תפלת אברהם.

a. Fol. 2. Prayer by Menaḥem Azariah of Fano.

b. Fol. 12^v. תפלת השחר, attributed to Saadyāh.

c. Fol. 45^v. ודוי by Nahum Foa.

Owners: Jehīel Josef, Isaiah Leon Jona (Jorea?).

Ital. curs. char., 32mo, ff. 133 [H. No. 57].

249. 1. סדר ברית מילה.

2. Fol. 8^v. Draft of document of sale, dated קוריוו דעל גהרי נמיליאו ופלו, Sunday, 25 Iyyar, 5212 (May 14, 1452).

3. Fol. 12. סדר חתנים to which is attached a hymn, acrost. El'āzar.

4. Fol. 22. Letter of marriage between Judah b. Elḥānān of Ascolo and Stella, daughter of Solomon b. Abraham of Mantua.

5. Fol. 25^v. *a.* סדר ענין מתים; *b.* Fol. 35^v. ברכת אבלים; *c.* Fol. 38. סדר [ה]טבת חלום.

6. Fol. 40^v. Josef Ezōbi's קערת כסף (printed).

7. Fol. 59^v. Prayer by Moses Latif, composed for Joab Immanuel Finzi of ארריו.

Vellum, Nos. 1-6, German Rabb.; No. 7, squ. char.; ff. 11^v and 12^v, coloured illustrations of bride and bridegroom in the costumes of the time, 16mo., ff. 61 [H. No. 333].

250. 1. אדרת אליה, by Elijah Hayy b. Moses Nahmu, abridged from כסא ראליה.

2. Fol. 17. Sundry prayers.

3. Fol. 10. Three sonnets.

The volume ends נאם הצעיר אליאו הי נחמו, and is probably the author's autograph; see also title-page.

Ital. curs. char., 4to, ff. 19 [H. No. 82].

251. Prayers and hymns by Abraham b. Daniel, many of them bearing upon events in the author's life. In one prayer, fol. 61^v, he mentions the following places: Mantua, Forli [פורלי], Rivaroli [ריוארולי], Modena, Scandiano [סקנדיאנו], מונטקיי, אריו, בוטריו [Buttrio]; fol. 80. Hymn giving a kind of autobiography, and ending with the statement, that the author was in his sixty-first year in 1571; fol. 101. אזהרות in rhymed verse; fol. 112. Prayer with reference to a false accusation of the Jews in Rome, which, however, ended favourably in Iyyār, 1555 (see עמק הבכה, ed. Letteris, p. 115); fol. 132^v. The author's wife Virtuosa mentioned; fol. 141^v. A series of vows, among which one of writing of scroll of the Law. According to a later notice, written between the lines, this was finished 17 Tammūz, 1573, in the presence of Judah Kōhēn b. Eliāqim; fol. 152. Prayer for the Jews of Bologna; fol. 392. The author nominated Rabbi and preacher; fol. 394^v. Prayer for his elder brother Nāhūm in Mantua and his daughters; fol. 418. Death of his wife, 25 Iyyār, 1574; fol. 424. Author states having written his prayers in two volumes, and composed a ספר הילקוט; fol. 456^v. Began to write a prayer, each word of which begins with ט (Tuesday, 7 Schebat, 1575). According to a remark on fol. 223, the author composed altogether five thousand prayers.

Ital. curs. char., 16mo, after fol. 277, one leaf missing; ff. 467 [H. No. 360].

252. שיר לכבוד התורה, קול השירים, also entitled שיר לנחם ברוך, presented by Rafael Bārūch b. Abraham to the society נוח שלום in Alessandria della Palia in 1810.

Ital. curs. char., 8vo, ff. 6 [H. No. 402].

253. A. Prayers and hymns collected by Benjamin Kōhēn, pupil of Moses Zakkuth: a. Fol. 8. 1. לך אערוך, by Judah Hallēvi;

2. האדרת והאמונה; *b.* Fol. 9. ספר הליקוטים; *c.* Fol. 10^v. 1. תיקון ז' באדר; 2. Short prayer by Nahmāni; *d.* Fol. 12. Various prayers; *e.* Fol. 16. Daily prayers with cabbalistic Commentary; *f.* Fol. 52. קצור כוונת ימי השבוע, by Menaḥem Azariah of Fano; *g.* Fol. 53. Amulets; *h.* Fol. 71. Autograph letter by Menaḥem Azariah of Fano; *i.* Fol. 76. Cabbalistic prescriptions; *j.* Fol. 83^v. Riddles on the Thirteen Articles of Faith; *k.* Fol. 85. List of books sent to Leghorn.

B. Fol. 85. אל מלך יוישב, with cabbalistic Commentary.

Owner: Reuben Josef מונרױי.

Ital. curs. char., 4to, ff. 92 [H. No. 29].

254. ס' תהלות ותפלות ודוין. *a.* Fol. 2. Prayer attributed to Saadyah Gāōn; *b.* Fol. 13^v. תוכחות ואזהרות ובקשות, by R. Jehudah, beg. אברך את ה'; *c.* Fol. 15^v. בצרה קראתי, *d.* Fol. 16^v. אזהרה, beg. ה' שמעתי, *e.* Fol. 17^v. כוונה; *f.* Fol. 18. עמידה, beg. ה' שמעתי; *g.* Ibid. תישבחות, beg. אל מסתתר; *h.* Ibid.^v השתחוויה, beg. בורא נשמות; *i.* Fol. 20. ודוי ליום הכסא, beg. טרם אענה; *j.* Fol. 22. סליחה, beg. אקוד ואשתחוה; *k.* Fol. 23^v. נפילת אפים, beg. וכן מצא; *l.* Fol. 24^v. תחינה ובקשה, beg. וכן מצא.

Owners: Samuel Ḥayyim Cohen Belinfante, Elijah Camerino; Benjamin Consolo; Barukh of פירמי; Moses of פירמי; Judah קארקוסא; Josef Hayy Mondolfo; Moses Cohen Belinfante, Meir Cohen Belinfante.

Ital. curs. char., small 4to, ff. 28 [H. No. 208].

255. שנין שמישן. Prayer consisting of three hundred words, each beginning with ש, by Samson Kōhēn Modon, 1703.

German squ. char., 8vo, ff. 3 [H. No. 381].

256. Cabbalistic prayer and תפלת הדרך. On the fly-leaf (verso), form of a marriage letter, but nearly illegible.

Vellum, Span. Rabb. char., ff. 18 [H. No. 146].

257. Mordecai Isbān's penitential prayer (ודוי), printed.

Ital. curs. char., 8vo, ff. 42 [H. No. 33].

258. 1. Menaḥem b. Solomon Mēiri's treatise on repentance during the penitential season, on fast days, and on days of mourning. it is divided into two parts: *a.* משיב נשף two sections with twelve and thirteen chapters; *b.* ישבר נאון with seven and twelve chapters.

2. Fol. 230. Fragment of a work containing glosses on Maimūni's Mōrēh (see Shēm Tōb Palqērā's מורה מורה, p. 159 sqq.).

Writer: Abner . . . , who finished this copy, 20 Adar, 5231 [Feb. 11, 1471].

Owner: Eliezer גרנזיני.

Span. Rabb. char., 4to, after fol. 200 lacuna; fol. 215 misplaced and should be read after fol. 226, several leaves missing, ff. 231 [H. No. 221].

259. 1. *כפר מצות ומצות*, Hebrew translation of R. Israel's Commentary on the Prayer-book.

2. Fol. 8. *אהרות* for the Great Sabbath by Judah Hallēvi, beginning *הקבצו ושמעו אשאלה רישיון*.

3. Fol. 18. Italian sermon in memory of Abraham Reggio.

4. Fol. 19. Permutations of the letters of the word *בראשית*, and other Nōtariqōns on Biblical words.

5. Fol. 25^v. Two short Italian addresses, headed *ביום פורים לנערים*.

6. Fol. 27. Extracts from Ben Sirah, copied from the Hebrew translation of Ismael Menahem *פיראריסי*.

7. *a*. Fol. 31. Poems written and set to music by Solomon de Rossi (*מהארומים*) of Mantua on behalf of Pietro and Lorenzo Bragadini, Venice, 1563; *b*. Fol. 32 in honour of Moses *סלם* in Mantua; *c*. Fol. 33. Recommendation and a responsum by Leon of Modena on the singing of prayers, supported by Ben Šiōn Šarfāthi, Leb Sarwāl, Ezra of Fano; *d*. Fol. 39. Document signed by Isaac Gershōn, Moses Kōbhēn of פורט, Leon of Modena, and Simḥa Luzatto, prohibiting the infringement of copyright of Solomon de Rossi's compositions.

8. Fol. 44. List of sermons with their dates, beginning with the funeral sermons on Moses Ḥefeš, 11 Sīvān, 1798.

No. 1 copied for Mordecai Samuel Ghironi from a MS. belonging to Abraham Reggio of Gorizia.

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 44 [H. No. 263].

260. I. *עבורת בית ה'*. Cabbalistic commentary of the Abōdāh *אתה כוננת*, beginning missing.

II. *פזמונים*. 1. *עוז וגאון חובש*; 2. *ברוך יושב בסתר*; 3. *אתודה*; 4. *אליכם אקרא זרע אמוני*; 5. *אאדיר אאמיר*; 6. *על רוממו שמע עליון*; 7. *יראו רבים ישמחו*; 8. *ברוך אשר ישקול*; 9. *מבין תבל יושב קדם*, *רשות לנשמת לש"ץ*.

III. *a*. Fol. 58. List of corrections; *b*. Fol. 61. Text of Abōdāh.

Maghribine curs. char., 8vo, ff. 67 [H. No. 259].

COMMENTARIES.

261. Eliezer b. Nāthān's (ראב"ן, twelfth century) Commentary on the German Maḥzor for New Year, Day of Atonement, Sukkōth, Shem. Aṣēreth, Simḥath Torāh; Sabbath שובה, Sabbath before Sukkōth, Hōshānōth; fol. 1, missing. The following names are mentioned: Aaron Kōhēn? (הרא"ן), אבי"ה (fol. 37^v), perhaps R. Eliezer b. Isaac, quoted by Rashi on Ps. lxxvi. 11 (cf. Zunz, *Zur Gesch.*, p. 63); Azriel b. Nāthān, El'āzar Qallir, El'āzar of Worms, Gershōm, Isaac רילטרו, Jacob (?); Jacob of Coucy (called חותנו של רש"י, and not identical with the one mentioned by Zunz, *ibid.*, p. 50); Jacob b. Judah hal-Lēvi; Jacob Nāzīr, Judah b. Moses Haddarshān; fol. 41, marg. יוני הלבלי (Joigny); Jonathan, Meir, the Precentor (Zunz, *ibid.*, p. 47); Menahem of Helbō; Menahem b. Sarūq; Meshullām; Solomon b. Isaac (Rashi); Samuel b. Isaac hal-Lēvi; Simon b. Isaac; Solomon hab-Bablī. Of older authorities are quoted Josippon, מדרש השכם, and ספר מולות; fol. 53, שמעתי מרש"י. Fol. 46, against the word ענור (Isa. xxxviii. 14), marg. ליש' אש' קרענן (*Kranich*); fol. 53, against יהוייד, marg. וירט נפינגרט (*wird gefingert*).

Passages struck out by censor, ff. 16, 20^v, 28, 31^v, 37, but without signatures.

Vellum, Franco-German Rabb. char., 2 cols., large fol., ff. 89 [H. No. 71].

- 262.** 1. Josef b. Naḥmiās' Commentary on the Abōdāh אתה כוננת.
2. Fol. 9. Meir Crescas' query addressed to Profet Durān.
3. *Ibid.* Profet Durān's letter to Shealtiel Gracian, beg. כבוד חכמים והדר זקנים.

Modern copy, 4to, ff. 10 [H. No. 147].

- 263.** Isaac b. Todros' Commentary on Solomon b. Gabirol's אזהרות.
Copied by B. Goldberg from Cod. Paris.
German curs. char., 8vo, ff. 54 [H. No. 121].

IV.

PHILOSOPHY.

- 264.** a. (שער הבטחון) קיצור חובות הללכות; b. Fol. 96. Poem on the contents of the tenth chapter of the same work; c. Fol. 97. Baḥyāh's תוכחה addressed to the human soul.

Owner: Isaac of Modena.

Vellum, small squ. char., 32mo, ff. 100 [H. No. 138].

265. Solomon b. Gabirol's ספר מבחר הפנינים, with the (printed) Commentary. The work is preceded by a preface and two poems by the copyist Solomon b. Isaac b. Moses משייט. Fol. 43, Letter of dedication to Isaac קוניטני; *ibid.*^v Arabic poems headed שיר הספרים, accompanied by a Hebrew paraphrasis in verse, and other poems by the copyist; fol. 46^v, Poem of three lines with reference to Samuel Ḥagīz.

Finished in Algiers, Friday, 9 Tammūz, 5353 (July 9, 1593).
Maghribine char., 4to, ff. 46 [H. No. 408].

266. 1. ספר מבחר הפנינים, with the Commentary on the margins, and preceded by a Table of Contents.

2. Fol. 27^v. ספר עלילות דברים, with the Commentary of Josef b. Meshullām, without the poem which precedes the printed edition נהמר IV, p. 179 sqq. (see also *HB.*, VII, 26, and החלוץ I, p. 160). From the words (fol. 39^v) ות' שנה לנו אלף ות' שנה בנלותנו (ed. ועוד. בקרוב we can gather that the work was written in 1468 (see also the colophon).

Finished Tuesday, 13 Nīsān, 5228 (April 5, 1468). Are the author and commentator one and the same person?

3. Fol. 53. רוח חן, attributed to either Judah or Samuel b. Tabbōn (printed). Finished 3rd Sīvān, 5228 (1468).

4. Fol. 59^v. יסוד היסודות ועמוד החכמות. Commentary on the first four chapters of Maimūni's התורה יסודי הלכות. Finished in טרין, 9 Tēbēth, 5231 (Dec. 2, 1470).

5. Fol. 62^v. Metaphysical definitions in the style of the Mōrēh. At the end the words: אמר החכם הפילוסוף האשה היא סבת חערד. חקנינים. מרכב סמאל מלאכת שטנים. חוצבת רהב מחוללת תנינים.

Written probably by the commentator (and author?) of No. 2.

Owners: Marco di Dona Luzza[*tto*?]; Samuel.

German Rabb. char., various sizes, 4to, ff. 63 [H. No. 117].

267. Judah b. Tabbōn's Hebrew translation of Judah hal-Lēvi's Kitāb al-Khazari. At the beginning the following rhymes:—

בשם עוז התעור	ובנבורה נעור	יהי לבי נאור	להעתיק הכוזר
ויקם ניב גזר	לעם בור נפור	ומאתו ננור	ובין אבזר כהזר
ויערה שש משור	לבוש בדי מנור	אשר עתה מוזר	צפיע אלעזר

The MS. is incomplete and ends III, § 63 (see *Das Buch al-Chazari*, ed. Hirschfeld, p. vii).

Writer: Elāzar (see the poem).

Ff. 10, 24, 25, 36, 37, 42, 48, 49 vellum, Span. squ. char., 4to, ff. 54 [H. No. 139].

268. בית יעקב, Jacob b. Ḥayyim Farissöl's Commentary on the Kitāb al-Khazari, written 1422. The author frequently quotes explanations of his teacher Frat. Maimon. At the end the following rhymes:—

אשים אשר להם דבר כוזר בור כי על מקום קדש שועלים הלכו
להם ודומיהם תשובתם בצד סולו פנו דרך בית יעקב לכו

Span. Rabb. char., large 8vo, ff. 179 [H. No. 214].

269. ספר עדות לישראל, Nathanael Kaspi's Commentary on the Kitāb al-Khazari.

Written by Menaḥem b. Elijah de Rossi (מן האדומים), and finished Thursday, 12 Tammūz, 5240 (July 1, 1480). See *HB.*, XVI, p. 127.

German curs. char., 4to, ff. 84 [H. No. 1].

270. Commentary by Hillēl b. Eliezer of Verona on the Five and Twenty Theses of the Second Book of Maimūni's Mōrēh.

Modern copy, 4to, ff. 5 [No. 413].

271. Abbā Māri's מנחת קנאות, with variations from and additions to the printed edition (see Neubauer, *Rabbins français*, p. 655 sqq.). The beginning is missing.

Written by Mordecai b. Abīgedōr, and finished in סירמיני, 6 Tammūz, 5128 (June 8, 1458).

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 162 [H. No. 194].

272. Shēm Tōb Palqera's Treatise ראשית חכמה in three sections. It begins with a poem, headed

אל מעלות נפש אשר חכמה אם לעלות יש נפשך חכמה
אם מפרי בין לאכול תתאו הנה לך ראשית פרי חכמה

The introduction ends: והברתיו מימי (בימי) read הברות עם ספר המעלות ורוב דברי בו בחכמות הם דברי ראש הפילוסופים ובקיאיהם כי לא דרשתים אני מעצמי אלא שקבצתי מהספרים שהם מפוזרים שם וחלקתיו לשלשה חלקים החלק הראשון ממעלות היציריות וצריך למבקש בחכמה אליהם החלק השני ממספר החכמות וצריך המבקש החכמה לדעת מספרו והתועלת שתניענה לו בדיעה והחלק השלישי בביאור כי הפילוסופיה הברחית בהשיג ההצלחה האמתית.

At the end the writer added the poem introducing the ספר המעלות.

Owner: Zunz (No. 12).

German curs. char., modern copy from an original which had been finished June 22, 1552, fol., ff. 56 [No. 420].

273. 1. Shēm Tōb b. Josef b. Palqēra's ספר בחכמת הנפש, in twenty chapters, to which is added, as ch. xxi, בדיעת הפילוסופים

[בשלמות האמיתית] not to be found in the printed edition (Lemberg, 1835)

2. Fol. 28. פירוט על ארבעה פרקים של מדע. Commentary on the first four chapters of Maimūni's התורה הלכות יסודי, beginning יסוד המצות והא לך זה; fol. 34. היסודות של בינה ואמנה ישהם יסודות לקיום המצות הפירוט אשר הועתק מליטון הערב. with a space left (fol. 35^v) for an astronomical figure. Attached are some short poems, published by Dukes, *Orient.*, 1847, p. 405.

3. Fol. 38. Queries and answers on medical topics, headed התחלתו בספר רפואות שהביא; fol. 43, headed ר' היים.

Owners: Heidenheim (רשימת הספרים), p. 41, No. 42); Zunz (No. 6).

Span. Rabb. char., 4to, ff. 43 [No. 442].

274. 1. ספר האמונה הרמה. Philosophical treatise by Abraham ha-Lēvi b. Dāwud (ראוד) in three sections, translated by Solomon b. Lābi. The translation is headed by a poem of eight lines. Colophon (fol. 68) like *NCat.*, No. 1227 (minus the last four words). The work ends after ch. i of section 3. Fol. 69 gives a table of contents, which ends as follows: הפרק השני איננו לא בהעתקה הזאת אשר היא לר' שלמה בן לביא ולא בהעתקה האחרת הנמצאת במנטובה והיא לר' שמואל מוטוט ותוכן כוונת הפרק השני הזה החסר היה בתוספת ביאורים ומשלים בחליים הנפשיים ואופני רפואתם וחבל על דאבדין ולא משתכחין הספר הנכבד הזה כתבו הראב"ד הראשון הוא החסיד בעל ס' הקבלה בשנת דתתק"ך כאשר יובן מדף נ"ב והיא שנת 1160 למנינם והיתה תחלת חבורו בלשון ערבי ונעשו ממנו שתי העתקות בל"ק האחת מלאכת ר' שמואל מוטוט לבקשת ריב"ש ונקרא אמונה נשאה ואחרת מלאכת ר' שלמה בן לביא והיא הכתובה בספר הזה ונקראת אמונה רמה והיא בלשון צח ומדוייק הרבה יותר מן הראשונה. The fly-leaf, written by a later hand, gives the beginning and end of a translation ascribed to Samuel b. Mōtōṭ, which was finished Adār 2, 1392.

2. Fol. 73. Commentary on the above-mentioned work by Solomon b. Lābi, ending sect. 3, ch. i.

3. Fol. 121^v. Ch. v of a philosophical treatise, beginning הדבור בעצם ובנשמות העצם קודם לכל סוג במציאות ובידיעה. The author frequently refers to the Talmud and various Midrāshim, and quotes also Ibn Sina, Ibn Ezra (fol. 133), and Maimūni's Mōrēh (fol. 122). The work ends מן השער החמישי תהלה לאל ועתה יבא השער השישי.

Span. Rabb. char., No. 1 has many marginal notes, 4to, ff. 135 [H. No. 222].

275. 1. **ספר רב פעלים**, by Isaac b. al-Latif (printed in **כוכבי יצחק**, vol. XXV).

2. Fol. 6. **צורת עולם**, by the same (printed, cf. **קבוצת חכמים**, ed. Warnheim).

Ital. curs. char., 4to, ff. 26 [H. No. 161].

276. Isaac b. al-Latif's **שער השמים**, without the table of contents (see *NCat.*, No. 1277^d).

Written by Hezekiah Rafael b. Ḥayyim.

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 98 [II. No. 167].

277. **בן המלך והנזיר**, translated by Abraham hal-Lēvi b. Ḥisdāi; fol. 93 rewritten by a later hand.

Written, Mantua, 1548 (same hand as 522).

Span. Rabb. char., verses vocalized, 8vo, ff. 98 [No. 523].

278. 1. Translations by Judah b. Moses b. Daniel Romano; *a.* Abstract from Thomas of Aquino's Commentary on Aristotle's *De Demonstratione* (**ס' המופת**), ii, ch. 21, cf. Steinschneider, *Uebers.*, p. 493; *b.* **מאמר ההמשלים**, the same philosopher's treatise *De Ideologia*, see Steinsch., *ibid.*, p. 483; *c.* Fol. 6. **מאמר הנמצא והמציאות**, Aegidius de Colonna's *De Esse et Essentia*, cf. Steinsch., *ibid.*, p. 491; *d.* Fol. 12^v. **מאמר האחד והאחרות** of Boetius' (**בואיציים**) *De Uno*, cf. Steinsch., *ibid.*, p. 467.

2. Fol. 15. *a.* **שערים**, by Judah b. Moses b. Daniel Romano, also styled **פתיחות והקדמות אל ביאור ספרי הנבואה**, comprising sixty-six **שערים**, cf. Steinsch., *ibid.*, p. 491; *b.* Fol. 27. Gloss on Aegidius, Alexander the Minorite, Thomas, Angelus, and Albertus Magnus, cf. Steinsch., *ibid.*

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 42 [H. No. 409].

279. 1. **ספר משובב נתיבות**, by Samuel b. Mōṭōṭ, Commentary on the **ספר יצירה** (partly printed). According to a note at the end, the work was written in Wādi-l-Ḥijāra in 1370. The text of the **ספר יצירה** is annexed (see *HB.*, XV, p. 15).

2. Fol. 20. **מגלת אשורש**, Commentary on Esther, by Anselmo Astruc (see *Mag.*, VII, p. 115).

3. Fol. 23^v. Josef b. Kaspi's Ethical Will, addressed to his son Solomon (printed), dated Valencia, Ellul, 5092 (but see Renan-Neubauer, *Écrivains juifs franç.*, p. 143).

4. *a.* Fol. 27. Twenty-four **סודות**; *b.* Fol. 32. **שער הכונה**; *c.* *Ibid.*^v. **שערי הצדק**, in six chapters (the end wanting) with introductory rhymes by Todros hal-Lēvi (printed).

5. Fol. 38. Abraham b. Ezra's **אגרת השבת** (printed).

6. Fol. 41^v. Commencement of a dictionary of foreign words.

7. Fol. 44. Agādā, beginning ח"ר כשברא הקב"ה את האלנות נאו ונבהו עד למאד.

8. *a.* Fol. 45^v. ענין עשרה הרועי מלכות; *b.* Fol. 47^v. The Book of Judith; *c.* Fol. 49. Megillath Antiochus in Aramaic; *d.* Fol. 51. הימים שאירעו צרות לישראל; *e.* Fol. 52. Short tales, some of which are taken from מדרש וירשע. At the end, two short poems; fol. 67^v, Pseudo-Ben Sirā (printed).

Ital. curs. char., 4to, ff. 71 [H. No. 219].

280. עין היים. Theological treatise by Aaron b. Elijah, the Qaraites (printed).

Owner: Zuuz (No. 24).

Late German curs. char., 4to, ff. 118 [No. 429].

281. אור ה', by Hisdai Crescas b. Jūdāh (fol. 5), beginning with table of contents (ff. 1-2). According to a note on fol. 159^v, the author finished the work in Saragossa in 1410 (year of his death). It is therefore probable that the MS. is the autograph of the author. Many variations from the printed editions.

Span. Rabb. char., ff. 48 and 72 written by a later hand; 4to, ff. 159 [H. No. 4].

282. Samuel Šaršāh's מכלל יופי. The beginning is missing (see *NCat.*, Nos. 1296 and 1297).

Censor: Camillo Jaghel, 1611.

Span. Rabb. char., after ff. 32 and 42 lacunae; fol., ff. 218 [H. No. 411].

283. 1. ספר העור (עור הרה) in the colophon), by Moses Kōhēn Tordesillas, written in 5139 (1379), as stated in the heading of fol. 1. The work was translated from the author's original (בלשון) into Hebrew by Meir b. Jacob, and contains seven chapters (see *NCat.*, No. 1796^a).

2. Fol. 10^v. ספר עור האמונה, a polemical treatise by the same author, written 5135. The MS. only contains the preface and part of the table of contents.

Ital. curs. char., 4to, ff. 11 [H. No. 187].

284. Another (complete) copy of the ספר האמונה.

Ital. squ. char., 4to, ff. 76 [H. No. 191].

285. Isaac Pulgār's עור הרה (partly printed in טעם זקנים).

Owners: Abraham פרינעלי (Proselyte), Livorno.

Span. Rabb. char., ff. 20 and 21 misplaced, 8vo, ff. 91 [H. No. 94].

286. Shēm Tōb b. Isaac Shafrūt's אבן בחן, a polemical treatise against Christianity; slightly defective at the end.

Orient. Rabb. char., eighteenth century, fol., ff. 88 [H. No. 160].

287. Josef b. Shēm Tōb's בטול עקרי הנוצרים, translated from the Spanish original of *Hisdāi Crescas* (printed).

Modern copy (by B. Goldberg?).

German curs. char., 4to, ff. 8 [H. No. 362].

288. ספר מאויבי תחכמי בטול *Hisdāi Crescas*' עקרי הנוצרים (see *HB.*, VI, p. 2 sq.). The last leaves are slightly damaged.

Ital. curs. char., 4to, ff. 21 [H. No. 193].

289. ספר דרך אמונה, by Abraham Bibago, beginning ס' דרך האמונה הקצר והוא ח"ב מהילקוט הקטן והוא הדרך הקצר ונתיב הסלול לבוא עד תכלית השארת נפשו שכרו אתו באמונתו לפניו יבוא פעולתו אישר בעזרת ה' ית"ש העתקתיו וקצרתיו וסדרתי מ' דרך האמונה הגדול להפילוסוף האלהי מו"ה אברהם ביבאנו שהיה מודה דרך להחכם הפילוסוף (sic) האלהי מו"ה יצחק עראמה בעהמ"ח ה'ס בעל עקידה.

Underneath is written

אם תמות באמונתך
תחי' ——— במותך
ואם לא חיך קבורתך

German curs. char., 4to, ff. 46 [H. No. 3].

290. מן דוד, by David b. Judah Messer Leon (printed), a cabbalistic philosophical treatise.

Owners: Amrām, David Meldola, Moses Judah b. Israel (fol. 5); David b. Rafael Meldola, who received it from Safed in the year 1836.

Orient. Rabb. char., 4to, ff. 178 [No. 465].

291. אנרת העשירה, by Abraham b. Meir de Balmes, metaphysical treatise based on the number Ten, as conceived in the ספר יצירה, and פרקי דר' אליעזר. At the beginning stands the following poem:

חדרים משלהבת יה	אשלה ברכת רעיוני ה
מלבת שואל העשויה	דורש בדבר לפידיה
שובר מיני השטיה	על יחוד גוף ספיריה
קול שאון מעיר ושאייה	על עשרה ספורים
אנרת העשירה	ובכן איש תם תקראיה
בענל עוד בה עשירה	יואל אל תשמע עליה

The date given at the end, 26 Nissan, 5269 (April 16, 1509), implies that the MS. is in autograph.

Ital. curs. char., 4to, ff. 112 [H. No. 105].

202. 1. Al-Farābī's ספר התחלות הנמצאות, according to the colophon translated by Moses b. Samuel b. Tabbōn (printed).

2. Fol. 47. Al-Ghazālī's treatise on logic, כוונת הפילוסופים. The translator's preface is missing. The work begins אמר אבנו חמד אלגזאלי הטוהתי תהלה.

Owner of No. 1: Josef b. Ḥalfōn.

The copy was finished 5 Tēbēth, 1320, by Moses of Tortosa in Venice.

No. 1, Orient. squ. char.; No. 2, Orient. Rabb. char., 4to, ff. 74 [No. 426].

203. Al-Farābī's החכמות במספר מאמר. Copied for S. D. Luzatto from a MS. in the possession of the Brothers טריוויז in Padua (cf. אוצר נחמד, II, p. 13).

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 25 [II. No. 207].

204. 1. Al-Farābī's ס' ההתחלות, translated by Moses b. Tabbōn (cf. *SCat.*, col. 2001, printed).

2. Fol. 16^v. Some observations on the constellations and the number of stars belonging to each.

3. Fol. 19^v. סוד הטעמים, by Ben Ashēr (printed).

4. Fol. 23^v. שער האלכסונות והמרובעים, with mathematical figures.

5. ספר אלפרנאני. Compendium of the *Almagest*, translated by Jacob Anatoli, ends with ch. xxvii (cf. *Oṣar Nehmād*, IV, 14).

Span. curs. char., 8vo, ff. 56 [H. No. 133].

205. ספר השמים והעולם, Solomon b. Ayyūb has-Sefarādī's Hebrew translation of Ibn Roshd's medium Commentary on Aristotle's *De Coelo* (see *SU.*, p. 128).

German curs. char., 4to, ff. 108 [No. 438].

206. Abraham Nahmias b. Josef's translation of Thomas of Aquino's Commentary on Aristotle's *Metaphysics* (cf. *SU.*, p. 485). The preface was edited by S. Sachs, *Ker. Chem.*, VIII, 110-11.

Finished 22 Shebat, 5251 (Feb. 2, 1491).

Writer שלום בן יי יסוס.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 303 [No. 431].

207. 1. Moses b. Tabbōn's Commentary on Solomon b. Gabirōl's אהרות (printed).

2. Fol. 49^v. Josef b. Kaspi's Commentary on Esther, written at Majorca, 1331, beginning רוח אל עשתי ורוח יי נשאתני פה העיר הגדולה מזורקא אב שנת צ"א לפרט האלף הששי ואשב פה ששה חדשים שמח בחברת חנכבר החכם הררפא דון אלעזר אבן ארדון ירחמנו עושהו.

3. Fol. 55^v. בתי הנפש. Solomon b. Immanuel da Peira's

translation of Mūsā b. Tūbī's philosophical poem אלסבעינייה (ed. Hirschfeld, *Report of Montefiore College, Ramsgate*, 1894). Attached are several epigrams by Abraham b. Ezra.

4. Fol. 69. Samuel b. Tabbōn's preface and translation of Maimūni's Commentary on Abōth and the 'Eight Chapters.'

5. Fol. 110. Samuel b. Tabbōn's translation of Maimūni's מאמר תחיית המתים.

6. Fol. 121. Al-Ḥarīzi's translation of Maimūni's Commentary on פרק חלק (see *HCat.*, p. 31).

Span. Rabb. char., after fol. 84 lacuna, large 8vo, ff. 132 [H. No. 205].

298. Prevençiones divinas contra la vana idolatria de las gentes, by Ishac Orobio de Castro, libro primero. The author lived in the seventeenth century.

4to, ff. 453 [No. 525].

299. Spanish translation by Christoval de la Torre of Ishac Orobio de Castro's Certamen philosophicum . . . adv. J. Bredenburghii principia (Amsterdam, 1684). The translation is dated April 8, 1721.

8vo, pp. 144 [No. 532].

300. כתב תמים, by Moses Taqū. The inverted part of the MS. begins p. 70, l. 2 from the bottom of the printed text (Kirchheim in אוצר נחמד, III, pp. 58-99).

Modern copy from Cod. Paris A. F. No. 280, by B. Goldberg.

German curs. char., 4to, ff. 24 [H. No. 20].

301. 1. זכות אדם, Theological treatise by David of Rocca Martino (printed).

2. Fol. 27. Joshua al-Lorqi's polemical letter to Don Solomon hal-Lēvi בשנשתמד במדינת בורגוש דון שלמה הנובר ונקרא שמו אחרי בן אחרים על הכתב (with variations from and additions to the printed edition).

3. Fol. 35. Letter, headed מאישטרי ראמוך ז"ל יום (sic) יהוטופס והמיר דתו עפרא ללחוק ומתורת משה חשק חשוק.

4. Fol. 40^v. Profet Dūrān's letter אל תהי כאבותיך (printed).

5. Fol. 47^v. Aqibā b. al-Sākh b. Judah י"ג עקרים שכתב הרמב"ם אתה יי אלהי ארוממך אהלל מדות וי"ג עקרים שכתב הרמב"ם במושב זקנים.

6. Fol. 48^v. שאלות ששאל העברי לנוצרי והם שלשים in Ladino.

Span. curs. char., 4to, ff. 50 [H. No. 145].

302. 1. Philosophical treatise consisting of four sections (שערים), but only an epitome and part of the introduction are given.

2. *a.* Fol. 7^v. *שערי תשובה*, by Jōnāh of Gerona (printed), epitome only; *b.* *Ibid.* Poem, beginning *אדון עולם אשר ברא בטרום כל תשיבתי* (42 ll.).

Written by Isaac b. Samuel Hezekiah.

Censor: Giovanni Dominico Carretto, 1607.

Ital. curs. char., 4to, ff. 7 [H. No. 377].

303. Compilation by a certain Eliezer b. Abraham, whose name appears in an acrostic at the beginning of the MS. Then follows an introduction with a second, and longer poem, after which the MS. contains, without revealing the title or the author's name:—

a. Samuel Mōṭōṭ's *נתיבות מיטובב*, Book I, and beginning of Book II (see No. 279).

b. Fol. 11. *ספר רוח חן*, Introduction to Maimūni's *Mōrēh*, with a Commentary, with notes by Seligmann Bing (Oppenheim).

Style and writing are exactly the same as No. 146, so that also this MS. appears to be in autograph.

German Rabb. char., 4to, ff. 26 [H. No. 220].

304. *ספר המוסר*, by Efraim of Modena, with variations from the printed edition (Lyck, 1871).

Vellum, German Rabb. char., 4to, richly illuminated with pen and ink caricatures and arabesques, ff. 16 [H. No. 304].

305. 1. Shemaryāh of Negroponte's letter to King Robert of Anjou in defence of the belief in the creation of the world as taught in the Bible, against Aristotelian materialism. It begins *והוא המאמר אשר שלח החסיד החכם הנבון הר' שמריה מניגרופונטיס ע"ה אל המלך רובירטו בשנת ח"ף (1320) וכך היה כותב עליו אל החכם המעוטט בפטרת החכמה המרומם והמוהיר מלך רובירטו אשר האירו ברקיו תבל מאת החכם הישראלי תויטב ניגרופונטיס ינתן.*

2. Fol. 9. *a.* Short Commentary on the Thirteen divine attributes; *b.* On *יששכר* with two *ש*, according to Simhā b. Solomon of Germany; *c.* *מטטרון שר הפנים*; *d.* On the word *דעה* in the fourth of the eighteen Benedictions; *e.* *אם אין דעת אין בינה* (Abōth, III, 17); *f.* On I Chron. xxix. 11; *g.* On *ואל תהי רשע* (Abōth, II, 14); *h.* *אלין עיטרה מילי דחסידותא והוה נהיג בהון רב.*

3. Fol. 13. Dissertation on the creation of the world, beginning *בשם אלהים חיים אשר הוית המציאות לכל הנמצאים וישרש הויתם ועקר המצאם לאשור נפשו.*

4. Fol. 15^v. Isaac Israēli's (the Elder) Book of Definitions (*חבור*), translated from the Arabic original by Nissim b. Solomon (ed. Hirschfeld, *Steinschneider-Jubelschrift*, p. 233).

5. Fol. 29. הנקרא טראקטא(ק)ין, Treatise on logic (see *NCat.*, No. 1318^b).

6. Petrus Hispanus' Summula, beginning בעזרת האל שאין לו דמיון אגרת מוסר. The translation is by Abraham Abgedör (see *SU.*, p. 471).

7. Fol. 66. Philosophical figures called 'Trees.'

Vellum and paper, Span. Rabb. char., 4to, ff. 72 [H. No. 361].

306. Naftāli Hirsch Goslar's אגרת מוסר, a philosophical treatise in the form of a dialogue with commentary at the end.

Owner: Carmoly (No. 245).

German curs. char., after fol. 49 lacuna; 8vo, ff. 90 [H. No. 320].

307. The three last dialogues of David Nieto's מטה דן, translated into English by E. H. Lindo (the translation of Dialogues I and II, by Dr. L. Loewe, was published in 1853). Appended are: 1. A table showing the differences between Passover and Easter Sunday of the Latin and Greek Churches up till 1900; 2. A dedicatory poem to Sir Moses Montefiore, dated April 20, 5616 (1856).

4to, pp. 257 [No. 527].

308. החכמה השלשית מוכממת מה שאחר הטבע והיא חכמת הנפש חלק ראשון. Hirz Ullmann's work on Psychology (chaps. 451 to 711).

Large German curs. char., 4to, ff. 240 [H. No. 85].

309. ספר המשביל, by Tobias Isaac Baruch of Nizza-Monferrato, discussed between the good and evil imaginations.

Author's autograph, dated 1783.

Ital. curs. char., 4to, ff. 52 [H. No. 398].

310. ספר מועדי שחר. Hebrew translation of Moses Mendelssohn's *Morgenstunden*, by Josef Herzberg of Mohilew, with dedicatory letter to Sir Moses Montefiore, dated February 25, 1843. The translation ends (fol. 119) with a poem and an appendix (fol. 131) by the translator.

8vo, ff. 6 and 144 [No. 464].

311. ספר רחמי האב על הבן. Moral teachings, chiefly with regard to sexual intercourse. The work is appended to a printed copy of פירוש על המוסרות, Amsterdam, 1650.

Ital. curs. char., 4to, ff. 9 [No. 455].

V.

QABBALAH.

312. Commentary on ספר יצירה, by Judah b. Barzillāi of Barcelona (ed. Halberstam, Berlin, 1885). Appended are many loose sheets, containing the editor's annotations.

Modern copy from Cod. Padua.

4to, ff. 168 [H. No. 305].

313. Commentary on the ספר יצירה, attributed to Isaac b. Abraham of Posquières, surnamed the Blind.

Modern copy by Benjamin Wolf Schoenblum, finished Friday, 9 Nīsān, 5614 (1854), in Lemberg.

German curs. char., 4to, ff. 25 [H. No. 174].

314. Commentary on ספר יצירה, attributed to Isaac the Blind, but not identical with the preceding work.

Span. Rabb. char., ff. 21^r sqq.; Ital. curs. char.; many diagrams, 4to, ff. 23 [H. No. 54].

315. *a.* Commentary on the ספר יצירה, by Samuel Portaleone (שער אריה), styled בן אלישע (after the author's father); *b.* Fol. 17. Another Commentary על נכתא אחרת, styled בן רחל (after the author's mother); *c.* Fol. 34. A third Commentary על נכתא אחרת, styled שמואל לזכרון לפני יי.

Owner: Menaḥem Sinai.

Ital. curs. char., 4to, ff. 48 [H. No. 165].

316. 1. אור השכל, by Abraham Abulāfia.

2. Fol. 25. פירוש ספר העיון, attributed to R. Ḥammāi Gāon.

3. Fol. 29. סוד התמונה, attributed to R. Ismael b. Elishā.

4. Fol. 30. Fragment of ספר יצירה (ch. i, 1-6).

5. Fol. 31. Commentary on סוד התמונה.

Written by Ezrā b. Isaac b. Ezrā b. Isaac of Fano, called Gajo צונפד, and finished 1555.

Ital. curs. char., 4to, ff. 154 [H. No. 8].

317. שער הרזים, by Todros hal-Lēvi [Abulāfia], Cabbalistic Commentary on Ps. xix, beginning with a poem of six lines. The two end rhymes, giving the name of the author, are reproduced in Benjacob's אוצר הספרים.

Ital. curs. char., 4to, ff. 29 [H. No. 123].

318. צרור החיים, by Josef b. Abraham b. Şiyāh, a Commentary on **איצר הכבוד** of Todros ha-Lēvi Abulāfia, and written at the request of Abraham Castro. The introduction concludes with an acrostic: **אני יוסף בן אברהם ציאה**.

Owners: Levi לאנילרו (?) ; Abraham ההייאני (?); Ḥayyim חכה.
Span. Rabb. char., 4to, ff. 88 [H. No. 75].

319. 1. לוח לחכמת הקבלה, Cabbalistic treatise by Josef Chiqatilla on the Sefiroth, beg. **בלי מה ספירות** ב' החכמה **בי' ספירות** בלי מה. fol. 4, **הספירה הראשונה** ב'ת עליון מוכתרה מכל צדדיה מחשוף הלבן כלל אחר מענין הקבלה, fol. 8, **קבלה מפוארת** יפה יתברך שם הבורא. אודיעך כלל הרברים שהיו מתנהגים בו בעלי המרכבה.

2. Fol. 19. **שער השמים**, attributed to the same author, beginning with six lines of poetry. The work itself is addressed to a friend (**ידיד נפשי**), and treats on the same subject as No. 1, but more in detail. An epilogue (fol. 97^v) ends with seven lines of poetry (fol. 98^v), beginning **עשר המה יסוד עולם**, which is followed by a kind of homily on the Tetragram. The margins are covered with notes in Latin.

No. 1, written by Shabbethai Kōhēn of **קאואל מונפיראטו**; No. 2 is written in the same hand.

Ital. Rabb. char., 12mo, ff. 14-18 blank (the leaves of No. 2 are independently marked, but both treatises originally belonged to a larger volume, since fol. 1 is marked 373), ff. 106 [H. No. 122].

320. 1. **שערי אורה**, by Josef Chiqatilla (printed).

2. Fol. 149. **שערי צדק**, by the same (printed).

Censors: Bernard Huescas¹; Fra Luigi da Bologna, 1599; Hippolite of Ferrara.

Ital. curs. char., 4to, ff. 235 [H. No. 335].

321. Commentary on **ספר האורה** (identical with **שערי האורה**) of Josef Chiqatilla, beg. **אנשי דורינו ורבותינו בעלי** ידוע הוא ומפורסם לכל אנשי דורינו ורבותינו בעלי. **הקבלה** כי החכם הזה קנה לו חכמות הרבה וייסד את הספר הזה על עמוד הזהר שהוא נקרא מדרשו של ר' שמעון בן יוחאי ע"ה וקרא אותו ספר **האורה** על שם שהאיר בו עיני חכמים.

Written by **יצחק ניגרי**, and finished Iyyār, 5300 (1540).

Owners: Abraham b. Moses **ניגרי**, Isaac b. Moses.

Span. Rabb. char., after fol. 16 lacuna, 4to, ff. 44 [H. No. 25].

¹ Popper, *The Censorship of Hebrew Books*, p. 143, reads his name Heuesas (?).

322. 1. Abraham Abulāfiā's הכּהּ (sic) הכּהּ חיי עולם, Cabbalistic treatise on the name of God (cf. Jellinek, *Philosophie u. Kabbala*, p. vii sq.). The final poem is defective in the middle.

2. Fol. 49. ס' שארית יוסף (printed). Of three parchment fly-leaves, the first gives the name of Mordecai סרונג, probably owner of a MS. other than the above. The second gives the dates of the birth of eight children of a certain Jehiel b. Moses: 1. קיירוּצוּלָה, born on the eve of Passover, 5092 (1332), died 14 Kislew, 5162 (1402, addition by a later hand); 2. Mattathias, born 18 Shebāt, 5093; 3. Duleinea, born 11 Ab, 5094 (died last Ellul, 5108); 4. Solomon, born 2 Marḥeshwān, 5097; 5. Shōshannā, born in לְפִיבֵי, Monday, 19 Marḥeshwān, 5099; 6. Nathan, born Wednesday night, Rosh Ḥōdes̄ Kislēv, 5101, in the same town, but died at the age of 62 days; 7. יוֹסֵף יוֹסֵף, called שְׁטִילוּצָה, born in the same town, 3 Tēbēth, 5102 (Dec. 13, 1342); 8. Shabbethai, born 1st day of Pentecost, 5105. The last fly-leaf gives the birthdays of four children of Solomon Jedidyāh, probably a lineal descendant of the above: 1. Yehiel, born Mōlad Ab, 5238 (died August 15, 5241); 2. שְׁרִילָה, born Tuesday, 5242 (month omitted); 3. פְּרִיךְ הַכּהּ, born Thursday, Jan. 15, 5244; 4. Lucinia, Sabbath Ḥanukkāh night (28 Kislēv), 5206. A note on the verso gives the name of a later owner, Aaron Benjamin Ibn Nehemiah כּלָאֵן, 1640.

No. 1, Orient. Rabb. char.; No. 2, Ital. curs. char., 4to, ff. 87 [H. No. 128].

323. 1. Introduction to Isaac b. Samuel's (of Acco, see *NCat.*, No. 1691¹) treatise מאירת עינים. The author mentions Abraham b. Daud, Solomon b. Addereth, Naḥmanides, and gives a quotation from the writings of the last named, made by ר' יעקב רבי"ט (R. Jacob b. Todros). He also mentions R. Mordecai Ashkenazi (fol. 7^v, col. 1), and R. Azriel (fol. 7^v, col. 2).

2. Fol. 10. תפלת הייחוד לר' נחוניא בן הקנה (see *NCat.*, No. 1925³).

3. Fol. 12. סוד שמע ישראל.

4. Fol. 12^v. Agādīc Commentary on the Pentateuch by Efraim b. Samson (see *NCat.*, No. 2105²), as stated on the margin by a reader of the name of Samuel. Elāzar of Worms, on whose teaching the work is based, is mentioned fol. 96^r.

5. Fol. 162^v. Some Cabbalistic matter.

Written by Nissim b. Abdul Rahmān סַעֲרֵרִי b. Solomon b. Ḥazzān שְׁמֹו, and finished 19 Sivān, 5324 (May 30, 1564) in Sefāth.

Colophon: הכותב עונו ימח הגונב שמו ימח
 הישומע בשושנה יפרח הקורא לבו יישמח

Orient. Rabb. char., 4to, ff. 162 [H. No. 83].

324. 1. Moses Corduero's אור נערב (printed).

2. Fol. 31. ספר מראות אלהים, by Ḥanōkh b. Solomon al-Qustantiñi. The introductory distich, incompletely reproduced by Steinschneider, *HB.*, XII, p. 108, runs thus:—

מבקשים מעלות חיון נבואות ואיך שומרים נבואים על גבואים
 קחו ספר ראו את אור דבריו באורו תחזו מראות אלהים

Ch. I, המאמר האחד במרכבה הראשונה והיא השנת ישעיהו; ch. II, המאמר השני במרכבת המשנה והיא השנת יחזקאל הע"ה המראה, ch. III, השלשית במגורת זכריה.

3. Fol. 52^v. David Qamḥi's Commentary on Ezekiel i (מעשה), incomplete.

No. 1, Ital. curs.; Nos. 2 and 3, Orient. Rabb. char., 4to, ff. 61 [H. No. 235].

325. 1. Fol. 3. Life of Isaac Loria, by a certain Ṣemaḥ.

2. Fol. 15. Cabbalistic homilies, by Ḥayyim Vital.

3. Fol. 52. ס' זכירה, by Zechariah Plongian (printed).

4. Fol. 96. אוצר החיים. Letter written by the physician Abraham Zakkuto to וסיטאט.

5. Fol. 99^v. נוטריקון. Abbreviations and initials, alphabetically arranged by Joshua b. Bāruch.

6. Fol. 136. ספר מגיד מישרים, by Josef Karo, copied from ed. Venice (1654).

7. Fol. 145. ספר הנקוד. Cabbalistic treatise; fol. 166^v, the ספר חיי העולם הבא quoted.

8. *a.* Fol. 168. מיפרקי המרכבה; *b.* Fol. 168^v. ביאור מאמר מדרש רות בקצרה המובא בריקאנטו פ' וישב המתחיל ר' יודאי הוה קמיה דר' עזריה.

9. Fol. 171^v. Responsum, by Solomon al-Qabīs to Josef Karo.

10. Fol. 183. Introduction to the ספר שערי אורה, copied from ed. Offenbach (1715).

11. Fol. 168. The hymn מעון צור ישעתי; *ibid.*^v Index.

Written by Joshua Barūch Isaiāh Aryēh b. Jehīel Josef Jonah of אבריאה, and finished 7 Iyyār, 5551 (1791). On the fly-leaves (ff. 1–2) several incidents of the copyist's life.

Ital. curs. char., fol., ff. 190 [H. No. 131].

326. ספר הבטנות, according to the teachings of Isaac Loria, by Hayyim Vital (cf. fol. 17). Several portions are not to be found in the printed edition.

Orient. Rabb. char., fol., ff. 258 [No. 425].

327. 1. ספר הגלגולים, by Isaac Loria.

2. Fol. 117. Menaḥem Azariah of Fano's עיני הגלגולים.

3. Fol. 173. לקוטים כללים, by Hayyim Vital.

4. Fol. 189. סוד המרגלא, by Isaac Loria.

Ital. curs. char., 4to, ff. 210 [H. No. 12].

328. 1. השער ה' ישער מטי ולא מטי, by Isaac Loria, a fragment.

2. Fol. 6. ספר אוצרות היים, by Hayyim Vital (printed).

Written by Isaac b. Josef b. Hayyim in Morocco, and finished Thursday (*read* Tuesday), 24 Tammu'z (July 19), 1740.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 218, much dilapidated at the end [No. 499].

329. ספרא דגניעותא (attributed to the Patriarch Jacob), with Isaac Loria's Commentary (printed); the beginning is missing, and the last two leaves are damaged.

German curs. char., 4to, ff. 28 [H. No. 251].

330. Menaḥem Şiyyūni's Cabbalistic Commentary on the Pentateuch, with variations from the printed edition.

German Rabb. char., fol., ff. 116 [H. No. 405].

331. *a.* ס' מאורות נתן. Glosses on the כוונת התפלות of Isaac Loria, by Nathan Spiro of Jerusalem; *b.* Fol. 54. Abstracts from the Novellae of Hayyim Vital (with diagrams of phylacteries); *c.* Fol. 183. Abstracts from the writings of Menaḥem di Lonzano on liturgical matters.

Owner: Isaac Solomon Segre di Vercelli.

Ital. curs. char., 4to, ff. 311 [H. No. 24].

332. 1. שער השבת. Second part of ס' מאורות נתן of Nathan Spiro.

2. Fol. 105. Responsa of Isaac Loria.

3. Fol. 108. שער ראש הירש.

Ital. curs. char., 4to, ff. 159 [H. No. 41].

333. 1. Meir Poppers' (פאפרש) Commentary on Isaac Loria's מאמר הוהר on the Pentateuch; abstracts from the work of R. Judah מישען (?), and especially from Hayyim Vital's writings.

2. Fol. 128. ספר נוף עין חיים, by the same author, containing Glosses on the writings of Isaac Loria in 132 chapters.

3. Fol. 136. Commentary on Isaac Loria's תיקונים, by the same.

[Autograph?]

Owner: Zunz (No. 8).

German curs. char., 4to, ff. 315 [No. 433].

334. 1. Cabbalistic treatise by Solomon al-Qabīs on the Ten Sefiroth, beginning פירוש מאמר א' מסת' פרשת בראשית (cf. *NCat.*, 1663, 6).

2. Fol. 27. ליקוטי הקדמות לחכמת הקבלה, attributed to the same.

3. Fol. 57. Homily on כי ציד בפיו (Gen. xxv. 28).

Ital. curs. char., 4to, ff. 70 [H. No. 13].

335. 1. ספר האור, by Judah b. Jacob Ḥonein, Cabbalistic treatise on the consonants, vowel-signs, accents, and *Taggīn*. The work is divided into four chapters. The introduction ends with the following rhymes:—

אמרי יושר ודברי שפר	בהתחילי לכתוב ספר
וימלא לי תאותי עם כל שבר	ירפא אלי כל חולי ושבר
כלא יועין אל ניבור	בהשלימי עקרי ורמוזי האור
כי נר מצוה ותורה אור	יודיכני אל בדרך הולך ואור

2. Fol. 43. סוד כ"ב אותיות, Cabbalistic treatise on the consonants, by Moses b. Maimūn b. al-Bāz, beg. דע לך אתה המעיין ישמרך. האל כי כל האותיות כולם עיקרם ויסודם היא חכמת אלהי.

Written by Josef b. Solomon Mūsā.

Orient. Rabb. char., 4to, ff. 56 [H. No. 339].

336. ספר עומר, Menaḥem b. Jacob Lonzano's Commentary on the אדרא ווטא.

Ital. curs. char., fol., ff. 55 [H. No. 21].

337. Queries by Benjamin Kōhēn, addressed to R. Moses Zaccuth.

Ital. curs. char., 4to, ff. 9 [H. No. 42].

338. Several treatises by Menaḥem Azariah of Fano.

1. *a.* אמ"ע הקונטרס הראשון הזה לסדר מאמר ננים, beginning אמ"ע סדר המועדים שבחדש, beg. קונטרס חדש; *b.* Fol. 6. התקיעות ועתה נבאר מה שהתחלת בענין יהי; *c.* Fol. 15. השביעי תחלתם ראש השנה; *d.* Fol. 22. כונת השופר; *e.* Fol. 27. כונת יום הכפורים. *e.* breaks off before the end.

2. Fol. 29. Cabbalistic observations on the Tetragram in connexion with Abôth, IV, 1, by a pupil of Memahem Azariah.

Ital. curs. char., 4to, ff. 42 [No. 37].

339. Cabbalistic treatises of Memahem Azariah of Fano.

1. תקוני התשובה, according to the teachings of R. Isaac Loria, beginning מהדורה והוא בשמו וז"ל בשמו והוא מהדורה. תניינא עם תוספות עקר.

2. Fol. 53. תקון בא ממורינו יום י"ב לחדש שבט תכ"ו לפ"ק.

3. Fol. 57. Amîdâh, Spanish rite, with additional prayers.

4. Fol. 67. מסיירת המודעה and התרת נדרים.

Paper, Ital. curs. char., 12mo, ff. 69 [H. No. 43].

340. 1. לחם מן הימים, by Jacob Şemah, beginning with Index; fol. 2^v, שמוח, composed of Num. x. 35-36, by writing the letters vertically in columns.

2. Fol. 47. ספר הולדות האר"י, Biographical sketch of Isaac Loria.

Owners: David Piazza in Ferrara, 1722; Moise Zoave of Rovigo.

Ital. curs. char., 4to, ff. 60 [H. No. 348].

341. ספר עולת התמיד, by Jacob Şemah Hayyim, being based on the writings of Hayyim Vital. The work was commenced Tuesday, 7 Marheshwân, 5526 (1766) in Jerusalem. The MS. is a copy from the author's autograph.

Presented to Sir Moses Montefiore by Senior Salmôn Seniorson in Jerusalem.

Orient. Rabb. char., 4to, ff. 84 [No. 452].

342. 1. ספר נלנולי הנפש, also called משיבת נפש, by Jacob b. Şemah, headed by a poem beginning תקרא הגלגולים בסער זה. The author's preface begins עלינו לשבח לאדון שמעון בר יוחאי ולתת גדולה ליצוא ראשית אמתותיו שלא היינו בעמי הארץ ולא חלקנו כהמון העם הוא הקדוש וחסיד האלקי ר' יצחק לאוריה אשר לו דומיה תהלתי בקוצר ידיעת'.

2. Fol. 50^v. Isaac Loria's ספר הגלגולים, second part, from ch. xxxvi to lxxii.

Ital. curs. char., large fol., ff. 84 [H. No. 22].

343. a. Obituary notice on R. David [Aryeh Lida] of Amsterdam, with reference to his works, probably by his son.

b. Another on the writer's mother, Miryam b. Wolf b. Josef of Lemberg.

c. Fol. 1^v. Copy of the Testament of R. Naftâli Hirsch of Lublin.

d. Elegy, beginning באריד בשיחי ואהימה.

e. 1. Fol. 4. A piece headed כל דבר מצוה לומר ; 2. [בנסת]ה קצת הנהגות בב"ה ; 3. Fol. 12. חקון חקון כללות היחוד ; 4. Fol. 18^v. סדר הלימוד באשמורת ; 5. Fol. 21. תוכחה טובה ; 6. Fol. 41. סדר הקדיש ; 7. Fol. 44. The prayer ברוך שאמר (with Cabbalistic Commentary).

Modern German curs. char., 4to, ff. 49 [No. 247].

344. ספר תעלומות ומקורות החכמה, by Shabbethai Rafael, Cabbalistic (medical) treatise (printed).

Orient. Rabb. char., 4to, ff. 17 [No. 519].

345. (אוהל יעקב Halberstam erroneously יעקב), Commentary on the אמת ליעקב, אדרא רבא, by Jacob Marago of Tetuan.

Colophon : ע"כ מצאתי קונטרסים אחד פה אליגורנה והעתקתי אותו וזה הפירוש עשה אותו הח' המקובל אחד מתושבי טאטואן ע"ה ושמו החכם יעקב מארגו נר"ו וקרא שמו אמת ליעקב.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 64 [H. No. 23].

346. 1. שיערי רצון, by Nathan Nata b. Moses Hannover, prayers with Cabbalistic interpretations (printed). Ornamental title-page. Fol. 2. Copies of הסכמות, by R. Isaac b. Abraham of Posen, Nahmān b. Meir Rapoport of Kremnitz, Samuel Schmelke b. Meir of Ostrowo-Jarotschin, Israel b. Aaron b. Isaac of Satanow.

2. Fol. 55. מגלה עמוקות, Cabbalistic treatise on ritual matters.

3. Fol. 69. סגולות, charms ; R. Menahem of London, and R. Peres mentioned.

4. Fol. 70. Glosses on marriage ceremonies, according to Moses Zaccuto.

Writer : Abraham Samson b. Israel Levi Pobini in Turin, 1695.

Owner : Emmanuel Colonna of Turin, 1737.

Ital. curs. char., large 8vo, ff. 74 [H. No. 78].

347. ספר רויאל, Discussions on the ראי'ה, אוצר ראבי"ה, by Elyāqim Mehlsack (המלואני).

German curs. char., 4to, ff. 19 [H. No. 44].

348. 1. לקוטים, by Abraham Galante (1568), from the writings of Moses Corduero, Isaac Ashkenazi, Israel Saruk, Meir Cohen, Samson Cohen, and Isaac Loria.

2. Fol. 88. ספרא דצניעותא, ascribed to the Patriarch Jacob, with Commentary (see Neubauer, *Cat. Jews' Coll.*, p. 28).

Owner : Samuel Josef b. דאתאיה ?

Ital. curs. char., 4to, ff. 114 [H. No. 14].

349. 1. דרושים, by Moses Zaccuto.
 2. Fol. 14. Abstracts from Ḥayyim Vital's writings.
 3. Fol. 40. ישער תקן הניקבא.
 4. Fol. 48. Meditation on Adam's sin.
 5. Fol. 57. דרוש לכל הבתים שהם למלכות שהם יטבעה.
 6. Fol. 63. ישער הבירור.
 7. Fol. 67. דרוש העלם.
 8. Fol. 71. ישער צ"א חלק ט' פ"א : with many diagrams, and table of contents on fol. 1.

Ital. curs. char., 4to, ff. 77 [H. No. 34].

350. שמוש תהלים עם לוח המזמורים, by Gabriel b. Judah of Vitri.

Bought of Israel Goldblum in Rome, 1889.

Ital. Rabb. char., 12mo, ff. 27 [H. No. 47].

351. 1. ספר זרע אמת, Cabbalistic treatise by David Majār.
 2. Fol. 57. Fragment of Ḥayyim Vital's עין חיים.
 3. Fol. 67. ספר זכרון יוסף, by the copyist Josef מורדוך (see below), bibliographical notes, chiefly based on Ḥayyim Josef David Azulai ; fol. 72, List of the latter's works.

Written by Josef Murdach, who, in a note on fol. 1v, states that he found the work mentioned under No. 1, in the house of Daniel בורלה in Salonica. The copy was commenced on Purim, 5575 (1715).

Orient. Rabb. char., 4to, ff. 107 [H. No. 197].

352. Cabbalistic prescriptions in alphabetical order with explanations in (Jewish) German. On colophon, draft of a letter to R. אורי.

German curs. char., small 8vo, ff. 21 [No. 440].

353. מסכנה טפה, Cabbalistic commentary on [a printed edition, and pasted round the leaves of] ספר תקן הישלהן (Reggio, 1806), by Samuel Isaac b. Moses Ḥayy Finzi. The introduction is dated Ferrara, 28 Ab. 5605 (1845). On the last page there is a poem beg. עת ישערי מנון להפתח.

Ital. curs. char., 4to, ff. 46 [H. No. 36].

354. 1. Cabbalistic treatise, beginning זה ספר הייחוד, commentary on the Sefirōth. Fol. 19v, are mentioned R. David, and his son Abraham, further Isaac the Blind and his pupils : a. Ezra, who wrote Cabbalistic commentaries on Canticles and obscure Agādās

of the Talmud; *b.* Azriel, וּמֵאלוֹ חכמה זו בחכמה רבות פרישות רבות בחכמה זו ומאלו השנים פשטה חכמה זו כי למדוה לרבים ועיקר מעין חכמה זו בעיר ירונא (Gerona) ושם היה הרמב"ן ז"ל ונתחכם בדבר וכסה הדברים בפרשו החומש ורמזם בסודותיו.

2. Fol. 20. פירוש התפלות, by R. Azriel; fol. 22^v, Jacob Nāzir mentioned.

3. Fol. 26^v. פירוש מרכבת יחזקאל, Cabbalistic commentary on Ezekiel, ch. i.

Owner: Mordecai.

Orient. Rabb. char., ff. 81–86 inverted, fol. 86 much injured, 4to, ff. 86 [H. No. 388].

355. פירוש השם המפורש ושמו חיי עולם הבא וסוד מספר אותיות, ירושלים, Cabbalistic commentary on the Tetragram. The introduction begins פירוש שם בו ארבעים ושתים אותיות והוא פירוש שם (fol. 2) אמתת האמונה הישראלית היא שהשם יתע' (fol. 6^v, Poem, beginning שלח יד ברואה להשיג גבואה שם המפורש, and Tetragram); fol. 7, Selihōth, beg. וראו בשמו הוא (and Tetragram); fol. 8, וזהו רוח חכמה הוד מלמד (acrost. פירוש); fol. 79^v, Poem, beginning שם בן ע"ב אותיות בעלי מדע.

Vellum, Franco-German Rabb. char., 4to, ff. 80 [No. 459].

356. Cabbalistic notes and observations by Nathan Aryeh b. David Zimmer, dedicated to Sir Moses Montefiore at the completion of his centenary (1885).

4to, ff. 91 [No. 417].

357. Collectanea: *a.* Fol. 2^v. עריכת הקערה ממשנת חסידים סדר עריכת הקערה; *b.* Fol. 3^v. שער חק המצות בליל פסח; *c.* Fol. 12^v. פירוש ההגדה; *d.* Fol. 17^v. שער ספירת העומר; *e.* Fol. 29^v. סוד חג השבועות; *f.* Fol. 31^v. סוד חבלי משיח (Moses Zaccuto); *g.* Fol. 36^v. סוד חיים ה"ב משם החסידים להר"ם (Hayyim Vital); *h.* Fol. 41. בנארה ולהרי' ארון ולהר' יונה זלה"ה לזכירה מהרב ר'.; *i.* Fol. 44^v. הלכות הושענה רבה; *k.* Fol. 59. ס' הכוונות copied from Isaac Loria; *l.* Fol. 73. סוד השופר Moses Zaccuto; *m.* Fol. 80. מצות שביעית; *n.* Fol. 87^v. הלכות ציצית; *o.* Fol. 95^v. Abstract from ס' חמדת הימים.

Ital. curs. char., 4to, ff. 99 [H. No. 39].

358. Cabbalistic treatises and prescriptions: *a.* Fol. 1^v. Directions and sketch of an amulet to be given to an insane woman; *b.* Fol. 2. Table of contents of remedies described; *c.* Fol. 79^v. Observations on Ps. cxix; *d.* Fol. 92. Prayer; *e.* Fol. 100. Com-

ments on behalf of Moses Ashkenazi. Ff. 24^v, 26^v, 27^v, 82^v, and 83^v in Italian: many diagrams and marginal notes.

Ital. curs. char., 4to, ff. 114 [H. No. 19].

359. Several Cabbalistic treatises:

1. דרוש העיגלים, with ק[דמון] א[דם], אוצרות חיים דרוש א[דם], by Ḥayyim Vital, and other abstracts from the latter's writings.

2. Fol. 20. ישער ציור העולמות, by Ḥayyim Vital, beg. אני הצעיר בעולם, חיים ויטאל ראיתי לחבר דרך קצרה בענין ציור העולמות בביאור נ"ע הארץ, ch. I, חיים ויטאל ראיתי לחבר דרך קצרה בענין ציור העולמות; ch. II, חיים ויטאל ראיתי לחבר דרך קצרה בענין ציור העולמות; ch. III, חיים ויטאל ראיתי לחבר דרך קצרה בענין ציור העולמות.

3. Fol. 27. Cabbalistic prayer attributed to R. Ismael.

4. Fol. 30. סדר החגרה, by Ḥayyim Vital, headed זה מצאתי בספר הכוונות בח"ב דף ד"ע"ב ישורה כ"ד. Cabbalistic commentary on the Passover Haggādāh.

5. Fol. 40. ישער הפרצופים.

6. Fol. 43. כללים, by Isaac Loria.

German curs. char., small 8vo, ff. 47 [No. 463].

360. סודות התפלות ומצות המועדים (Title on cover, inside), beginning wanting; *a.* Fol. 2. סוד העמידה; *b.* Fol. 109. סוד קריאת שמע; *c.* Fol. 175. ענין פסח ויציאת מצרים; *d.* Fol. 195. כללות תפלות ראש השנה; *e.* Fol. 221. סוד הסוכה.

With many marginal notes.

Ital. curs. char., 4to, ff. 232 [H. No. 18].

361. שרשי הישמות [also styled ערכי הכנויים], by Moses Zaccuto; fol. 47. פזמון for Passover; fol. 48, האמת ע"ד גדול ע"ד האמת.

[The ערכי הכנויים is printed at the end of פזמון, Salonica, 1755.]

Ital. curs. char., 4to, ff. 48 [H. No. 27].

VI.

POETRY.

362. I. Poems by Judah al-Ḥarīzi, headed שירים נחמדים מזהב להר' יהודה הריוזי ממחברת החמישים מספר תחכמוני אשר לא עלו במלאכת הרפום. The following are the headings in which names of persons occur. Fol. 3^{bv}, נסים בספרד, ואלה עשיתי לשם ר' שמואל ה' הראש ר' נסים בספרד, ועשיתי עמו; וחרבתים על שמו ועל שם ר' מזהיר בנו יהי אלהיו עמו

ועשיתי על החכם ר' fol. 5, בדמיסק כשנסע משהבר יוסף הרופא לחמת
 ואלה עשיתי לקבר אדוני; *ibid.*^v; יוסף המערבי בנוסעי אל ארץ הצבי
 ואלה עשיתי על אדוני עזרא הסופר; *ibid.*; יחזקאל מכובד הטאו להקל
 ואלה עשיתי על המתפאר על הר"ם ז"ל בהניונו; fol. 6; למצוא כפרה
 (Maimonides); *ibid.* ואלה עשיתים לר"ם ולספרד שלחתיים; *ibid.*
 ואלה עשיתים לר' מנחם בר יצחק דיין מצרים; אין; (Tahkem., *Maq.*, L);
 ועשיתי על הראש ר' נסים ז"ל ושלחתי; *ibid.*^v; כמוהו נדיב ידים ונקי כפים
 ועשיתי על הנשיא ר' fol. 7^v (not identical with Tahkem., L); אליו
 ועשיתי לאיש מן החשובים הנדיבים ושמו; fol. 8; יוסף ב' שושן כשנפטר
 ואלה עשיתי בבית אדוננו עזרא ע"ה והנם חקוקים בקירות; *ibid.*; ירוחם
 ועשיתי בחדש תענית דישמעאלים כששמעתי משכמיים בשחר; *ibid.*^v; הבית
 עשיתי על הנשיא ר' ששת שהיה ראש נדיבי עולם ואוצר; *ibid.*; ואוכלים
 וכתבתי לר' יוסף מקור התושיה; בן השר המצרי ר'; *ibid.*; החמודים כולם
 ובהיותי; *ibid.*; ועשיתי על קהל לוניאל; ישמרם האל; fol. 9; עובדיה ז"ל
 בלוניאל בקש ממני ר' יהונתן הכהן להעתיק לו סדר זרעים; לר' משה אביר
 הרועים; ואחר שהעתיקתי; עם אלה השירים אליו שלחתי
 והעתיקתי בספרד; *ibid.*, refers evidently to Maimūni's Commentary on the Mishnāh;
 ספר מורה הנבוכים מלשון ערב אל לשון הקדש לא מהנסכים ושמו יוסף;
 ועשיתי בארצות; *ibid.*^v; והיה לראותו כוסף ושלחתיהו לו עם אלה השירים
 ועשיתי בדמיסק על ר' צדקיה; fol. 10; מערב לאיש טפסר; ללמדו דרך מוסר
 ועשיתי באשור על ענין הקהלות אשר חזיתי; *ibid.*^v; הדיין לסבה ולענין
 ועשיתי על הנשיא ר' מכיר; אותו לטוב; fol. 11; ובארצות מזרח ראיתי
 אוכיר. With many variations from the printed editions.

II. Fol. 14. Moses b. Ezra, headed על היין עופר, beg. טוב תחזה עופר
 זמן עד אן תתן; *ibid.*, (2 ll.); *ibid.*, שחה אחי והשקני עדי כי, (2 ll.);
 בטוליטולה followed by a piece in rhymed prose, beginning על פטירת החסיד הנעלה דון
 לאיש ושמו אברהם אשר הרים מנכסיו; *ibid.*; יוסף באן בנשת זלה"ה
 בתים עשה אנזרק בונפת; fol. 15^v, headed תרומה לה; ספר תורה אחד
 נ"ע כאשר השלים לכתוב ס' בחינת עולם לה' ידעיה הפניני ז"ל
 חרות בעט ברזל ועופרת על; fol. 16; עצה טובה מספר בן המלך והגזיר
 מצבת החכם ר' דוד בעל ספר לשון למודים וספר תבונת בן שלמה בן דוד בן
 שלמה בן הרב של ספרד המרום דון דוד הנקבר בטוליטולה בין מצבת
 הרא"ש ז"ל ובין מצבת הר' מנחם בן זרח ז"ל בעל ספר צידה לדרך והוא
 היה בן דון גדליה הזקן בן שלמה הראשון בן החכם המופלא אבי המשוררים
 המובהק בכל התלמוד הרב ר' יוסף זקנו של החכם יוסף בן יחיאל ז"ל אשר
 קונן הקרהה על הרשב"א ז"ל והוא היה תלמיד חבר להרשב"א הנז' הנקבר
 באראען בן יהודה בן הנשיא דון יחיאל; יחיאל זלה"ה ראש המשפחה הקדומה
 מופת הדור והדרו ויראתי; *ibid.*, [י]; של בני יחיאל ישצ"ו ויגן בעדם אמן

היא אוצרו ה"ה הרב השלם ר' דוד ו' יחייא נצב"ה נתבקש בישיבה של מעלה
 את זה *ibid.*, headed הרס"ד (1504) בעיר הגדולה קויטאנטינה
 ועוד, fol. 17, מוצאתי כתוב בשבח קד הקמח שחבר הרב רבינו בחיי הדין
 מוצאתי שיר אחר מרובע ופשוט איטד יזרר כותב הספר לעצמו יוסף ב"ר
 ילדי ימים חשו *ibid.*, beg. ; דוסא ז"ל וחתם שמו בראש הבהים ובה אמר
ibid., (10 ll.); fol. 18, beg. כצל ברח וניטמו ; לעבוא
 fol. 19, קינה היא וקוננוה על הרב אבן זלה"ה *ibid.*, headed ; אל מי אישא
 שיר שולח להר מאיר נ"ע בשבח שירתו ושמחת המיטורר השולח *ibid.*,
 fol. 20, חידה על המכתב *ibid.*, headed ; שירתו זאת אליו בקבלתה
 כתב התרעומת איש א' על חברו בנדבו והוא הלך נא וגר בארץ
 שיר שלוח לרב וגדול, fol. 21, ; ודוריש שלומי וטובתו מקצה הארץ ועד קצהו
 הנה מחרעם מתהפכות הזמן ודברי תנהומין על פטירת ס' נ"ע ובסוף
ibid., Prose ; השירה יחלה פרוי להשיב לו דבר בה יתחם מעצבין הפרידה
 piece beg. מאל עילום ; fol. 23, beg. ; לנטע השכל ינצר היוטר
 שיר נאה ליטני רעים אהובים נפרד, *ibid.*, (4 ll.) ; רדו אל נן *ibid.*,
 מהם פלוני אוהבם . . . ועל פרידתם מתרעמים ויטאו מטלם וזה מילולם
 שיר, fol. 25, (28 ll.) ; יונים בניהם ניטאו אלינו *ibid.*, beg. ;
 שלוח בסוף הכתב מהאבירים כתבו לו פעמים שלש ואין קול ואין עונה
 מעונות מעונותי ואל מות *ibid.*, beginning (11 ll.) ; ואין קיטב
 יודיע מיזורר לאהובו הנפרד כי מיום הפרד מעל אהיו לא מצא *ibid.*,
 fol. 26, (13 ll.) ; איש נבון וחכם יארח עמו לחברה רק בנערים בעם ובה אמר
 מאד קלה פרידתי *ibid.*, beg. ; שיר ידידות מאוהב לאהבה *ibid.*,
 (12 ll.) ; שיר שלוח לא' מן המיזוררים להר' יאשיה נ"ע באמור, *ibid.*,
 (8 ll.) ; אליו כי הדין עמו לבכות אמו כי היא היתה אם לבניה והתהיל שירו כאלו
 שלוח להר' יאשיה הנז' לנחמו על פטירת *ibid.*, (24 ll.) ; להחכים בדבר
 fol. 29, (32 ll.) ; הלעד הזמן ידו הנטויה *ibid.*, beg. ; (20 ll.) ; אמו
 Piece in prose beg. ; דעות וחסן ישועות *ibid.*, fol. 31, Mose b. Ezra ;
 קינה על אוהב *ibid.*, fol. 32, (32 ll.) ; לבכי יהמה לזמן שאפו Poem beg. ;
 לזמן בוגד *ibid.*, beg. ; (13 ll.) ; רוע אשר ימיו קומטו בלא עת בארץ נכריה
 (35 ll.) ; קינה מפוארת לאישה כבודה וגברת *ibid.*, fol. 33, (42 ll.) ;
 fol. 35, beg. ; על הקערה, five epigrams ; (56 ll.) ; אליכם אמונים *ibid.*,
 fol. 38, headed ; שלא לשחות מים אחר אכילת דגים *ibid.*, headed ;
 שיה נאה לא' מהמיזוררים בהפרדו מעל אחיו ושמו יהוסף ובמר שיחו הרבה
 כמעט אשורי הידירים *ibid.*, beg. ; תלונותיו על הזמן וירבה הלולים על חבירו הנז'
ibid., (22 ll.) ; הלמוד מזמן הפוך בחרתם *ibid.*, beg. ; (37 ll.) ; נטו
 לבכי יחרד *ibid.*, beg. ; (16 ll.) ; לעין נחמד אשר צמח בנן אל *ibid.*,
 (25 ll.) ; אילת אהבים *ibid.*, beg. ; (15 ll.) ; נדו ימי השחרות *ibid.*,
 fol. 41, ; נתנה לאוהביה מתן בפתר ויריבו עליה יודעיה וא' מאוהביה שמע הדבר וישא
 M. b. E. (55 ll.) ; אש קדחו אוריו *ibid.*, beg. ; (2 ll.) ; משלו ויאמר

III. Fol. 42. Solomon b. Gabirol, beg. ישלם הסתיו נדרו (17 ll.); *ibid.*, v, אפי בסעפי חלום. הלפריש לילה על יום כנפו (18 ll.); fol. 43, beg. לבי שמה (21 ll.); (39 ll.); fol. 44, beg. היחיה איש (3 ll.); beg. עבי שחקים חן (8 ll.); *ibid.*, v, beg. Eleazar hak-Kōhēn אמונת חן (8 ll.); fol. 45, לנחל בין ממולא (33 ll.); *ibid.*, v, נכספה גם כלתה (6 ll.); fol. 46, ימיננו בתוך קוצר עצורה (14 ll.); *ibid.*, מות אהה נברא (48 ll.); fol. 47, אנוש אנוש ענוש מות וקצפו (54 ll.); fol. 48, הנפשי (20 ll.); *ibid.*, v, Moses b. Ezra תעמף במסתר תעמף (10 ll.); fol. 50, אמת עיני זממך פקוחות (55 ll.); *ibid.*, עינות תהום הנה ולא עינים (48 ll.); fol. 51, מרתיה (15 ll.); *ibid.*, v, לבי לימים נשאו אימך (20 ll.); fol. 52, לחכם גדול ציצת תלאה היתה פורחת עיני ועפעפי בדם (44 ll.); fol. 53, על הרמב"ם: לבי הולך וימלך (11 ll.); נגרו בכח יד החכם המופלג הר' יוסף ו' גליל ז"ל דבר נפלא וז"ל אמר יוסף נכנסתי בעיר פאם שנת מ"ז (1287) ובקרתי למרדכי ו' זכרי והוא מוטל על ערש דוי החולי שנפטר בו והיה מדבר עמי עד שהודיעני מה שאני מספר והוא שאמר לי שאירע בזאת המדינה שבהן א' גירש את אשתו ולבסוף רצה להחזירה מה שאין הדבר ראוי לו מן הדין ועמדתי על הגט ההוא והוא חתום בשני עדים אלא שהעד הא' הוא קרוב לכהן הנז' והתרתיו לו להחזירה אחר שעיינתי בענין ומנעתי אותו מלהחזירה עד ששלחתי שאלות למור יהודא גיאן נ"ע למרקאש (Morocco) ולמר יצחק ו' עאטאר לסיבתא (Ceuta) והגיעני תשובתם שהכהן הנז' אינו יכול להחזירה עם היות שהעד קרוב ושלחתי שאלה להרב המופלא הרשב"א ז"ל וספרתי לו כל המעשה ובעודי ממתין התשובה follows poem ראייתו בחלומי שהיה הרמב"ם ז"ל בונה לי אלו הבתים beg. עבדי אשר נרצע לעבדני after which he goes on as follows: וכשנתעוררתי משנתי כתבתם ושמחתי בהם ולא היו ימים מועטים עד שהגיעני מברצלונה שולם והביא תשובת שאלה מהרב הנז' כמו שהודתי בהחזרת האיש הנהן את אשתו וכך נזרו הבתים הנוכרים ונשארתי מתפלל מהבתים האלו ממשקלם ומאמרם ועם היות שמלאכת השיר אינה מטבעי ולא הורגלתי בה מעולם ולא שמעתי בתים אלו מעולם זהו מה שספר לי וראיתי להעלותו על ספר עד באן לישנו.

IV. Fol. 54. Judah Hallēvi אמ לאלהיך (see Luzatto, *Divān*, fol. 12^r); *ibid.*, fol. 3^r); *ibid.*, v, וזה אמר בעת הכנסו בים (3 ll.); *ibid.*, v, רועד בלב ימים (4 ll.); *ibid.*, v, וזה אמר עת נכסוף לאהלו (16 ll.); fol. 55, headed שורטה אל שורחב ל' אל חי (30 ll.); fol. 56, headed בתום ארבעים (40 ll.); *ibid.*, v, beg. לא העננים הם אשר נבקעו (5 ll.); *ibid.*, v, זמן (5 ll.); *ibid.*, v, זמן

כצור (34 ll.); ידעתוך נדוד מימי עולמים (fol. 58, beg. (33 ll.); fol. 59, beg. עם הנדוד (20 ll.); *ibid.*^v, beg. שביתנו בצבייך (fol. 60, beg. כשפע הנדי ישפע לבבי (5 ll.); *ibid.*, לה לי יירי (4 ll.); *ibid.*, headed לב' שלוחים להר' יצחק ז"ל (2 ll.); *ibid.*, headed רואי תמהים (4 ll.); *ibid.*^v, היתה יונקת (32 ll.).

V. Fol. 61, כשרש עין (see Senior Sachs, *שירי שלמה*, fol. 22); fol. 62, בהר מהחלי (*ibid.*, fol. 11); fol. 63, headed להר' (dirge) (נחל קרויים, p. 17); fol. 64^v, שמואל הנניד (see Dukes, *הלצבית הן*, beg. (31 ll.); fol. 65, headed להר' (7 ll.); *ibid.*, headed מרתיה (7 ll.); *ibid.*, headed לא תנשא (7 ll.); *ibid.*, headed יחייא ליה רצון (74 ll.); *ibid.*, headed חי גואלי (74 ll.); *ibid.*, headed להר' שלמה על הנזירות ישעברו וזאת ליהודה ג' יחייא זלה"ה שעשה להן מושקל שבי יחרתי (fol. 67, headed להר' שלמה על כל הנזירות וכה אמר (39 ll.); fol. 68, headed דוד בכמה"ר (1497) (49 ll.); *ibid.*, headed על הנרוש והשמד ממלכות פורטוגאל שנת הרנ"ז (49 ll.); fol. 69, headed על הזמן להחכם דון (יהודה אברבנאל זלה"ה יספר בה את כל התלאות המוצאות אותו מיום היותו זמן הכה בחין שנן לבבי beg. וטלטלו וגרוש בנו הגדול וצואתו אליו וכו' סימן למספר דון (130 ll., see *אוצר נחמד*, II, fol. 70); fol. 72, headed אל הנער (2 ll.), referring to the number of lines of the preceding poem; *ibid.*, headed סימן שני (2 ll.); *ibid.*, headed סימן שלישי (2 ll.); *ibid.*^v, headed יצחק אברבנאל הרב הנערב דון יצחק אברבנאל (45 ll.); *ibid.*, headed איכה אהה ישבה (45 ll.); fol. 73^v, headed יצחק הכהן ז"ל למישקל להן (acrost. Isaac b. Jacob hak-Köhēn, 24 ll.); fol. 74, headed על מצבת הנבון (עוברי בעירו סלוניקה על פני האב הנכבאב כ"ה וידאל גדליה ואחרי כן יצא אחיו מצל חדריו לחצר מות בעמק (4 ll.); *ibid.*^v, headed מות (עודם מיתת שני האחים הנז' מת אחיהם; וחקק על מצבתו אלו הבתים הקטן ושמו אשר יקראו יהודה ואחר פטירת אחיו הנז' חקקו על ציונו אלה לבל באי גבול beg. על מצבת קבורת החכם רפאל הכהן; *ibid.*, headed וזאת להח' סעדיה על מצבת אישה הישובה וכה אמר (4 ll.); *ibid.*, headed על מצבת הגביר (2 ll.); *ibid.*, headed ועל מצבת אשת חבר (2 ll.); *ibid.*, headed ועל מצבת החכם הרופא ר' יעקב מלמד (2 ll.); *ibid.*, headed על ציון הח' שמואל אדרבי נ"ע נעים זמירות (6 ll.); fol. 16, Piece in prose, beg. ישמעו עמים כלם, breaks off after fol. 80; fol. 81, blank.

VI. Fol. 82. Headed בקצת היריעה (?) ועוד לו (i), beg. לא ידע קצור. קצרה, rhymed prose; *ibid.*, Several epigrams of Abraham b. Ezra; *ibid.*, v, קנה בושם, יזהר לספר בשבח החכם ואפשר יהיו בו קצת גנויות, beg. גביר זה בידו (4 ll.); *ibid.*, fol. 84, להר' רפאל הרופא, beg. שירים ששלח הר' יצחק ו' אלחרדב ז'ל לה"ר זחריה (sic) ו' בטוב טעמו והשיבו ר' זחריה (sic) על, beg. מלאכת שיר נתונה לי. כ'אבן זלה"ה ואיך תלחם, beg. והשיבו ר' יצחק, *ibid.*, וואם השיר, beg. פי חרוזו ומשקלו ידי האל, beg. בתוך זה נפטר ר' זרחיה וכתב הר' יצחק זה על קברו, *ibid.*, להר' שלמה ו' גבירול על פטירת רב האי ז'ל (11 ll.); *ibid.*, fol. 85, headed להר' יהושע ז'ל הוציא דבת ארין הצבי תוב"ב כמה שלחו לו זה השיר לא האמין אמון, beg. לתור שלחנך ומה ראית להר' ויראל ו' לאבי בשתוף מלת (10 ll.); *ibid.*, fol. 89^v, headed להר' שמעון בר צמח ה"ה (6 ll.); *ibid.*, fol. 90^v, חקק, קח מאמר חמין ותשאהו, beg. בסוף ס' התשב"ן אשר לו; *ibid.*, fol. 93, אבן על מצבת היקרה דונה שמחה אשת הר' משה אלמושינינו ז'ל על מצבת גדרת מהללים להר', *ibid.*, על מצבת הר' שלמה קאציש נ"ע הראב"ע ז'ל נכנס לבית הכנסת והיה שם עשיר אחד, *ibid.*, v, סעדיה לונגו עם הארין ולרב נאותו וגאוונו לא חלק לו כבוד בקימה . . . בה היד יי אז עלה עיטן באף הראב"ע ז'ל וכה אמר.

VII. Fol. 94. Moses b. Ezra, epigrams; *ibid.*, v, לאיש היה שמו, *ibid.*, fol. 95, אם יעלת חן, יצחק וקוראים אותו הלועזים יצאק וישא משלו; *ibid.*, fol. 102, Abr. b. Ezra (attrib.) ז'ל להר' יצחק אל האדיב, followed by many more; *ibid.*, headed למורה תמורה, beg. בשבח הרב המורה ועל שרפת ספרו והנניד הרב ר' יהודה ו' יחייא זלה"ה נשא משלו, *ibid.*, fol. 103^v, עליו עין ורשא כאשר ישב החכם הר' יעקב (5 ll.); *ibid.*, fol. 104^v, בהללו נחמיאש ז'ל על כסא כבוד בק"ק בעלי תשובה והעמידוהו וקבלוהו למרביין תורה ולהורות להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו אז ישיר כמה' גדליה בן האלוף הישיש ונעלה דון משה ו' יחייא זלא"ה וזאת אשר לו; *ibid.*, fol. 105, והר' שמואל בן פרחיה הכהן ז'ל הביא גם הוא מנחת שיחת זמירו ויהי שירו בחתימת הכתבים להחכם הנעלה, *ibid.*, v, (5 ll.); *ibid.*, fol. 105, כמה' גדליה בן האלוף הישיש ונעלה דון משה ו' יחייא זלא"ה וזאת אשר לו; *ibid.*, fol. 105, וזה להר' שלמה לבית הלוי נ"י, *ibid.*, החכם הנעלה כה' שלמה ו' פורת וזה אשר עשה הר' גדליה לו, *ibid.*, וזה לגיסו הר' יהוסף ו' יחייא נ"י, *ibid.*, (3 ll.). Here the MS. breaks off.

Span. curs. char., 4to, ff. 105 [H. No. 318].

363. Letters and poems, by Benveniste b. Labi, Solomon Bonfed, Solomon Dafeira; fol. 76, Letters, by Bäruch Almosnino; fol. 100,

הוכחה, by Solomon Carcassoni; fol. 101^v, Letters, by Solomon b. Josef הניין to his master Solomon b. Josef Zakkūth; fol. 103, ישאלה, by a later hand, see *HCat.*, p. 42.

Span. curs. char., 4to, ff. 108 [H. No. 242].

364. 1. **ספר מוסר הישכל**. Hāi Gāōn's ethical poem, beg. **ירא האל בני** (printed).

2. Fol. 7. **ספר קערת כסף**, by Josef Ezōbi, copied from the edition (Venice), 1578.

3. Fol. 12. *a.* Poems, by Meir אהנבוט (acrostic, fol. 14), 1816;

b. Fol. 16^v. Poem, by Ibn Ezra, beg. **אני הוא המקום**.

4. Fol. 20^v. Novellae on Megillah, Pesāḥim.

5. Fol. 42. More poems. After fol. 48 seven leaves have been torn out: ff. 49-95, blanks; fol. 96, Notice about the death of the writer's father, 10 Sivān, 5539 (1779), of Josef Gedaliah, the 24th of the same month, and of Ḥayyim Gedaliah, 1806.

Modern Orient. curs. char., 12mo, ff. 106 [H. No. 268].

365. 1. **כיסבה פורים**, by Qalonymos b. Qalonymos (printed).

2. Fol. 11^v. **מנחת יהודה ישנא הנשים**, by Judah b. Shabbethai, begins with the poem (printed).

3. Fol. 23. **שטאנצי על הנשים**, Poems in Hebrew and Italian.

4. Fol. 26. Poem, beginning **איני שכור כי אם שמח עלה קרה** עלה קרה.

Ital. curs. char., 4to, ff. 26 [H. No. 373].

366. Secular poems by an unknown poet. The beginning is missing.

I. Fol. 1. Headed **שיר תלונות** (see *J. Q. R.*, vol. XII, p. 138); fol. 2^v, **לעובדיה אשר לו** שיר ליחיאל ההולך לראות היעלה, (3 ll.); *ibid.*, שיר יחזק (2 ll.); fol. 3, שיר אל דודי (7 ll.); *ibid.*, שיר יחזק (4 ll.); fol. 4, המשורר לקחת הנשים אלמנות ולמאוס היעלות הבתולות (11 ll.); *ibid.*, (4 ll.) לרעים החשובים יחיאל ועובדים (?); *ibid.*, קינת המהר"ר יוסף (5 ll.) לשתי עפרות (4 ll.); fol. 6, שיר לעורר תמרורים נהי ומספר אמרים מרים (26 ll.); fol. 7, אחר בדרך הראשון לא יטה ימין ושמאל (4 ll.); *ibid.*, הלצת הענינים אשר גרו אל (9 ll., verses 3-5 acrost. מישה); *ibid.*, מנחם; fol. 10, למישה איש האלקי, שפר אמרי שפר קינות ותלונות כקול יענים ותורת אל גוייתי החסירה אשר (fol. 13, headed **בחיטבה מבכה על הזמן אשר דכא לבכו בהסירו מלפניו מחמד עיניו ותלך אל** ארין אחרת בין גורי העירות וישא משלו כי שדי המר לו זאת

הקינה הארוכה לחרבן בית אלהינו beg. בני אל חי (17 ll.); *ibid.*, headed קומה ברית אחים, שיר אל פ"א אשר עצמו הקריב לחרחר ריב (4 ll.); fol. 16, headed תוכחת מסותרת ואליה היעוזה ואליה תוכחת מסותרת (4 ll.); fol. 17, headed זה השיר ישיר המשורר בשחקו (3 ll.); fol. 17, headed בקוביא (3 ll.); fol. 18, headed בתים הערבים אל הסבה (9 ll.); fol. 19, headed קינה לספור לצרה ולבכותה בעיר פראטו (Prato) יללתה ואל הכהנים הנאנחים (Prato) יללתה ואל הכהנים הנאנחים (15 ll.) in vindication of the study, directed against Solomon b. Addereth (printed *J. Q. R.*, l.c.); fol. 20, headed שיר לימי חנכה, שיר (7 ll.); fol. 21, headed שיר אל האיש הנקרא שמו ישראל אשר ער, שיר (7 ll.); fol. 21, headed אל כל יושבי תבל בחולי ובמדונה וכאב מר ולב דוה אנושה מכתו ואין צרי למחלתו כי המערבת רדפו ורגליו נרפות כמות לפני הפוכו חשך מאור אשר פי שר beginning יום ליפיו ושמישו לא יתנהו השב רוחו וזה שירו (19 ll.); fol. 22, headed קינה על פיורנצא העיר רבתי עם אשר זעם ה' יפול שם, שיר (6 ll.); fol. 22, headed שיר אל הנעלה כר' ישמעאל (6 ll.), referring to a plague which raged in Florence in 1539; fol. 23, headed תלונה וקינה בלכתי כר' ישמעאל (4 ll.); *ibid.*, headed שיר אל האיש הלזה אשר שמו בישראל דניאל וכו' (8 ll.); fol. 24, headed שיר אל שלמה מפונציפונציאה אשר קבר פתוח (11 ll.); *ibid.*, headed נרונו וכל מזמותיו לאכול ועל בן בקרבו להב הקדחת לאכול כלב הארי וכו' (2 ll.); fol. 27, headed שיר, שיר (2 ll.); fol. 30, headed על הנבון יצחק הכהן (acrost.).

II. Fol. 32. Headed ביום אראה תשובה אל שיר אברהם, beginning שמועו תשובה נכונה, שיר (20 ll.); *ibid.*, headed ננידי שיר

A later copy of the poem, fol. 18 (inverted) is to be found at the end of the volume.

Ital. curs. char., 16mo, ff. 40 [H. No. 178].

367. Letters and poems, by Josef b. Judah זארק, in Ferrara, collected by his son Shealtiel. At the head the following poem:—

נלעג לטון מבטא שפתים	בינה הגיג תאוה לעינים
שפתי רננות בו וקול ענות	ולדל ואיש נעקש דרכים
ולכל רצון גבר פרט וכלל	הולך נטוי גרון וידים
ותנה לטוב דרכו וחוץ ערכו	תודה לבורא ניב שפתים

This is followed by a short introduction by the compiler. The work is divided into five sections:

I. Fol. 5. Letters to Benjamin b. Jeqūthiēl of Corinaldo; various

letters and invitations, signed אַנקונטילע, to R. Isaiah b. Nissim, and Mordecai b. Mordecai; fol. 22, Letter, written at אריא (Oria?), to Benjamin Corinaldo on the occasion of the marriage of the latter's daughter Abigail; fol. 23, Poem, beginning על כל כבוד חפה אחות כלה הקטיבה לליל היחוד בפני אשמייע ibid.v. Headed שירת דודך, beginning ליל היחוד, beginning שירת דודך; fol. 24, Wedding poems in honour of his relatives Isaac b. Zerahyāh Zark; Menaḥem b. Moses מאשישי, son-in-law of R. Nathan, called Bonvino; Mordecai of Monselice b. Judah Nehemiah (fol. 26); Solomon b. Isaac of למאסה; his pupil Jeqūthiēl b. Isaac Finzi; fol. 31, Poem in honour of the circumcision of Benjamin b. Mordecai מהעשירילי; Poem sent to Josef b. Judah פריר (Ferrer) in Ancona.

II. Fol. 39. Headed והשנית שלוחה לינון ואנחה, Letters of condolence to Jacob b. Moses and his brother Judah; Solomon b. Josef עטל; Josef b. Josef Kōhēn; Jōāb; Menaḥem b. Judah of Jerusalem; his son Shealtiel; epitaphs on פירנה, the wife of Abigedōr of the family עשירים; Donna, the daughter of Solomon Hisdai; Maledictory distich on the death of טרלואלייה (טמ"א) מרדכי אנילה, who had caused a conflagration in Ancona, as follows:—

טמ"א היטם אשר חטא ואשם בברכת ישם ואל זכר כמודה
שמו מלאך אבל היה מחבל ומויק אשמדאי מלכא רשדי

Fol. 53. Dirge on the death of Moses b. Eliezer; of Stella Finzi, at the request of Mordecai Finzi, in order to give comfort to her son David b. Jeqūthiēl; on Duleinea (דולסיין), mother of his daughter-in-law; on מקיירוצה, wife of Obadiah and mother of Sarah, written on behalf of פירנה, wife of Jeqūthiēl b. Natanāel; fol. 58, In memory of R. Ḥayyim b. Jōḥanan; of R. Samuel הרופא Marsimiano, who died on the road between נונארה and וילמפינטא; on Menaḥem b. Abigedōr.

III. Fol. 62. Headed והשלשית פתוחה ופשוטה להולכי ארחו ומקבלי פרוטה פרוטה; Recommendations for Jacob Usque (בצע כסף דינראו פרוטה פרוטה), dated Iyyār, 5198 (April, 1438); a certain Meir (אשקאיוו הגר) (1436), and several women to the communities of Mantua, and to a certain Isaac b. Isaac in Recanate; Meshullam b. Menaḥem; a certain Moses; Aaron b. Moses (fol. 79); Jehiēl b. Nathanāel; Josef b. Mordecai העשירילי.

IV. Fol. 89. Headed והרביעית דרושה לאהבה ואחווה ומשא ומתן; Poetic addresses (verse and rhymed prose) to the author's brother-in-law Judah קנאז;

Isaac b. Solomon of Bologna; Isaac b. Elijah and Samuel of עמניאטו; Jehiel b. Mattathias of Pisa; by Shēm Tōb of ספורן, sent to Josef Zarq from Bologna to Ferrara; to Samuel בוכב b. Josef on his arrival from עמניאטו, near Pisa, Passover, 5175 (1415); Jacob b. Solomon b. Mattathias; Joshua of מונטילין, composed during a journey from Ancona to Recanate; Josef b. Judah Ferrer; Enlubel Gracian; Jonathan b. Joshua of מונטילין; Solomon b. Josef; Dame Encontinella (אנקונטנילה); Judah b. Benjamin; Elijah b. Menaḥem; Mordecai Finzi; Solomon b. Samuel, and Jacob b. Jeqūthiel, of Toscanella; Poem, by Vidal b. Benveniste in Saragossa:—

עברה אחות כימה ובת שמש	
שש	אור זהרה חסתור בבגדי
	על רצפת עיש ברגליה
שש	תרקע מקום בהט ואבני
	וימין יי כוננה אך לא
שש	בלה מלאכתו בימים

followed by various imitations by the author; to Mordecai Finzi with a present; to Josef Hezekiah b. Moses; on behalf of Isaac Finzi to his brother-in-law, Menaḥem of Corinaldo, accompanying a gift of phylacteries; to En Mas'ūd b. Janāḥ in Ferrara; to Isaac Latīf in Modena; Exchange of ditties with Jacob of Toscanella; Elijah b. Menaḥem; Leon; Judah הרופא b. Benjamin of Legnano; Letter to his brother Shealtiel, and the latter's son Astruc Shealtiel, sent through another nephew, called Judah b. Zeraḥyāh; to Josef b. Josef Kōhēn; on behalf of Nathan, called Bonvino, sent to Mordecai of Celone on the occasion of the marriage of his daughter to Josef b. Ḥayyim; to his son Isaac in Ancona; Letter by Menaḥem of Judah in Jerusalem; to Benjamin Nathanāel b. Mordecai הרופא; to David b. Abraham (the martyr, הצדיק הקרוי); Short poem to his sons Isaac and Judah; to David b. Abraham, when leaving Recanate for סוריני; בונם (Bonhomme) Josef Benveniste; איש חיל; Judah b. Solomon Ḥisdai; his brother Isaac b. Zeraḥyāh; his pupil Jeqūthiel b. Isaac Finzi, followed by a quatrain by the latter; Letter to Benjamin b. Solomon of Pesaro in Legnano; to Jōāb b. Jehiel of Modena; (fol. 150) Benjamin b. Menaḥem Finzi; Solomon called זלמן, followed by various other letters and addresses. The end is wanting. The author wrote between the years 1419 and 1456 in Padua, Cinto, Recanate, and Mantua. Fol. 59, by a later

hand, recommendation of Isaac Blum, signed Mattathias Levi. On the fly-leaf the following rhymes:—

מלך בהכלו ראה בפתחו דל צורה כצורתו פניו פני לביא
שאל בערמה לו אם תהיה אמו ענה ואמר לו לא כן אבל אבי

Censor: Domenico Ierosolimitano.

Owners: Solomon b. Nathanāel; Abraham סולטאנה; Jacobo el Comeno.

Ital., Gk. and Rabb. char., poems vocalized, 16mo, ff. 171 [H. No. 231].

368. Poems: *a.* Elegies, 1. Isaac b. Shōsheth on the destruction of the Temple, beg. איך חבמינו ומוביחינו (88 ll.); 2. Josef b. Haqqādōsh (the martyr) Abraham Almosnino on the same subject, beg. איבה (acrostic, 30 ll.); 3. Abraham טויל b. Isaac Ḥasid on the same subject, beg. אמרו לנחלת צבי (alphabetical, with acrostic, 43 ll.); 4. beg. ציון בתוכך לב (27 ll.); 5. beg. ציון ברנה (32 ll.). *b.* Fol. 8. 1. חידה, beg. אהובי קח (10 ll.); 2. beg. אה רבקה הוא (4 ll.); 3. beg. ידידי די (5 ll.); 4. beg. אור יום (5 ll.); 5. headed שיר דשתוף (8 ll.); 6. beg. ידיד שכור. *c.* Fol. 9. Elish Hallēvi, 1. beg. נשתי פשע (2 ll.); 2. beg. אם תפרוט (acrost., 19 ll.); 3. Eight short poems, the last being an acrostic of four lines. *d.* Fol. 10r. Poem in Portuguese (?). *e.* Ibid.^v 1. קנאו שירים (3 ll.); 2. headed שיר להרמב"ם ז"ל בתחלת (5 ll.); 3. headed ספר אשר חובר בדת משה, פירוטו למיטנה (7 ll.); 4. beg. ר' אחא דמן כפר מקומו, למרנא ורבנא שמואל ז"ל (5 ll.); 5. Poem of four lines written on the left margin, beginning illegible.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 10 [H. No. 322].

369. *a.* Divān of Solomon b. Meshullam Dafieira.

b. Fol. 61. Poems from another copy of the same work; fol. 63, Letter to Anselmo (Eu Solomon) Ḥanināi, signed Solomon b. Reuben Bonfed; fol. 64, Letter to Jacob Alablag.

c. Fol. 71. Elegy on the death of a certain Solomon, and other poems.

Ital. Rabb. char., 12mo (after ff. 13, 15, and 53, lacunae), ff. 80 [H. No. 340].

370. למהברת לגר עמנואל, The Maqāmas of Immanuel b. Solomon, modern copy by Zehi Hirsch b. Mordecai Brandes, 10 Tammūz, 5647 (1787), in Amsterdam.

Modern sq. and Rabb. char., fol., ff. 130 [H. No. 118].

371. Letters and poems, beginning (25 leaves) missing.

I. *a.* The author of the first group was probably called David, as may be gathered from a poem (fol. 1^v), which is preceded by the words שיר מזמור לדוד. This is followed by letters to Josef and Judah Benveniste; *b.* Fol. 2^v. Letters by Judah Zarqō to Josef b. Jahyā, Josef Hallēvi, Ḥayyim אלפואל, Josef המון, Josef Benveniste; *c.* Fol. 10. Ḥayyim אלפואל to Judah Ṣarfāthi, and the latter's reply; *d.* Fol. 11. Eliczer Shimeōni to Meir Kapsāli; *e.* Fol. 12. Josef Taitaṣāq to Meir Benveniste and Isaac Abravanel; *f.* Fol. 13. Judah אלפאקי to Samuel ענאל; *g.* Fol. 14^v. Solomon Hallēvi to Solomon b. Yahyā; *h.* Fol. 15. Benjamin Hallēvi to Josef b. Lēb; *i.* Fol. 15^v. Elijah Obadiah to Jacob Benveniste; *j.* Fol. 16^v. Letters by Solomon b. פורת (Halberstam, פירה), (fol. 19^v) to Isaac Abravanel.

II. Fol. 24. *a.* Letters by Solomon Dafeira; *b.* Fol. 27. By Isaac b. Shēsheth; *c.* Fol. 28. מליצה, by Mordecai Jishāqī, sent to Judah Benveniste; *d.* Fol. 31. Solomon Dafeira to Meir אלודים and R. Jōhanan, and various poems sent to Shēm Tōb המשורר; *e.* Fol. 38^v. Letters and poems by Abraham איצק Hallēvi; to Crescas b. Shēsheth; *f.* Fol. 50^v. מליצה, by Solomon Lēvi, sent to השיש Don Solomon (Dafeira?), to Josef Hallēvi; *g.* Fol. 55^v. Letters by Judah (Zarqō) to Josef Yahyā and Josef Hallēvi, identical with I, *b*; *h.* Fol. 59. Poems by Solomon Dafeira; *i.* Fol. 73. מליצה, by Vidal b. Lābi, sent to Zerahyāh Hallēvi; dirges on the death of Moses Yahyā and other persons; poem sent to Shēm Tōb ארדומיל; *k.* Fol. 88. Josef Benveniste to David b. Al Tabīb (see fol. 7^v); *l.* Fol. 89. Letters by Benveniste b. Lābi.

III. Fol. 98. *a.* Continuation of above; *b.* Fol. 106. Letters by Solomon b. Reuben Bonfed to נאקו אלבלג (?), warning him against the writings of a certain ישועה. This is followed by a poem on the same subject; *c.* Fol. 111^r. Letters and poems by Solomon Benveniste; *d.* Fol. 111^v. Letters by Benveniste b. Lābi; *e.* Fol. 124. Poems by Vidal Benveniste; *f.* Fol. 129. Poems by Moses ברוואו.

IV. Fol. 136. Fragment of a Commentary on Gen., ch. xli. For many pieces of II and III, see No. 363.

Span. curs. char., ff. 136, 137, later hand, ff. 21-33, blanks, after fol. 61, lacuna; ff. 137 [H. No. 243].

372. Simḥa Qalonymus' poem תוכחת מגולה in form of a dialogue between כלכל and רררע in four parts, 1. אנרופה של חנופה; 2. חנף חכם בעיניו; 3. הכל בני אדם; 4. חכם בעיניו.

Modern squ. char., 4to, ff. 26 [H. No. 177].

373. Poems by Menahem קצנין 1. Sonnet beginning לולא מנחם הסובבים, עליון תחן קול לעני הילו (fol. 2) headed בארזות ירק; 2. (fol. 2) headed מליין מכפה אף ונודר פרין מעתיר (fol. 2^v) headed בכסאי מליצי בושר; 3. (fol. 2^v) headed אך טוב לישראל ונוצר הסד, beg. עלי עמו להרהרם הרין; 4. (fol. 3) headed פוקד עון אבות על, beg. בבני אלקים קם להתיצב מסטין מעורר דין כמתעצב; 5. (fol. 4) headed מליין ונרגן החרישו, beg. רוכב ערבות מימון יבתי הרן יהדי הוא ואין בלתי קנוא ונוקם, beg. הן קול ואין עינה כסל שוננה (ibid.^v) headed; 6. (ibid.) headed רופא כל, beg. קול סנינר דוחה מעור; 7. (ibid.) headed מקטרנו ומלות ברעתם מישונים, beg. כישר צרי תבנת; 8. (ibid.) headed דברים אחרים משיבים ועונים, beg. אפגע באישבל כפר; 9. (fol. 5) headed לולא מאור תורה עטרת כתר, beg. אחד בעולמו מוחל לכל עמו; 10. (ibid.^v) headed מליין נותן, beg. לאים ייטב בצל ישרי; 11. (fol. 6) headed; 12. (ibid.) headed הסבת מעורר דין הלא תשיגית (i) beg. ידו אל העומד נגדו.

Ital. curs. char., 8vo, ff. 6 [H. No. 206].

374. היהודים, G. E. Lessing's Drama *Die Juden*, translated into Hebrew, by Zebi Eliezer Teller in וואסלוי. With dedication to Sir Moses Montefiore.

Written 1874.

German curs. char., small 8vo, ff. 57 [No. 496].

375. קשר בן נתניה, Hebrew translation of L. Philipsohn's tragedy, *Die Entthronten*, by Zebi Eliezer Teller in Botushan. With dedication to Sir Moses Montefiore (printed).

German curs. char., small 8vo, ff. 128 [No. 494].

376. תשועת ישראל על ידי יהודית, "La Betulia liberata, opera drammatica de s^r Pietro Malatesta," translated into Hebrew by David הפשי (Franco) Mendez. Preface dated 1791. Fol. 8, הסכמות, by Daniel d' Asivido, Leb מיכרן, David Meldola, after which follows a poem with a poetic reply, and by Ḥayyim Binger. The Hebrew version of the drama is written on alternate leaves with the Italian original.

Large modern curs. char., 12mo, ff. 65 [H. No. 84].

377. 1. קונטרס פרק בשיר, Treatise on the art of poetry by Joshua b. Israel Benveniste, composed at the request of Abraham b. Josef hal-Lēvi in Constantinople in the year 5395 (1635).

2. Fol. 21. Jacob Roman's list of metres, styled קצב ומאזני משקל. The author counts fifty-one different metres (Steinschneider, *Jew. Lit.*, p. 152, ascribes to him fifty-two), each of which is illustrated by a quotation. A list of Hebrew, Arabic, and Italian technical terms is added.

At the end the copyist calls attention to the same author's work
מאזני משקל.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 25 [H. No. 119].

378. Poems by Menaḥem Noveira, in honour of Judah Ḥayyim Rocca (רוקקה), Venturina Ghironi, and Isaac and Mordecai Ghironi.

Written Verona, Shebat, 5526 (1766). Autograph.

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 6 [H. No. 400].

379. זבחי צדק, Two poems by Mattathias b. Mazzāl b. Elijas of Alessandria, on the occasion of bringing a Torāh scroll into the Synagogue in Casale in the year 1751 (אשר"י).

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 4 [H. No. 313].

380. עת הזמיר, Bridal poem by Absalom, written for the wedding of Gabriel Israel Josef Ḥayyim Triesti, also praising the house of Gabriel b. Jacob Triesti.

Ital. curs. char., 8vo, ff. 5 [No. 401].

381. כוס תנחומין, Elegy by Joshua Josef b. David Levi on the death of the Sōfēr Moses Levi מו"י in Venice, who was buried in Tēbēth, 5467 (1707). Fol. 2 gives the names of the members of the Mahamad, and other prominent persons of the Jewish Community.

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 17 [H. No. 379].

382. Poems by Daniel Belilios with illuminated title-page.

Ital. squ. char., 4to, ff. 16 [H. No. 306].

383. יר הרזוים, Dictionary of rhymes by Ḥayyim מורעי in alphabetical arrangement.

Owner: S . . . b. Israel (outside cover).

Ital. curs. char., 4to, ff. 36 [H. No. 397].

384. Poems, prescriptions and aphorisms, compiled by Reuben b. (בכור) Jacob. The name occurs also in the opening poem, which begins ראו בתים משוכללים בחכמה.

Orient. Rabb. char., 4to, ff. 24 [No. 457].

385. Mose, *Episches Gedicht von H. Moritz Rappoport*, in five parts.

Large 4to, ff. 84 [No. 530].

386. Poems by Moses Ḥayyim סוסקיני, commenced in Ellul, 5538 (1778); author's autograph.

Ital. curs. char., 8vo, ff. 50 [H. No. 199].

387. חולק שנעשו על טהרת הקדוש, Dramatic poems by Mattathias Nissim Tirmi of Pesaro, 1770 to 1772, prefaced by Efraim Josef b. David Rimini.

4to, ff. 84 and 39 blanks [H. No. 203].

388. Poem by Elias Aaron Lattes, celebrating the gift of a scroll of the Law by Isaac Jonah Giron, and his son Judah Israel, to the Synagogue in Casale in the year 1820.

4to, ff. 6 [H. No. 374].

389. Wedding poem in celebration of the marriage of Moses David b. Efraim Naḥmani with Rachel, daughter of Solomon Kōhēn בקרי, by Samuel b. Moses Kōhēn, Leghorn, 1821.

Large squ. char., 4to, ff. 3 [H. No. 364].

390. Poem dedicated to Sir Moses and Lady Montefiore, headed שיר תהלה לשני מעלה, by Josef Joel Rivlin, accompanied by an autograph letter from the author. The poem is an acrostic on the names מישה ויהודית מונטיפיור.

Large squ. char., 4to, ff. 11 [No. 485].

391. שיר תהלה ודרוש ענות צדק, Address and poem in memory of Sir Moses Montefiore's journeys to the East, by Judah b. David b. Aaron hal-Lēvi, called Leib Laser in Przemysl (Galicia), 1865.

Curs. and squ. char., 8vo, ff. 19 [No. 481].

392. בליל תפארת, containing two poetic addresses to Sir Moses Montefiore. *a.* מעטה תהלה, by Isaac Aryeh Leb Gelberg (father), of Kamianka in Galicia; *b.* (fol. 11) צבי לצדיק, by Šebi Hirsch Gelberg (son), 7 Kislēv, 5630 (1870).

Large curs. char., 8vo, ff. 14 [No. 483].

393. שיר תורה, Poem in honour of Sir Moses Montefiore, composed by Mendel Lindo, and presented by the members of the congregation of Keidani and environs, 14 Iyyār, 5606 (1846). Pasted on fly-leaf, מנחת מרחשת, poem by Solomon Salmon b. Judah Leb in Wilna.

Squ. char., 4to, ff. 6 [No. 476].

394. Poem presented to Sir Moses Montefiore, by the חברה קדישא, in Praga (May 19, 1846).

Curs. char., 4to, ff. 2 [No. 486].

395. תוכן עלילה, Poetic account of the Damascus blood accusation, composed by Elijah Mordecai Werbel, Professor of Hebrew in Odessa, for the hundredth anniversary of Sir Moses Montefiore's birthday, and presented by the son of the author. On the fly-leaf, German title.

German curs. char., 8vo, ff. 25 [No. 479].

396. שיר ותפלה, Poem and prayer in celebration of Sir Moses Montefiore's return from Russia, by Abraham (autograph).

Modern Orient. curs. and squ. char., 8vo, ff. 7 [No. 468].

397. Another copy of the same work (autograph).

ff. 7 [No. 469].

398. שיר תהלה, Poem in honour of Sir Moses Montefiore's visit to Jerusalem in the year 1875, by Israel Simmon Schajin. Many letters gilt, and the pages with coloured borders.

Large Orient. curs. char., 16mo, ff. 10 [No. 484].

399. שית יצחק ומשאת בנימין, Poem celebrating the return of Sir Moses and Lady Montefiore from Damascus, by Isaac Benjamin Wolf Alschwanger, in Tauroggen, 1846.

Modern German squ. char., 8vo, ff. 17 [No. 493].

400. בנף רננים, Poems by Jacob Hallēvi Sappir in Jerusalem, in honour of Sir Moses and Lady Montefiore.

4to, ff. 13 [No. 490].

401. שיר למעלית משה מאנטיפיורא, Poem, accompanied by an English letter, and the pen and ink etching of a tree, by Moses Sachs of Meiningen in Jerusalem.

8vo, ff. 5 [No. 542].

402. אנלי רמעות, Elegy on the death of Lady Montefiore, by Jōmtōb Spitz in Prague.

4to, ff. 2 [No. 491].

403. למנצח על השמנית, Poem by Aaron Masliaḥ b. Jeremiah Romanini, in honour of Sir Moses Montefiore, 1857.

4to, ff. 25 [No. 489].

VII.

GRAMMAR AND LEXICOGRAPHY.

GRAMMAR.

404. יסוד דקרוק, by Abraham b. Ezra, beginning with a rhymed riddle of nine lines. The solution of the latter is given on the fly-leaf by Simḥah Pinsker (copyist?), who also provided the collation with other MSS. on the margin.

German curs. char., 4to, ff. 17 [H. No. 316].

405. Profet Dūrān's מעשה אפור (printed), modern copy by B. Goldberg, finished 6 Shebāt, 5614 (1854), in Paris.

German curs. char., 4to, ff. 50 [H. No. 2].

406. 1. קצת טעמי מקרא, Treatise on the accents by Judah b. Bal'ām (printed, see Bacher, *Monatsschr.*, 1885, p. 468).

2. Fol. 10. סליקו טעמי נקוד, Treatise on Phonology, ending ומישרהיהם.

3. Fol. 21. Jacob Tām's poem on the accents (printed).

Span. Rabb. char., 4to, ff. 23 [H. No. 180].

407. 1. לישן למורים, Grammatical treatise by Solomon b. Abbā Māri Jarḥi (see *VCat.*, No. 1486, and *HB.*, VIII, p. 27). Italian words used occasionally.

2. Fol. 17^v. Benjamin b. Judah's *Introduction into the Study of Grammar* (printed, cf. Moses Qamḥi's מהלך).

Owner: S. D. Luzatto (No. 86).

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 20 [H. No. 181].

408. ספר הנקדן, by Moses han-Naḡdān of London (printed).

German curs. char., 8vo, ff. 21 [H. No. 102].

409. Grammatical work, beginning with the words פתח דברי. The printed editions (Constantinople, 1515, and Venice, 1548⁵) are minus the rhymes which divide the chapters. On the other hand, the chapter on מלות מורכבות (ed. Ven., fol. 117^v) is not to be found in the MS., neither are the rhymes, *ibid.*, fol. 128^v, and all that follows after them. On the cover the work is erroneously styled לישן למורים של הקדש. The author's name seems to have been David (see No. 410³).

Finished 16 Tammūz, 5231 (July 4, 1471), in the seventy-sixth year of the writer, whose name is, however, not disclosed.

Owners: Eliezer, ריקטי.

Censor: Luigi del ordine de S. Dominico, 1599.

Ital. curs. char., 4to, ff. 39 [H. No. 124].

410. 1. מבוא הקרוק, by a certain Benjamin. The work is headed by an acrostic on the author's name, which is mentioned a second time immediately afterwards in some lines of rhymed prose. The author wrote his book for the benefit of his brothers, chiefly his brother Aaron (fol. 10).

2. Fol. 12^v. Glosses on part of Genesis, with constant reference to Rashi, Hezekiah b. Mānōaḥ (הזקוני), and once to Elyāqim שלשן (fol. 13^v).

3. Fol. 16. Grammatical treatise by Meir b. Solomon b. David haq-Qātōn, divided into seven chapters. In the preface the author refers to his grandfather, the author of פתח דברי (see previous No.).

4. Fol. 18^v. Extracts from Solomon Parḥōn's lexicographical work, with additions.

5. Fol. 21. Remnants of analysis of verbal forms.

6. Fol. 21^v. Josef Qamḥi's ספר הזכרון (Berlin, 1888, is based on this MS.).

7. Fol. 46^v. מהדקרוק והבנינים, Grammatical definitions and rules.

8. Paradigm of verb with Italian translation.

The codex originally consisted of two separate MSS., the first comprising Nos. 1-5.

Owner [of Part II]: Eliezer b. Isaac (fol. 21^v).

German curs. char., different hands; last page, Ital. curs. char., ff. 48 and 49, pasted together; 4to, ff. 49 [H. No. 157].

411. אוצר לשון הקדש הקצר, based on Qamḥi's and David b. Jaḥyā's לישון למורים. The work consists of four chapters; ch. IV gives a list of nominal forms.

Ital. curs. char., 16mo, ff. 62 [H. No. 460].

412. מטשפט לשון הקדש, Grammatical work by Solomon Hena (Hanau). Some corrections on the fly-leaf.

German curs. char., 4to, ff. 64 [H. No. 72].

413. 1. Māsoretic notes, according to Qamḥi's מכלול.

2. Fol. 3. Composition embodying the various forms of roots with ש.

3. Fol. 17. ספר הדקדוק, by R. Eliezer, in six chapters. The technical terms are in Italian, but written in Hebrew characters, on the margin.

4. Fol. 20. ספר לשון זהב, Grammatical compendium. The headings of the chapters, however, correspond to the preceding work.

5. Fol. 58. Treatise on the Thirteen exegetical rules.

6. Fol. 61. Methodology of the Māsōrāh.

7. Fol. 64. Compendium of Logic and Psychology, styled ספר הגיון. Technical terms as in No. 3.

8. Fol. 109. אופן המדידה, Rules of measuring a Miqweh.

9. Fol. 115. כללים על הסדרים, Encyclopaedic notes on the Mishnah.

10. Fol. 118^v. ספקות על שתא אלפי שני דעלמא.

11. Fol. 126. Poem by Solomon al-Qabīs.

12. Fol. 127. *a.* The hymn יגדל; *b.* Josef Albō's objections to Maimūnī's Thirteen Articles of the Creed, in seventeen paragraphs.

Writer: Jāir b. Shabbethai, 14 Shebāt, 5327 Jan. 24, 1567).

Ital. curs. char., 8vo, ff. 131 [H. No. 229].

414. a. "Der Sammler," *Deutsch-hebräische Grammatik verfasst von M. Sachs* preceded by a Hebrew letter to Sir Moses Montefiore, dated Neulengbach, 5 Shebāt, 5618 (1858).

b. לְשׁוֹן צְרוּפָה, Hebrew Dictionary by the same author.

Large 4to, pp. 136 and 121 [No. 528].

LEXICOGRAPHY.

415. Nathan b. Jehiel's סֵפֶר הָעֵרוּךְ (see Kohut's edition, vol. I. p. 1). On the fly-leaf a poem headed עַל מִצְוַת כּוֹכָה יִשְׂרָאֵל וּמִיִּטְבַּח עַל מִצְוַת כּוֹכָה Finished Tuesday, 6 Adar I, 5176 (Feb. 4, 1416).

Writer: Moses b. Elias.

Owner: Isaac b. Gershōn טְרַיִיבַט, who sold it to Josef of מינצֶלֶץ, in Modena, Wednesday, April 4, 5266 (1506).

German Rabb. char.; headings and catch-words squ. char., the poem Ital. curs. char., 4to, ff. 385 [II. No. 90].

416. 1. Annotations to the Talmud vocabulary, chiefly in reference to the Arūkh. The author also mentions Rashi and Maimūni, and quotes Greek and Latin words.

2. Fol. 89. Metaphysical essay on Gen., ch. i, with reference to the Sefer Ješirāh. Rashi, Maimūni, Nahmanides, and Levi b. Gershōn are repeatedly quoted. This is followed by some observations on other verses of Genesis.

3. Fol. 99. Mathematical definitions and problems.

4. Fol. 105. Compendium on Psychology, according to the Arab Aristotelians.

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 113, many blanks [II. No. 158].

417. 1. סֵפֶר עֵין חַיִּים, Hebrew-German glossary.

2. Fol. 36^v. Moral observations in Hebrew and [Jewish] German.

3. Fol. 43. Treatise on the miracles performed for the Patriarchs and Prophets.

4. Fol. 48. לוח הזמנים, Chronological tables from Moses to the expulsion of the Ten Tribes.

Written 1766.

German curs. char., 4to, ff. 49 [No. 512].

418. 1. מִרְפֵּא לְשׁוֹן [appended to a printed copy of זִכְרֵי רַב, by Benjamin Musāfia, Berlin, 1766], Hebrew-German glossary, not identical with the preceding No., although by the same author, but without explanations.

2. Fol. 68. Table of verbal forms.

3. Fol. 72. שער הבהינה, Grammatical treatise in five chapters.
4. Fol. 76. מרפא לנפש, but the work is in reality Moses b. Ḥabīb's elementary Hebrew Grammar מרפא לשון, and ends תם ספר מרפא לשון (printed).
5. Fol. 80. ספר ההרכבה, by Elias Levita (printed).
6. Fol. 84. ביאור סבות השתנות נקודות השמות, with tables appended, showing the inflexions of nouns.
German curs. char., after fol. 83 many blanks, 4to, ff. 91 [No. 513].

VIII.

MATHEMATICS, ASTRONOMY, ASTROLOGY, MAGIC.

419. 1. Abraham b. Ezra's arithmetical treatise ספר המספר, with a supplementary problem (fol. 44^v), not to be found in the printed edition (Frankfort-on-the-Main, 1895). This problem is headed אם ישאל השואל שלשה שהלכו בשוק שער הרגים, and begins לקנות דג אמרו לו למוכר בכמה תתן הדג אמר בכך ובך.

2. Fol. 45^v. חכמת המספר, by the same, on the art of reckoning with ciphers, beginning האותיות האלה תקנו אנשי הודו לצורך החישובן הראשונה עולה אחת והשניה שנים והשלשית שלשה וכן כלם עד תשעה.

The fly-leaves are occupied by various accounts, anecdotes, and tables of mōlāds and ciphers.

Owner: Samuel David Luzatto (1541).

Span. Rabb. char., 8vo, ff. 56 [H. No. 126].

420. Abraham b. Ezra's ספר העבור (printed).

Writer: B. Goldberg.

German curs. char., 4to, ff. 61 [H. No. 171].

421. *a.* ספר מונה מספר, Treatise on arithmetic by Saadyāh b. Elijah שוראקי, in seven chapters. The work is preceded by an acro-tic on the author's name; *b.* Fol. 60. Glosses on Maimūni's הלכות מליחה; *c.* Fol. 79. Explanations on some terms used by Maimūni; *d.* Fol. 82. Glosses on Maimūni's משנת ערוגה (Kil'āim, ch. iii); *e.* Fol. 88^v. Glosses on הלכות מקואוה. At the end a long poem.

Author's autograph; finished Tuesday, 24 Tēbēth, 5444 (1684).

Maghribine Rabb. char., 4to, ff. 109 [H. No. 343].

422. Abraham b. Ḥiyyā's המהלכת ספר חישובן (printed). The introduction and table of contents, as far as ch. xiv, are missing,

but replaced by a later hand. Fol. 87, Lunar eclipses in 1135, 1136, 1138, and 1139; solar eclipses in 1139 and 1140. Fol. 93, Rules for finding the Tequfōth.

Colophon (fol. 85) נשלם הספר הזה והוא חשבון המהלך לנשיאנו הגדול אברהם צאחב אל שנטא זק"ל בן הנשיא ר' חייא זצ"ל במדינת ברנלונה שנת תתצ"ו כ"ב לעומר יום ו' במחצת היום והוא עשירי לאפריל מהדשי החמה (7 Iyyār, 4896 = April 10, 1136).

Syr. Rabb. char., fol. 84^v, portion missing; 8vo, ff. 96 [H. No. 110].

423. 1. *צורת הארץ*, by Abraham b. Ḥiyyā (printed). The first four chapters and a portion of the fifth are missing; ff. 1-4 are misplaced.

2. Fol. 67. *קיצור צורת הארץ*, by Judah han-Nāsi; compendium of the preceding work.

3. Fol. 79. Commentary on Immanuel b. Jacob's astronomical treatise *שיש כנפים* (written 1415, see fol. 81), followed by the work itself with the tables and marginal notes.

4. Fol. 131. Treatise on the astrolabe, according to Ptolemy, beg. *שער הראשון בזכרון כלי האצטרלב והישואת הטבלים*. It ends *תם ונשלם ספר האצטרלב לבטלמיוס החכם בריך רחמנא דסייע לי נאום יצחק בהן*.

5. Fol. 145. Purbach's *Theorica*, beginning with a dedication to Solomon *קבלויר*; it ends *תם ונשלם תכונת הגלגל השמיני*. After this follow the mathematical figures (see *HB.*, XI, p. 124).

6. Fol. 196. *בלי הנחשת*, by Abraham b. Ezra (incomplete).

Syr. Rabb. char., fol. 75 damaged; 4to, ff. 200 [H. No. 134].

424. 1. *ספר מראה האופנים*, Sacrobosco's astronomical work, translated by Solomon b. Abraham Abigedōr (printed); finished Tēbēth, 5186 (1426).

2. Fol. 12. *רוח חן*, A kind of introduction to Maimūni's *Moreh* (printed). The author is uncertain.

Owner: Maṣliḥ Finzi.

German curs. char., 4to, ff. 20 [H. No. 244].

425. 1. *ביאור מעשה כלי האצטרלאב*, Instructions for making an astrolabe.

2. Fol. 8v. Some observations on the stars of the Zodiac, by Levi b. Gershōm, taken in 1325.

3. Fol. 8v. Tables showing the latitudes and longitudes of stars of the first and second magnitudes.

4. Fol. 9v. Tables showing the latitudes and longitudes of important towns in Asia, Africa, and Europe.

5. Fol. 12. **שבע כוכבי לכת**, Various astrological and meteorological rules.

6. Fol. 14. Jacob b. Mākhīr's Hebrew translation (from an Arabic original) of a treatise on the astrolabe in forty chapters.

Colophon : **נשלם ספר פירוש האצטורלב והעתיקו החכם הגדול הנכבד ר' יעקב יצ"ו בן כבוד החכם ר' מכור זצ"ל מלשון הגרי אל לשון עברי**.

7. Fol. 32. Jacob b. Mākhīr's (Profet Tabbōn) treatise on the Quadrant (**כלי הקררן**) in sixteen chapters.

8. Fol. 45^v. Fragment of a treatise on the stations of the moon.

9. Fol. 46. Treatise on the astrolabe by Judah b. Eliezer.

[Owner : Samuel David Luzatto.]

Vellum and paper, Span. Rabb. char., No. 2 later ; on ff. 10, 13, 68, and 70, diagrams of spherical figures and astrolabes ; 8vo, ff. 70 [H. No. 127].

426. 1. **ספר התכונה**, Ḥayyim Vital's astronomical work in four parts, copied from the author's autograph (Pt. I printed). The work, which was written 1521 (cf. fol. 38), refers several times to the tables of Abraham Zaccuto (see below), the **אורה סלולה** of Isaac b. **אלהרוב** (fol. 44^v), and to Ibn Ezra's astrological treatise **ראשית חכמה**.

2. Fol. 53. Abraham Zaccuto's *Astronomical Tables*. Tab. XIX, Eclipses of the moon according to Jacob Pōēl.

3. Fol. 71^v. **קיצור אלפראנאני**, Compendium of al-Farghāni's compendium of the *Almagest* in seven chapters. Copied from Ḥayyim Vital's copy.

4. Fol. 75. **סדר גורל החול**, Treatise on geomancy, beg. **דע כי עור מצאתי למחבר ספר א' 81** ; fol. 81, **יש מסדרין תפלה זו קודם שישליכוהו** ; fol. 82, Horoscope (**מישפט**) set by Abraham Zaccuto, in Damascus, Monday, 26 Shebat, 5275 (*read* Sunday, 11 February, 1515) ; *ibid.*^v, Charm against toothache.

5. Fol. 83. Ḥayyim Vital's Cabbalistical work **ספר הליקוטם**, according to the teachings of Isaac Loria. Ff. 115 to 132 (after fol. 32 of this work) are occupied by a commentary on the **אדרת** **אדרת האוינו**, **זוטא**.

Writer of No. 5 : David **נטקויצו אבריש**, who gave it to Mordecai **בושבליל** (Buschweiler ?).

Owner : Josef hak-Kōhēn.

Span. Rabb. char., various hands, 4to, ff. 217 [H. No. 241].

427. **ספר ארובות השמים**, by Israel b. Moses Samosc, a work on astronomy. The end is wanting.

Owner : Zunz (No. 25).

German curs. char., fol., ff. 79 [No. 421].

428. 1. נייר הימים, by Menahem Samsōn Basila, rules of calendar making, and astronomical tables.

2. Fol. 81. Jacob b. David b. Jōm Tōb Pōel's Tables.

3. Fol. 113. Mordecai Finzi's Tables (printed).

4. Fol. 125. הנהגה על הביסויכטילי, beginning כתב חכם אחד אשר נקרא בשמו אנדריאס ארגולוס (Andreas Argulus), in *Pandosion Sphericum*. On fol. 126^v the year 5456 (1696) is given.

5. Fol. 131. Calendar rules.

6. Fol. 164. Similar rules in Italian.

Ital. curs. char., different hands, fol., ff. 164 [No. 416].

429. יסוד העבור, based on the work of Judah Hazzān of Treves (טריוויז) and Uri b. Simon, with tables.

See *HB.*, XVIII, p. 67 sq. [but read המולד לכל הריש].

Owner: E. Carmoly (No. 274).

Orient. Rabb. char., 16mo, ff. 28 [H. No. 321].

430. B. Goldberg, *Tables according to the Teqāfōth of R. Adā*, accompanied by a gloss on Tōsefōth to Rōsh Hashshānah.

German curs. char., 32mo, ff. 41 [H. No. 26].

431. 1. Calendar Tables, beginning 5205 (1444), ending נאום צדיק; fol. 4^v, the rhymes—

אדם עצב אל תאנה אחר טרחה יבא אתנה
אל תתהדר אנוש גביר אחר דרגא יבא תביר

2. Fol. 5. Rhymed conundrums and epigrams.

3. Fol. 5^v. Beg. בידיעת המולד מהחדש הנעלם, rules for the calculation of moon eclipses, illustrated by the Mōlād of Nīsān, 5104 (1344).

4. Fol. 7^v. Letter by [the name is erased, but Steinschneider suggests "Maimonides," cf. *Zur pseudepigr. Lit.*, p. 26 sq.] to a pupil of his [לתלמיד הנון]. The copyist adds: וואני יצחק המעתיק. כוצאתי זאת בספר מדוייק מלא מחכמות התלמיד החשוב כי מיטמרי את האהבה ורצוני וכוונתי להועילך עד מאד אודיעך דבר נפלא הוצאתיו מספר גדול לבטלימים ונסתיו astrological character. Maimonides is evidently not the author.

5. Fol. 10^v. Rhymed rules for pairing the sections of the Pentateuch, with commentary.

6. Fol. 11. Poem, beginning אלי כל יודעי עתים (see Letterbode, VII, p. 169), with commentary.

7. Fol. 12^v. Tables by Isaac b. Solomon צדיק (see above), called בן אלהרב ספרדי, dated Palermo, in Sicily, Kislēv, 5187 (1426).

8. Fol. 15^v. Letter of פורפיט מפירינייא (Profet Dūrān) to the physician Bonet המשיחי, beg. ראיתי מנלה עפה, one page only, and incomplete.

9. *a.* Fol. 17^v. Table of תקופות; *b.* Fol. 17^v. פעם אחת שאל ממני מרחוק קרשקט לעשות לו מראות מכתיבת ידי והמראות היו אלו הבחור אנהסדאי קרשקט לעשות לו מראות מכתיבת ידי והמראות היו אלו הדברים עשיתם. Underneath is written—

מראות תוי	מראות נביא	נקרא בזוי עבד שדי
וכתב עמי	תלין עתי	אם מאן יש או אחו די

10. Fol. 19. בפתח ביון דאין נותנין for Passover, beginning דינים, האיש מבפנים.

11. *a.* Fol. 20. Qalonymos' Nāsī's Azhārōth for the Great Sabbath, beginning " את מועדיי (see Zunz, *Lit. syn. P.*, p. 479); *b.* Fol. 22. Zerahyāl hal-Lēvi Gerundi b. Isaac's Azhārōth for the same day, beg. אמרת יי צרופה (see l. c., p. 461); *c.* Fol. 24. Mordecai b. Hōnein's [Zunz, l. c., p. 580, *Chanin*] זולת for Simḥath Tōrah, beg. אז מראש מקדמי ארין.

12. Fol. 25^v (l. 7). Beg. נוחנין בכל מקומות שלא לישא איטה בין פסח לישבוועת. This is followed by various Minhāgim for Passover, the agenda of the Seder nights, explanation of the term שבת הגדול, rules concerning the Passover liturgy, and the Hāggādah.

13. Fol. 30. Commentary on Canticles (specimens of which have been published by H. Saalfeld, *Mag.*, VI, p. 180).

14. *a.* Fol. 35. Beg. מצות עשה לידע שיש אלוה בעולם; *b.* Ibid. וזה סוד עזאל; *c.* Fol. 36. Commentary on the Thirteen Articles of the Creed.

15. *a.* Fol. 38. מדרש ויסעו; *b.* Fol. 39^v. אמר ד' יצחק בן פרנך כל שנותיו של אדם חקוקין לו על אחד מאיבריו.

16. *a.* Fol. 41. סוד גדול יש גן; *b.* Ibid. v. סוד שלשה המה מטיבי לכת. ערן בארין במקום ידוע.

17. Fol. 42. ספר הפאר, Cabbalistic essay on the Phylacteries, by Shēm Tōb b. Gāōn, prefaced by the two poems. Introduction only (see *SCat.*, col. 2527).

18. *a.* Fol. 53. ספר מורה דעה, Moral teachings, aphorisms and anecdotes, beg. ואמרתי מתתי אותה לאיש אחר טוב תתי את המורה לצדקה; *b.* Fol. 60. Short homily on the Ethrōg; *c.* Fol. 60^v. בשם הרב ר' שם טוב דיפארו אמרו (see *HB.*, IX, p. 22); *d.* Fol. 61. שאלה סוד; *e.* Ibid. מפני מה מילה בשמונה, מכתיבת הר' דוד כהן צבי, incomplete.

19. Fol. 63. Treatise on שחיטה. The author quotes Solomon

b. Addereth, Meir (of Rothenburg), Isaac of Corbeil, and Judah b. Benjamin. The end is wanting.

20. Fol. 69^v. Some records in connexion with the weekly portions, and accounts in Italian.

21. *a.* Fol. 71. Shehītāl rules in rhymes. The first seven strophes give the acrostic הבהן היאל; *b.* Ibid.^v. Another poem on the same subject. The strophes are alphabetically arranged, and end with the acrostic הנהן בן מר בינס הזק; *c.* Fol. 72^v. שער הפירות. Interpretation of dreams and suggestions for each day of the month; *d.* Fol. 75^v. אילו ימים שמהענים בהם; *e.* Fol. 76. Piyyut for a wedding banquet; *f.* Fol. 76^v. דרבן של תלמידי חכמים (from דרך ארץ זבא); *g.* Fol. 79. Various רינים.

22. *a.* Fol. 83. סדר ירדת גשמים, Weather forecasts; *b.* Ibid. אילו ימים קשים לכל מלאכה; *c.* Ibid.^v. ימים להקזה, Time table for bleeding; see also fol. 90 in Italian.

23. Fol. 85. Short encyclopaedical notes in twenty-three chapters (ch. 1 missing).

24. Fol. 91. Interpretations of dreams.

Owners: Isaac b. Elijah Hārōfē, Abraham b. Mahalalēl Azīz, in Ancona, R. Nissim Fermio, Abram Landadio.

Nos. 1-9, Ital. Rabb. char.; Nos. 10-14 and 23, Span. Rabb. char., various hands; Nos. 15-22, Ital. Rabb. char., various hands; ff. 73 sqq., slightly damaged, 4to, ff. 91 [H. No. 188].

432. Calendar rules and calculations, beginning אמר שמואל בשעלו בני ייטשכר לרקיע קבעו תת"ף חלקים בשעה מישום חשבון המולדות; fol. 7, פ' [עולם]; fol. 16, מולד מב' [ריאת]; fol. 24, פ' [על לוח היר]; fol. 28, פ' על ה' שערים; fol. 33, Table of Christian Festivals.

Written 1797 (see fol. 8).

German curs. char., 4to, ff. 36 [H. No. 183].

433. 1. ספר היסודות (by Josef, see *NC.*, 1330), a meteorological treatise in *nine* chapters. The introduction begins בהיותי מתאבק בעפר רגלי תלמידי חכמי תורתנו ושותה בצמא את דברייהם.

2. Fol. 7. Judah al-Ḥarīzī's translation of אגרת המוסר, attributed to Aristoteles (printed).

Span. Rabb. char., 4to, ff. 8 [H. No. 81].

434. Berakhyāh Naqdān's ספר דורי ונכרי, copied from Cod. Monac. No. 42².

German curs. char., 4to, ff. 40 [H. No. 250].

ASTROLOGY.

435. ספר גורלות חריש, beginning with diagram of a sun disc, emitting twelve rays, with directions for the use of the same in divination; fol. 4, צורה להחכם עשאה הרמב"ן ז"ל, *ibid.*^v, מצאתי בספר ר' קלונימוס וזה לשונו מצאתי בתוב בספר אחר נעיטה בשנת תצ"א (1731) מחכם א' שמו אנטינאו ארקאטו מעיר פירארה שמוזל טלה מושל על עיר טיפולי (Tivoli) פוורנצא פאיניצא (Venice) שור על סיינה (Siena) וירונה וב'.

Ital. curs. char., 4to, ff. 15 [H. No. 38].

436. גורלות, Treatise on astrology and geomancy, attributed to Ibn Ezra, beg. מיטפט העדים, הוא לך משפטי הגורל ומעשהו; fol. 20, מועתק בכל צדדיו מספר בעל החמה ויודעה לדעת מחיבות, fol. 55, הישואל.

Ital. curs. char., 4to, ff. 74 [H. No. 396].

437. Treatise on astrology, beginning missing.

Colophon: 20 Iyyār,

Writer: Ṣebi b. . . .

Maghribine curs. char., 4to, ff. 54 [No. 435].

438. 1. גרלות, Fragment of a work on geomancy.

2. Fol. 23^v. Fifty moral teachings in Arabic, each paragraph beginning with בנאדם.

3. Fol. 29. Magic cures in Hebrew and Arabic, with diagrams of amulets.

Maghribine curs. char., 4to, ff. 55 [No. 432].

IX.

MEDICINE.

439. 1. (פרקי מישה), Hebrew translation of Moses Maimūni's medical work, beginning with ch. X, with variations from the printed edition.

2. Fol. 26. Hebrew translation, by Maestro Solomon of Narbonne, of an Arabic medical work in fifty-one chapters (see Steinschneider, *Uebers.*, p. 752 sq.). The work is incomplete, ending in the middle of ch. X.

3. Fol. 46. Headed **ביאור הלכות**. Jacob b. David b. Jōm Tōb Poël's Tables, beginning with the year 1301.

Owners: Luzatto, Steinschneider (No. 23).

Span. Rabb. char., 4to, ff. 79 [H. No. 148].

440. Various medical treatises. The MS. has been described at great length by Steinschneider, *Mag.*, X, pp. 102-12.

1. On hæmorrhoides, by Solomon b. Ayyüb.

2. Fol. 15^v. On diseases of the womb.

3. Fol. 24. Notes and prescriptions.

4. Fol. 25^v. **כפר ההולדת**, in form of a dialogue between Dināh and her father, probably to serve as a compendium of midwifery.

5. Fol. 53^v. **כפר האם**, Hebrew version of Galenus' work on the womb, styled Gynæceas.

Paper and vellum, Span. Rabb. char., 4to, ff. 62 [H. No. 253].

441. 1. Fol. 2. Medical treatise by Gentilis of Foligno (**גינלי** **מפוליני**, see Steinschneider, *Mag.*, X, p. 160 sqq.). The work contains 592 (St. 292, misprint) prescriptions, the numbers of which are given on the margin. The work ends **נטלמו רפואת הפיזיקו** "Finished are the prescriptions of the physician."

2. *a.* Fol. 54. **זהו מעשה צירוגיאה ומעשה תחבושת מדינו**, Treatise on surgery and bandaging by Dinus [de Gersho, see Steinschneider, l. c., p. 162], containing 118 paragraphs. It ends **תני דברי דינו אבק טוב ומופלג טפי מ"ש** (Francesco, surgeon of Perugia); *b.* Fol. 62, par. 119 to 140 **פרנציסקו צירוביק טוב יהיה בפירושה** (ibid.); *c.* Fol. 62^v. Prescription by the compiler; *d.* Fol. 65^v, Appendix containing some more prescriptions; *e.* Fol. 66. Index to Nos. 1 to 29.

3. *a.* Fol. 69. **טבוא במלאכה**, Treatise in forty-one chapters by ברנב אלברט (Bernart Alberti) on the prescriptions contained in Ibn Sīnā's Canon, ch. iv. The Hebrew translation is by Abraham Abigedōr, whose introduction has been edited by Steinschneider, l. c., p. 165; *b.* Fol. 84^v. **מפתח הסודות**, Prescriptions. The parchment covers and fol. 1 are also covered with prescriptions, one of them being in the name of Abraham **מלאקנילא**.

Vellum and paper, French Rabb. char., different hands; 4to, ff. 84 [H. No. 406].

442. **כפר רפואת**, Prescriptions and cures. Fol. 27^v, the (anonymous) author relates how he fell ill in **ברישילו**, and was cured by a barber of the name of **מסר דאוידין**; fol. 54, **Jōel**,

physician to Pope Leon, mentioned; *ibid.*, כפי מה שסידר ר"ג ז"ל, וב"ד מ'ש אנקינו ששמו ר' יצחק הרופא מהרוכוס אבירגונייא בעת התעסקו בה ברפואת הקונטי מארמנייאקה, cf. fol. 55; *ibid.*, Benjamin, physician to the duke מונילינה, who treated Messer Filippo Visconte. On the verso, this Benjamin is described מיער אריה (of Portaleone); fol. 54^v, Jacob ריקיטו; fol. 80^v, ארזילאטו quoted.

The work contains 487 paragraphs, of which an index is given at the beginning. Several illegible notices on the parchment binding.

Ital. curs. char., ff. 69-73 in Italian, 12mo, ff. 121 [H. No. 369].

443. Medical treatise, beginning אמר לפי שהיה מחסד הבורא יתע' להמציא זה מציאות היטפל על היותר שלם. On the margin, quotation from the work of Nathan b. Jōel Palqērā. Fol. 3, Definitions of the healing art, according to Aristotle, Isaac Isrā'eli and Ibn Sīnā. At the end, list of drugs and their application, in alphabetical arrangement. The MS. is probably the author's autograph, and seems to date from the twelfth century.

Vellum, German Rabb. char., marginal notes written by the same hand, 4to, ff. 18 [No. 524].

444. ספר מקיין נדרמים.

a. Medical treatise by Meir al-Guadez, translated from the Spanish original by Josef b. Joshua hak-Kōhēn. To each prescription a Latin version is added. Three Latin epigrams are to be found underneath the title (fol. 8). Fol. 9, Translator's introduction; fol. 22, תמו דברי רון מאיר אלגואדש. What follows is the translation by Josef Rōfē, pupil of Meir al-Guadez, in נינובה (Genoa), 1546. Many prescriptions are headed אמ' יוסף הכהן, and therefore probably added by the translator.

b. Fol. 71. Josef hak-Kōhēn's Supplement to the preceding work in the same arrangement. Fol. 89, ננעי חולי צרפתי; fol. 97, לסרטן הוא קאנקר; fol. 100^v, Prescriptions in Hebrew only [except one, fol. 102^v], and in a different hand; fol. 105^r, Italian notice referring to Dottore . . . di Castro di Verona; fol. 105^v, Various Italian and Hebrew prescriptions for ointments and powders.

Owners: Abraham [of] Nizza, Judah ל'צרפתי ל'בית, נירבורי, David Jonah, together with his (not named) brother; Israel Jeremias of Nizza, Kislēv, 5369 (1608). Another owner gives (fol. 2), in consequence of a dream, descriptions of the courses illnesses are supposed to follow, which attack people on certain

days of the month. Many particulars of this MS. have been given by Steinschneider, *Mag.*, X, p. 166 sqq.

Span. curs. char., 4to, ff. 110 [H. No. 407].

445. Joshua b. Hāiōfē Ibn Vivas al-Lorqī's treatise גרם המעלות. The work was composed in Arabic at the request of Benvenist b. Solomon hal-Lēvi de la Cavalleria, and translated into Hebrew by Josef, Benvenist's son (see Steinschn., *Uebers.*, p. 762, giving the date 1411).

Coleophon: באן נשלם מה שכווננו אותו בזאת האגרת הנקרא [ת] גרם המעלות מעניני הסמים הראשונים והמורכבים והושבח לאל לבנו (י) והיתה השלמת חבורם יום שני לטבוע ראשון לחדש אדר ראשון מיטת חמיטת אלפים ומאה ושישים ושמונה לבריאת עולם (Jan. 30, 1408) במרום אלקאניים.

Owner: S. D. Luzatto.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 54 [H. No. 132].

X.

POLEMICS.

446. 1. Profēt Dūrān's letter אל תהי כאבותיך, with Josef b. Shēm Tōb's Commentary, and Isaac Agrīsh's preface (printed).

2. Fol. 46^v. Maestro Astruc Remōkh's (Francesco Corni) letter to En Shealtiel Bonafoux, with Solomon Bonfed's reply (see *HB.*, XII, p. 59).

3. Fol. 53. בקשה, Poetic prayer in alphabetical arrangement.

4. Fol. 54. בקשה, by Isaac Tarfōn.

5. Fol. 55. מליצה, sent by Solomon b. Semah to Nāthān Najjār, in Constantinople, followed by the latter's reply.

6. Fol. 58. Hymn by Josef b. Shēsheth b. Latimi, beginning אאמיר את אדוני (see *NCat.*, No. 1402⁵).

Ital. curs. char., 16mo, ff. 62 [H. No. 338].

447. כפר בלימת הגוים, Polemical treatise by Profēt Dūrān (cf. Renan, *Les Écrivains juifs*, p. 403 sq.). The name of the author is not mentioned in the preface, which is otherwise complete. The year in which the treatise was composed is indicated by the letters מ'ה חר'י הא'ף הנדו'ל (Deut. xxx. 23) = [1]397 (see also

NCut., Nos. 2153-55). At the end a later hand has added the following verses, taken from a different MS. :—

בחוצות ושערים	משיבי מלחמה	לנוצרי דת תמה	אני חיל וחומה
כפי מאמר אומרים	בהבלי שוא שומרים	במימי הזרים	לגלות מסתרים
אניח רבות צורים	ולהם לתישבות	אליהם מכאובות	יעל דברי ר[י]בות
וילדי העורים	ויכלמו זדים	כזנבות האודים	וישובו בודים
(var. הנכרים)			
כנגד הסותרים	ובנין לנקמה	להוציא תעלומה	ללב נחה חכמה
לכהן באורים	ואמר ברוב חסרו	לחדש את חלדו	יצוה אל חסרו

Ital. curs. char. (except the verses which are in Rabb. char.), 4to, ff. 22 [H. No. 192].

448. לחוקיהו, מכתב לחזקיהו, by Hezekiah b. Isaac b. Bāqūdāh, in Constantinople, being a refutation of Christianity and Islām in fifteen chapters. The work is preceded by the copies of letters from Abraham Monsōn, Jehiel Bassano, and Josef of Trani; further by a poem of thirty lines, each line beginning with מ, and ending with a paragraph in prose of which each word begins with the same letter. This is followed by two more poems of five, and twenty lines respectively, by Jōm Tōb b. יעיר.

The work was finished in Nisān, 5377 (1617), and is in autograph. On fol. 53^v, two short glosses on סופה and מגילה.

Span. curs. char., 4to, ff. 53 [H. No. 314].

449. תולדות ישו הנוצרי, Life of Jesus, translated from Jacob Huldrika's (see *SBodl.*, col. 646) Latin work (Leyden, 1705), by Jacob Sobels of Wladislavow. Title-page by a later hand.

German curs. char., 8vo, ff. 28 [H. No. 141].

450. 1. Life of Jesus, beginning ויהי בימי הלינה המלכה בזמן בית שני.

2. Fol. 16. Responsum by Moses Sōfēr, on the study of the Tōrāh on certain nights.

Modern German curs. char., 4to, ff. 16 [H. No. 190].

451. 1. Moses Naḥmānides' controversy with Fra Paulus (printed).

2. Fol. 11. ספר אלדר הדני, Copied from printed editions.

3. Fol. 22. Several homilies.

4. Fol. 30^v. תקנות of R. Gershōm.

5. Fol. 32^v. מטל' חכמים והדותם, Fables, beginning לו חכם אחד היו and ending with a poem of seven lines.

6. Fol. 35. הלכות נדה, by Hillel de la Torre, in nine chapters.

Finished 24 Ab, 5592 (1832).

Squ. char., 4to, ff. 44 [H. No. 246].

452. Aaron Pontremoli's refutation of the attacks of a Christian antagonist.

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 6 [H. No. 376].

453. כפר איטם הלוי, by Joshua Segre of Casale, in refutation of Christianity. The preface is preceded by a sonnet. At the end, two parodies, the hymn יגדל, the second being by Samson מורוק.

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 40 [H. No. 324].

454. כלפול על זמן זמנים זמניהם. Polemical treatise against the Christian faith in the form of a parody of the Passover Haggādāh (cf. Steinschneider, *HB.*, VIII, p. 150), by an anonymous author. At the end a short historical notice by the copyist.

Written by Josef Menahem Treves (טריביס), begun in Turin, and finished 26 Iyyār (April 29), 1790, in Vercelli.

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 28, without title-page [H. No. 234].

455. 1. Leon of Modena's שאנת אריה (printed under the title ארי נהם).

2. Fol. 38. בן דוד, by the same author (see *NCat.*, No. 2185).

Ital. curs. char., 4to, ff. 44 [H. No. 97].

456. מאמר מן וצנה, i.e. Leon of Modena's אנרת תשובת המינים, translated back into Hebrew from an Italian version, by Isaac b. Asher Pacifico in פירן (Verona), cf. *HB.*, VI, p. 23 (Geiger). Fol. 63. Sonnet by the translator.

Paper, Ital. curs. char., 12mo, ff. 64 [H. No. 45].

457. Hartwig Wessely's translation of Moses Mendelssohn's reply to Lavater, with a Commentary.

German curs. char., 8vo, ff. 8 [H. No. 172].

458. 1. מנחת יהודה, also styled שונא נשים, by Judah hal-Lēvi b. Isaac b. Shabbethai (printed in זקנים).

2. Fol. 25. עורת נשים, Refutation of the preceding work by Isaac . . .

Vellum and paper, Span. Rabb. char., the last two leaves considerably damaged, 4to, ff. 38 [H. No. 163].

459. מנן אהרן [by Aaron Berekhyāh of Modena], a polemical treatise against Isaac b. Mattathias Alterino's כנף רננים. The author speaks (fol. 3^v) of his works אישמורת הבקר and מעבר יבוק, but without disclosing his name. The work begins: ממואמרות טהורות צרופות ומובחנות אשר יבינו ויכינו מפרשי ע"ב (?) לאהו בכנפות רובי דברי ספר כנף רננים אשר הועלם אב רם חסידה ונוצה. The following names are mentioned: Moses of מאנקיטו, Liliani Cazes, Baruch Gallidao, Ellhānān David Foa, Hezekiah Foa in Castelnuovo, Eliezer Foa in Burgo, Ḥananiah Munzilzi, Abraham Sforno.

The writer's name, Isaac Shushān b. חת, was erroneously regarded by Halberstam as that of the author.

Ital. curs. char., 4to, ff. 44 [H. No. 89].

XI.

LETTERS.

460. חשן משפט, Three letters by Don Dūrān de Lunel [Simeon b. Josef]: *a.* To Don Vidal Solomon in Perpignan; *b.* Fol. 21. To Solomon b. Addereth; *c.* Fol. 23^v. To his relatives in Perpignan. Copied from Cod. Bodl., No. 2218, 2 *d* (col. 763).

Modern curs. char., 4to, ff. 26 [H. No. 347].

461. Letters.

A. 1. *a.* Letter against Maimūni, sent by R. Meir Hallēvi to Lunel (see *NCat.*, No. 2218, 2 *w*); *b.* Fol. 3. Letter sent by R. Aaron b. Meshullām of Lunel to R. Meir Hallēvi; *c.* Fol. 4. Reply by the last-named (printed).

2. Fol. 5. Letter by Moses b. Naḥmān, beginning טרם אענה אני שונג (printed).

B. Fol. 12. *a.* חרם, of David Nāsi (printed); *b.* Letter headed נוסח הכתב ששלח אדוננו נורנו וכתרנו ומאור עינינו ר' שמואל הכהן ראש הישיבה בן רבינו דניאל ראש הישיבה שלחו לחכמי עכו ולבנו דוד בן הרב ר' אברהם נ"ע (printed).

German curs. char., different hands, No. 1, 4to, Nos. 2 and 3, fol. ff. 17 [H. No. 154].

462. כתבים ומראות, Compiled by a certain Isaac. The beginning is missing.

I. כתבים, Letters: Josef Rabbino to Judah Monte Santo in סירמיני; Isaac to Ismael הזק in Cinto; Josef Rabbino to Jacob

Rabbino in Modena; fol. 5, Mattathias and his brother Ben Šiōn to Aaron b. Abraham Carpi; Isaiah Rabbino to his father Samuel in Ferrara; Isaac to Leon b. Solomon Rabbino; to Mordecai Dato; David of Fano, the compiler's pupil, to his father Josef in Ferrara; the same to his mother Hannah of Fano, and to his grandmother *וירטורובה* in Ferrara; Moses de Castro, attendant of Rafael of Forlì, to Ben Šiōn of Norzi in Ferrara; fol. 20, Isaac to his father-in-law Israel Samuel in Piedmont (*פייאמונטא*), referring to *נורות חדשות נתחדשו על היהודים מפה מהדובוס מכאוינו*; fol. 31^v, David of Fano to his grandmother *לאוריניו*; fol. 34, Samuel *ארנייאנו* to his uncle Aaron of *רביירה* in Modena; Laura, wife of Jeqūthiel of *רביירה*, to Virturosa, wife of David of Senegalliano; Mahalēl of *רנייאנו* to his grandson Hamaṅel in Modena; Abraham de Rossi (*מהארוסי*), precentor in Lugo, to Josef in Fano; fol. 48, Judah *מהטיב* of Ravenna to his two brothers.

II. Fol. 54, *מראות*, Aphorisms, and religious and moral teachings by the same author, written for the benefit of two brothers, Samuel and Josef (called Moses), the sons of Mahalalēl; fol. 66^v, Judah b. Jeqūthiel of *רביירה*. After fol. 69^v, the *מראות* take the form of short homiletic notes on the weekly portions of the Pentateuch.

III. Fol. 99^v. Commentary on the accents.

IV. Fol. 100^v. *הקדמה לר"ח אלול* (dated 1587); *מנהגים* of Ferrara.

V. Fol. 102. *מראות*, written for David in Ferrara.

VI. Fol. 109^v. Note on *תפלין*, likewise written for David.

Owner: Samuel Beer.

Ital. curs. char., 4to, ff. 109 [II. No. 140].

463. 1. Letters and documents; *a*. Document of sale; *b*. Fol. 2. Letter by Judah Zarqo to the physician Josef *המון* on his wedding day; *c*. Fol. 3. Another by the same to the same; *d*. Drafts of various kinds of legal documents, as *שדוכין*, *אירוסין*, *פקדון*, *פשרה*, *פשוטה*, *מוכת עין באופן נאות*, *חליצה*, *נט*, *הוראת בית דין*, *תנאי*, *כתובה מהייבם*, *צואת שכיב מרע*, *חוב*, *מתנה*, *מכירה*, *הטפסה*, *אפטרופא דבי דינא*, *חלוקת קרקעות ונכסים*, *שובר*, *גובינא*, *פסיקא*, *בירורין הנקרא קומפרומיס*, *הפקעת קרושין*.

2. Fol. 21. Texts for Sabbath sermons, Winter term, 5358 (1598).

3. Fol. 22. *כתובה*, beginning damaged.

Ital. curs. char., 16mo, ff. 22 [II. No. 156].

464. Copies of letters, names, as a rule, omitted: fol. 20, Addressed to Jacob Reiner in Mantua; fol. 22^v, To Gershōm b. Qalonymos; fol. 23, Dated 1 Ab, 5354 (July 18, 1594); fol. 24, Signed הנעיר מומשפחה זובי; fol. 25, Signed Benjamin b. Azriel; fol. 27, Samuel Judah Katzenellenbogen; fol. 28 [v. fol. 36^v], Jacob הלפרון; fol. 32^v, To Gershōm Kōhēn in Padua; fol. 36, To the same; ff. 37, 38, Letters by Samuel Archevolti; fol. 44, By Mordecai Kōhēn; fol. 46, To Judah Lēb b. Moses Meir of Jesnitz; *ibid.*^v, By Lēb שייברלן; fol. 54^v, By Samuel Archevolti; fol. 59, To Leon al-Gustantin; fol. 63, By Simon סנ"ל; fol. 68, By Nāthān Ottolenghi; fol. 69, By Gershōm Kōhēn and Mordecai Kōhēn; fol. 73, Samuel Archevolti to Mordecai Bassano (באשן) in Verona; fol. 74, To David Nurlingen, 14 Tēbēth, 5361 (Dec. 19, 1600). More letters by Samuel Archevolti.

German curs. char., 4to, ff. 90, many blanks [H. No. 390].

465. אגרות רחמנות, Letters written on behalf of the poor in various Spanish and Portuguese places to: fol. 1, Zikri b. Šahl in Gibraltar, 1356; fol. 2^v, Don Jacob פרטלן; fol. 3^v, Isaac b. Moses מרקוש; fol. 6^v, Saragossa, 1 Tammūz, on behalf of Abraham מינאנקאש; fol. 8, Judah b. Josef, 1310; fol. 11^v, Josef b. Eliezer אבה, Saragossa, 1301; fol. 12^v, Moses סרקסניאל, Saragossa, Ab, 1348; fol. 13^r, Simon b. Zerahyāh, 1333; fol. 13^v, The women שולאורו and בבליטה, 1309; fol. 15, Moses of Lisbon, Saragossa, Iyyār, 1410; fol. 15^v, Josef b. Isaac שוקראן, Saragossa, 1403; fol. 16^r, Samuel בירפה in מורביטרה, and Isaac אוילי in Portugal; fol. 17^v, Jōm Tōb Lēvi and his daughter מוראה in Saragossa, 12 Adar I, 1303; fol. 19^v, Jacob b. Judah Astruc, 1333; fol. 21^v, Uzziel b. Hiyā; fol. 22 sqq. Remarks by the compiler, Solomon b. Solomon חון, dated 1410, mentioning (fol. 23^v) the names Samuel b. Jacob Šarfāthi and Isaac b. Solomon מרקוש; Copy of letter by Meir hal-Lēvi b. Todros in Burgos, mentioning Bonfed in Barcelona, dated Saragossa, 1406; fol. 40^v, על השר החכם, ר', 1306. At the end several poems and a Maqāma.

Owner: Ashkenazi b. Eliezer.

Span. Rabb. char., 4to, ff. 43 [H. No. 196].

466. 1. *a.* Drafts of letters and short essays; *b.* Fol. 14. Drafts of documents: 1. טופס משמוש ומעשה ב"ד; 2. נוסח הרשאה בקצור;

sent to Tunis, Tetuan, Cairo, and Smyrna; *g.* Fol. 30. Receipt of Samuel Nunez Da Costa, for having received from Josef Franco some jewellery belonging to Solomon Laniado; *h.* Document concerning a money transaction between Abraham נאבישן and the heirs of Jacob תמסית in Algiers, dated Leghorn, 1756; *i.* Fol. 33. Letter addressed to David b. Rafael Meldola and Judah Lēb Susman, dated Leghorn, 1700(?).

Orient. Rabb. char., various hands, 4to, ff. 33 [No. 456].

468. 1. Letters; beginning missing. No. 1, Signed Menaḥem of רוביקו b. Israel, mentions the names of Mordecai Finz, Judah of Rhodos (מרורס), and Abraham Kōhēn, "who are men of influence at the courts of the Pope and the King of France"; No. 2, Signed Elijah b. Abraham; No. 3, Signed Eliezer חמי; No. 4, Signed Jacob Israel of Ancona b. Moses; No. 5, וסדרתי להעשות טיסוטו, signed El. חמי in Parma; No. 6, Mentions Josef of Logo and Maleachi Finz; No. 7, Addressed to Solomon Finz, and refers to Isaac Finz, grandfather of addressee, Jeqūthiel, his father, פירנא, his mother, and David, his grand-uncle; No. 8, Mentions the addressee's daughter Graciosa; No. 12, Abraham Kōhēn Hārōfē, Josef Kolon; No. 13, Samuel Finz; No. 16, Josef Finz; No. 18, Shabbethai of לוטרנו; No. 20, Signed Elijah b. Abraham, 4 Ellul, 5225 (Aug. 26, 1465).

2. Fol. 13. Commentary on Gen. xlii. 9 to xlvii. 5.

3. Fol. 15. ספר הנקרא אגור (cf. *Cat.*, Neubauer, No. 1319^d), but it breaks off in the middle of ch. iii.

Ital. curs. char., No. 3, different hand, 16mo, ff. 19 [II. No. 404].

469. 1. Correspondence regarding the Ḥayyūn affair, many letters being written in Italian.

2. Fol. 43. Nehemiah H. Ḥayyūn's ספר שלהבתיה.

3. Fol. 63. מורע הרבה, Letters from the Rabbis of Smyrna and Jerusalem.

4. Fol. 105. Letter from R. Gabriel of Nikolsburg, 1 Ellul, 1703.

5. Ff. 123-6. Letters from Joshua Moses Murpurgo and Naftāli Kōhēn.

Different Ital. curs. hands, 4to, ff. 174 [H. No. 32].

470. Thirty-three letters by Ḥayyim Josef David Azulai.

Span. Rabb. char., 8vo, ff. 15 [No. 458].

471. 1. Letters addressed to Ḥayyim Benveniste. Solomon al-Gāzi, Solomon b. Abraham Hakkōhen, and הר"ץ די אלבה, concerning the Shabbethai Ṣebī movement.

2. Fol. 13. The same in different hand.
3. Fol. 22. Letters, prayers, &c.
4. Fol. 70. *בוזנות*, dated 1675.
5. Fol. 90. *דרוש התנינים*. Copied at Jerusalem, Marheshwān, 1695.
6. Fol. 105. *רוזא דמהימונתא לאמיר"ה*, by the compiler's father.
7. Fol. 116^v. *Piyyut*.
8. Fol. 117. Letter to R. Herschel in Wilna, 1691, by Benjamin Kōhēn in Reggio.
9. Ff. 120-6. Letter from Abraham Cardozo in Tripoli. Various (chiefly Ital. curs.) hands, 4to, ff. 135 [H. No. 40].

XII.

HISTORY.

472. *a*. *סדר עולם בקינור*, כללי סדר עולם, Four-and-twenty chapters, beginning ועד המבול אלף תרנ"ז שנה.
- b*. Fol. 7^v. Chronological tables, headed *סדר זמנים לקבלה אמתית* from the creation of the world to the conquest of Palestine.
- Ital. curs. char., 4to, ff. 9 [H. No. 341].
473. *a*. *עולם הפוך*, Account of the plague in Padua in 1631, by Abraham Catalano.
- b*. Fol. 10. Poem on the same event by the author's son Moses in Corti (16 strophes).
- Ital. curs. char., 4to, ff. 11 [H. No. 399].
474. 1. *Jēshūa* b. Josef's *ספר הליכות עולם* (printed).
2. Fol. 38. Samuel han-Nāgīd's *מבוא התלמוד* (printed), with a postscript by Judah b. Josef has-Sefarādi of Estella in Navarra.
3. Fol. 41. Abraham b. Daud's (the elder) *ספר הקבלה* (printed).
4. Fol. 56. Gloss on a passage in Josippon.
5. Fol. 58. Isaac Abravanel's Commentary on Isaiah lii. 13.
6. Fol. 68. Gloss on Isaiah, ch. v, by the same (end missing).
- Ital. curs. char., 4to, ff. 70 [H. No. 372].
475. 1. *קונטרס גזירות תתנ"ז*, History of the persecutions in 1096 and 1146, by Elizer b. Nathan (printed).

2. Fol. 5. גוירות תתק"ו, by Efraim b. Jacob of Bonn, with notes by E. Carmoly.

3. Fol. 12^v. Names of martyrs in Francfort-on-the-Main in 1241, 13 Sivāu. Attached is an autograph letter by Abbé Bargès to Isidore Goldblum. Copied by R. Kirchheim (see also *Ltbl. d. Orients*, 1845, No. 47).

German Rabb. char., 4to, ff. 12 [H. No. 249].

476. Samuel Algāzi b. Isaac's תולדות אדם (printed), with various ritual decisions.

German curs. char., 16mo, ff. 13 [H. No. 112].

477. Mordecai Samuel Ghirondi's תולדות גדולי ישראל וכפרט גאוני איטליא ורבני פאדובה זכרון ימי חייהם שמות חבוריהם וציוני תהלותם זצ"ל, being the author's autograph on which the printed edition (Trieste, 1853) is based. The work is preceded by an autobiographical sketch of the author.

4to, pp. 217 [H. No. 301].

478. ספר זכרונות, List of circumcisions performed by Michael of Siena, Mōhēl in the Ghetto of Rome, commencing 7 Kislēv, 5494 (Nov. 4, 1733), ending 5 Iyyār, 5506 (April 9, 1746).

Ital. curs. char., 12mo, ff. 55 [H. No. 28].

XIII.

MISCELLANEOUS MSS.

479. Vol. I of Collectanea compiled by Abraham Josef Solomon b. Mordecai Graziano of Pesaro, later on in Modena.

1. Fol. 2. ספר פתרון, Hebrew-Italian glossary of philosophic terms, copied from the collections of Aaron Berekyāh b. Moses of Modena and Samuel Portaleone b. Elishā, with marginal notes by the copyist.

2. Fol. 12. ספר אמרי בינה, Commentary on the Zōhār by Issachar Baer b. Moses Petalḥyāh (printed).

3. Fol. 54. Explanation of Aramaic words in the Zōhār.

4. Fol. 63. רוי תורה, Cabbalistic Commentary on the Old Testament by Jacob פייטו of Asti, copied from the author's autograph.

5. Fol. 118. חרושי ונמוקי תורה נביאים וכתובים, Grammatical glosses on the Old Testament by Jacob b. Isaac Hallēvi Finzi of

Casale, שׁוֹן אִשְׁכּוּנִי, copied from the author's autograph at Modena, 1070. After fol. 133 one leaf missing.

6. Fol. 137^v. Gloss on a quotation from Jacob Lombroso's edition of the Hebrew Bible (כִּלְאָ כֶּף נְהַת), Venice, 1638-9, and other glosses addressed by Jacob Finzi to Jacob Levi Tedesco in Modena, Giuseppe Ferma in Ancona (fol. 140^v) (cf. No. 5).

7. *a*. Fol. 144. Letter by the compiler to Jacob Finzi; *b*. Fol. 145. Notes on the accents; *c*. Fol. 146. טַעְמֵי תִּילִים; *d*. Fol. 147. טַעְמֵי אֲזַנֵּי, i. e. the accents of the books of Psalms, Proverbs, and Job; *e*. Fol. 147^v. Music of the accents of the Psalms by Abraham Segre of Casale.

8. Fol. 149. Annotations to the German Maḥzōr, copied by Jacob Levi Finzi.

9. Fol. 159. List of initials of Bible verses.

10. Fol. 162. כִּפְר הַדְּקָרוֹק, Grammatical treatise by Meir b. Jāir.

11. Fol. 176. כִּפְר הַנְּמוּקִים, Annotation to the Pentateuch by Jehiel Melli.

12. Fol. 182^v. Abstracts from the כִּפְר הַמְּבַלְל, after which a list of the accents.

13. Fol. 184. The paradigm פִּקָּד, with Italian translation.

14. Fol. 186. Names of the vowels.

15. Fol. 186^v. דִּינֵי שְׁחִיטָה בְּקִצּוֹר.

16. Fol. 188. Copy of two letters, *a*. by Elisha Gallico, denouncing the טִיאוֹר עֵינַים of Azariah de Rossi; *b*. by Samuel Portaleone, in defence of the Mōrēh Nebukhim, and Ibn Ezra's writings.

17. *a*. Ibid.^v דִּינֵי הַתְּרַת נֹדֵר אוֹ שְׁבוּעָה, abridged; *b*. Ibid. חִדְוֵי דִּינֵי הַתְּרַת נֹדֵרִים, by Israel Modena.

18. Fol. 189. The Hebrew alphabet arranged to form a prayer by חַט עֲמֹד זֶה אֶסְפֶּה וְכֵן צְרַת נְפֹשָׁם אֶרְאֶה פִּיאָה, as follows (vocalized) דְּלִי מִזֵּין.

19. Ibid. Abstract from the שִׁלְטַת הַקְּבֵלָה on Jehiel of Paris.

20. Fol. 192. Short memoranda on various Biblical and Talmudical topics, among which an astronomical calculation, dated Tuesday, 12 Ellul, 5279 (August 9, 1519).

21. Fol. 202. Poems: Ibn Ezra (cf. Friedländer, *Essay*, p. 147); fol. 103^v, Headed עַל מַחְלוֹקַת הַרֵב הַמְּזוּרָה פָּתַח אֶת פִּיהוּ בְּעַל הַלֶּשֶׁן וְיִשָּׁר עַל מִצְאָתִי אַחֲרָ' (91 verses); fol. 205^v, headed מַה לֵךְ אֲבִית הֵן לְבָרַךְ אַחֲרָי. beg. בְּכַפְר הַחֲכֻמִּי.

22. Fol. 206. Miscellaneous notes, finishing with several epigrams.

23. Fol. 265. פירוש על סוד פרה אדומה.

24. Fol. 272^v. *a.* ודוי, with על הטא and other prayers; *b.* פירוש סוף; *c.* איסור כולל ואיסור מוסף; *d.* Enigma beginning לא רגלים יש; *e.* Poem beginning לקוני; *f.* Elegy on the death of Josef Fatto by Rafael Josef Treves of Ferrara, beg. תם נאסף, copied from the ספר הזכרון of a certain R. Ishmael.

25. Fol. 286. *a.* The Hebrew alphabet in various arrangements with reference to Talmud Sabbath, fol. 104^r; *b.* Biblical measures and coins; *c.* Accents; *d.* Prayers; *e.* ידעו כל קהלות הקדיש כי יום ד' אהר ט"באב היה נביא אמת דורש בעליית הר"ר מנחם הורדימסי אשרי יולדתו והרבנים יושבים לפניו המר' יעקב מפרוביניש והר"ר יצחק מגשר אנרמינו והר"ר מנחם ורבנים אחרים הרר' אברהם בר ר' שמואל; *f.* והרר' אברהם בר יצחק והרר' קרישביטו העתקה זו באה מפאריש הח'ר שמואל (Evreux) בח'ר יהודה מאייברויש.

26. Fol. 295. *a.* שיר על הזמן הבוגד; *b.* Poem by Rafael Josef Treves (cf. above, No. 24), in honour of the wife and children of R. Judah יעלה of Cologne; *c.* Another poem by the same; *d.* Short poem found in a copy of Moses Qamhi's מהלך; *e.* Sections of the Talmud, in rhymes, by Benjamin Nehemiah; *f.* Poem by Azriel Graziano, son of Johānān Gallico, son-in-law of R. Azriel in Ascoli.

27. Fol. 298^v. *a.* לקוטי אורות, Abstracts from Samuel b. Tabbon's introduction to Maimūni's Commentary on Abōth, and from the latter, accompanied by Italian translation of philosophical terms by Isaac b. David Rafael of Ventura Porto; *b.* Fol. 304. Glosses on the Prayer-book, Passover Haggādah, and the Italian Maḥzōr; *c.* Fol. 316. Glosses on the same subject by Nehemiah of רוביאירה in מארטינו; *d.* Glosses on Solomon b. Gabirōl's Azhārōth; *e.* Calendar notes copied from the notes of Elijah מולי in Mantua; *f.* סדר כוונת על שם הכתוב משמנה עשרה; *g.* Copy from the Siddur of Meir הרופא, containing שמות, abstracted from the "Seventy-two Verses"; *h.* Fol. 410. Commentary on the יוצר of Sabbath Hanukkāh by Samuel Portaleone b. Elisha.

Ital. curs. char., after fol. 133 one leaf missing; 4to, ff. 414 [H. No. 227].

480. Vol. II of the preceding work (ff. 415 to 564).

1. Responsa by Abraham Menahem Porto hak-Kōhēn in Cremona.

2. Fol. 60. Responsa by other Italian Rabbis: Nathan b. Menahem, Meir b. Isaac of Venice, Moses Basula b. Abraham of Bologna, Meir of Padua, Meir b. Isaac Katzenellenbogen, Josef Finzi, Kuzi of Mantua, Aaron b. Samuel Nurlingen, Jōhānān Treves, Jacob Corinaldi, Calman of Mantua, Jacob Qalonymos b. Eliezer מונטיניס, Šemah b. Menahem, Azriel טרבנטו of Ascoli, b. Jehiel, Samuel Del Vecchio of Ferrara, Solomon b. Israel of למרקה, Levi b. Elijah טריבוט, Aaron b. Israel Finzi of ארזי, Benjamin b. Efraim Finzi of ארזי, Isaac b. Josef of מינצילצי (?), Samuel Judah Katzenellenbogen, Jacob b. Abraham Solomon hak-Kōhēn, Abigedōr b. Samson ציראץ, Ishmael Hanīnā of וולמנטו in Ferrara, Moses b. Israel Finzi of ארזי, Elijah Menahem Ḥalfōn in Venice, dated 21 Kislēv, 5295 (1535), Abraham b. Moses hak-Kōhēn, Isaac b. Abraham of Viterbo, Barūch b. Jōāb, Jehiel b. Moses hak-Kōhēn of נוסקריני, Isaac b. Emanuel de Lattes of Carpentras, 14 . . . , 343 (1583), Judah b. Shabbethai, Michael b. Shabbethai, Solomon b. Shemāyāl, Abraham b. Isaac Šarfāthi, Abraham b. Aaron of Rome, Abraham of Rovigo, Moses b. Abraham Šarfāthi in Ancona, Moses b. Mordecai Provençal, Samuel b. Solomon Isaac, Judah Ḥāsīd b. Leon Sinai of Cologne, David b. Eliezer Portaleone (משער אריה), the Physician, Eliezer b. Solomon of Estella.

3. Fol. 141. Glosses on the Shullḥan Arūkh, and short biographical notice on Nahmanides.

4. Fol. 141^v. Glosses on Al Fāsi by Samuel Portaleone.

Ital. curs. char., 4to, ff. 150 [H. No. 228].

481. 1. זכרון מרדכי, Responsa and letters by Mordecai Samuel Ghironi.

2. Fol. 36 (invertedly bound). Short verses in alphabetical order on the contents of the weekly portions בראשית to וישב. [This is repeated and continued, fol. 84, with a poem by Isaac Ḥayyim Romanin, headed על פרישיות התורה.]

3. Fol. 38 (inverted). Wedding song on the marriage of Rachel, daughter of Rafael Luzatti with a certain Solomon . . .

4. Fol. 39. Moses Maimonides' letter מגלה עמוקה (printed under the title מנלת סתרים).

5. Fol. 58 (inverted). קול ששון, Poems by Mordecai Samuel Ghironi.

6. Fol. 88. Alphabetic poem on וזאת הברכה.

8vo, ff. 88 [H. No. 288].

482. 1. עפר יעקב, Compilation of Responsa by Nathanael b. Aaron Jacob Segre, many of which are printed in שמש צדקה, and

Isaac Lampronti's **יצחק פחד**; fol. 10, Responsa by Isaac Levi and Samuel Abohāb; fol. 15, Declarations by the Rabbinical authorities of Ferrara and Mantua; fol. 100, Table of contents.

2. Fol. 131. **פומן**, beginning **פתח נא שערי רצון**.

3. Fol. 132^v. Two recipes.

Colophon: Finished 1686 in Cinto (fol. 131).

Owners: Abraham Firmicino and his brothers Rafael and Josef, sons of Gershon Firmicino, and the latter's brother Moses; Pelegrin Padoua.

Ital. curs. char., 4to, ff. 132 [H. No. 31].

483. 1. Abstracts (לקוטים) from *a*. Isaac Latīf's philosophical work **שער השמים**; *b*. Fol. 1^v. The **הרם** of David Nāsī (cf. *Orient.*, 1845, p. 739, printed **חמשה קונטרסים**, fol. 109^v sq.); *c*. Fol. 2^r. **ארבע כתני איתעבירו בני** **מילי דיושע**; *d*. Fol. 3. **ישראל קר הו קיימין על ימא דסוף**; *e*. Fol. 3^v. Family and historical notices copied from the colophon of a MS. (**מבחר הפנינים**); *f*. Fol. 4^v. Abstracts from **הנהות סמ"ק**; *g*. Fol. 6. Some historical notices. All these abstracts are accompanied by notes and comments in German.

2. Fol. 7. Poem headed **על בריאת העולם בששת ימי המעשה הקדמונים**.

3. Fol. 9. Copy of letter by R. Şebi Hirsch, Rabbi of Berlin.

4. Fol. 10. Poem beginning **שתי אחיות תאומות אחת בתולה ואחת בעולה**.

5. Fol. 11. Various letters.

6. Fol. 21. Letter of recommendation of Gumpel (?) **מליינן** (?), signature illegible; on the back the words **חבר נתן מר' יהושע** **מקראקא אב"ד מי"ן אל ר' צדוק זקנו של הבהור צידי אשר מת בברלין** **התקצ"ג**.

7. Fol. 22. Comical **קדוש** composed of incoherent verses.

8. Fol. 23. Abstract from **ס' אוצר נחמד**, Cabbalistic work by R. Tobias.

9. Fol. 24. Contents of Saadyāh's **ספר האמונות**, copied from a MS. written 1540 by a certain Isaac.

10. Fol. 25. Abstract from Samuel b. Mōtōt's **משובב נתיבות**.

11. Fol. 26. Queries addressed by Jacob Hirz Ber (**באר**), President of the Berlin community, to Jacob Hayy Recanati in Verona; answer dated 21 Nov. 1816, and attested by Dr. Marco Cunzen, Secretary to the Congregation.

12. Fol. 30. Rules to be observed with reference to a dying person and treatment of the corpse.

13. Fol. 32. Horace, *Epp.* 1, 7, in Hebrew.
14. Fol. 33^r. Acrostic on Frederic, King of Prussia, by Reuben Gumpertz, Rabbiner in Breslau; *ibid.* List of translations of the Bible in European languages.
15. Fol. 34. Short abstracts from *ספר הראב"ו*.
16. Fol. 35. Letter to Josef Jossmann Levi by Jacob Adler, dated Schleswig, 9 Nisān, 5583 (1823).
17. *a.* Fol. 36. Poems by Louis Levi; *b.* Fol. 37. By בר"ש, addressed to Zunz, 10 Ab, 1840; *c.* Fol. 38. Letter to the same by Josef Walsikanski, Apr. 28, 1841; *d.* Letter to the same by Baruch Schoenfeld.
18. Fol. 41. Hebrew translation of Zunz's sermon, *Die Einheit Gottes*, by Solomon הפ"ן in Padua.
19. Fol. 43. Notes to Zunz's *Gottesdienstliche Vorträge* in Jewish German.
20. Fol. 44^v. Note on the time of R. Simon had-Darshān by S. Rappoport (Hebrew).
21. Fol. 47. MS. of the monthly *ישרון*, No. 1 (1799).
22. Ff. 53-4. Gleim's poem, *Die Tugend*, with Hebrew version by S. M. Ehrenberg.
23. Fol. 54. Copies of gravestones.
24. Fol. 56. Two letters by Aaron Chorin to Zunz.
25. Fol. 60. Letters by Ḥayyim Baruch Maestro to Michael Simon and Solomon Winzinhausen in Cassel.
26. Fol. 67. Aḥasverus' circular letters, Mordecai's and Esther's prayers.
27. Fol. 69. *הבשרון*, Poem by Samuel Gumpertz, written at the age of eighteen (1787).
28. Fol. 71. Poem with the name *יחזאל מיכל גוטל* in large letters.
29. Fol. 72. *רעיוני שהר*. Various Hebrew poems.
30. Fol. 82. Letter by S. Silberberg, Hanover, 1820.
31. Poem in honour of the wedding of Dr. Jacobsohn with Miss Cohen in Hanover, Jan. 19, 1820. The MS. was compiled by Zunz, who added many notes.
- 4to, ff. 83 [No. 419].
- 484.** 1. Abraham b. Ezra's grammatical treatise *שפת יתר* (printed), to which the copyist added an index of the verses quoted.
2. *a.* Fol. 11. *יער לבנות* [by Josef Solomon of Candia], philoso-

phical exposition of the Holy Ark, Table, and Candlestick (incomplete); *b.* Fol. 18^v. Three short notes of philosophic character; *c.* Fol. 20^v. Elegy on the death of his (the copyist's?) wife צילה (incomplete).

3. *a.* Fragment of Isaac Abravanēl's ראש אמונה (ed. Altona, fol. 17); *b.* Fol. 23^v. Homiletic fragments.

4. Fol. 25. Fragment of Talmud Babli פסחים, ch. II, with Commentary.

5. *a.* Fol. 27. Solomon b. Addereth's חידושי אגדות on ברכות; *b.* Fol. 29. Fragmentary anecdote concerning a sudden summons received by Maimūni to appear before a prince (שר אחד), while engaged in astronomical pursuits; *c.* Ibid. Note on Kōheleth i. 8.

6. Fol. 30. Astronomical treatise ascribed to Levi b. Gershōn, headed מצאתי בתכונה חדשה לר' לוי בן גרשון בפ' שלשים ואחד. The author is, however, Levi b. Abraham b. Ḥayyim, author of בתי הנפש והלחשים, which work is quoted fol. 32^r. The work, interrupted in the middle, is resumed fol. 44^v, and ends fol. 50^v with the words נשלם המאמר בחכמת התכונה ת"ל לר' לוי בר גרשון.

7. *a.* Fol. 37. Letter by Abraham b. Ḥiyya to Judah b. Barzillai of Barcelona; *b.* Fol. 38. Moses b. Samuel b. Tabbōn's translation of Maimūni's Commentary on פאה, I, 1.

8. Fol. 39. Metaphysical treatise, beginning missing. At the end of the introduction the words are to be read ואנוכי הצעיר בריה אבא משה בר נחמן.

9. Fol. 41^v. Abstract from Nissim b. Jacob's כותרים (see *SCat.*, col. 2067).

Owner: Abraham Josef Solomon Graziano.

Vellum and paper; No. 1, Ital. curs. char., 16mo; No. 2, the same, but by a different hand; Nos. 3, 4, Orient. Rabb. char., 4to; Nos. 5-9, Span. Rabb. char., 4to, ff. 50 [No. 448].

485. קופת הרובלים, Collective title of a volume containing the following items:—

a. Commentary on פרק חלק by Isaiah b. Elijah.

b. Fol. 6^v. David Qamḥi's Commentary on מעשה בראשית.

c. Fol. 14. Homily attributed to Moses Naḥmāni, beginning אנה ה' זכר נא העיר אשר אמרת.

d. Fol. 16. Prayer by Solomon b. Addereth, beginning תפלה לעני כי יעטוף.

e. Fol. 24. Responsa by R. Efraim on the lungs of slaughtered animals.

f. Fol. 24^v. פרה אדומה, טעם ענין פרה אדומה, beg. לראה לי שהוא להכניע נאון לב טעם, beg. טעם ענין פרה אדומה, האדם.

g. Fol. 26. כוור לולב, by Isaac Todros, beginning מהראוי לך לרעת בי הוא כוור היהודי האמתי השלם עד כאן ליטנו הרב ר' אהרן ר' אהרן, ends בהן ברצלוני.

The table of contents on fol. 1 is written in the same handwriting as the text, but the supplement, written by the former owner, Mordecai Samuel Ghironi in Padua, refers to No. 451, which originally formed one volume with this.

Squ. char., 4to, ff. 27 [H. No. 245].

486. 1. ספר מתיק לנפש, by Abraham Zaccuto, a work on eschatology (printed).

2. Fol. 38. משלי סנדבר, Bidpai's Fables (printed).

3. Fol. 57^v. הדרת זקנים, Aristeeas' letter concerning the Greek translation of the Bible.

4. Fol. 105. אנרת מספרת יחכותא רצדיקי ראדעא דיישראל, Description of Palestine, chiefly with regard to the graves of distinguished Jews.

5. Fol. 113. ספר ישל גורלות, attributed to Abraham b. Ezra.

6. Fol. 140. מעשה גדול ונורא, Josef רילהריינה.

7. Fol. 149^v. ספר תולדות האריאל, Biography of Isaac b. Solomon Loria.

Written by Abraham David b. Samuel Abraham, Tammüz, 5518 (1758), in Ancona.

Ital. curs. char., 12mo, ff. 100 [H. No. 185].

487. Collectanea.

1. שער השמים, by Jacob b. Shēsheth of Gerona. The beginning is much damaged.

2. Fol. 16. Commentary on the Thirteen Divine Attributes, by Judah b. יקר, in which is embodied a Commentary on the Eighteen Benedictions.

3. *a.* Fol. 28^v. Prayer; *b.* Fol. 31. Two cabbalistic prayers attributed to Saadyah; *c.* Fol. 41^v. סוד קרית שמע על הנסתר.

4. *a.* Fol. 52. שאלות ותשובות על עשר ספירות, קדיש, by R. Pereš hak-Kōhēn; *c.* Fol. 61. Commentary on (כתר) קרושה; *d.* Fol. 62. סוד הברכות, attributed to R. Azriel; *e.* Fol. 78. ביאור תפלות ראש השנה על דרך האמת; *f.* Fol. 82. Diagrams of cups, headed סמני רפואות מה"ר יוסף על; *g.* Fol. 83. באור התפלה על דרך האמת.

5. *a.* Fol. 91. Commentary on the Ten Sefirōth by R. Azriel;

b. Fol. 91^a. Commentary on the Thirteen Divine Attributes by Asher b. David b. Abraham b. David (see *אוצר נחמד*, IV, p. 37);

c. Fol. 96. תפלת היחוד לר' נחוניא בן הקנה.

6. Fol. 100. *כתר שם טוב*, by Shēm Tōb b. Abraham b. Joshua b. Saul b. Moses b. Abraham b. Gāōn, Supercommentary on Nahmānides' Commentary (printed).

7. Fol. 156^v. Biblical chronology up to 5092 (1332).

8. Fol. 177. Commentary on Canticles by Abraham b. Isaac hal-Lēvi (printed).

According to an earlier marking of the leaves in Hebrew letters, ff. 174–220 are missing. Fol. 99^v, Short Hebrew and Arabic notice by a later hand.

Vellum, Span. Rabb. char., fol. 90, two cabbalistic diagrams, 4to, ff. 211 [H. No. 53].

488. Miscellanies, compiled by a pupil of Moses of Korfu (see fol. 3), beginning with preface.

a. Poem headed *המאמר החמישי במה שכלל אותו ספר חמאמרות* (to be compared with *לוארסטו עם הבטטה אל השלמות הרלב"ג זצ"ל וזה הקצר מפשרי לנו* (?));

b. Fol. 2^v. *עשה אברהם מסארטיאנו* (Sartirana ?) לתפארת; *c.* Fol. 3^r. *השאלנות* הישיר הראשון שחברתי בימי ילדותי בלומדי עם.

d. Fol. 3^v. *Elegy* on the death of Eliezer b. Jōhānān *סג"ל*; *e.* Fol. 12. Medical prescriptions; *f.* *Ibid.* Epigrams; *g.* Fol. 13. *תפלה למשה מריאיטי ז"ל ושמה מעון השואל*;

h. Fol. 15. Homilies and Contemplations; *i.* Fol. 21^v. Copies of letters: to Josef אורא, by Don Benveniste, one of which is addressed to the latter's son אבניראל, and by Daniel of Bologna;

k. Fol. 23^v. Dissertations and letters of contemplative character; *l.* Fol. 49^v. Letter by Isaac Abravanel; *m.* Fol. 50. *קינה*, by Judah Minz; *n.* Fol. 53. Letter by Isaac מפים; *o.* Fol. 60. *Elegy* on the death of Jacob, surnamed הטוב, in Bologna; *p.* Fol. 61. Letter by Jōhānān Judah אלטריני; *q.* Fol. 62^v. Moses Rieti's *לכנון*;

r. Fol. 64. Poems by the same (printed, see *מקדש מעט*).

Ital. curs. char., fol., ff. 68 [H. No. 104].

489. 1. *מעשה נסים*, by Solomon Eliezer Ghirondi, relating to an incident which took place in Venice, Sunday, 10 Ellul, 5444 (1684), the author being an eye-witness.

2. Fol. 6^v. Poems, 1. *מה נעמו אלי זמיריק* (14 ll.); 2. *עת בישחק* בשם משה קראתיהו (2 ll.); 3. *אראה צדק* (3 ll.); 4. *בשם משה קראתיהו* (2 ll.);

אם רחקו ארצות. 6. אהבר את מליצתי בהבטתה. 5. (3 ll.); למינן
 ובין הרע תבונה איש יערע. 7. (5 ll.); מיכרותינו

3. Fol. 7v. ויכוח בין הנפש ובין הנקף, attributed to Hm Ezra; beg.
 עמרו נא ישרים וראו

4. Fol. 11. Al Farābī's התבטת קריאת בכור אגרת (see *SCbers.*,
 p. 294).

[Owner: Mor. Sam. Ghironi (38).]

Ital. curs. char., different hands, 8vo, ff. 22 [H. No. 233].

490. 1. Poem styled ספר החרו על ספר איוב, by Zerah in
 France. According to the colophon the poem was written 5212
 (1452) but towards the end of the text the date of its composition
 is stated to have been 5124 (1364).

2. Fol. 9. ישרי תולות. *Hymns and Cantiques* for festival days
 and distinguished Sabbaths, &c., for the community of Brussels,
 by H. Sommerhausen, Ph.D., in 1836 [as to the author see *SCat.*,
 col. 2648].

3. Fol. 23. אורה צדיקים, by the Qaraite Simḥah Isaac b. Moses,
 on the difference between Rabbanites and Qaraites (printed).

4. Fol. 34. Catalogue of books.

Owner: Zunz (No. 14v).

Nos. 1 (copied from Cod. Paris, No. 110, 8) and 2 modern squ. char.;
 No. 3, curs. char., 4to, ff. 56 [No. 434].

491. a. Alphabetical list of names of persons, male and female,
 contained in letters of marriage and divorce, and copied from the
 records of the Secretary to the Jewish Community of Modena, esp.
 on behalf of R. Josef Kōhēn (מהרי"ך).

b. Fol. 46. Directions for writing letters of marriage and Haliṣāh.
 The names are given in Hebrew and Italian spellings. The
 following cities are mentioned: Ancona, Orbino, Ostiano, Bozzolo
 (בוזולו), Bologna, Brescello (בריסילו), Gazzolo (גאזולו), Guastella,
 Vignola, Mantua, Milano, Montrielli, Modena, נווילארא (Novellara),
 נייזטא, Nizza (Provence), סאל'ציטו (village near Modena), San
 Giacomo, סרמירי, Seandiano, Sapuolo, San Agnese, San Faustino,
 Savagna, San Martino, Finale, Florence, Pesaro, Padua, פריטו
 (village near Modena), Parma, Firenzuola, Cinto, Cittanuova,
 Correggio, Carpi, Corte Maggiore, Catarina, Quartirolo (village
 near Carpi), Revere (פו ריירי = on the Po, according to R. Moses
 Senigaglia), Reggio, Rovigo.

Late Ital. curs. char., 8vo, ff. 47 [H. No. 367].

492. 1. סימנים ורשימות כתבי הקברות, Records on (alleged) graves

of Biblical persons and Talmudical authorities in Palestine, by a certain Jacob, on behalf of R. Jehiel of Paris.

2. Fol. 15. Fairy tale, beg. מעשה בציד שצר עוף אחד שיודע לשון בני אדם.

3. Fol. 17. Itinerarium from Paris to Akko.

4. Fol. 19. Royal edict, countersigned by the Rabbis of Narbonne for the Jews of [Northern] France, Anjou, Poitou, and Normandy, concerning the dowry of a married woman, who died within the first year of her marriage; signed Jacob b. Meir, Isaac b. Baruch, Abraham b. Peres.

5. Fol. 22. Jacob Tam's חרם, beg. צין המטה.

6. Fol. 28. Responsum by Solomon b. Isaac (Rashi, printed, see Carmoly, *Itinéraire*, p. 175).

Vellum, French curs. char., 32mo, ff. 29 [H. No. 378].

493. 1. Solomon Pappenheim's ארבע כוכות (printed).

2. Fol. 17. Moses Maimūni's אגרת תימן (printed).

3. Fol. 29. תפלה לעצירת גשמים, composed Leghorn, 1565.

4. Fol. 32. Abraham Maimūni's letter אגרת מלחמת ה' (printed).

5. *a.* Fol. 44. Abstracts from Georgius Amira's *Grammatica Syriaca*, Rome, 1596, pp. 43, 44, four lines; *b.* Fol. 45. Efraim Syrus' alphabetical hymns on learning, Syriac in Hebrew square characters (see Lamy, *Ephraimi Syri Carmina et Sermones*).

6. Fol. 49. Piyyutim: 1. ציון הלא תשאל (Judah Hallēvi); 2. שחר אבקשך (Solomon b. Gabirol); 3. יה שמך (Jeh. Hall.); 4. אשתר ערתי; 5. יצו האל (Jeh. Hall.); 6. יצרי ראשית צרי (the same); 7. יקר יום שבת (the same); 8. אשיר במישרים (Abr. b. Ezra).

7. *a.* Fol. 56. Poem beg. בן אדם יום יום ער בא יומך, by R. שאראחל, sent to R. Nieto in Amsterdam in response to a sermon preached by the latter; *b.* Poem by Abraham of Cologne, beg. התרוממי בת שיר; *c.* Poem by David Sinzheim on Elijah Aaron Latas in Venice.

8. Fol. 58. Hāi Gāōn's ethical poem, beg. ירא האל בני.

German Rabb. char., small 4to, ff. 59 [H. No. 230].

494. 1. Poem by Simon Şemah Dūrān.

2. Fol. 4. רקוד התישים והעוים, Treatise against dancing by Solomon Ḥazzān צבי.

3. Fol. 10. תרווי זכרון, Title only, with the following rhymes:—

אקרא בנרון	חרווי זכרון
בעל זכרון	אני אהרן

and the date Amsterdam ת"ק וד"ם (1784).

4. Poem headed על בני אדם אישר שלחו ידם למלאכת השיר והם לא ידעו מה היא [at the end אלחראב] to Zerahyāh b. Danon. The name Zerahyāh appears as acrostic in the last portion of the poem.

[Owner: Carmoly, No. 242.]

German Rabb. and curs. char., 8vo, ff. 11 [II. No. 319].

495. 1. טעמי תהלים, one page only.

2. Fol. 5. Solomon b. Mushullam Dafieiria's (רביאיריאה) dictionary of rhymes, styled אמרי נואש.

3. Fol. 84. פדין נפש, according to Naḥmanides, prayers for sick persons.

4. Fol. 89. Abstract from יד חרוזים of Gershōm Hefes (printed, Venice, 1709).

5. Fol. 97. Fragment of an address, ending with a poem beg. אני היום עובר (6 ll.).

Ital. curs. char., 4to, ff. 97, many blanks [II. No. 308].

496. Dictionary of rhymes and quotations in alphabetical order. Sentences of the Talmud are accompanied by an indication of their places. Fol. 17^v, Quotations beginning with אין; fol. 18, אמרי אינשי.

Span. Rabb. char., fol., ff. 275 [No. 424].

497. 1. Moses Naḥmanides' שער הגמול (printed).

2. Fol. 55^v. ספר גן תעודות, by Jacob b. Eleazar, cf. Steinschneider, *ZDMG.*, XXVII, 555, who has however omitted to remark that ff. 51-68 ought to be placed before fol. 34.

3. Fol. 39. ספר הישר, Religious and moral essays attributed to Jacob b. Meir Tām (printed), last chapter missing.

4. Fol. 107. מפי' ר' רוד קמחי ז"ל, beg. לפרש הנכתר. עתה אשוב לפרש הנכתר. אישר מפסוק וייצר יי אלהים עד זה ספר תולדות האדם.

5. Fol. 118^v. Medical hints in Ladino, Spanish, and Hebrew.

6. Fol. 124. Single leaf, probably belonging to No. 7.

7. Fol. 125. Fragment of some work on the names of angels.

Span. Rabb. char., after fol. 15 lacuna; ff. 122, 123 blanks; 4to, ff. 125 [II. No. 152].

498. פרוס ראבי"ה חלק שלישי, Continuation of Eljāqim Melilsack's מכתב ג' מאת שלמה יהודה ראפפורט הכהן כולל ראביא"ה התנצלות על האגרת שבכרם חמד קובין ראשון מכתב כ"ג. The work contains eight chapters.

German Rabb. char., 4to, ff. 12 [II. No. 387].

499. נעמי מורע, Four essays by students of the Talmud Tōrā in Trieste, containing eulogistic references to Sir Moses Montefiore: *a.* Discussion on the sending of messengers from Palestine for the purpose of collecting money, by Isaac מאייניקא; *b.* Address to Zion, by Isaac קסטילינו; *c.* Short account of the Damascus affair, by Josef מעובריה; *d.* Discourse on the conquest of Jerusalem by Titus, by Rafael Kōhēn.

Large curs. char., 4to, ff. 10 [No. 488].

500. משלי סנדבאר, The travels of Sindbād (printed).

Late German curs. char., 12mo, ff. 12 [H. No. 113].

501. ספר כלילא ודמנא, Jacob b. Elazar's Hebrew translation, copied from Cod. Paris 1282² by Alexander Goldberg, with corrections by Ber Goldberg.

German curs. char., 4to, ff. 91 [H. No. 50].

502. Berekhyah b. Naṭrōnai han-Naḡdān's ס' משלי שועלים; beginning of introduction missing. The heading of No. 13 is placed above the text of No. 14. Ff. 69 and 70 after 72. The index given at the beginning is inaccurate, and does not tally with the arrangement in the body of the codex. Many pages are almost illegible. The MS. seems to be later than ed. Mantua, 1557.

Orient. squ. char., ff. 80 [No. 522].

503. (Mattathias b. Moses' ?) ספר אחיטוב ועלמון, religious controversy, beginning missing; beg. ויקם אחד מן האנשים.

German curs. char., 4to, ff. 23 [H. No. 129].

504. 1. *a.* Rhymed conundrums, headed זה שלחה הרבנית מצרפת ו'א"ת ב"ש; *b.* Six lines of poetry on the calendar rule להר' פרץ נ'ע.

2. Fol. 2. *a.* Glosses on various topics, as מטטרון (1 Chron. xxix. 11) with reference to the יצירה; ס' בינה; אם אין דעת אין בינה (Aboth iii. 16); ענין פרה אדומה; ואל תהי רשע בפני עצמך; *b.* ביאור יין המשמר בענין משטת ימי בראשית; *c.* Glosses on מוכח 2 Kings ii. 11; Zech. iii. 7; Exod. xxxiii. 22; Job xi. 15; 2 Kings ii. 9, followed by some lexicographical remarks; *d.* Some philosophical definitions in which R. Zerahya is mentioned; *e.* שאל אפלטון למה השכל והמושבל דבר אחד, followed by a discourse in fifty rhymed strophes, between three and six lines each. Str. xiv runs thus: שלום רב ר' שבתי השת' איפתך צדק והין צדק; בל יודעי סודך אמת יודו כי במציאות שבתי צדק. With the first lines of str. li the MS. ends.

Vellum and paper, Franco-German curs. char., 4to, ff. 15 [H. No. 307].

505. בר הקטנה, by Belway b. Asher (printed), ending with a poem of twenty-two lines, headed הם החרוים ישיש בהם ישמית בל הרדשית שבספר הזה.

Finished Thursday, 15 Ellul, 5177 (Aug. 30, 1417) by Immanuel Hayy b. Elias in איטולא. Much water-stained.

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 185 [H. No. 334].

506. Notebook of short homilies, quotations, and glosses; fol. 04v, (Jan. 29, 1601) א' כ"ו שבט יש"ס ל' הנאון והקצין במהרר יוכף פדרה והיה עמו הנאון במהרר בנימין והיה בניניהם קטטה ומריבה גדולה עד מאד והאל הגדול יתן להנאותים הנ"ל שברם י י' והיום יום השבת ישחא ר"ה אדר דאיתן יש"ס א' (Feb. 3) דרש פה החסיד הנאון דני מפררה והנושא שלו היה שלם ושלם המבער את הבערה וזה הדבור דבר על הרבי האחד שמו ר' אליעזר מניצה והוא רבי בבית כמר זימן לוריה והם אומרים שהוא מורינו וזה הנאון דני שגא היה של ר' אליעזר הנ"ל כי [בא] מפררה לדרוש ברבים אבל הנאון מהר ר"ש ארקוולטי הטיל שלום בניניהם וכ"ו

German curs. char., 4to, ff. 96 [H. No. 86].

507. ספר מצודת דוד וירי דוד, by David b. Rafael Meldola in alphabetical arrangement. The work is preceded by a list of Tannāim and Amōrāim.

Modern Span. Rabb. char., 4to, ff. 144 [No. 451].

508. Funeral sermon by Rabbi D. Meldola, delivered at the Portuguese Jews' Burial Ground on the day of the interment of Rabbi E. A. Arditti, 24 Adar II, 5592 (1832).

4to, ff. 6 [No. 544].

509. אלון בבית, In memoriam sermon delivered by Salmon Ze'eb b. Ezekiel Feiwel at the Great Synagogue in Wilna, Monday, 10th Marḥeshwān, 5623 (1863), on the occasion of Lady Montefiore's demise.

Splendid Rashi curs. char., 8vo, ff. 8 [No. 477].

510. "Confirmation Day," an extract translated from the German by A[dolf] Loewe.

8vo, ff. 16 [No. 538].

511. 1. Accounts of sums collected in many Jewish communities of the East, Italy, France, and Germany.

2. Fol. 16. a. Sermons for the Sabbaths בראשית שרה; b. Funeral sermon on a certain Judah Hallēvi; c. Sermons for the Sabbaths שלח לך, כלה, אהרי קדושים, ש' הגדול, זכור, יתרו, ישמית, ש' הגדול, וזכר, וראה, מטות ומסעי.

3. Fol. 32. Translation of the elegy on the death of King Josiah by [?] of Cologne. printed in *L'Israélite à Français*, 1817.

4. Fol. 39. Accounts of expenses in Jerusalem.
12mo, ff. 48, many blanks [H. No. 403].

512. List of Jewish inhabitants of Jerusalem from Hungary, Bohemia and Moravia in 1875, written by Dr. L[ouis] Loewe.
4to, ff. 16 [No. 418].

513. Memorandum in connexion with "The Establishment of Jewish Colonies in Palestine by Lieutenant-Colonel Gawler," presented to the Earl of Aberdeen with the pamphlet on the 26th June, 1845.
4to, ff. 11 [No. 539].

514. Syllabus of study in the Bēth Hammidrāsh of R. Josef Blumenthal in Jerusalem in 1866; containing also the names of overseers, teachers, and pupils.
8vo, ff. 6 [No. 500].

515. נגמילות חסד, Statutes of the society נגמילות חסד in Jerusalem, 1870. Dedicated to Sir Moses Montefiore on the occasion of this seventh visit to the Holy City.
4to, ff. 5 [No. 487].

516. Catalogue of printed books and MSS. of David Oppenheimer's Library (printed, Hamburg, 1782).
Owner: M. J. Bresslau, who presented it to Zunz [No. 11].
Squ. and German curs. char., 4to, ff. 1-12 and 26-33 missing; ff. 122 [No. 428].

517. 1. Catalogue of books belonging to Isaac and Jacob טריניס in Venice.

2. Fol. 2. מדבר תהפוכות, by Isaac Levi b. Jacob. Account of quarrels and persecutions in various Italian communities between 1648 and 1651; fol. 10^v, Manifesto relating to the persecution of Simḥa Luzatto in Venice.

Ital. Rabb. char., 4to, ff. 18 [H. No. 262].

518. מנחת יהודה, Casuistic treatise in forty-three chapters, with references to Sir Moses Montefiore, Adolf Crémieux and the Rothschild family, by Solomon Ḥayy Al Qal'i (אל קלעי), Reader in Semlin.

Rabb. curs. char., 8vo, ff. 28 [No. 474].

519. Diary of Elisha b. Moses of Rieti, containing letters and memoranda; fol. 9^v, Glosses on the Zōhar; fol. 27, על התפלה;

fol. 30, על היצבת; fol. 31, פירוש פסוקים; fol. 45^v, Proverbs in Hebrew and Latin.

Ital. curs. char., fol., ff. 45 [H. No. 310].

MONTEFIORIANA.

520. Collectanea.

1. Glory to Moses, or "Tablet of Testimony."
2. Fol. 12. Translation of the Hebrew Tablet in the Soldiers' Synagogue at St. Petersburg, by Jonas Gurland.
3. Fol. 21. מנחת תורה, Poem by Meir Rabbinowicz in Suez, in honour of Sir Moses Montefiore.
4. Fol. 31. קול רנה, Poem by Meir Jacob Margoliouth, in honour of Sir Moses and Lady Montefiore.
- [5. Hirsch Fleischer, *Selbstunterricht im Ausadern des Hintertheiles vom Viehfleische*, Budapest, 1879 (printed pamphlet).]
6. Fol. 37. שמיש צרקה, An account of Sir Moses and Lady Montefiore's last visit to Damascus and the Holy Land, by Jacob Hallēvi Sappir in Jerusalem, 1849.
- [ניא חוין, by Jacob Sappir Hallēvi, Jerusalem, 1855, pamphlet, with dedication by the author to Sir Moses Montefiore.]
7. Fol. 48. עת לרבר, Paper by Davidson, London, 1843.
8. Fol. 56. Hebrew prayer with interlinear English translation, before undertaking a journey to the Holy Land.
9. Fol. 60. Frühlings-Gedicht by L. B. Germaise, in honour of Sir Moses Montefiore; written in Wilna, 1846.
10. Fol. 69. Fest-Geschenk zu den heiligen Pfingsttagen der Israeliten, 5617 [1857], verfasst und herausgegeben von F. M. Friedmann.
11. Fol. 75. מנחת מזכרת עני, Hebrew poem by Josef Kohlen Büchner, presented to Sir Moses and Lady Montefiore for the New Year, 5618.
12. Fol. 79. The same as No. 8, but without the English translation, and excellently written on vellum.
13. Fol. 83. Viaggio di Gerusalemme eseguito da Sabato Isache Ambrou e Amadio Abbina.
14. Fol. 96. Italian sonnet by B. P. Sanguinetti, addressed to Sir Moses Montefiore.
15. Fol. 97. Sermon by Israel Moses טוביל b. Hayyim in Premysl, Sabbath נחמני, 5624 (1564).

16. Fol. 110. **שיר ותהלה**, Hebrew address composed by Abraham Pārūch Piperno, on behalf of the Jewish Corporation of Leghorn, to celebrate the deliverance of the Jews in Damascus and Rhodes, and presented to Sir Moses Montefiore. At the end mention is made of Crémieux, Dr. Loewe, and Dr. S. Munk.

Vellum and paper, 4to and 8vo, various hands, ff. 113 [No. 531].

521. **שיר זמרה**, Poem sent to Sir Moses Montefiore, together with the third scroll of the Pentateuch, written for him by Zebi Hirsch in Wilna, 1845.

Splendid squ. char., 8vo, ff. 4 [No. 472].

522. **שירה**, Poem in honour of Lady Montefiore, by Abraham Bārūch Piperno, Leghorn, 1825.

Large squ. char., fol. 6 curs. char., small 4to, ff. 6 [No. 467].

523. **מיטאת משה**, Prayer recited and sermon delivered in the synagogue **תפארת ישראל** in Jerusalem, in honour of Sir Moses Montefiore and Dr. L. Loewe, by Elijah Sarasohn, 11th Marḥeshwān, 5635 (1875).

8vo, ff. 13 [No. 470].

524. **תהלה למשה**, Poem in honour of Sir Moses Montefiore's seventh journey to Jerusalem at the age of ninety-one, Sunday, 1st Tammūz, 5635 (1875), by Abraham M. Luncz. Richly illuminated. There is also an English title and preface.

8vo, ff. 11 [No. 473].

525. **ספר דרכיו למשה**, Lecture delivered in celebration of Sir Moses Montefiore's visit in Smyrna, by Ḥayyim **פאלאני**, on Friday, 2nd Kislev, 5601 (1841).

Orient. curs. char., small 4to, ff. 27 [No. 471].

526. **מנחת תורה**, Lecture in honour of Sir Moses Montefiore, by Solomon Salmon Wolf b. Ezekiel Feiwel in Wilna.

Splendid squ. char., 8vo, ff. 16 [No. 478].

527. **העתך פנקס של החברה לינת צדק**, Pamphlet containing the laws of the society **לינת צדק** in Jerusalem, list of the members and the committee for 1875, a dedication to Sir Moses Montefiore and a prayer for him.

Written by Israel Simon Schajin.

Ornamental writing, many letters gilt, 8vo, ff. 11 [No. 498].

528–557. Statistical accounts of the Holy Land [beginning 1839], collected by Sir Moses and Lady Montefiore.

30 vols., fol. [No. 550–579].

558. The earnest prayer of an humble servant of God, the minister of Moses. Hebrew and English.

4to, ff. 10 [No. 475].

559. Sermon by P. Segura, Haham Bashii of Smyrna, delivered at the great synagogue on the arrival of Sir Moses and Lady Montefiore, 1841. English title-page, the sermon being in Hebrew.

Rabb. char., 4to, ff. 8 [No. 480].

560. Address to Sir Moses Montefiore on the occasion of his beginning to write a scroll of the Tora in Wilna, by Salmon Wolf b. Ezekiel Feiwel.

4to, ff. 5 [No. 482].

561. 1. *המנה דמיטק*, An account of the Damasens affair, and the mission of Sir Moses Montefiore and Adolphe Crémieux, by Mordecai Aaron Ginzburg (printed).

2. *a.* Fol. 59. *קקין*, Criticism on the work *מניד אמת* (Leipzig, 1843); *b.* Fol. 67. *תורה אחת*, Glosses on various passages of Bible and Talmud.

8vo, ff. 70 [No. 495].

562. *ישערי ליה*, Quotations from the Bible with English translation, concluding with a Hebrew prayer by Abraham Belais.

4to, ff. 5 [No. 534].

563. *ספר ההלל והשמחה*, Prayers and hymns in honour of Sir Moses and Lady Montefiore, composed and translated into English by Abraham Belais. Enclosed two letters, dated 18 Ellul, 5609.

8vo, ff. 17 [No. 535⁹].

564. The water supply of Jerusalem, by Henry Lumley, Jerusalem, 1871; fol. 27. Report on Sir Moses Montefiore's garden at Jaffa.

4to, ff. 28 [No. 536].

565. "The Providence of God with Israel," sermon delivered at the synagogue of the Spanish and Portuguese Jewish Congregation in Bevis Marks, by D. A. de Sola, 15 Adar, 5601 (March 8, 1841). Preceded by a dedicatory letter to Sir Moses Montefiore.

4to, ff. 19 [No. 537].

566. Another copy of the same, preceded by a dedicatory letter to Lady Montefiore.

4to, ff. 21 [No. 537^a].

567. Lady Montefiore's Journal, Nov. 11, 1827 to Feb. 20, 1828. A Hebrew poem of three strophes is pasted over the inside of the left-hand cover.

4to, pp. 111 [No. 526].

568. Remembrance for future generations, and detailed description of the solemn decoration, the gold medal of merit to the Rev. Chief Rabbi of Great Kanisza, Hirsch B. Fassel, Apr. 15, 1863.

4to, ff. 71 [No. 533].

569. *a.* List of the members of Jewish families who emigrated from Austria and settled in Sefath; arranged for Sir Moses Montefiore; *b.* Fol. 37. Similar list of the Austrian Jews in Tiberias.

4to, ff. 37 [No. 497].

570. Sermon by Bārūch b. Abraham, presented to Sir Moses Montefiore.

4to, ff. 16 [No. 540].

571. ספר לזית חן צדה לדרך, Prayers and verses of the Bible with English translation, collected by Abraham Belais, in honour of Sir Moses and Lady Montefiore's journey to Jerusalem in the year 1849.

Embossed paper, 8vo, ff. 11 [No. 541].

572. Similar work by the same author in celebration of the return of Sir Moses and Lady Montefiore in 1850.

8vo, ff. 13 [No. 535].

573. Sermon by Emmuel Hyims (*sic*), delivered on the tenth anniversary of the dedication of Sir Moses and Lady Montefiore's Synagogue, 27 June, 5603 (1873).

8vo, ff. 22 [No. 543].

574. Letters and petitions received by Sir Moses and Lady Montefiore, in the Holy Land in the year 5599 (1839); ff. 1-6, Index by Dr. L. Loewe.

Fol., ff. 90 [No. 546].

575. Vol. II, 1839.

Ff. 96 [No. 547].

576. Vol. III, for the year 1849, containing many loose letters.

Ff. 91 [No. 548].

577. Vol. IV, 1849, containing many loose letters.

Ff. 91 [No. 549].

578. Diary of a journey through England, Holland, and Germany, giving the names of the towns visited, expenses incurred, and chief incidents.

4to, pp. 108 [No. 529].

579. The Qurān in Arabic, many letters in gold and red. At the end several prayers.

Maghribine char., 4to, ff. 112 [No. 507].

580. 1. Appel adressé aux coreligionnaires charitables par plusieurs directeurs des hôpitaux pour des pauvres Israélites à Jerusalem. Hebrew and French.

4to, ff. 5.

2. ׳ס קירית האמת. Dramatic poem on Isaac and Rebecca, dedicated to Sir Moses Montefiore.

8vo, ff. 21.

3. Appeal to the Jews of England on behalf of the Rothschild Hospital.

fol., pp. 2 [No. 545].

INDEX

A. AUTHORS AND TRANSLATORS.

[SEE ALSO No. 108.]

The numbers refer to the numbers of the MSS.

- Aaron (18th c.?). פיוט, 229.
 — David b. Aaron Nurlingen (1607).
 Responsa, 114, 97; פנקס, 94, 4 *b*.
 — Berekyah of Modena (17th c.).
 מינן אהרן, 459; see also פהרן ט',
 479, 1.
 — Chorin (1766-1844). Letters,
 483, 24.
 — b. Elijah, the Qaraite (14th c.).
 יצן היים, 280.
 — Elijah (16-17th c.). פיוט, 229.
 — b. Israel Finzi (16th c., Nepi 9).
 Resp., 480, 2.
 — Hakkōhen of (Lunel?) Majorca,
 (14th c.). ארחת היים, 103, 3 *b*; 131.
 — Masliah Romanini (1857). Poem,
 403.
 — b. Meshullam (1200). Letter,
 461, A *b*.
 — Pontremoli (18th c.). Refutation
 of Christian antagonist, 452.
 — b. Samuel Nurlingen (16th c.).
 Resp., 480, 2.
 Abbā Māri b. Moses b. Joseph (1300).
 מידת קימה, 271; Letter, 116 *mm*.
 Abbās (18th c.?). פיוטים, 229.
 Abigedor b. Samson. ציראל (1590).
 Resp., 480, 2.
 Abraham (19th c.). Poems, 396,
 397.
 — (18th c.?). פיוט, 229.
 — (18th c.?). עמידה, 229.
 — Abigedōr (14th c.). Translation of
 מביא במלאכה, 441, 3 *a*.
 — Abulāfia (13th c.). חיי עולם הבא
 322, 1; אור השכל, 316, 1.
 — of Jerusalem (17th c.). Resp.,
 116 *c*.
 Abraham Bibago (1446-1471). ררך
 אמונה, 289.
 — of Bologna (1518). Resp., 480, 2.
 — of Brisk (18th c.). Resp., 109.
 — Broda (17-18th c.). חרושי הנאונים,
 87, 153.
 — Cardozo (17-18th c.). Letter,
 471, 9.
 — Catalano (17th c.). עולם הפך,
 473 *a*.
 — of Cologne. נהר שם טוב, 13, 1;
 Poem, 493, 7 *b*.
 — b. Daniel (16th c.). Prayers and
 hymns, 251.
 — b. David, sen. (1160). ט' הקבלה,
 474, 3; האמונה הרמה, 274, 1.
 — b. David, jun., of Porquieres (died
 1198). Glosses תורה, 96.
 — b. David (14th c.). Note on צומח
 הגרין, 216, II *h*.
 — b. David Provinziale, grandson of
 Moses b. Abr. Pr. (16th c.). Res-
 ponsa and letters, 114; Poem, 94, 3.
 — b. Ezra (1093-1168). *Commen-
 taries*: Pentateuch, 10, 11; Isaiah,
 33, 1; Minor Prophets, 34; Five
 Scrolls, 40. *Grammar*: יסוד דקרוק,
 404; ששה יתר, 484, 1. *Theology*: אגרה
 הישבה, 279, 5. *Liturgy*: 17, 2; 129,
 5 *c*; 196, 203, 225, 233, 245,
 493, 6. *Poetry*: 297, 3; 362, VI;
 479, 21. *Mathematics and Astronomy*:
 כלי נחשה, 423, 6; ט' העבור, 420, 5;
 חכמת המספר, 419, 1; המספר, 2.
Attributed: Prayer, 247; חזנה
 הבריאה, 247, 9; גורלה, 436; 486,
 5; Poem, 362, VII; ויכוח, 489, 3.
 — Fassel (18th c.). Novellae, 153.

- Abraham Fontanella. Abstracts from, 183.
- Galante (16th c.). לקיטוב, 348, 1.
- Hakkohen of Tunis (19th c.). Resp., 144.
- Hazzan Girondi (13th c.). פירוש, 203, viii b.
- b. Hisdai (1235-1240). קן המיך, תרגום, transl. 277.
- b. Hiyya (12th c.). השבטן דמדינתא, 422; שירת דמדינתא, 423, 1; Letter, 484, 7 a.
- b. Isaac of Constantinople (16th c.). Glosses on Pentat., 62, 14.
- b. Isaac Hāsīd. Elegy, 368 a, 3.
- b. Isaac (אבינו) Hallevi (died 1393). Commentary on Canticles, 487, 8; Letters and Poems, 371, II c.
- b. Isaac Šarfāḥi (16th c.). Resp., 480, 2.
- b. Jacob (13th c.?). פירוש, 214, A.
- Jonah (1813). Letter, 111 c.
- b. Meir de Balmes (1509). אגדה, תרגום, 291.
- Mendel (17th c.). Query 109.
- Monson (16th c.). Resp., 116 a, 448.
- b. Mordecai Ankawa (1858). קונטרס, אפיקורס, 144.
- Josef Solomon b. Mordecai Graziano (17th c.). Collectanea, 479, 480.
- b. Moses Hakkohen. Resp., 480, 2.
- b. Moses Maimūni (13th c.). Respp., 103, 4 b; Letters, 100 a; 130, 10; 493, 4.
- b. Nathan (1304). הכינתא, 103, 2 m.
- Nahmias b. Josef (15th c.). Translation of Thomas of Aquino's Commentary on Aristotle's *Metaphysics*, 296.
- Menahem Porto (16th c.). Resp., 480, 1.
- Reggio (18th c.). Letters, 161, 164, 173, 176, 183; Sermon in memory of, 259, 3.
- of Sartirano (16th c.). Gloss, 116 a.
- of Sartirano הלצה, 488 b.
- Segre of Casale (17-18th c.). פירוש, אגדה, 479, 7 e.
- Solomon of Jerusalem (19th c.). Letter, 162, 1.
- Zaccuto (15-16th c.). פירוש לנפש, 486, 1; אופק ההים, 325, 4; Horoscope, 426, 4; Astronom. Tables, 426, 2.
- Absalom. Poem, 380.
- Abtalion (18th c.?). פירוש, 229.
- Alschwanger Isaac Benjamin Wolf, (1846). Poem, 399.
- Amran Gaon (9th c.). Quotation from סדר, 103, 3 c.
- Amrān Ammār (17th c.). פיליפיה, 119, 2 a.
- Anselmo Astruc (14th c.). פנייה, אהרשירש, 279, 2.
- Aqibā b. al Sakh b. Judah (15-16th c.). Poem, 301, 5.
- Aristeas. Letter [הוראה], 486, 3.
- Aryeh Ascoli (19th c.). Letters, 164, 176.
- Asher b. David b. Abraham b. David. Comm. on 13 Attr., 487, 5 b.
- b. Jehiel (14th c.). תשובת הרמב"ם, 68; 74; 85; 129, 9 b; Respp., 100 b; 102, 1 b; 103, 2 c; 130, 9 c; Homily, 14, 5; Ethical Will, 247, 10; Glosses to, 107.
- of Lunel (12th c.). ה' המהרהר, 217 g.
- Astruc Remokh (13th c.). Letters, 301, 3; 446, 2.
- Austerlitz, Wolf (18th c.). Gloss, 153.
- Azaryāh de Rossi (died 1577). Respp., 114, 64.
- Hayyim Sangrinetti (19th c., Ghirondi, 284; Letter, 164.
- b. Efraim Figo (1610). נירולי, תרומה, 147.
- Azriel b. Jehiel (16th c.). Resp., 480, 2.
- Graziano. Poem, 479, 26 f.
- b. Solomon (?) (13th c.). Commentary on Ten Se'iroth, 487, 5 a; פירוש התענית, 354, 2; attrib. סיד, תרומה, 487, 5 a.
- Bahyā (18th c.). ששן ושכיה, Comm. on Esther, 42.
- b. Josef (b. Baqūda, 11th c.). תרומה, 244 f; 264 c.
- Bargès (Abbé, 17th c.). Autograph letter, 475, 3.
- Baruch b. Abraham. Sermon, 570.
- Almosnino (15th c.?). Letters, 363.
- b. Jacob. Resp., 480, 2.
- b. Samuel (12-13th c.). Resp., 130, 3.
- Sinai (17th c.). Elegy, 233 g.
- Behayy b. Asher. נר הקיפה, 505.
- Belais Abraham (born 1773). ששיר, לילה, 562; ההלכה השמחה, 563; לוחות הן, 571; שירה לורך, 571.
- Belilios Daniel (18-19th c.). Poems, 382.

- Ben Ashēr (ob. 1000). סור הטעמים, 294, 3.
- Ben Siōn Aryēh Ghironi (Padua, 1764-1817). Letters, 161, 162.
- Ben Sirah (Pseudo), 279, 8 e.
- Benjamin (17th c.). מנחת דר׳, 410, 1.
- b. Abraham (14th c.). Calendar rules, 216, 11 e.
- Anaw (13-14th c.). סליחה, 214, C. i. 16.
- b. Azriel (16th c.). Letter, 464.
- b. Isaiah Bassano (18th c.). Letter, 148 e.
- b. Judah (18-19th c.). Introduction to the study of Grammar, 407, 2.
- b. Ephraim Finzi (16th c.). Resp., 480, 2.
- Halleḇi (16th c.). Letter, 371, I h.
- Kōhen (17th c.). Collection of prayers, 253; Queries, 337.
- b. Samuel (18th c.). Hymn, 236 h.
- Nehemiah. Sections of the Talmud in rhymes, 479, 26.
- Wolf of Schidlow (18th c.). Letter, 111 b.
- Benveniste, Don (18th c.). Letters, 488.
- b. Labi. See Vidal Benveniste. Letters and Poems, 363; 371, II l, III d; 488 i.
- Berekhyāh Hannaqdān (13th c.). דורי ונבוי, 434; משלי שועלים, 502.
- Bernart Alberti (14th c.). מנחת במלאכה, 441, 3.
- Beṣalēl (17th c.). Talmudical discourse, 153.
- Bidpai. משלי סורבאר, 486, 2; 500.
- Blumenthal, J. (19th c.). Syllabus of study in Beth Hammidrāsh in Jerusalem, 514.
- Böhm, Samuel (16th c.). Note, 60, 1.
- Brasch [בר"ש, 1040]. Poem, 483, 17 b.
- Büchner, Josef (19th c.). Poem, 520, 11.
- Calnan of Mantua (16th c.). Resp., 480, 2.
- Castro. See Jacob.
- Cazès. See Samuel.
- Christobal de la Torre (1721). See Isaac Orobio, 299.
- Crescas Vidal (14th c.). Novellae, 89.
- Dafano S[tella] (18th c.). Ital. letter, 234 b, 8.
- Daniel b. Solomon Harōfē (1448). Commentary on Pentateuch, 15.
- David (16th c.). Letters and poems, 371, 1 a.
- פתח דברי. See David Qamhi.
- Piyyut, 234, b 5.
- of Modena (19th c.). Autograph letter, 181.
- Abbās. Piyyut, 229.
- Silva b. Abraham Hārōfē (1650). ס' פומונים, 238 a.
- David Hayyim b. Abraham Samuel (19th c.). Letters, 161, 185.
- [b. Aryeh Lida] of Amsterdam (18th c.). Obituary notice on, 343 a.
- בנפיל. Novellae on שמורין, 82, 2.
- b. Eliezer Portaleone (16th c.). Resp., 480, 2.
- b. Hodāyāh (13th c.). חרם, 130, 17.
- b. Josef b. Yahyā (1497). Poem, 362, V (fol. 68).
- b. Judah Messer Leon (15th c.). מנח דור, 290.
- Hayyim b. Judah Moses (19th c.). Letter, 111 a.
- b. Levi (12th c.). Commentary on פסחים, 71.
- Zakkuth b. Mazzāl Tōb (19th c.). Letter, 164.
- of מליצב (1762). Resp., 148 b.
- Franco. See Mendez.
- Nāsi (16th c.). חרם, 461, B 1; 483 b; Preface to בגל רין, 182.
- Nieto. See Nieto.
- b. Qalonymos (14th c.). תקנות, 130, 15 a.
- Qamhi (13th c.). Commentaries, Gen. ch. i. 485 b; Ezekiel, ch. i. 324, 3; Haftārōth, 27, 1; on שיטת הקטרה, 217 d; Abstracts from מנח דור, 1, 1; [פתח דברי], 409].
- (18th c.). Letter, 148 d.
- Quirinale (18th c.). Resp., 111, s.
- b. Rafael Meldola (1832). ליקוטי דור, 120; Sermon, 508.
- of Rocca Martino (14th c.). נזרה ארם, 301, 1.
- b. Samuel Aboab (18th c.). Letter, 111 e.
- b. Abi Zimrā (16th c.). Respp., 105; 116 dd.
- Majar (18th c.). דורע אמת, 351, 1.
- Sinzheim. See Sinzheim.
- Davidson (1843). עת לדרב, 520, 7.
- Dinus de Gerscho (died 1327). Surgery, 441, 2.

- Duran of Lunel (Simeon b. Josef, 1300). *היגן משמש*, 460.
- Efraim. Resp., 485 *e*.
— Josef b. David Rimini (1770).
See Mattathias b. Nissim.
— b. Isaac (1160). Resp., 115.
— b. Jacob (13th c.). *גזירת התק"ו*, 475, 2.
— Hakkohen (1726). 111 *r*.
— Joshua Luzatto (18th c.). *קצור היצירה בראיית*, 142, 1.
— of Modena (Nepi 21, died 1809).
ה' המיכר, 304.
— Syrus (died 373). Hymn on learning (in Syriac), 493, 5 *b*.
— b. Samson (13th c.). Commentary on Pentateuch, 323, 4.
- Ehrenberg, S. M. (1773-1853). Hebrew translation of Gleim's *Die Tugend*, 483, 22.
- El'azar (13-14th c.?). Poem, 267.
— of Colin (17-18th c.). Gloss on *פירוש*, 153.
— Hakkohen (16th c.?). Poem, 362, 111, fol. 44).
— of Worms (13th c.). *ה' שירי*, 139, 1; Commentary on Psalm 62, 8, *attrib.* Prayer, 214, A.
- Eldād Haddāni (about 900). *ה' אלדר*, 451, 2.
- Elhānān b. Isaac (died 1184). *הירושל*, 65.
- Eliezer (18th c.). *ה' הדקוק*, 413, 3.
— b. Abraham (15th c.). Poems, 303.
— Abulāfia of Tiberias (19th c.). Letter, 162.
— Ashkenazi (died 1586). Letter, 114, 66.
— Azaryeh of צילצירא (1490). Elegy, 124, 5 *a*.
— *הבי* (15th c.). Letter, 468, 1.
— b. Isaac (11th c.). Glosses, 101 *d*.
— b. Jacob Nāḥūm (18th c.). Comm. on *ורעים*, 70.
— b. Joel Hallēvi (13th c.). *ה' ראב"ה*, 115; Resp., 100 *b*; 130, 2, 9 *d*; *אפי אפק*, quoted, 128.
— b. Judah (13th c.). Resp., 130, 9 *d*; *הקני*, 130, 15 *a*.
— Provinziale (17th c.). Notes, 114.
— b. Nāthān (12th c.). *אב"ן הראשה*, 101 *b*; 103, 2 *b*. Comm. on *ביהור*, 261; *קיצור גזירת התק"ו*, 475, 1.
— b. Samuel (14th c.). *הקני*, 130, 15 *a*.
- Eliezer Shimeōni (16th c.). Letter, 371, 1 *d*.
— b. Simon (14th c.). *הקני*, 130, 15 *a*.
— b. Solomon (16th c.). Resp., 480, 2.
— Sopino (14-15th c.). *גיפת שופים*, 45.
- Elijah Aaron Lattes (1834). Letter, 176; Poem, 388.
— b. Abraham (15th c.); Letters, 468, 1.
— b. Abraham Mizrāḥi (16th c.). Resp., 106; Letter, 116 *oo*.
— [b. Asher] Levita (died 1549). *ה' ההרבה*, 418, 5.
— Kōhēn of Hochheim (18th c.). Glosses on *בבא מציעא*, 153.
— b. Ḥayyim (16th c.). Resp., 116, *x*, *z*, *pp*.
— Hallēvi, *פיט*, 368 *c*.
— Memhem Ḥalfōn (1535). Resp., 480, 2.
— b. Isaac of Carcassonne (14th c.). *ה' האשופה*, 134.
— of Mantua. Calendar notes, 479, 28 *e*.
— Ḥayy b. Moses Naḥmū (18th c.). *זררה אליהו*, 250, 1.
— *נאנאשי* (8th c.). Resp., 111 *t*.
— Obadiah (15th c.). Letter, 371, 1 *i*.
— Walid (18th c.?). *פיט*, 229.
— Mordecai Werbel (19th c.). *רוכן עליה*, 395.
— Hazzāqēn (about 1050). *כרר המיטרה*, 211, 214, A.
- Elisha Gallico (16th c.). Letter, 479, 17 *a*.
— b. Moses Rieti. Diary, 519.
- Elyākīm Mehlsack (19th c.). *אישר שררס ראב"ה*, 347; *ראב"ה*, 498.
- Emanuel Hyims (19th c.). Sermon, 573.
- En Bonet Abram. See Jedāyah Hap-penini.
- Ezekiel Landan (died 1783). Talmudical discourse, 153.
— Eliezer Abulāfia of Tiberias (19th c.). Letters, 164, 173.
- Al Farābi (9-10th c.). *ה' ההחלה*, 292, 1, 294, 1, 1; *מספר החכמה*, 293; *אגדה בשדר קריאה החכמה*, 489, 4.
- Al-Farghāni (9th c.). Compendium of the *Almagest*, 294, 5; 426, 3.
- Fassel, Hirsch (1863). Remembrance of, 568.
- Figo. See Azaryāh.

- Finzi. See Aaron, Benjamin, Hezekiah, Isaac Rafael, Israel, Jacob, Jequithiel, Josef, Mordecai, Moses, Samuel Isaac.
- Fischel ב'אדרו (18th c.). Gloss, 153.
- Friedmann, F. M. (1857). 'Fest-Geschenk,' 520, 10.
- Gabriel b. Judah of Vitri (18-19th c.). ש'משה הליים, 350.
- of Nikolsburg (1703). Letter, 469, 4.
- Galenus. ש'האם, 440, 5.
- Gawler, Col. Establishment of Jewish Colonies in Palestine, 513.
- Gedaliah Cazes. Letter, 175.
- b. Moses Yahyā, Poem, 362, VII.
- Gelberg, Isaac Aryeh (19th c.). מ'עשה ההלה, 392 a.
- Sebi Hirsch (1870). נ'בי ל'צירק, 392 b.
- Gentilis of Foligno (died 1348). Medical treatise, 441, 1.
- Georgius Amira (1596). *Grammatica Syriaca*, 493, 5.
- Germaise, L. B. (1846). Frühlingsgedicht, 520, 9.
- Gerschön b. Judah Meōr Haggōlah (11th c.). Commentary on ה'גינה, 73; Resp., 100; ה'קנה, 130, 9 e, 16 b; 451, 4.
- Gershōm. ק'נה, 194 e.
- Hefes (died 1700). י'ר ה'רוים, 495, 4.
- Kohēn (17th c.). Letter, 464.
- Al-Ghazali (12th c.). כ'ונה הפ'לוסופים, 292, 2.
- Ghirondi. See Mordecai.
- Ginzburg, Mordecai Aaron (19th c.). ה'מה ר'כשק, 561, 1.
- Goldberg, B. (19th c.). Tables, 430.
- Goslar. See Naftāli Hirsch.
- Gumpertz, Reuben (18th c.). Poem, 483, 14.
- Samuel (1787). ה'כשרון, 483, 27.
- Gurland, Jonas (19th c.). Translation of Hebrew Tablet, 520, 2.
- Hāi Gāōn (969-1038); מ'וכר השכל, 130, 34; 364, 1; 493, 8; Resp., 101 d; ה'ציריכן לדורות, 62, 6.
- Hammāi Gāōn. Attrib. ה'היין, 316, 2.
- Hananēl (died 1050). Resp., 128.
- Hanōkh b. Solomon (14th c.). מ'רואה א'הדים, 324, 2.
- Hayyim. פ'וש, 229.
- Baruch Maestro (18-19th c.). Letters, 483, 25.
- Hayyim David Al Abrash (17-18th c.). Cabbalistic note, 224.
- Eliezer b. Isaac (13th c.). Resp., 104, 3.
- Falagi (19th c.). Letters, 162, 164; ש'ררני למשה, 525.
- Al Fawwāl (16th c.). Letters, 371, I b, c.
- Josef David Azulai (died 1807). Letters, 470.
- Kohēn (17th c.). Abstr. from ט'ור פ'ורה, 182; Prayer-book, 221.
- י'ר ה'רוים (18th c.). מ'ורע, 383.
- Samuel Kohēn of Tiberias (19th c.). Letter, 162.
- Vital (1543-1620). *Astron.*: ש' ה'הכונה, 426, 1; *Qabbalah*: א'וצורה ה'ים, 328, 2; ש' ה'ליקושים, 327, 3; 426, 5; ש' ה'כונה, 326; ר'רוש ה'עגולים, 359, 1; ש'ער צ'ור ה'שלמות, 359, 2; ס'רר ה'הגדה, 359, 4; ס'רר ה'מרגלא, 327, 4; ש'ן ה'ים (abstr.), 351, 2; ס'רר ה'בלי, 333, 1; 349, 2.
- Herzberg, Josef. See Moses Mendelssohn.
- Hezekiah b. Isaac b. Bāqūdāh (1617). כ'נהב לדוקיור, 448.
- Finzi (16th c.). Query, 114, 114.
- b. Manōah (1260). Referred to, 410, 2.
- b. Reuben (14th c.). ה'קנה, 130, 15 a.
- Hilāi Gāōn. Resp., 101 d.
- Hillel b. Eliezer of Verona. Commentary on Maimūni's twenty-five Theses, 270.
- Hillel of Modena (16th c.). Letter, 114, 139.
- de la Torre (19th c.). ה'כונה נ'רה, 451, 6.
- Hirsch, ה'יה ('Chajes,' 19th c.). Letters, 164, 174.
- Hisdai Crescas (1410). א'ור ה', 281; מ'אורי החכמי, 288.
- Nāsi (see Zunz, *Lit. Syn. P.*, p. 345). פ'וש, 232, I, 1.
- Hiyya b. Solomon b. Ḥabīb (13-14th c.). ש' השלוק, 133.
- Hyims, Emmanuel (19th c.). Sermon, 573.
- Ibn Qapril. ב'קשה, 247, 4 a.
- Roshd. ש' השמים והשולם, 295.
- Immanuel b. Isaac b. Šiōn Ricchi (1706). כ'נה ב'טורה, 154, 1; כ'נה ה'ברני, 154, 2.
- b. Jacob (1415). ש'ש כ'נפים, 423, 3.

- Immanuel b. Solomon (1320). ביהמה, 370.
- Isaac (17th c.). בקום יפראת, 462.
- Isaac (13th c.?). זורה נשים, 458, 2.
- Resp., 152, 3 *b*.
- of ינעא (16th c.?). Letter, 116 *gg*.
- of הוק (19th c.). Letter, 164.
- (19th c.). גמני פירע, 499.
- of Modena (18th c.). Query, 111 *f*.
- פייטום, 233 *a*.
- Hayyim פייטום. Poem, 182.
- b. Abraham "the Blind" (1200). (*Affrib*) Commentaries on יצירה 'ט, 313, 314.
- — of Posen. Letter, 340, 1.
- — of Viterbo (16th c.). Resp., 480, 2.
- Abravanel (15–16th c.). Glosses on Isaiah. 474, 5, 6; ראש אונה, 484, 3 *a*; Letter, 488 *l*.
- Amigo. פייט, 229.
- b. Asher Pacifico (died 1746). Letters and Resp., 110, 111.
- Ashkenazi (16th c.). Abstracts from, 348, 1.
- Hezekiah Bassano (18th c.). Letter, 111 *u*.
- Castiglione (19th c.). Address to Zion, 499 *b*.
- of Corbeil (13th c.). גמרי הגולה, 122, 123; תקנה הגב, 124, 7.
- b. David Rafael of Ventura Porto, יקוני אונה, 479, 27 *a*.
- of Duren (1320). איסורוהרהר) שצירורא, 135; 152, 2; 216, II *u*; ריני נרה, 130, 5.
- Rafael b. Elisha Michael Finzi Shōhēt's Certificate, 138, 3.
- b. Ghayāth (11th c.). פייטום, 196, 203, 230.
- al Fāsi (died 1103). Glosses on, 90, 1; 94, 1.
- Ghironi (1834). Letter, 176.
- Al Hādīb (15–16th c.?). Poem, 262, VI, VII; 494, 4.
- b. Immanuel de Lattes (1583). Resp., 480, 2.
- b. Israel (13th c.). יורי, 100, C *g*.
- al Isrā'īl, the elder (10th c.). דבור (Book of Definitions), 305, 4.
- Isrā'īl, the younger (14th c.). Extract from יאמר יילם, 130, 7.
- b. Jacob Lēvi of Ingelheim [or Angoulême?] (15th c.). On documents, 156, 3.
- b. Jacob Hakkōhēn (16th c.). Poem, 362, V (fol. 73 *v*).
- Isaac Marwān b. Jacob השגרי (16th c.). Resp., 116 *gg*.
- b. Josef פייטום (16th c.). Resp., 480, 2.
- b. Josef Norzi (17th c.). פייט, 334 *b* 2.
- b. Judah (13th c.). Resp., 136 *d*.
- b. al Latif (13th c.). רב פילים, 275, 1; שער השמים, 276, 483, 1 *a*; נורה יילם, 275, 2.
- Lēvi (17th c.?). Resp., 482, 1.
- Lēvi b. Jacob (about 1650). פרבר, ההפייט, 517, 2.
- Luzatto (19th c.). Letter, 173.
- גמני פירע (19th c.). מאינסא, 499.
- b. Meir (12th c.). תופעה, 65; ריני, 136 *f*.
- b. Meshullam Hallēvi (17th c.). תקנה, 130, 15 *a*.
- b. Mordecai (Maestro Petit, 14th c.). אהרהר, 194 *b*, 5.
- Noveira (17–18th c.). Supercommentary to Ibn Ezra, 52, 53, 3, 4; Diagrams, 53, 2.
- (Ishac Orobio de Castro (died 1687). Prevençiones, 298; Certamen philosoph., 299.
- Pulgar (about 1300). גור הרה, 285.
- Köhen Rappoport (17–18th c.). Glosses on ששזם, 119, 1 *b*.
- Hayyim Romanin (died 1783). Poem, 481, 2.
- b. Šaddīq b. Lēb (16th c.). Resp., 116 *ee*.
- b. Samuel (14th c.). מארה עיני, Introd., 323, 1.
- b. Shēsheth (died 1406). Elegy, 368, *a* 1; Letter, 371, II *b*.
- b. Solomon (14th c.). תקנה, 130, 15 *a*.
- b. Solomon Loria (1534–1572). ספרא, 327, 1; 342, 2; רבינוהא, 329, רבינוהא, 329, 2; כולים, 327, 4; המרגלא, 359, 6; השער הוי' מיניא מיני, 328, 1; תהומים, 326, 357 *k*; 'ט, הדינה, 333, 3; Biography, 325, 1; 340, 2; 486, 7.
- b. Solomon b. Šaddīq (15th c.). Calendar Tables, 431, 1, 7.
- Tarfōn. בקשה, 446, 4.
- b. Todros (14th c.). Commentary on Ibn Gabirol's אהרהר, 263; סור לילם, 485 *g*.
- Treves (17th c.). Catalogue of books, 517, 1.
- אורביל. Resp., 101 *d*.

- Isaac of Urbino (18th c.). Letter, 111 *v*.
 — Viva Voghero (17th c.). Letter, 111 *h*.
 Isaiah b. Elijah de Trani, the elder, (13th c.). ס' המכריע, 132; Glosses, 72.
 — — —, the younger (13th c.). פסקי פסקי חלק, 92, 1; Comment. on חלק, 485 *a*.
 — Hurwitz. Glosses on מירכי, 91.
 Ismael b. Elishā. *Attrib.* סדר ההמונה, 316, 3; Prayer, 359, 3.
 — Hanināh (16th c.). Resp., 480, 2.
 — Menahem שיראריש. Extracts from Ben Sirah, 259, 6.
 Israel. שיר, 229.
 — [Israeli b. Josef]. מנחה ומנוחה, 259, 11.
 — b. Aaron b. Isaac of Satanow (17th c.). הרכבה, 346, 1.
 — b. Abraham of Poland (18th c.). Letter, 110.
 — (Jacob?) AlGhāzi (18th c.). Glosses on שיר אבן העזר, 119, 1 *a*.
 — of Modena (17th c.?). חרושי חרושי, 479, 17 *b*.
 — Moses סוביל (1864). Sermon, 520, 15.
 — b. Moses Samosc (died 1772). איגונה שמים, 427.
 — Sarūk (10th c.). Abstracts from, 348.
 — Simon Schajin (1875). שיר ההלה, 398.
 Issachar Baer b. Moses Petahyāh (17th c.). אמרי בינה, 479, 2.
 Issachar b. Mordecai Ber Miklosz (1698). Calendar rules, 226, 3; השינה המינים, 226, 5.
 Jacob (Patriarch). *Attrib.* ספרא רבנימיהא, 329, 348, 2.
 — Commentary on the thirteen divine attributes, 217 *c*.
 — (14th c.?). Responsa, 98 *b*.
 — (13th c.). שמנים ורשימות כתבי הקודש, 492, 1.
 — of Padua (died 1782). Letters, 111 *g*.
 — יקר (17th c.?). Hymns, 233 *f*.
 — שיר, 229.
 — Treves (17th c.). Catalogue, 517, 1.
 — Abohāb (18th c.). Letter, 111 *v*.
 — b. Abraham Solomon (16th c.). Resp., 480, 2.
 — b. Abraham נאבישין (17th c.). Historical notice and poems, 190 *A*.
 Jacob Adler (1823). Letter, 483, 16.
 — Anatoli (13th c.). ס' אלזרנאי, 294, 5.
 — b. Ashēr (14th c.). Commentary on Pentateuch, 12; ס' הרמיוס, 103, 2 *i*; התקנה, 130, 15 *a*.
 — of Asti (16th c.); רוי הורה, 479, 4.
 — Hirz Beer (1816). Queries, 483, 11.
 — Berab (15–16th c.). Resp., 101, 116, *g* and *bb*.
 — Bodek of Lemberg (19th c.). Letter, 174.
 — Castro (16th c.). Resp., 116 *i-l*.
 — of Corbeil (died 1233). Resp., 100.
 — Corinaldi (16th c.), Resp., 480, 2.
 — b. David Pöel (14th c.). Tables, 428, 2; 439, 3.
 — b. Elāzar (13th c.). גן העדנה, 497, 2; כלילא ורמנא, 501.
 — Qalonymos b. Eliezer (16th c.). Resp., 480, 2.
 — b. Isaac Hallevi Finzi (17th c.). חרושי ומוקי הנ"ך, 479, 5; Glosses, 479, 6, 8; Letter, 479, 7.
 — Forti (18th c.). Letter, 111 *i*.
 — Hāi Luzatto (18th c.). Letter, 111 *k*.
 — Hayyim Vidal Farissol (1422). בית יעקב, 268.
 — Huldrika (18th c.), Life of Jesus, 449.
 — b. Isaac Al Fandari (18th c.). Letter, 111 *v*.
 — b. Isaac Hallēvi (14th c.). התקנה, 130, 15, 9; Resp., 101.
 — Lombroso (17th c.). מלאכת נחה, 479, 6.
 — b. Mākhir (13–14th c.). On the Astrolabe, 425, 6; On the Quadrant, 425, 7.
 — Marago. אמה לינקב, 345.
 — b. Meir Tam (12th c.). התקנה, 130, 16; הדרס, 130, 18; 492, 5; Resp., 65, 136 *f*; *Attrib.* ס' הישר, 247, 2; 497, 3; דיתור, 92, 2.
 — Musafia. השבועה הגאונים, 99.
 — Israel b. Rafael Finzi (16th c.). Resp., 113.
 — Reifmann (19th c.). Letter, 174.
 — Roman (17th c.). Hebr. Prosody, 377, 2.
 — Hallēvi Sappir (1849). נקף רינים, 500; שמש צדקה, 520, 6.
 — Jacob Semah. לוח סן השמים, 340; עולה החמיר, 341; גלגול הנפש, 342.

- Jacob b. Shēsheth (13th c.). שער
דש"ט, 487, 1.
— Sobels (18th c.). See Jacob Hul-
drika.
— Weil (15th c.). רליגיה שהיטה,
138, 2; 226, 2.
Jedāyāh Happenini (13th c.). Com-
mentary on הלכות עולם, 124, 20;
אמרת התשובה, 231, 2; *Mim* prayer,
129, 8 d.
Jehiel Bassano (16th c.). Resp.,
116, b, d.
— Castellan (16th c.). Note, 116 n.
— Jehiel Melli (17th c.). ה' המצוקים,
479, 12.
— b. Moses Kōhēn (16th c.). Resp.,
480, 2.
Jeroham (14th c.). ה' הארש, 103, 2 k.
Jēshūa b. Josef (15th c.). היסוד עולם
474, 1.
Jōab b. Jehiel (14th c.?). פיט, 213,
I, j. 5.
Jōel b. Nāthān Kōhēn (14th c.).
קקט, 130, 15 a.
Jōhānān Judah Alatrini (16th c.).
Letter, 488, p.
— of Girōn. הגדה כדור'ג, 118, 1.
— b. Mattathias Šarfāthi, Resp.,
124, 9.
— Treves (1510). Resp., 480, 2.
Jōm Tōb b. Abraham of Sevilla
(1342). Novellae, 86.
— Spitz (19th c.). אנלי רמזה,
402.
Jonah Gerondi (died 1263). עליית ר',
82, 1; שיעור השנה, 302, 2 a; ה"י עולם,
129, 2.
Jonathan Eibenschütz (1690–1764).
המאמר ישראלי, 143; Novellae, 153.
Josef b. Doleheriyyah. מיטשה גורו וגורא,
486, 6.
— b. Meir (19th c.). Damascus affair,
499 c.
— Hayyim b. Aaron Strasburg
(15th c.). Resp., 124, 11.
— b. Abi Thaur ('Abitur,' 10th c.).
הישיבה, 194, c 3.
— b. Abraham Almosnino. Elegy,
368, a 2.
— b. Abraham Šiyāh. נצור החיים,
318.
— Gāōn b. Abraham. Drafts of
documents, 156, 1.
— Albo (15th c.). On Maimūni's
Thirteen Articles of Creed, 413,
12 b.
— Ashkenāzi (19th c.). Letters,
161, 162.
Josef [b. Azarijāh?] (14th c.). נדה
לירך, 129, 130.
— Baqi (17th c.). Elegy, 233 h.
— b. Benvenist (1411). See Joshua
Al Lorqi.
— Benveniste (16th c.). Letter,
371, II k.
— Kōhēn Büchler (19th c.). מנחה
ע"י, מנחה ע"י, 520, 11.
— Solomon of Candia. ישר לבונן,
2 a.
— Chiqatilla (13th c.). עקרי האמונה,
129, 3 b; Various cabbalistic
treatises, 319 to 321.
— Ezōbi (13th c.). קצרה כסף, 249, 6;
364, 2.
— Finzi (16th c.). Respp., 480, 2.
— b. Gorion. Gloss on 474, 4.
— Herzberg. כבודי שור. See Moses
Mendelssohn.
— b. Jaḥyā (14th c.). Poem, 362,
VII.
— b. Jalil (1287). Historical note,
363, III.
— b. Joshua Hakkōhēn (15–16th c.).
Quotation from his "Chronicles,"
181.
— — (16th c.). מקצין גורמים, 444 a;
Supplement, *ibid.* b.
— b. Jūdāh. כולל המטה והלמור, 159.
— — Zarko (15th c.). זיב שפחים,
367; פיט, 100.
— Karo (died 1575). מינו מישורים,
325, 6; Resp., 116, o, r.
— Kaspi (1279–1330?). Commentary
on Esther, 297, 2; Ethical Will,
279, 3.
— Kōhēn (17–18th c.). Drafts of
Documents, 491 a.
— Kolon (died 1480). Letter of
divorce, 156, 3.
— Liberles (17–18th c.). Novellae,
153.
— b. Meshullām (1468). עלילת רבדים
and Commentary, 266, 2.
— b. Jacob Montefiore. See Monte-
fiore.
— Motro of Hebron (19th c.). Letter,
162.
— Murdach (1715). זכרון ייפה, 351, 3.
— Naḥmias (14th c.). Commentary
on Abōdāh, 50, 2; 262, 7; Prayer,
247, 4 b.
— Nāsi. See David Nāsi. הוראה
בצל רין, 182.
— b. Othniel (14th c.). הקצה, 130,
15 a.
— Qamḥi (12th c.). ה' הונרוך, 410, 6.

- Josef Joel Rivlin (19th c.). Poem, 390.
- Sefarādi. Resp., 101 d.
 - b. Shēm Tōb (15th c.). עין הקרא, 61, 1; במול עקרי הנצרים, 287.
 - b. Shēsheth b. Latimi (14th c.). Hymn, 446, 6.
 - Gershōn b. Solomon. Resp., 124, 12.
 - Taitasāq (16th c.). Letter, 371, I e.
 - de Trani (16–17th c.). Letter, 116 *hh*.
 - b. Verga (16th c.). שארית יוסף, 322, 2.
 - Walsikanski (1841). Letter, 483, 17 c.
 - Zamiro (19th c.). Letter, 161.
- Joshua b. Barūkh. גיטריפן, 325, 5.
- Josef b. David Levi (18th c.). כוס הנחמין, 381.
 - b. Israel Benveniste (1635). קונטרס, פרק בשיר, 377, 1.
 - b. Josef (died 1648). בני יהושע, 109.
 - Al Lorqi (15th c.). Letter, 301, 2; גרם הכינול, 445.
 - Moses Marpurgo (18th c.). Letter, 469, 5.
 - b. Shoeib (14th c.). Homilies, 60, 1 [*attrib.* Commentary on Psalms, 37].
 - Segre (died 1806). אשם הלוי, 453; שר הגבוהים, 138, 1.
 - b. Šiōn Segre (19th c.). Letter, 179, 6.
- Judah. Prayers, 254 b.
- Abbās (12th c.). כבא נכור, 64; פיוט, 229.
 - Anaw (13th c.). הלכות טרצה, 216, II g.
 - Abravanel (16th c.). Poems, 362, V (fol. 69).
 - b. Bal'am (11th c.). קטת שבעי מקרא, 406, 1.
 - b. Barzillāi (12th c.). ה' הנהיג, 126; Comm. on יצירה, 312.
 - Briel (died 1722). On ברשות, 142, 5.
 - of Corbeil (12th c.). Resp., 130, 9f.
 - b. David b. Aaron Hallēvi (19th c.). שיר הדלה, 391.
 - b. Elāzar Al Madāri (13th c.). Commentary on Al Fāsi, 75.
 - b. Eliezer. On the Astrolabe, 425, 9.
 - Hamu (16th c.). Resp., 116 *h*.
 - Al Harizi (12–13th c.). Extracts from ההכמתי, 247, 7 b–d; Poems, 362, 1; Transl. of Maimūni's Comment. on שוק הלק, 297, 6; אגדה המוסר, 433, 2.
- Judah Hāsīd (12–13th c.). Ethical Will, 92, 3; 130, 16 c.
- b. Isaac of בררניא (12–13th c.). תוספת, 65; [Resp., 135 b?].
 - Levi b. Isaac Shabbethāi (1214). פתח יהודה שומע נשים, 365, 2; 458, 1.
 - b. Jacob Honein (Ghir. 212). ה' האור, 335, 1.
 - b. Jahyā. Poems, 362, V, VII.
 - b. Jāqār. Comm. on the Thirteen Divine Attributes, 487, 2.
 - Aryeh b. Josef Peres (18th c.). אמרי אשר, 193.
 - hal-Lūbān. תוספת יומא, 66.
 - [b. Isaac] Sir Leon (1166–1227). תוספת ע"ז, 67.
 - Hallēvi (12th c.). *Philosophy*: ה' הכתובי, 267; Commentaries on, 268, 269. *Liturgy*: אודותה, 259, 2; פיוטים, 253 A. a; 493, 6. *Poetry*: 362, IV.
 - Hāsīd b. Levi Sinai (16th c.). Resp., 480, 2.
 - b. Meir Hakkōhēn. Resp., 101 d.
 - Minz (died 1508). Elegy, 488 *m*.
 - b. Moses Mosconi. Supercomm. on Ibn Ezra, 49.
 - b. Moses b. Daniel Romano (13–14th c.). Translations, 278, 1; שירים, 278, 2.
 - (?). Abstracts from his cabalistic works, 333, 1.
 - Hannāsi, קיצור צורת הארץ, 423, 2.
 - b. Nathan (12th c.). Talmudical Glosses, 90, 4.
 - Nathan Provençal. Glosses on Lamentations, 14, 7 (Ghir. 134).
 - אילפאקי (16th c.). Letter, 371, I f.
 - b. Qalonymos (13–14th c.). Query, 130, 3.
 - Sarfāthi (16th c.?). Letter, 371, I c.
 - b. Shabbathāi (16th c.). Resp., 480, 2.
 - b. Simon (14th c.). הקטנה, 130, 15 a.
 - Leb b. Simon (1659). Comment. on Pentateuch, 30.
 - b. Tabbōn (12th c.). ה' הכתובי, 267; *attrib.* רוח הן, 266, 3; 303 b.
 - Zarqō (16th c.). Letters, 371, I b, II g; 463, 1 b.
- Kalman (14th c.). Glosses on Jacob b. Ashēr's Comm. on the Pentateuch, 12.

- Kaufmann Metz (18th c.). *Novellae*, 153.
- Kuzi of Mantua (16th c.). *Resp.*, 480, 2.
- Lämmel Eisenstadt (18th c.). *Novellae*, 153.
- Lattes. See Elijah Aaron.
- Leḥ פליקין (16th c.). *Letter*, 464.
- Leon of Modena (1571-1648). ארי מאמר, 455, 1; נגד רבי, 455, 2; מאמר בלשון קודש, 456; *Resp.*, 259, 7; *Abstr.*, 182.
- Lessing. See Teller.
- Levi b. Abraham b. Hayyim. *Astronomical treatise*, 484, 6.
- b. Elijah ברויב (16th c.). *Resp.*, 480, 2.
- b. Gershōn (13-14th c.). *Commentaries: Pentateuch*, 15, 22, 23; *Psalms*, 38; *Astronomy*, 425, 2; *Passage of ה' בלחמית ה'*, 114, 1.
- b. Habib (16th c.). *Commentary on the Agādā to the Agādā of Esther*, 14, 3.
- Louis (19th c.). *Poems*, 483, 17.
- Lindo (Mendel). (1846). *Poem*, 393.
- Loewe, A. *Sermon* (transl.), 510.
- Louis (1808-1887). *Lists of Jewish inhabitants of Jerusalem*, 512.
- Loria. See Isaac b. Solomon and Solomon.
- Lumley, H. (1871). *Water Supply in Jerusalem*, 564.
- Lunez, Abraham M. (1875). תהלה לבישה, 524.
- Luzatto. See Jacob Hai and Simhah.
- Malatesta, Pietro. See Mendez.
- Mattathias, Gāṣon. *Resp.*, 101.
- Isaac of Bologna (17th c.). פירוש, 233 a.
- b. Mazzāl (1751). ובהי צדק, 379.
- b. Moses (14th c.). אהיטוב ופליקין, 503.
- b. Nissim Tirni (1777). הליץ שומשו על שירת הקדש, 387.
- b. Reuben (14th c.). תקנית, 130, 15 a.
- Mazzāl (1818). ה' השמינים, 240 a.
- Mehlsack. See Elyākim.
- Meir, Al Guadez (15th c.). פיקוק גורמים, 444 a.
- Meir. Arama (15-16th c.). *Commentary on Pentateuch*, 141.
- Aryeh Horzitz (18th c.). *Novellae*, 153.
- Barbari (18th c.). *Novellae*, 153.
- Meir b. Barneh Rothenburg (died 1293). *Resp.*, 101 c; 104, 1; 128.
- Crescas (1327). שיטת, 194 c, 14; *Query*, 262, 2.
- Harofē. פשיטה, 479, 27 g.
- b. Isaac Al Dabi, פירוש, 129, 3 b.
- b. Isaac Katzenellenbogen (16th c.). *Letter*, 94, 2 c; *Resp.*, 480, 2.
- b. Isaac Rothenburg (1706). *Hymn*, 236.
- b. Isaac of Venice (16th c.). *Resp.*, 480, 2.
- b. Jāir (16th c.). ה' הרקוק, 479, 10.
- b. Jōel (14th c.). תקנית, 130, 15 a.
- b. Josef אונגווייב. *Poems*, 364, 3.
- Kāhēn (14th c.). הגהות בייבמות, 95; *Cabbal.*, 348.
- Hallēvi (13th c.). *Letters*, 461, 1; *Resp.*, 101.
- Jacob Margoliouth (19th c.). קול רנה, 520, 4.
- of Padua. See M. b. Isaac Katzenellenbogen.
- Poppers (17th c.). *Cabbalistic writings*, 333.
- Rabinowicz (19th c.). פירוש תורה, 520, 3.
- b. Samuel (14th c.). תקנית, 130, 15 a.
- b. Solomon b. David (13th c.). *Treatise on Grammar*, 410, 3.
- Meldola. See David b. Rafael.
- Menahem Azaryāh of Fano (died 1620), 253 f; 327, 2; *Cabbalistic treatises*, 338, 1; 339; *Autograph letter*, 253 h; סדר גרכת התורה, 233 k.
- Azaryah Meir (19th c.). *Letters*, 161, 185.
- b. Judah of Jerusalem (15th c.). *Letter*, 307, IV.
- of London [see p. 24, 13th c.]. כטילה, 346, 3.
- Lonzano (1572-1619). ה' עימר, 336.
- קניין. *Poems*, 373.
- רוביק (15th c.). *Letter*, 468, 1.
- b. Solom. Meiri (13-14th c.). *Treatise on repentance*, 258, 1.
- Mendel Mohr (19th c.). *Query*, 164.
- Noveira (1766). *Poems*, 378.
- Samson Basila (17th c.). גייר הימים, 428, 1.
- Siyyūni (15th c.). ציני, 330.
- Mendel. See Abraham.

- Mendelssohn, Moses (1729-1786), *Morgenstunden*, Hebr. version, 310; Reply to Lavater, 457.
- Mendez, David Franco (18th c.). השושה ישראל על ידי יהודה, 376.
- Michael b. Shabbethai (16th c.). Resp., 480, 2.
- Michael of Siena (18th c.). ט' זכרוני, 478.
- Miriam b. Wolf b. Josef (18th c.). Obituary notice on, 343 b.
- Moise di Lazzano (18th c.). Letter, 111 a.
- Montefiore, Josef Jacob (18th c.). Writings, 59.
- Lady (19th c.). Journal, 567.
- Moses (1789-1885). Statistical accounts, 528-557; Letters and petitions to, 574-577.
- Mordecai. Query, 130, 3; פיט, 229, 230, A 21.
- Finzi (15th c.). Tables, 428, 3.
- Samuel Ghironi (died 1852). Autograph works, 56-58, 160-188, 477; וזמן מרוב, 481; קול ששון, 481, 5.
- Aaron Ginzburg (19th c.). חמה רמסוף, 561, 1.
- b. Honein. פיט, 431, 11 c.
- b. Isaac b. Qamli (16-17th c.). Letter, 116 U.
- Isbān (18th c.). ורר, 257.
- Jishāqi (15th c.?). Poems, 371, II c.
- Kōhēn (16-17th c.). Letter, 464.
- Hallēvi (17-18th c.). Glosses 119, 1 g; On synonyms, 119, 2 c.
- Moses . . . in Florence (15th c.). פיט, 17, 1 a; ורשה, 17, 1 b.
- Abbās. פיט, 229.
- b. Abraham Catalano (17th c.). Poem, 473 b.
- b. Abraham Provinziale (died 1575). Responsa and Letters, 114.
- b. Abraham Sarfāthi, Resp., 480, 2.
- Al Ashqar (18th c.). Letter, 111.
- Ashkenazi (14th c.?). Cabbalistic notes on behalf of, 358 e.
- Basula b. Abraham (Ghir., 248, 16th c.). Resp., 580, 2.
- ברואי (15th c.?). Poems, 371, III f.
- of Brussels. הדה החנושה, 103, 2 c.
- of Bunzlau (18th c.). Novellae, 153.
- Cordero (16th c.). אור ניר, 324, 1; Abstracts from, 348, 1.
- Moses of Coucy (13th c.). ספר משה הגורל, 121; Glosses on, 103, 2 d; 124, 1 [see also 108].
- Hakkōhen b. Crispin. Abstr. from ט' כל חי, 103, 2 g.
- b. Eliezer Hallēvi (16th c.?). Query, 114.
- b. Eliezer Hayy (18th c.). Letter, 111 a.
- b. Ezra (12th c.). פישים, 190, C c; 196 b; Poems, 362, II, VII.
- b. Isaac Halayo (16th c.). Commentaries on Canticles and Ruth, 39.
- b. Israel Finzi (16th c.). Resp., 480, 2.
- b. Judah Benjamin Has-Sefarādi, (14th c.?). תפלה הייחד, 214, A.
- b. Judah מן הנשיים (14th c.). Super-comm. to Ibn Ezra, 10, 47.
- b. Josef de Trani (16th c.). Resp., 109.
- Kōhēn Tordesillas (14th c.). ט' הרור, 283; עור האמונה, *ibid.*, 2; 284.
- Latif (15th c.). Prayer, 249, 7.
- de Leon (13th c.). ט' הסוחר, Abstr., 124, 17.
- Hal Lēvi (13th c.). [ט' משה] Compilation of ritual rules, 136.
- Meshullām hal-Lēvi (16-17th c.). Resp., 116 u.
- Hayyim Luzatto (1707-1747). Prayer, 185.
- Bonito Provinziale (16th c.). Horoscope, 124, 15.
- Maimonides (1135-1204). משה הרור Index to Books XII-XIV, 156, 2; Abstracts from הרור, 103, 2 f; from Comm. on Mishnāh, *ibid.*, 1; פאה, 484, 7 b; Respp., 97; 103, 4 a; אגדה הימן, 493, 2; פרקי מנהג עמוקה, 481, 4; *Medical*, פרקי משה, 439, 1; *Anecdote* on, 484, 5 b; Comm. on משה הרור, 95; 266, 4; 273, 2; *Attributed*: Letter, 431, 4; Poem, 368, d 2; הגנה הלום, 233 b.
- b. Maimun Al Bāz (16th c.). סור כ"ב אהיה, 335, 2.
- Mendelssohn. See Mendelssohn.
- b. Mordecai (14th c.?). Resp., 130, 3.
- b. Mordecai Provençal (16th c.). Resp., 480, 2.
- Al-Mosnino (16th c.). Poem, 362, VII.
- b. Mūsā. Comm. on the Thirteen Rules, 158, 1 a; כולל דרכי ההלמוד, *ibid.* b.

- Moses Nahmanides (13th c.). Comm. on Pentateuch, 13, 2; on Isaiah lii. 13, 33, 2; Novellae, 80, 81, 83 *b*; Resp., 100 *b*; 103, 2 *a*; 134, 13; Letter, 401, A 2; Prayers, 247, 4 *c*; 253, A *c*; 405, 3; Philos., ש"ס ה'פ"ט, 407, 1; Polemical, ת"פ"ט, 451, 1; Supercomm., 54, 55, 130, 11; attrib. Homily, 485 *c*.
- Hannaqlān (13th c.). ס' הנקנן, 408.
- b. Nāthān הרמז (16–17th c.). Resp., 116 *qq*.
- Padubeno (18th c.). Query, 111 *l*.
- Qanhi (13th c.). ביה"ד, 217 *k*, 1.
- Rapp (18th c.). Novellae, 153.
- Hayy Recanati (17–18th c.), 111 *p*.
- Ricci (14th c.). Poems, 124, 5 *c*; 488 *r*; משן השיאים, 124, 5 *f*; אגדה ש"ר ל"ט, 488 *q*.
- Sachs (1858). ש"ר למעלה, 401; Der Sammler and לשון צוהה, 414.
- Al Shēkh (16th c.). Resp., 116 *kk*.
- Samhūn (19th c.). Letters, 104, 183.
- b. Samuel. שגיבים, 232 *t*.
- b. Senior. על הכל, 150, 2.
- Söfer (1758). Resp., 148 *a*; 450, 2.
- Hayyim טוהקטו (1778). Autogr. Poems, 380.
- b. Tabbōn (13th c.). Transl. of Maimūni's Comm. on ש"ס, 484, 7 *b*; Comm. on Ibn Gabirol's אגרות, 297, 1; ס' ההקדמה, 294, 1.
- Taqū. כתב המים, 300.
- Vernon (16th c.). Letter, 116 *p*.
- Zaccato (17th c.). שרשי השבוע, 301; ש"ר הרמ"ו, 357 *f*; ש"ר השופר, ibid. *l*; ורשיה, 340, 1; Marriage ceremony according to, 340, 4; שגיבים, 235.
- Mūsa b. Tūbi (13th c.). See Sol. b. Inmanuel Dafeira.
- Muscato, Leon (died 1573). Resp., 114.
- Naftāli. Gloss, 153.
- Hirsch Goslar (18th c.). אגדה מישר, 300.
- of Lublin. Will, 343 *c*.
- Nahmān b. Meir Rappoport (18th c.). הגב"מ, 346.
- Nāhūm Foa. ר"י, 248 *c*.
- Nāthān (17th c.?). Resp., 109.
- b. Isaac (14th c.). תקניה, 130, 15 *a*.
- b. Jehiel (11–12th c.). ס' הערוך, 415.
- Nāthān Marāgi (19th c.). Letters, 161, 173.
- b. Meuahem (16th c.). Resp., 480, 2.
- of Aigre (15th c.). Letter, 150, 3.
- b. Moses Hannover (17th c.). ש"ר רעק, 346, 1.
- Ottolenghi (16th c.). Letter, 404.
- b. Simon (14th c.). תקניה, 130, 15 *a*.
- Spiro (died 1662). מאגרת נקן צורם, 331 *a*; 332; Glosses on the צורם, 117, 1, 4.
- Nathanael b. Aaron Jacob Segre (died 1691). ש"ר נקב, 482, 1.
- Kaspi (15th c.). קרות נישאל, 269.
- hal-Levi (1727). Certificate, 111 *c*.
- Nehemiah of רובינירה. Liturgical Glosses, 470, 27 *c*.
- Hayyūn (18th c.). Letters, 409.
- Nehunyāh b. Haqqāneh. הפלה הייחוד, 323, 2.
- Nessim, S. (19th c.). Letter, 183.
- Nieto, David (1654–1728). סב"ה הן, 307.
- Nissim b. Jacob (11th c.). מגילת ספרים, 484, 9; ר"י, 244 *f*.
- b. Reuben. Autogr. Commentary on Genesis 20; Novellae and Resp., 90, 4; 93, 94, 1; 101.
- Nurlingen. See Aaron David.
- Obadiah Sferno (16th c.). Commentary on P'salms, 35, 1.
- Oppenheim, David (18th c.). Catalogue of books, 516.
- Paltavai Gaon. Resp., 101.
- Paz (E. de). Accounts, 239, 4.
- Pereš b. Elijah (14th c.?). הרכסות, 69; Glosses, 101 *c*; 104, 1; 130, 22; and הלכות, 130, 13; 152, 1; נ"ט, 156, 1.
- Pereš hak-Kōhēn. Commentary on קריש, 487, 4; שגילות, 346, 3.
- Petrus Hispanus (13th c.) Summula, 305, 6.
- Philipson. See Teller.
- Phineas Ashkenazi (18–19th c.). קישר ומורה ישראל, 222.
- b. Josef דורשלים (19th c.). Letter, 176.
- Piperno, Abraham Baruch (19th c.). Poems, 520, 16; 522.
- Poppers. See Meir.
- Profet Dūrān (14–15th c.). מנשה אגדה, 405; בלימת הנשים, 447; אגדה של הרי כמנהיך, 301, 4; 446, 1; Letters, 262, 3; 431, 8.

- Purbach (1423 - 1461). *Theorica*, 423, 5.
- Qaifi. פייש, 229.
- Qalonymos b. Gershōm (14th c.). Query, 130, 3.
- Nasi (13th c.). אגרות, 431, 11.
- b. Qalonymos (13-14th c.). מכתב פורים, 365, 1.
- Ibn Qapril. בקשה, 247, 4.
- Rabbinowicz, Meir (19th c.). מכתב הורה, 520, 3.
- Rafael Baruch b. Abraham (1810). קול השירים, 252.
- Birdogo. קצור דיני שחיטה, 141, 2.
- Kōhēn (19th c.). Discourse, 499 d.
- Segre (19th c.). Letter, 174.
- Josef Treves. Poems, 479, 26 b-c, 27 b.
- Rappoport, Moritz (19th c.). Mose, 385.
- Nahmān b. Meir (17th c.). ההכמה, 346, 1.
- S. See Solomon.
- Reuben b. Jacob. Poems, 384.
- of Modena (18-19th c.). Hymns, 237, 1.
- Rivlin, Josef Jōel (19th c.). Poem, 390.
- Romanini. See Aaron Mašliaḥ.
- Rumili, Elijah and Samuel Hezekiah (16th c.). Letter, 114.
- Saadyāh Gaon (died 942). Arabic version of Pentateuch, 2, 3; אמונה Contents, 483, 9; *Attrib.* Arabic Midrash on Decalogue, 192; הילה השחר, 248 b. Prayers, 247, 11 c; 254 a; 487, 3 b.
- Sa'adyāh b. Elijah. שוראקי (1684); Autograph works, 421.
- מראשה. פירש, 190, A 3.
- Salato Isache Ambrou. Viaggio, &c., 520, 13.
- Sachs. See Moses.
- Sacrobosco (1426). מראה אופנים, 424, 1.
- Salman Kitzinger (15th c.). Respp., 146 x, 153.
- Samson, Jacob b. Commentary on אגדה, 217 h.
- Samson of Chinson (1310). ס' כריתות, 90, 2; 157.
- Samson b. Efraim (14th c.). תקנה, 130, 15 a.
- b. Eliezer (14th c.). ברוך שאמר, 150, 4.
- Kohen (16th c.). לקושים, 348, 1.
- Samson of Ostropol (died 1648). Novella, 153.
- Kōhēn (1703). שנין שמשן, 255.
- b. Sādōq (13-14th c.). השב"ץ, 130, 22; 150, 1.
- of Sens (12-13th c.). תוספות, 67.
- Samuel. פירוש, 233 a.
- Archevolti (died 1611). Poem, 182; Letters, 464.
- Cazes (16th c.). Query, 114.
- Hayyūn (17th c.). Letter, 116 y.
- b. Ylīser (17th c.). Letter, 116 aa.
- Abohab (1646-1657). Letters and Respp., 112; 482, 1.
- [אבחי] of Cremona (16th c.). Letter, 114.
- b. Daniel. Letter, 461, B b.
- b. Jacob (15-16th c.). ראשיה הלכה, 217 k.
- Judah Katzenellenbogen (16th c.). Respp., 464; 480, 2.
- Kōhēn of Tiberias (19th c.). Letter, 164.
- Leb Goldenberg (19th c.). Letter, 174.
- Schmelke b. Meir (17th c.). ההכמה, 346, 1.
- b. Moses. Resp., 101.
- b. Moses Dlugotsch (1700). אגדה שמואל (Preface only), 182.
- Isaac b. Moses Ḥayy Finzi (1845). מסגרת משה, 353.
- b. Moses Kōhēn (1821). Poem, 389.
- Samuel Mōtōt (14th c.). מגלה סתרים, 10, 48; משובב נחמה, 130, 31; 279, 1; 303 a; 483, 10.
- Hannāgīd (11th c.). מבוא ההלמוד, 474, 2.
- b. Perahyāh (16th c.). Poem, 362, VII.
- Hallēvi b. Sa'adyāh (16 c.). Resp., 116 cc.
- Portaleone. Commentary on ציריה ס', 315 a; פתרון ס', 479, 1; Commentary on יוצר for Sabb. Han. 479, 27 h; Letter, 479, 16 b; Glosses on Al-Fāsi, 480, 4.
- b. Šarsa (14th c.). מבני יופי, 282.
- שלם of Genoa (1757). Letter, 148 c.
- Schlettstadt (17th c.). מרוכי קבן, 129, 9 a.
- b. Solomon Isaac (16th c.). Resp., 480, 2.
- b. Tabbōn (13th c.). לקושי אורה, 213, 11; 297, 4; 479, 27 a; כיאמר סתרים, transl. 297, 5.

- Samuel Taqā (16th c.). Resp., 116 a.
 — de Vecchio (16th c.). Resp., 480, 2.
 — Paide (19th c.). Letter, 176.
 — Warburg b. Jacob Manspach (1783).
 ש"ת שיעור, 16.
 Sandler Nemtez (17th cent.). Sermon,
 153.
 Sanguinetti, B. P. (19th c.). Poem,
 520, 14.
 Sappir, Jacob (19th c.). Poem, 400.
 Sarasohn, Elijah (1875). משאפת גישה,
 523.
 Saul Formigini (19th c.). Letter,
 173.
 — Kohen Katzenellensohn (19th c.).
 Letter, 164.
 Schoenfeld, Baruch (19th c.). Letters,
 483, 176 d.
 Šebi Hirsch. Letter, 483, 3.
 — (1845). שיעור זמיר, 521.
 Segura, P. (1841). Sermon, 559.
 Seligmann Bing Oppenheimer (15th c.)
 מכתבים, 146; תורה הק, 303 b.
 Šemaḥ. Life of Isaac Loria, 325, 1.
 — b. Abraham (16th c.). Resp.,
 480, 2.
 Shabbethai. פנים, 229.
 — טובת פסוקה בירמה (18th c.).
 מכתבים, 142, 2.
 — Rafael (17th c.). ש"ת העלומה . . .
 344.
 — Elhānān Treves (19th c.). Letter,
 164.
 Schajjin. See Israel.
 Shammāsh. פנים, 229.
 Sharḥel (שארחהל). Poem, 493, 7 a.
 Shealtiel Graziano. Prayer, 129, 8 c.
 Schem Tōb b. Abraham b. Gāōn
 (14th c.). Supercom. on Nah-
 mānides, 487, 6. כתר שם טוב, 13, 3;
 מכתב ש"ת, 431, 17.
 — Ardutial (14th c.). See Israel
 Israeli b. Josef.
 — — b. Isaac Shafrūt (14th c.).
 אבן נהן, 46; משנת שנתה
 272; — b. Palquera (13th c.).
 ראשיית הכנה, 273, 1. מכתב
 תנש, 273, 1.
 Shemaryāh of Negroponte (1328).
 Letter, 305, 1.
 Silberberg, S. (1820). Letter, 483, 30.
 Simḥāh. Isaac b. Moses (18th c.).
 אורה צדקה, 490, 3.
 — Kalinani (1771). פנים, 234, b 7.
 — Luzatto (died 1663). Resp., 109.
 — Qalonymos. חנוכה מילה, 372.
 — b. Samuel (14th c.). הקצה, 130,
 15 a.
 — b. Solomon. On ישיבת, 305, 2 b.
 Simmel, Wolf (18th c.). כניסה יצק,
 151.
 Simon Ashkenāzi (16-17th c.). Resp.,
 116 ii.
 — Levi (16 c.). Letter, 464.
 — Simon b. Šemaḥ Durān (1361-
 1444). פתח אבות Preface, 62, 3;
 Resp., 103, 2 a. Poems, 362, VI;
 494, 1; שיעור דמורה, 156, 4.
 Sinzheimer, David. Poem, 493, 7 c.
 Ben Sirāch. Extracts, 259, 6.
 de Sola (1841). Sermon, 565.
 Solomon. פנים, 229.
 — b. Abbā Māri Jarḥi (14th c.).
 רשק ישיה, 407, 1.
 — b. Abraham Abigedor (15th c.).
 See Sacrobosco.
 — אבנאן (16th c.). Letter, 116 na.
 — b. Addereth (13-14th c.). תורה
 רביה Abstr. 103, 2 i; Respp., 100 b;
 101 a; 102, 1; 103, 1, 3; 124, 10;
 130, 1, 9 a. Commentary on Agādā,
 77, 78; Novellae, 83, 84; Prayer,
 485 d.
 — b. Ayyūb (13th c.). ש"ת השמים
 יהושע, 295; Medical Treatise, 440, 1.
 — Benveniste, 371, III c.
 — Bonfed, see Sol. b. Reuben.
 — Careassoni, תוכחה, 363.
 — b. Ezekiel Feiwel (19th c.). פתח
 תורה, 526; אלק בונה, 509; Address,
 580.
 — b. Gabirol (11th c.). כנחך הפנימי (?),
 265, 266, 1; כתר מלכות, 129, 3 a;
 194 b; 213, 1 j; Poems, 362,
 III, VI; Glosses on תורתה, 479,
 27 d.
 — Eliezer Ghirondi (1684). מנשה
 נחם, 489, 1.
 — Hanau (18th c.). משפט לשון קודש,
 412.
 — Hazzān (18th c.). רקור החשים והענים,
 494, 2.
 — Hefes. Sermon transl., 483, 18.
 — b. Immanuel Dafieira (14th c.).
 בתי רנש, 297, 3.
 — b. Isaac (11-12th c.). *Commen-
 taries*: Pentat., 2; Earlier Prophets,
 32; Psalms, 5; האורה ש"ת Extr. 103,
 2 h; ש"ת הדרים, 125; Respp., 128;
 130, 9 b; 155; 492, 6; נקור הדבר,
 152, 3 c; 216, II m; *Attributed*:
 Commentary on אמות, 32, 2; 76;
 227 g (see Samson); Glosses, 101;
 Glosses on, 55.
 — b. Isaac b. Moses (1593). Poems,
 265.
 — b. Israel (16th c.). Resp., 480, 2.

- Solomon b. Josef המיין. Letters, 363.
 — b. Judah Leb (19th c.). Poem, 393.
 — b. Labi (14th c.). Comm. on ס' האמינה הרבה, 274, 2.
 — Levi. Poems, 362, VII; 371, I g; II f.
 — Loria (died 1573). Resp., 116 ff; Glosses on שו"ת, 117, 2, 4; גש, 117, 6; 107 (?).
 — Salmon Meir of Lemberg (18th c.). Letter, 111 m.
 — b. Meshullam Dafeira Diwān, 369; Letters and Poems, 363; 371, II h; אפרי גואש, 495, 2.
 — b. Moses Al-Ashkar. פי שים, 233 a.
 — of Narbonne. Medical work, 439, 2.
 — Nissim (19th c.). Letter, 164.
 — Oliveira (18th c.). שלהק ברור, 145.
 — Pappenheim (1740-1814). ארבע נטרה, 493, 1.
 — Parhōn (12th c.). Dictionary (Abstr.), 410, 4.
 — b. שירה. Letter, 371, I j.
 — Al-Qabīs (16th c.). Comm. on the פתוחה to Esther, 14; Resp., 325, 9; Cabbalistic treatises, 334, 1, 2; Prayer, 59, 1; Poem, 413, 11.
 — Al Qalāi (19th c.). מנהג יהודה, 518.
 — Rappoport (18-19th c.). Letter, 176; Historical note, 483, 20.
 — b. Reuben Bonfed (1400). Poems, 363; Letters, 369 b; 371, III b.
 — de Rossi (1563). Music, 259, 7.
 — b. Şemaḥ (Dūrān, 16th c.). מליצה, 446, 5.
 — b. Shemāyāh (16th c.). Resp., 480, 2.
 — b. Simon b. Şemaḥ (15th c.). Resp., 101.
 — Gottlieb Stern (19th c.). Supercomm. on Ibn Ezra, 51.
 — Jedidyāh Troki (1710). Writings, 189.
 — b. Verga (16th c.). שבת יהודה, 160, 2.
 — Zarqā (19th c.). קינזרם אפרושי, 144.
 Sommerhausen, H. (19th c.). שרי תהלה, 490, 2.
 Spitz, Jōm Tōb. אנלי דמינה, 402.
 Susmann (15th c.). אסור ודור, 137.
 Teller, Zebi Eliezer (19th c.). היהודים, 374; קשר בן נהגיה, 375.
 Tirni, Matth. Nissim (1770-1772). תולק שנישו עי טהרה הקדש, 387.
 Tobias. אפר נחמר (Abstr.), 483, 8.
 — b. Eliezer (11-12th c.). פירוש התורה, 103, 2 n.
 — Isaac Baruch (1783). ס' המשכיל, 309.
 Todros Hallēvi (13th c.). Poem, 279, 4 c; שער הרים, 317.
 Toledo. פיט, 229.
 Treves (1648). Poem, 233 i, l.
 — Josef (16th c.). Letter, 114.
 Ullmann, Hirz (18th c.). חכמה הנפש, 308.
 Vidal Benveniste (15th c.). Poem (Vidal b. Lābi), 362, VI; 367, IV; 371, II i; III c.
 Vitta Volterra (18th c.). Letter, 111 r.
 Walsikanski, Josef (1841). Letter, 483, 17.
 Weil of Karlsruhe (18th c.). Novella, 153.
 Werbel Elijah Mordecai (19th c.). Poem, 395.
 Wessely, Hartwig (1725-1805). See Mendelssohn.
 Wolf Austerlitz. See Austerlitz.
 Zanvil of Cremona (16th c.). Resp., 114.
 Zechariah Plongian (18th c.). ס' ונירה, 325, 3.
 — b. Sarūq (15-16th c.). Commentary on Esther, 43.
 Zedekiah b. Abraham Anaw (13th c.). שבלי הלקט, 127, 128.
 Zerah in France (1452). ס' ההרו על, 490, 1.
 Zerahyāh Hallevi Gerundi (12th c.). אודרות, 431, 11 b; פיט, 229.
 Zimmer Nathan Arych b. David (1885). Cabbalistic work, 356.
 Zunz, Leopold (1794-1885). Sernon 483, 18; Notes on *Gottesdienstliche Vorträge*, 483, 19.

B. TITLES.

- אבן דבש, by Eliezer b. Joel Hallévi, 415, 130, 2, *q. d.*
- אבן זבן, by Shem Tob b. Isaac Shafrūt, 386.
- אבן דבש, by Judah Leon b. Moses Mosconi, 40.
- אבן רמיה, by Jom Tob Spitz, 402.
- אבן, 408, 3.
- אבנה רבנית, 465.
- אבנה אל הדי באמירך, by Profet Dürān, 446, 1.
- אבנה בסדר קריאת התבנית, by Al-Farābī, 489, 4.
- אבנה התבנית, by Jedāyāh Happenīni, 231, 2.
- אבנה המזרח, transl. by Judah al-Ḥarīzī, 433, 2.
- אבנה מזרח, by Naftālī Hirsch Goslar, 306.
- אבנה פליהמה ה', 493, 4.
- אבנה מספרת יהונתן רשוקי ראגיא וישראל, 480, 4.
- אבנה השמירה, by Abraham b. Meir de Balmes, 291.
- אבנה השנה, by Abraham b. Ezra, 279, 5.
- אבנה חסן, by Maimūni, 493, 2.
- אבנה השנה המינים, by Leon of Modena, 456.
- אבנה אלה, by Elijah Ḥayy b. Moses Nāḥmū, 250, 1.
- אבן המורה, 413, 8.
- אבן החיים, by Abraham Zakkuto, 325, 4.
- אבן לשון הקודש הקצר, 411.
- אבן אביר נחמד, by Tobias, 483, 8.
- אביר ראב"ה, by Elyāqim Mehlsack, 347.
- אביריה חיים, by Ḥayyim Vital, 328, 2.
- אביר ה', by Hisdai Crescas, 281.
- אביר נביח, by Moses Corduero, 324, 1.
- אביר הארץ, by Judah b. Jacob Ḥonein, 335, 1.
- אביר השכל, by Abraham Abulāfia, 316, 1.
- אבירה זריקים, by the Qaraite Simḥāh Isaac b. Moses, 490, 3.
- אבירות, by Qalonymos Nāsi, 431, 11 *a.*
- אבירות, by Zeraḥiāh Hallévi b. Isaac, 431, 11 *b.*
- by Solomon b. Gabirol with Comm., 297, 1.
- אביריהב ושלמך, by Mattathias b. Moses, 503.
- אביר הרמי, 451, 2.
- אביר רברי הרביה, Supercomm. on Rashi, 44, 1.
- אביר בניה, by Solomon Wolf Feiwel, 509.
- אב' האב, by Galenus, 440, 5.
- אב' האבונה הרבה, by Abraham b. Daud, 274, 1.
- אב' האבונה (contents), by Saadyah, 483, 9.
- אבונה שדווח, by Judah Leb b. Simon, 30.
- אבירי בניה, by Issachar Baer b. Moses Petahyāh, 479, 2.
- אבירי נואש, by Solomon b. Meshullam Dafieira, 495, 2.
- אבירי שזר, Maḥzōr, rite of Algiers, 193.
- אב' אברכל, 130, 4.
- אב' לינק, by Jacob Marago, 345.
- אב' האבונה, by Elijah b. Isaac Carcassoni, 134.
- אביר והיר, by R. Susman, 137.
- אביר והיר, by Isaac of Düren, 135.
- אב' אבירן, by the Qaraite Jedidyāh Troki, 189, 1.
- אבירוב, by Jacob b. Mākhir, 425, 6.
- (Commentary on), 425, 7.

- ארבע כוכב, by Solomon Pappenheim, 493, 1.
- ארובות השמים, by Israel Samosze, 427.
- ארהות היים, Pt. II by Aaron Hakköhen, 131.
- אשם הלו, by Joshua Segre, 453.
- באור הלוהות, by Jacob Pöel, 439, 3.
- באור התפילה על דרך האמת, 487, 4 g.
- באור תפלה ר"ה על דרך האמת, 487, 4 e.
- ביאור סבתי השתתת נקודות השמות, 418, 6.
- בחינת עולם, by Jedayah Happenini (Comm. on), 124, 20.
- ב' בהנמה הנפש, by Shēm Tōb Palqēra, 273.
- בשול עקרי הטורים, by Hisdai Crescas, 287.
- בית יעקב, Jacob b. Hayyim Farissol, 268.
- בן אלשע, by Samuel Portaleone, 315 a.
- בן רוד, by Leon of Modena, 455, 2.
- בן המלך והגור, transl. by Abraham b. Hisdai, 277.
- בן רחל, Comm. on יצירה 'ס, 315 b.
- הבנינים והזרמים מהקדוק, 410, 7.
- בקשה, by Isaac Tarfōn, 446, 4.
- ברוך שאמר, by Samson b. Eliezer, 150, 4.
- ברי הנפש, by Solomon b. Immanuel Dafeira, 297, 3.
- גורלות, attributed to Ibn Ezra, 436, 486, 5.
- גורלות, 438, 1.
- ג' גולות הרש, 435.
- גורלות, by Efraim b. Jacob, 475, 2.
- גידולי הרומה, by Azariah b. Efraim Figo, 147.
- גלגולי הנפש, by Jacob b. Şemah, 342, 1.
- ג' הגלגולים, by Isaac Loria, 327, 1; 342, 2.
- גמילות חסד (Soc.), 515.
- גן פרחים, by Josef b. Jacob Montefiore, 59, 1.
- גן העדן, by Jacob b. Eleazar, 497, 2.
- ג'ה המעולה, Joshua b. Vivas al-Lorqi, 445.
- גברי הימים, by Josef Jacob Montefiore, 59, 2.
- גובר שלום, by Mordecai Samuel Ghirondi, 165-177.
- ג' ורדי ונכרי, by Berekhyāh Hannaqlān, 434.
- גויאן, Solomon b. Meshullam Dafeira, 369 a.
- ג'ה הרהר נור או שבויה, 479, 17 a.
- ג'ה שהיטה בקפיר, 479, 16.
- ג'הים, 150, 1, 2; 152, 3; 155; 431, 10; 136 (Moses Hallēvi); 185 (Samuel b. Mordecai Ghirondi).
- ג'ה הרקוד, by Eliezer, 413, 3; Meir b. Jāir, 479, 10.
- ג'ה, 349, 5.
- ג'ה, 349, 7.
- ג'ה, 471, 5.
- ג'ה, by Moses Zakkutō, 349, 1.
- ג'ה האמונה, by Abraham Bilago, 289.
- ג'ה, by Hayyim Falagi, 525.
- ג'ה על הנוסחא, 428, 4.
- ג'ה, 421 b.
- ג'ה, by Meir Köhōn, 95.
- ג'ה, 413, 7.
- ג'ה, Aristaeas' letter, 486, 3.
- ג'ה, by Abraham Belais, 563.
- ג'ה, by Elijah Levites, 418, 5.
- ג'ה, by Joshua b. Josef, 474, 1.
- ג'ה, 140. See Hillel de la Torre, 451, 6; Judah Anaw, 216, II g; Mordecai Sam. Ghirondi, 186.
- ג'ה, 527.
- ג'ה, by al-Farābi, 292, 1; 294, 1.
- ג'ה, by Moses Nahmāni, 451, 1.
- ג'ה, attrib. to Abr. b. Ezra, 489, 3.

- זבדן עקב, by Mattathias b. Mazzāl, 379.
 זבדן (Extracts from), 124, 16.
 זבדן ארם, by David of Rocca Martino, 301, 1.
 זבדן ארם, by Zachariah Plongian, 325, 3.
 זבדן ארם, by Josef Qandī, 410, 6.
 זבדן ארם, by Josef Mordach, 351, 3.
 זבדן ארם, by Mordecai Sam. Ghironḏi, 178, 481, 1.
 זבדן ארם, by Michael of Siena, 478.
 זבדן ארם, by Mordecai Sam. Ghironḏi, 58.
 זבדן ארם, by David Majār, 351, 1.
 [זבדן הישראלי], by Isaac Israeli, 305, 4.
 זבדן ר' הם, by Jacob b. Meir Tam, 92, 2.
 זבדן ארם, by Solomon b. Addereth, 484, 5 a.
 זבדן ארם, by Israel Modena, 479, 17 b.
 זבדן ארם, by Jacob b. Isaac Finzi, 479, 6.
 זבדן ארם, by Abraham Broda, 87.
 זבדן ארם, 231, 1 a.
 זבדן ארם, by Ḥayyim Vital, 331 b.
 זבדן ארם, by Mattathias Nissim Tirni, 387.
 זבדן ארם, by Joshua of Gerona, 129, 2.
 זבדן ארם, by Abraham Abulāfia, 322, 1.
 זבדן ארם, by Hirz Ullmann, 308.
 זבדן ארם, by Abraham b. Ezra, 419, 2.
 זבדן ארם, by Mordecai Aaron Ginzburg, 561, 1.
 זבדן ארם, by Zerah, 490, 1.
 זבדן ארם, 494, 3.
 זבדן ארם, David Nāsī, 483, 1 b; Jacob b. Hodājāh, 130, 17; Jacob Tam, 130, 18; 492, 5.
 זבדן ארם, by Abraham b. Ḥiyya, 422.
 זבדן ארם, by Duran of Lunel, 460.
 זבדן ארם, 142, 2.
 זבדן ארם, 479, 7 d.
 זבדן ארם, 479, 7 e; 495, 1.
 זבדן ארם, by Petrus Hispanus (?), 305, 5, 6.
 זבדן ארם, by Gershōm Hefes, 495, 4.
 זבדן ארם, by Ḥayyim Vital, 383.
 זבדן ארם, transl. Sebī Eliczer Teller, 374.
 זבדן ארם, by Abraham b. Ezra, 404.
 זבדן ארם (Comm. on) (זבדן ארם), 266, 4.
 זבדן ארם, 429.
 זבדן ארם, by Isaac Israeli, Extracts, 130, 7.
 זבדן ארם, by Josef, 433, 1.
 זבדן ארם, by Josef Solomon of Candia, 484, 2 a.
 זבדן ארם, Fragm., 316, 4; Commentaries on; see Isaac b. Abraham, Isaac the Blind, Samuel Portaleone (313-315).
 זבדן ארם, attrib. to Jacob Tam, 247, 2; 497, 3.
 זבדן ארם, by Bahyāh b. Asher, 505.
 זבדן ארם, by Immanuel b. Isaac b. Siōn Ricchi, 154, 1.
 זבדן ארם, 471, 4; Isaac Loria, 326.
 זבדן ארם, by Menaḥem Azariah b. Fano, 338 e.
 זבדן ארם, by al-Ghazālī, 292, 2.
 זבדן ארם, by Menaḥem Azariah of Fano, 338 d.
 זבדן ארם, by Judah Hallēvi, 267.
 זבדן ארם, by Joshua Josef b. David Levi, 381.
 זבדן ארם, by Abraham b. Ezra, 423, 6.
 זבדן ארם, by Jacob b. Mākhir, 425, 7.
 זבדן ארם, transl. by Jacob b. Eleazar, 501.
 זבדן ארם, by Mordecai Samuel Ghironḏi, 160, 1.
 זבדן ארם, by Josef b. Judah has-Sefarādi, 159.

- בללי סדר ע"ם בקוצר, 472 a.
 בל"ם על הסורים, 413, 9.
 ב' כלמה הנ"ם, by Profet Dūrān, 447.
 בנף רנ"ם, by Jacob Hallēvi Sappir, 400.
 כבא נבר, by Judah Abbās, 64.
 ב' כניהות, by Samson of Chinon, 157.
 הכשרון, by Samuel Gumpertz, 483, 27.
 כתב המ"ם, by Moses Tājū, 300.
 כתבים ומראות, by Isaac, 462.
 כתובה כמנהג קדמ"א, 156, 6.
 כהונה פס"ם, by Solomon Gottlieb Stern, 51.
 כתר מלכות, by Solomon b. Gabirol, 129, 3.
 כתר ש"ם טוב, by Abraham of Cologne, 13, 1.
 כתר ש"ם טוב, by Shem Tōb b. Gaon, 13, 3; 487, 6.
 ל"הה זמ"ם, 417, 4.
 ל"הה לחכמה הקב"ה, by Josef Chīqatilla, 319, 1.
 [לוהות]. See Abraham Zakkuto, 426, 2; Jacob Poel, Mordecai Finzi, 428, 2, 3, and 431, 432.
 ל"הה הן צדה לדרך, by Abraham Belais, 571.
 להם מן השמים, by Jacob Semah, 340, 1.
 להם שג"ם, by the Qaraite Solomon Jedīdyāh Troki, 189, 2.
 להנ"ה על השמ"ה, by Aaron Masliah Romanini, 403.
 לקובי אורה, by Samuel b. Tabbōn, 479, 27 a.
 לקובי דוד, by David b. Rafael Meldola, 120.
 לקובי הקדמות לחכמה הקב"ה, attrib. to Solomon al-Qabīs, 334, 2.
 לקובי שושנים, by Mordecai Samuel Ghirondi, 180, 181.
 לקובים, by Abraham Galante, 348, 1.
 לקובים כל"ם, by Hayyim Vital, 327, 3; 426, 5.
 לק"ב שמ"א, by Samuel Warburg, 16.
 ל"שין והב', 413, 4.
 ל"שין למודים, by Solomon b. Abba Māri Jarhī, 407, 1.
 ל"שין צרופה, 414 b.
 מיאובי החכמי, by Hisdāi Crescas, 288.
 מיאורה נתן, by Nathan Spiro, 331 a; 332.
 מיאורה ע"ם, by Isaac b. Samuel of Acco, 323, 1.
 מיאמר במספר ההכמיה, by al-Farābī, 293.
 מיאמר ג"ם, by Menahem Azariah of Fano, 338, 1 a.
 מיאמר ההר, by Isaac Loria, 333, 1.
 מיאמר קצר במלאכה השיר, 158, 2.
 מ' מיאורים, 88.
 מבווא במלאכה, by Bernart Alberti, 441, 3.
 מבווא הרקוק, by Benjamin b. Judah, 407, 2; 410, 1.
 מבווא ההלמוד, by Samuel Hammāgīd, 474, 2.
 מספרה הפנינים, by Solomon b. Gabirol (?), 32, 3; 265; 266, 1.
 מינד מישרים, by Josef Karo, 325, 6.
 מגדה יעקב, 151.
 מינה עמוקה, 346, 2.
 מינה עמוקה, by Maimūni, 481, 4.
 מינה אהשירש, by Anselmo Astruc, 279, 2.
 מינה סה"ם, by Maimūni (see מינה עמוקה).
 מינה סה"ם, by Nissim b. Jacob, 484, 9.
 מינה סה"ם, by Samuel Mōṭōh, 48.
 מינן אהרן, by Aaron Berekhya of Modena, 459.
 מינן דוד, by David b. Judah Messer Leon, 290.
 מרבר ההפסוקה, by Isaac Levi b. Jacob, 517, 2.
 מרדש הגדול, 8.
 מירדעה רבה, 469, 3.
 מונה מספר, by Sa'adyah b. Elijah Shuraki, 421, 9.
 מ' המוסר, by Efraim of Modena, 304.
 מוסרי משה, Moses Mendelssohn's *Mor-*

- constantin*, transl. by Josef Herzberg, 310.
- מ' בניה רב, 431, 18.
- מ' בניה רב, by Immanuel b. Solomon, 370.
- מ' בניה רב, by David Nieto, 307.
- מ' בניה רב, 483, 1 *d*.
- מ' בניה רב, 325, 8 *a*.
- מ' בניה רב, by Mordecai Samuel Ghirondi, 56, 57.
- מ' בניה רב (Abstr.), by David Qamhi, 479, 12.
- מ' בניה רב, by Samuel Šarsa, 282.
- מ' בניה רב, by Isaiah of Trani, 132.
- מ' בניה רב, by Immanuel b. Isaac b. Sion Riechi, 154, 2.
- מ' בניה רב, by Hezekiah b. Isaac Baquda, 448.
- מ' בניה רב, by Mordecai Samuel Ghirondi, 187.
- מ' בניה רב, by Solomon b. Šemah, 446, 5.
- מ' בניה רב, by Amrām Ammār, 119, 2.
- מ' בניה רב, 483, 1 *c*.
- מ' בניה רב, by Asher of Lunel, 217 *g*.
- מ' בניה רב, 136 *a*; 146; 148; 149.
- מ' בניה רב, by Solomon Ḥayy al-Qal'i, 518.
- מ' בניה רב, by Judah Ḥallēvi b. Isaac Shabbethai, 458.
- מ' בניה רב, by Josef Köhēn, 520, 11.
- מ' בניה רב, by Solomon b. Judah Lēb in Wilna, 393.
- מ' בניה רב, by Abbā Māri, 271.
- מ' בניה רב, by Meir Rabinowicz, 520, 3.
- by Salmon Wolf b. Eizek Feiwel, 526.
- מ' בניה רב, by Abraham b. Ezrā, 419, 1.
- מ' בניה רב, by Isaac Aryeh Gelberg, 392.
- מ' בניה רב, by Profet Duran, 405.
- מ' בניה רב, by Josef Ḥayy al-Qal'i, 486, 6.
- מ' בניה רב, by Solomon Eliczer Ghirondi, 480, 1.
- מ' בניה רב, 441, 2.
- מ' בניה רב, by David Meldola, 507.
- מ' בניה רב, 136 *a*.
- מ' בניה רב, by Moses of Coucy, 121; Glosses on, 124, 1.
- מ' בניה רב, R. Israel, 250, 1.
- מ' בניה רב, Glosses on 122-4 (see *מ' בניה רב*).
- מ' בניה רב, by Meir al-Guades, 444 *a*.
- מ' בניה רב, by Sacrobosco, transl. by Solomon b. Abraham Abigedor, 424, 1.
- מ' בניה רב, by Ḥanōkh b. Solomon al-Qustantini, 324, 2.
- מ' בניה רב, 129, 9.
- מ' בניה רב. See *מ' בניה רב*, by Moses b. Ḥabib, 418, 4.
- מ' בניה רב, 418, 1.
- מ' בניה רב, by Elijah Sarason, 523.
- מ' בניה רב, by Samuel Mōšōf, 130, 31; 279, 1; 483, 10.
- מ' בניה רב. See *מ' בניה רב*.
- מ' בניה רב, by Tobias b. Isaac Baruch, 309.
- מ' בניה רב, 451, 5.
- מ' בניה רב, 486, 2; 500.
- מ' בניה רב, by Berckhyah b. Natronai, 502.
- מ' בניה רב, by Maīmūni, 156, 2.
- מ' בניה רב (Horoscope), by Abraham Zak-kuto, 426, 4.
- מ' בניה רב, by Solomon Hanau, 412.
- מ' בניה רב, by Abraham Zakkuto, 486, 1.
- מ' בניה רב, by Joshua b. Baruch, 325, 5.
- מ' בניה רב, by Meir Poppers, 333, 2.
- מ' בניה רב, by Eliezer Sapiro, 45.
- מ' בניה רב, by Menahem Samson Basila, 428, 1.
- מ' בניה רב, by Rashi, 152, 3 *c*; 216, 11 *m*.
- מ' בניה רב, by Jehiel Melli, 479, 11.
- מ' בניה רב, Four Essays, 490.

- ה' הנקדן, by Moses Hannaqdān, 408.
 ה' הנקדן, 325, 7.
- הגלות, 346, 3.
- ההרבה, by Menaḥem Azariah of Fano, 233 k.
- ההרבה, 426, 3.
- ההרבה, by Mordecai Samuel Ghirondi, 183.
- ההרבה, 222.
- ההרבה, by Mordecai Samuel Ghirondi, 184, 2.
- ההרבה, 129, 8.
- ההרבה, 156, 3.
- ההרבה, by Elijah Hazzāqēn, 211; 214 A.
- ההרבה, attrib. to Ibn Ezra, 129, 7.
- ההרבה, 130, 8.
- ההרבה, by the pupils of Rashi, 125.
- ההרבה, attrib. to R. Azriel, 487, 4 d.
- ההרבה, by Ben Ashēr, 294, 3.
- ההרבה, by Moses b. Maimūni al-Bāz, 335, 2.
- ההרבה, by Isaac Todros, 485 g.
- ההרבה, by Isaac Loria, 327, 4.
- ההרבה, 487, 3 c.
- ההרבה, 323, 3.
- ההרבה, 316, 3; Commentary on, 316, 5.
- ההרבה, 279, 4 a.
- ההרבה (Extr.), by Moses di Leon, 124, 17.
- ההרבה. See משה הגדול.
- ההרבה, by Jacob, 492, 1.
- ההרבה. See משה קטן.
- ההרבה, 413, 10.
- ההרבה, attrib. to the Patriarch Jacob, 329; 348, 2.
- ההרבה, 260, 1.
- ההרבה, by Abraham b. Ezra, 420.
- ההרבה, by Nathanael Kaspi, 269.
- ההרבה, by Abraham Catalano, 473 a.
- ההרבה, by Jacob Semaḥ Ḥayyim, 341.
- ההרבה, by Menaḥem b. Jacob Lonzano, 336.
- ההרבה, by Moses Kohēn Tordesillas, 283, 1.
- ההרבה, by the same, 283, 2; 284.
- ההרבה, by Isaac Pulgār, 285.
- ההרבה, by Isaac, 458, 2.
- ההרבה, by Josef b. Shēm Tōb b. Shēm Tōb, 61, 1.
- ההרבה, by Mordecai Samuel Ghirondi, 182.
- ההרבה, by Josef b. Meshullam (?), 266, 2.
- ההרבה, by Isaac of Corbeil, 122, 123; 124, 1.
- ההרבה, 279, 8 a.
- ההרבה, by Menaḥem Azariah of Fano, 327, 2.
- ההרבה, by Nathanael b. Aaron Segre, 482, 1.
- ההרבה, by Aaron b. Elijah, 280.
- by Ḥayyim Vital, 351, 2.
- by Moses . . . in Florence, 17, 1 a.
- 130, 33; 417, 1.
- ההרבה, by Nathan b. Jeḥiel, 415.
- ההרבה, by Absalom, 380.
- ההרבה, by Davidson, 520, 7.
- ההרבה, by Judah b. Barzillāi, 126.
- ההרבה, by Shēm Tōb b. Gaōn, 431, 17.
- ההרבה, by Naḥmāni, 405, 3.
- ההרבה, 482, 2.
- ההרבה, by David Silva b. Abraham, 238 a.
- ההרבה, 479, 24.
- ההרבה, 156, 5.
- ההרבה, by David Qanḥi, 324, 3.
- ההרבה, by Simou b. Semaḥ, 156, 4.
- ההרבה, 479, 23.
- ההרבה (attrib. Ḥammāi Gaōn), 316, 2.
- ההרבה, 273, 2.

- Commentary on the Ma'azor, by Eliezer b. Nathan, 261.
 מליצת השפיעת, by Seligmann Bing Oppenheim, 146 a.
 מליצת יום נשואים ומעדים, 464.
 מליצת הילולת, by Isaiah b. Elijah (the younger), 92, 1.
 מ' אברהם, transl. by Jacob Anatoli, 294, 5.
 מ' אברהם, by Elyakim Mehlisack (contin.), 498.
 מ' אברהם, by Maimuni, 439, 1.
 מ' אברהם, by David Qanūhī, 409.
 מ' אברהם, 479, 2.
 מ' אברהם, by Šebi Hirsch Gelberg, 392 b.
 מ' אברהם, by Josef b. Azariah], 129, 139.
 מ' אברהם, by Naftali Hirsch of Lublin, 343 a.
 — by Judah He Hāsīd, 92, 3.
 מ' אברהם, by Abraham b. Hīyya, 423, 1.
 מ' אברהם, by Isaac b. Latīf, 275, 2.
 מ' אברהם, by Shem Tōb b. Isaac Shafīr, 46.
 מ' אברהם, by Josef b. Abraham b. Sīyāh, 318.
 מ' אברהם, by Mordecai Samuel Ghirondi, 161-164.
 מ' אברהם, by Abraham b. Daud, 474, 3.
 מ' אברהם, by Meir Jacob Margoliouth, 520, 4.
 מ' אברהם, by Rafael Baruch b. Abraham, 252.
 מ' אברהם, by Mordecai Samuel Ghirondi, 481, 5.
 מ' אברהם, by Solomon Zarqā, 144.
 מ' אברהם, by Eliezer b. Nathan, 475, 1.
 מ' אברהם, by Joshua b. Israel Benveniste, 377, 1.
 מ' אברהם, 485.
 מ' אברהם, 580, 2.
 מ' אברהם, by Mordecai Samuel Ghirondi, 179.
 מ' אברהם, by Jehiel, 124, 5.
 מ' אברהם, by Josef b. Jacob Montefiore, 59, 3.
 מ' אברהם, by Josef Ezobi, 249, 6.
 מ' אברהם, by Jacob Roman, 377, 2.
 מ' אברהם, by Rafael Bīrdoga, 141, 2.
 מ' אברהם, 142, 1.
 מ' אברהם [Bahyā b. Baqūda], 264.
 מ' אברהם, 426, 3.
 מ' אברהם, by Judah Hamūsi, 423, 2.
 מ' אברהם, by Judah Briel, 142, 5.
 מ' אברהם, by Judah b. Ballām, 406, 1.
 מ' אברהם, 561, 2 a.
 מ' אברהם (transl.), by Zebi Eliezer Teller, 375.
 מ' אברהם, by Eliezer b. Jōel Hallōvi, 115; Abstracts, 483, 15.
 מ' אברהם, by Isaac Abravanel, 484, 3 a.
 מ' אברהם, by Shem Tōb Palqōra, 272.
 מ' אברהם, by Israel Latif, 275, 1.
 מ' אברהם, Judah (or Samuel) b. Tabbōn, 266, 3; 424, 2.
 מ' אברהם, 471, 6.
 מ' אברהם, by Jacob Poitou, 479, 4.
 מ' אברהם, 311.
 מ' אברהם (Glosses on א"ב), 119, 1.
 מ' אברהם (Poem), 483, 29.
 מ' אברהם, 442.
 מ' אברהם, by Solomon Hazzīn, 494, 2.
 מ' אברהם, by Leon of Modena, 455, 1.
 מ' אברהם, 487, 4 a.
 מ' אברהם, by Josef b. Virga, 322, 2.

- שבט יהודה, by Solomon b. Virga, 160, 2.
- שבלי הלך, by Zedekiah b. Abraham Anaw, 127, 128.
- שבני כוכבי ימה, 425, 5.
- שבני שמשון, by Samsōn Kōhēn Modon, 255.
- שחמיות, by Jacob Weil, 138, 2.
- שבר גט, 156, 3.
- שבר הרשעה, 156, 3.
- שבר הליצה ושבר שדוכן, 142, 3.
- [שברות], by Josef Gaon b. Abraham, 156, 1.
- שיח יצחק ומשאת בנימין, by Isaac Benjamin Alschwanger, 399.
- שיר ותהלה, by Abraham Baruch Piperno, 520, 16.
- שיר ותפלה, by Abraham, 396.
- שיר וזמרה, by Zebi Hirsch, 521.
- שיר למעלות, by Moses Sachs, 401.
- שיר על זמן הבוגר, 479, 26 a.
- שיר אלעזר בשנה השפלים, 265.
- שיר לזורים, 233 d.
- שיר ההלה, Israel Simon Shajin, 398.
- Josef Rivlin, 390.
- Judah b. David b. Aaron, 391.
- שירה, by Abraham Baruch Piperno, 522.
- שירי ההלה, by H. Sommerhausen, 490, 2.
- שיר הורה, by Mendel Lindo, 393.
- ש"ח שיהבתיה, 469, 2.
- ש"ח השחקן, by Ḥiyya b. Solomon b. Ḥabīb, 133.
- שחקן כהור, by Solomon Oliveira, 145.
- שחקן ערוך, Abstracts, 142, 4.
- שלושה הקבלה (Abstr.), 479, 19.
- שמש ש הללים, by Gabriel b. Judah Vitri, 350.
- שם השמים והגלם (transl.), by Solomon b. Ayyūb, 295.
- שמש צדקה, by Jacob Sappir, 520, 6.
- שער האלכסנות והמרוגעים, 294, 4.
- שער הבהמה, 418, 3.
- שער הנדוד, 349, 6.
- שער הנמל, by Naḥmāni, 467, 1.
- השג' ה' מבי ולא מבי, by Isaac Loria, 328, 1.
- שער הכונה, 279, 4 b.
- שער ראש חדש, 332, 3.
- שער הרוים, by Todros Hallēvi Abulafia, 317.
- שער השבט [see מאורות נתן], 332, 1.
- שער השמים, by Isaac b. al-Latīf, 276, 483, 1 a.
- by Jacob b. Shesheth, 487, 1.
- by Josef Chiqatilla (attrib.), 319, 2.
- שער הקן התוקנא, 349, 3.
- שערי ארה, by Josef Chiqatilla, 320, 1.
- 325, 10.
- שערי דורה, by Isaac of Duren, 152, 2.
- שערי לוייה, by Abraham Belais, 562.
- שערי נקור, 406, 2.
- שערי צדק, by Josef Chiqatilla, 320, 2.
- שערי הצדק, 279, 4 c.
- שערי רבן, by Nathan b. Moses Hannover, 346, 1.
- שערי השבור, by Jonah of Gerona, 302, 2 a.
- ש"ע שיעים, by El'azar of Worms, 139, 1.
- by Isaac of Duren, 216, II n.
- by Judah b. Moses Daniel Romano (Translations), 278, 2 a.
- שפת יהוה, by Abraham b. Ezra, 484, 1.
- שן התבחים, by Joshua Segre, 138, 1.
- ששון ושמה, by Bahyā, 42.
- שש כנפיים (Comm. on Immanuel b. Jacob's astronomical work), 423, 3.
- שהלה למשה, by Abraham M. Lunz, 524.
- הוכחה מנחה, by Simḥah Qalonymos, 372.
- הוכן עולה, by Elijah Mordecai Werbel, 395.
- ש"ח התולדות, 440, 4.
- תולדות אדם, by Samuel Al Gāzī, 476.
- תולדות הארץ, Biographies of Isaac Loria, 340, 2.
- תולדות הארץ, 486, 7.
- תולדות גרולי ישראל, by Mordecai Samuel Ghironidi, 477.

- תולדות ישע הנשיא, by Jacob Sobels, 440.
 See also 450.
 תורה אהרן, 561, 2 b.
 תורה רבית, by Solomon b. Addereth, 216, 11 a.
 תהומות, by Judah al-Ḥarizi, 247, 7.
 ת' התורה, by Hayyim Vital, 426, 1.
 תמונות ומקורות התורה, by Shabbethai Rafael, 344.
 תפארת ישראל, by Jonathan Eibenschütz, 143.
 תפילה לתענית נשפים, 403, 3.
 תפילה אידנו הנביא, 214 A.
 תפילת היחיד, by Moses b. Judah b. Benjamin ha-Sefarādi, 214 A.
- תפילה היחיד לר' נתנאל בן הקנה, 323, 2; 487, 5 c.
 תקנות המשנה, by Menahem Azariah of Fano, 339, 1.
 תקנות, by R. Gershon, 451, 4.
 תקנות הקהלה, 136 c.
 תקנות הקהלות מאשכנז, 130, 15.
 תשנ"ץ, by Samsōn b. Šūlōn, 130, 22.
 תשובה, by Moses Safer, 450, 2.
 תשובה מנאמן נרנאה, 136 c.
 תשובות המאנים, 98, 99.
 תשובת ישראל על ידי יהודה, transl. by David Franco Mendez, 376.

C. WRITERS.

- Abner, 258.
 Abraham Samsou b. Israel Levi Pobini in Turin, 346.
 — b. Judah of יאקוויש, 157.
 — David b. Samuel Abraham in Ancona, 486.
- Coronel (N. N.), 133.
- David נשׂוויט אבריש, 426.
 — b. מיערר Al Qisī, 8.
 — b. Nissim Hārōfē b. Vivas, 7.
- Efraim b. Sebi Hirsch b. Leb, 115.
 Elāzar, 267.
 Elhānān Foa, 138.
 Ezra b. Isaac b. Ezra b. Isaac, of Fano, 316.
- Goldberg (Alexander), 501.
 — (B.), 263, 287, 300, 405, 420.
- Hezekiah Rafael b. Ḥayyim, 276.
- Immanuel Hayy in איםל, 505.
 Isaac b. Eliēzer hak-Kōhēn, 213.
 — b. Josef Ḥayyim in Morocco, 328.
 — — of Portugal, 12.
 — Nigre, 321.
 — b. Samuel Hezekiah, 302.
 — Shushān b. זרה, 459.
 Isaiah b. Jacob of מיראן, 45.
 Israel b. Abraham, 6.
 — Simon Schajju, 527.
- Jacob b. Gershon hak-Kōhēn, Ashkenazi of Neustadt, 218.
 — Hajjāj, 191.
 Jair b. Shabbethai, 413.
 Jehiel Ashkenazi, 152.
 Josef Eppensack, 87.
- Josef Menaḥem Treves, 454.
 — Murdach, 351.
 — b. Solomon Mūsa, 335.
- Joshua Baruch Isaiāh Aryeh b. Jehiel Josef Jonah of אבריש, 325.
 — b. Josef David in Troki, 189.
- Kirchheim (R.), 475.
- Meir b. Isaac, 123.
 Menaḥem, 47.
 — b. Elijah de Rossi, 269.
 Mishāēl, 43.
 Mordecai b. Abigedōr, 271.
 — פרייטוויץ, 228.
 Moses b. Elias, 415.
 — b. Shem Tōb b. Habib in שאפיה, 71.
 — of Tortosa, 292.
- Nathan Neta Rabbino-wicz, 82.
 Nathaniel b. Shabbethai דורני in Turin, 114.
 Nissim b. Abdal Raḥmān סדורי b. Solomon b. Ḥazzān שרדו, 323.
 — מיליט b. Abraham, 68, 84.
- Sāliḥ b. Josef b. Sa'adyah אילשרי, 1.
 Samuel b. Isaac, 86.
 Sebi b. . . ., 437.
 — Hirsch Mordecai Brandes, 370.
 Shabbethāi Kōhēn, 319, 1.
 Shalōm . . . ב. יסד, 296.
 Shoemblum (Benjamin Wolf), 313.
 Solomon b. Isaac b. Moses מישיש, 265.
 — b. Rafael, 128.
- Vidal Bonet Lunel, 103 c.

D. OWNERS.

- Aaron אהרן, 48.
 — Benjamin b. Nehemiah אהרן בן נחמיה, 322, 2.
 Abendana, 112.
 Abraham אברהם, 318.
 — אברהם אבן, 285.
 — Firmicino, 482.
 — b. Jacob אברהם בן יעקב, 215.
 — Josef Solomon Graziano, 84, 85, 90, 128, 484.
 — Landadio, 431.
 — Leb b. Sarah, 72.
 — Maestro in Venice, 234.
 — b. Mahalil Aziz in Ancona, 431.
 — Monson, 65.
 — b. Moses Nigre, 321.
 — of Nizza, 444.
 — Sultana, 367.
 — di שבת, 68.
 Anram, 290.
 Angelo Salvador Raphael Luzatti, 142.
 Ashkenazi b. Eliczer, 465.
- Baruch, 205.
 — b. Josef Naftali Kōhēn, 12.
 — of שבת, 254.
 Bendix Marcus, 140.
 Benjamin Consolo, 254.
 — Pesaro, 47, 72.
 — Solomon, 222.
 Bresslau (M. J.), 516.
- Carmoly (E.), 306, 429, 494.
- Daniel דניאל (Salonica), 351, 1.
 David Meldola, 290.
 — Melli, 83.
 — b. Nissim Hārōfe b. Vivas, 7.
 — Piazza in Ferrara, 340.
 — b. Ratael Meldola, 290.
- Edlein, daughter of Moses אדליין בת משה in
 Augsburg, 227.
 Ephaim Finzi, 88.
 Elāzar Rīmīnī, 214.
 Eljānān b. Abraham אלהיאנאן בן אברהם, 215.
 — of Portaleone b. Menahem, 24.
 Eliczer אליצר, 258.
 — b. Isaac, 410.
 — אליצר, 409.
 Elijah Camerino, 254.
 Elyakim Finzi b. Hosen, 88.
- Emanuel b. Uziel of Camerino, 215.
 — Colonna of Turin, 346.
- Firmicino: Abraham, Rafael, Josef,
 Gershon, Moses, 482.
- Gabrielle Cesaro, 13.
- Hayyim חיים, 318.
 — Josef David Azulai, 64, 86.
 — Parlo, 229.
 Heidenheim, 273.
 Heyum Hirsch in Harburg, 242.
 Hirsch Leb Billig, 194.
 Hisdai b. Moses, 15.
- Immanuel אהרן of אשכנז, 216.
 Isaac b. Elijah Harole, 431.
 — Rafael Finzi, 134.
 — Jesūthiel b. Mordecai Kaplan
 Kelheim, 12.
 — Luzatto, 100.
 — Marlow (מרלו?), 123.
 — of Modena, 264.
 — b. Moses, 321.
 — Shabbethai שבתאי, 32.
 — Florenzo di Benedetti, 142.
 — Israel אהרן בן ישראל, 62.
 — Zakkuto, 69.
 — Solomon Segre di Vercelli, 331.
 Isaiah Heyum Hirsch, 242.
 — Leon Jona (?), 248.
 [Israel?] אהרן בן ישראל b. Eliczer Hayyim,
 228.
- Israel Goldblum, 350.
- Jacob b. Abraham Kōhēn, 23.
 — b. Elāzar of Modena, 215.
 — Joshua Baruch in Nizza, 233.
 — Rīmīnī, 214.
 — Roderik, 89.
 — Sinai of Cologne, 100.
 — Trabuti, 35.
 Jacob el Comeno, 367.
 Jahya b. Aaron, 2.
 Jehiel Josef, 248.
 Joāb in שבת, 213.
 Joel Hetes, 205.
 Josef Firmicino, 482.
 — b. Haldon, 292, 1.
 — hak-Kohēn, 426.

- Josef Hayy Mondolfo, 254.
 — b. Judah, 232.
 — Reines, 244.
 — Benzikri, 127.
 Judah Isaac Horea, 94.
 — כ"ץ, 49.
 — Samuel b. Menaḥem Sinai of
 Cologne, 100.
 — ארנסט, 254.
 — Lēb b. Tobias, 15.
 — Zerāhyāh Azulai, 127, 128.

 Lazarus Emanuel in Amsterdam, 16.
 Lazzaro Lanzon Bachi, 142.
 Leiser ר"ש b. Abraham b. Simon
 Oppenheim, 243.
 Leon Colonna, 100.
 Levi לוי? 318.
 Luzatto, S. D., 98, 134, 197, 204,
 210, 217, 407, 419, 425, 439,
 445.

 מ"ץ, 200.
 Marco di Dona Luza [tto], 266.
 Masliah Finzi, 424.
 — משה, 29.
 Meir Cohen Belinfante, 254.
 Menaḥem b. יצחק b. Samson, 121.
 — Sinai, 315.
 [The Midrash of] Mordecai מרדכי. 84.
 Moise Baruch Caranaglio, 235.
 — Soave, 108, 340.
 Mordecai, 354.
 — Hayyim b. Elijah of Mordo, 236.
 — Samuel Ghironli, 29, 104, 131,
 134, 138, 253, 259, 485, 489.
 Moses Cohen Belinfante, 254.
 — רייב, 237.
 — Firmicino, 482.
 — Meir Drucker, 194.
 — Judah b. Israel, 290.
 — Montefiore, 341.
 — b. Nāḥmān, 213.
 — Naḥmias, 88.
 — of שירי, 254.
 — b. Samuel אש"ש, 116.
 — b. Shem Tob b. Habīh, 71.
 — Senior, 20.

 Nissim Fermio, 431.

 Pelegrin Padoua, 482.
 Perēš b. Tobias, 15.

 Qalonymos b. Jacob, 208.

 Rafael אש"ש, 48.
 — b. Gershōn Firmicino, 482.
 — David Pardos, 45.
 — ז"ל, 215.
 Reuben Josef ב"ר, 253.

 Sa'adyāh b. Josef, 1.
 — Hallevi, 20.
 Samson, 100.
 Samuel . . ., 136, 266.
 — Beer, 462.
 — הרני, 149.
 — אהרן, 105.
 — . . ., 217.
 — Hayyim Cohen Belinfante, 254.
 — b. Josef דאמאי, 348.
 — מושאף, 49.
 — . . . ס"ר, 2.
 Senior Salmon Seniorson, 341.
 Shabbethāi, 17.
 — b. Judah Ashkenazi, 236.
 — b. Mahlalēl Pimonto, 213.
 — b. Mordecai Hallevi, 61.
 ש"ש b. Aaron, 2.
 Simon b. Moses Auerbach, 232.
 Solomon b. Abraham Kōhēn, 23.
 — — משה, 215.
 — Bassano, 53.
 — b. David ד"ר, 210.
 — of Dubno, 20.
 — b. Nathanael, 367.
 — Senior, 20.
 Steinschneider, 439.
 Stella Dafano, 284.
 Suleimān b. David b. Mūsa Al
 Damāri, 8.

 Uri Levi, 193.

 Yaḥyāh. See Jahja.

 Zunz, 17, 136, 189, 190, 193, 197,
 198, 199, 210, 227, 231, 232, 242,
 243, 272, 273, 280, 292, 295,
 296, 333, 352, 427, 443, 484,
 490, 516.

E. CENSORS.

<p>Alessandro Scipione, 48, 218.
 Antonio Franc Enrique, 104.
 Bernard Huescas, 320.
 Camillo Jagel, 02, 122, 128, 217,
 282.
 Clemente Carretto, 13, 14, 218.
 Domenico Ierosolimitano, 29, 34, 48,
 88, 94, 218, 228, 367.
 Giovanni Domenico Carretto, 76,
 228, 362.</p> | <p>Giovanni Domenico Vistorini, 123.
 — Montif, 128.
 Girolamo da Durallano, 85, 128.
 Hippolite of Ferrara, 320.
 Laurentius Franguellus, 10, 48, 123.
 Luigi da Bologna [del Ordine de
 S. Domingo], 14, 128, 203, 217,
 320, 409.
 Marchion, 214-217.
 Renatus of Modena, 122, 128, 217.</p> |
|--|---|

OXFORD : HORACE HART
PRINTER TO THE UNIVERSITY

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY
Los Angeles

This book is DUE on the last date stamped below.

APR

1964

1964

FEB 10 1964

UCLA-Young Research Library

Z6605.H4 J89

yr

L 009 568 490 8

Z

6605

H4J89

315

UC SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY

AA 001 241 320 9

